

Notulen –gewijzigd vastgesteld–

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	6 november 2023
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Plaatsvervangend griffier	:	dhr. E. Krijgsman
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder – statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

- 5 mw. R. Alberts–Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw. A. den Boer (BBB), dhr. J. Boer (VVD), mw. Bouhrel–Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid W.J. Freeman (GL), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), Statenlid E.M. Jorna (PvdD), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning–Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelijs (GL), Statenlid I. Kostić (PvdD), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. R. Nijkamp (BBB), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (50PLUS), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), Statenlid M. de Weerd (Volt), Statenlid T.K. van Wijnen (GL).

- 20 **Afwezig:** mw. M.P. van der Helm–Chandansingh (50PLUS), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

Agenda

Paginanummer:

1.	Opening vergadering en mededelingen.	(3)
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2.a	Afscheid Statenlid fractie VVD.	(5)
2.b	Installatie en beëdiging Statenlid fractie VVD.	(5)
2.b.1	Beëdiging en installatie duo–commissielid fractie VVD.	(6)
2.c	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(7)
2.c.1	Interpellatie (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten) inzake Vertrouwensbreuk rondom de flexwoningen in Zwaagdijk–West.	
3.	Lijst geheimhouding PS.	(18)
4.	Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergaderingen van 2 oktober 2023.	(18)
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda.	(19)
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(19)
7.	Vaststelling voortgangslijst van moties.	(19)

8.	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(19)
8.a	Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer (VD-56).	(19)
8.b	Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (VD-58).	(19)
8.c	Zienswijze PS op de Resultaatbestemming 2022 en 1 ^e en 2 ^e begrotingswijziging 2024 Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (VD-59).	(19)
9.	Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2024-2031 (VD-53).	(19)
10.	Begroting 2024 en Memorie van Antwoord (VD-52).	(38)
10.a	(Interpellatie wordt behandeld onder punt 2.c.1)	
11.	Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(162)
12.	Gebundelde stemming van alle motie(s), amendement(en) en voordrachten.	(162)
13.	Schorsing tot 13 november 2023.	(162)

Opening om 10.10 uur.

25 **1. Opening en mededelingen.**

De **VOORZITTER**: Goedemorgen, dames en heren, mag ik alle Statenleden verzoeken te gaan zitten? Dames en heren, ik open de vergadering en wil u verzoeken om in ieder geval uw mobiele telefoons op stil te zetten tijdens de vergadering. Uiteraard welkom aan alle Statenleden, leden
30 van Gedeputeerde Staten, de ambtelijke ondersteuning, belangstellenden die deze vergadering volgen via de website of hier aanwezig zijn. Welkom. Ik wens onszelf een fijne vergaderdag toe.

In het kader van de mededelingen kan ik u berichten dat er bericht van verhindering is ontvangen door mevrouw Van der Helm van 50PLUS en de heer De Wit van de VVD, en mevrouw Bezaan van
35 de PVV zal later aanschuiven. Dat ten aanzien van de mededelingen.

Dan ga ik u even kort toespreken. Dat zal ik doen vanaf het spreekgestoelte.

Ja, dames en heren, geachte Statenleden, wij zijn nu hier vandaag weer bijeen als Provinciale
40 Staten, maar zoals u weet is er het nodige aan de hand in de wereld op dit moment. En sterker nog, as we speak vallen er vele onschuldige slachtoffers in de wereld, op verschillende plekken. Het doet ons uiteraard pijn. Het doet ons ook pijn om te zien dat dat eigenlijk door blijft gaan. Ik heb vanmorgen dat ook besproken in het Presidium. Als een teken van onze empathie en medeleven met al die slachtoffers en al die mensen die met dit geweld hebben te maken, hebben
45 we besloten om vandaag als Staten ook één minuut stilte te houden en al die mensen in onze gedachten te nemen. Ik wil u verzoeken daarbij te gaan staan.

Dank u wel.

50 **2. Vastelling agenda en regeling van werkzaamheden.**

De **VOORZITTER**: Agendapunt 2, dat is de regeling van de werkzaamheden. Zoals u weet, mocht het tot een hoofdelijke stemming komen, dan stellen wij vast waar de stemming, bij welk Statenlid, die stemming dient aan te vangen. 38. Dat is Statenlid Freeman van GroenLinks. En
55 zoals dat zo mooi heet: u bent de primus vandaag.

Gaan we naar het vaststellen van de agenda. Er is toegevoegd bij agendapunt 2.b.1 straks het installeren van een nieuw commissielid.

Er is geen actualiteit aangekondigd, maar straks zal op de plek, agendapunt 2.c, een
60 interpellatiedebat worden gehouden. Fractie JA21 heeft het verzoek tot het houden van een interpellatiedebat ingediend inzake de vertrouwensbreuk rondom de flexwoningen in Zwaagdijk. Ik heb daar vanmorgen ook in het Presidium over gesproken. Er is instemming. Dus dat betekent dat het debat straks als agendapunt 2.c zal worden toegevoegd aan deze agenda.

65 Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie van JA21 inzake de windturbines Noorder IJ-Plas. Deze vragen komen bij het vragenuur aan de orde aan het eind van de vergadering op 13 november.

70 Dan is er een motie Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend door de fractie van de BBB. Mevrouw Den Boer zal deze nu gaan toelichten. Dat is tevens u maidenspeech, mevrouw Den Boer.

75 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank wel, voorzitter. Wanneer twee jaar geleden iemand aan mij had gevraagd “ga jij binnen twee jaar de politiek in” had ik echt heel hard gelachen en gezegd: nee. Maar ja, nu, vandaag, sta ik wel voor u. Wat maakte dan de omslag?

80 Dan moet ik jullie eventjes een beetje meenemen in mijn leven. Samen met mijn man runnen wij thuis een melkveehouderij met vijftig melkkoeien met de bijbehorende jongvee in Ouderkerk aan de Amstel. Mijn man heeft hier nog een baan naast bij een afvalwerkingsbedrijf en ik ben verder nog werkzaam als docent en als kinderverpleegkundige. We kunnen wel zeggen dat vervelen niet bij ons op de to-do-lijst staat. Vanaf het starten, oftewel het overnemen van het bedrijf, is het voor ons al duidelijk dat wij niet alleen van de melkveehouderij kunnen leven – de melkprijs is daarvoor niet toereikend – en zullen nevenfuncties of banen daarnaast moeten kunnen hebben.

85 Dit vinden wij jammer, maar dat is niet anders. Als je echt iets wil, moet je ervoor gaan. In juni 2022 op vrijdagmiddag werd het stikstofkaartje van toenmalig minister Van der Wal uitgebracht. Dit heeft bij agrariërs het gevoel gegeven van boosheid, van onmacht en heel veel verdriet.

90 Dat boer-zijn een aantal jaren geleden nog een beroep was om trots op te zijn, binnen een aantal jaren is dat veranderd en dat wij bekeken worden als mensen die het milieu vernietigen en een gevaar zijn voor de gezondheid. Terwijl beide dingen pertinent niet waar zijn. Gelukkig weten heel veel inwoners van Nederland dat ook, want de uitslag van de verkiezingen in maart bewijst dat maar weer.

95 In het fijne en complete inwerkprogramma vanuit de griffie – bedankt daarvoor – werd er ook agressietraining aangeboden. Naast dat agressie nooit mag, werd er ook iets verteld, en dat is me echt bijgebleven: kijk ook altijd kritisch naar je eigen handelen. Zo was er een gemeente die meer te maken had met agressie dan wie dan ook. En hoe kwam dat? De oorzaak bleek dat ze alle niet zo positieve besluiten kenbaar maakten op vrijdagmiddag en dan kon niemand daar meer op

100 reageren, want het was weekend.

Ik zie hier echt overeenkomsten met het kaartje van minister Van der Wal, want dat kaartje gaf mij het gevoel van machteloosheid. Je zit meer dan een weekend in onzekerheid en je kan niemand bereiken om duidelijkheid te vragen: waar sta je nu? Ik voelde me niet gehoord en ik

105 kon nergens heen met mijn onzekerheid. Dan kan je verschillende dingen gaan doen. Ik heb besloten om aan te melden bij de BBB en te kijken hoe ik ze hierin kan ondersteunen. En zie, vandaag sta ik dus hier voor jullie.

110 In mijn omgeving was er al onrust over het invoeren van de zero-emissiezones in de logistiek in de steden. Mijn buurman bijvoorbeeld heeft een onderneming met afvalpersen, waarbij je plastic in kleine pakketjes perst, waardoor het afval minder ruimte inneemt. Daar heeft hij afnemers voor in Amsterdam, maar ook bijvoorbeeld in België. Hij geeft aan veel belemmeringen te zien wanneer de zero-emissiezones worden ingevoerd. Echter, hij en meer dan 85.000 anderen zijn niet gehoord in het onderzoek naar de behoeftes die er zijn om bij de MKB-bedrijven zero-

115 emissiezones te realiseren. Het RUAS heeft 25 bedrijven bevraagd, waarvan er maar één in de Kop van Noord-Holland. Hier heb ik wat kritische punten op. Elk mkb-bedrijf is anders. Een kapster heeft logistiek andere behoeftes dan een loodgieter of een stukadoor. De plaats van vestiging van het MKB-bedrijf heeft invloed op welke behoeftes ze nodig hebben om over te kunnen stappen op zero-emissiezones. De leeftijd van de MKB-eigenaren heeft invloed op wat ze

120 nodig hebben en hoe lang ze nog het bedrijf willen voortzetten. En wanneer MKB-bedrijven net
zijn opgericht, hebben ze ook andere behoeftes, want hoeveel investeringsruimte hebben ze dan
nog? Enzovoorts. Hoe kunnen er dan conclusies getrokken worden naar aanleiding van een
onderzoek waarbij 25 van de ruim 85.000 bedrijven zijn bevraagd? In het coalitieakkoord staat
125 dat we de meest mkb-vriendelijke provincie willen worden van Nederland. Hoe kan dat wanneer
mkb'ers niet meegenomen worden in onderzoeken? De machteloosheid die ik voelde in 2022
wordt nu gevoeld bij mkb'ers in Noord-Holland. De trigger om gehoord te worden, speelt nu bij
mkb Noord-Holland. Iedereen verdient het erom gehoord te worden, ook mkb Noord-Holland.
Daarom dient de BBB deze motie in. Constaterende dat er voor de opstelling van dit raamwerk
naast andere partijen, ook een selectie van 25 mkb-bedrijven is geïnterviewd om input te
130 leveren. Overwegend dat alleen al in Noord-Holland meer dan 85.000 mkb-bedrijven gevestigd
zijn. Spreken als mening uit dat input van 25 bedrijven, waarvan één bedrijf uit de Kop van
Noord-Holland, niet representatief is voor meer dan 85.000 bedrijven, dat dit ook geen recht
doet aan de wens in het coalitieakkoord dat Noord-Holland de meest mkb-vriendelijke provincie
wil zijn, willen wij aandrigen bij Gedeputeerde Staten dat de GS minimaal vijftig procent van de
135 mkb-bedrijven betreft bij het vragen van input voor de RUAS, en gaat over tot de orde van de
dag. Dank u wel, voorzitter.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 136–6 november 2023

Meer input mkb bij RUAS

140

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Voor de opstelling van dit raamwerk naast andere partijen ook een selectie van 25 mkb-bedrijven is geïnterviewd om input te geven.*

145 *Overwegende dat:*

- *Alleen al in Noord-Holland meer dan 85.000 MKB bedrijven gevestigd zijn;*

Spreken uit:

- *Dat de input van 25 bedrijven, waarvan 1 bedrijf uit de kop van Noord-Holland niet representatief is voor de meer dan 85.000 mkb-bedrijven;*
- *Dat dit ook geen recht doet aan de wens in het coalitieakkoord dat Noord-Holland de*
150 *meest mkb-vriendelijke provincie wil zijn.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Dat GS minimaal 50% van de MKB-bedrijven betreft bij het vragen van input voor de RUAS.*

En gaan over tot de orde van de dag.

155

Ondertekening: Aletta den Boer (BBB).

[tafelgeroffel]

160

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Een prachtige maidenspeech. U heeft een motie ingediend en die maakt nu onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel daarvoor.

Zijn er nog andere partijen die een motie Vreemd willen indienen? Nee. Dan is de agenda en de gewijzigde agenda conform het voorstel van het Presidium vastgesteld.

165

2.a Afscheid Statenlid fractie VVD.

170

De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij agendapunt 2.a en agendapunt 2.a is het afscheid van een Statenlid van de fractie van de VVD. De heer Dijkman van de fractie van de VVD zal afscheid nemen en er zal ook straks gelijk in zijn opvolging worden voorzien. Na de installatie van het nieuwe Statenlid en het duo-commissielid, die ik ook zal installeren, zal er kort even geschorst worden voor felicitaties. Dan kunt u ook nog even afscheid nemen van de heer Dijkman. Maar ik verzoek in ieder geval de heer Dijkman nu om naar het midden van de zaal te komen.

175

Ja, meneer Dijkman, het wordt politici nog weleens verweten dat ze niet los kunnen komen van het pluche. Daar heeft u geen last van. Op 11 september werd je geïnstalleerd in de Provinciale Staten van Noord-Holland en vandaag neem je alweer afscheid. Dus dat is acht weken. Nee, dat is natuurlijk ook wel heel erg snel. Over het algemeen zijn stagiaires langer bij ons werkzaam. Maar toch zag ik wel op je LinkedIn een trotse foto waarin je sprak in de commissievergadering. Ik denk ook eerlijk gezegd dat je ons niet verlaat, omdat je de provincie geen mooie plek vindt. Dat zou ook onverstandig zijn, want ik denk ook dat het mogen zijn van een volksvertegenwoordiger voor de provincie Noord-Holland ook een eer is. Maar ik denk ook, omdat je denkt dat je jezelf veel nuttiger kunt maken op een andere plek, want je bent ook gehecht aan de gemeentepolitiek. Je was meer dan elf jaar wethouder en waarvan de laatste zeven jaar in Alkmaar. Ook als

185

locoburgemeester heb je gezien wat je allemaal kan betekenen voor een lokale gemeenschap. Nu ga je dan door als waarnemend burgemeester in Drechterland, een prachtig hoekje ook van ons mooie Noord-Holland. Hoewel je dus geen plucheplakker bent, ben je wel iemand met een echt hart voor de publieke zaak. Je hebt heel lang politiek gecombineerd met een drukke baan als eigenaar van een kaasbedrijf. Ik snap inmiddels ook steeds beter waarom je zo graag wethouder was in Alkmaar, want dat was natuurlijk toch de kaasstad bij uitstek. Ja, zo is dat. Maar nu ga je je weer volledig inzetten voor de gemeente in Drechterland. Je wordt daar ook met open armen ontvangen. Ik denk dat ze daar blij mogen zijn met iemand met veel ervaring. En ik denk ook, en ik hoop, dat ook de korte tijd in Provinciale Staten je ook nog van nut kan zijn. Ik wens je daar een heel mooie tijd op. Gefeliciteerd. En dank. Ik ga je een bloemetje overhandigen. Daarna ga ik het nieuwe Statenlid en duo-commissielid installeren. Dan is er uiteraard gelegenheid voor u om van de nieuwe en de afscheidnemende Statenleden even afscheid van te nemen. Dank u wel.

195

[tafelgeroffel]

200

2.b Installatie en beëdiging Statenlid fractie VVD.

205

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 2.b en dat is de installatie en de beëdiging van het Statenlid van de fractie van de VVD. Op grond van artikel 10 van ons Reglement van Orde heb ik ook een Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven benoemd met als leden de heer Karar van de PvdA, mevrouw Schneemann van Volt – zij is ook voorzitter van de commissie – en mevrouw Bouhlef van de SP. En dan geef ik nu graag mevrouw Schneemann het woord om nader toe te richten de uitkomsten van de Commissie Geloofsbrieven.

210

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Voorzitter, ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden, die het benoemd verklaard lid mevrouw

Ouderkerken aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het in gevolgen artikel w7 het tweede lid Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van leden van de Provinciale Staten van Noord-Holland van 6 november 2023 tot lid van de Provinciale Staten benoemd is verklaard mevrouw Ouderkerken voor de fractie van de VVD. Wij stellen dan nu ook voor om mevrouw Ouderkerken als lid van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten. Verder heeft de commissie kennisgenomen van de nevenfuncties van de kandidaat. De combinatie van het Statenlidmaatschap met een nevenfunctie is altijd een punt van aandacht. Het is de verantwoordelijkheid van het Statenlid zelf om de integriteit te bewaken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann, dank u wel. De commissie adviseert dus Provinciale Staten te besluiten mevrouw Ouderkerken toe te laten als lid van uw Staten. Verlangt iemand daarover het woord? Nee. Dan is unaniem besloten mevrouw Ouderkerken als lid van Provinciale Staten toe te laten. Ik ontbind dan ook de Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven en dank de leden voor de verrichte werkzaamheden.

En dat is nu aan de orde de beëdiging van mevrouw Ouderkerken. De heer Dijkman, waar we zojuist afscheid van hebben genomen, heeft mij verzocht hem ontslag te verlenen conform artikel x2 van de Kieswet. Ik heb hem ontslag inmiddels verleend. Zijn lidmaatschap wordt opgevolgd om mevrouw Ouderkerken. Deze installatie is nu aan de orde. Dus ik verzoek mevrouw Ouderkerken naar voren te komen in het midden van de zaal en ik wil u verzoeken allen te gaan staan.

Ik stel u thans in de gelegenheid om de verklaring en belofte in mijn handen gaan afleggen. En ik verzoek u straks als ik uw naam uitspreek, de woorden te zeggen “dat verklaar en beloof ik”. Maar ik ga eerst de formules van de verklaring en de belofte voorlezen.

Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst hebt gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enige geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. Mevrouw Ouderkerken.

Mevrouw **OUDERKERKEN (VVD)**: Dat verklaar en beloof ik.

[applaus]

De **VOORZITTER**: Dan wens ik u alle geluk met uw Statenlidmaatschap. Ik ga u natuurlijk ook nu eerst persoonlijk feliciteren namens iedereen en dan vraag ik toch nog even aan alle andere Statenleden om even geduld te hebben, zodat straks ook na het duo-commissielid, zowel de heer Dijkman, als mevrouw Ouderkerken, als het duo-commissielid, gefeliciteerd kan worden. Nogmaals, van harte gefeliciteerd.

2.b.1 Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie VVD.

De **VOORZITTER**: Ik blijf even staan, dames en heren, want we zijn bij agendapunt 2.b.1. Dat is de installatie en de beëdiging van een duo-commissielid van de fractie van de VVD. De fractievoorzitter van de VVD heeft de Vries als duo commissielid bij mij voorgedragen. Op grond van ons Reglement van Orde voor de vergaderingen en de werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient ook een commissielid dat geen lid is van Provinciale Staten zelf in de vergadering van Provinciale Staten in mijn handen als uw voorzitter de eed en de verklaring en de belofte af te leggen. Ik verzoek de heer De Vries naar voren te komen in het midden van de zaal. En ik verzoek u wederom allen te gaan staan. Welkom, meneer De Vries. Het is wel goed voor het lichaam. We zullen de hele dag staan en zitten.

Meneer De Vries, ik ga u thans ook in de gelegenheid stellen om de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u straks, als ik uw naam noem, uit te spreken de woorden “dat verklaring en belof ik”. Maar ook voor u zal ik eerst de formule en de verklaring van de belofte voorlezen.

Ik verklaar dat ik om tot lid van de commissie van Provinciale Staten benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enig gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belof dat ik, om iets in het ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enig belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. De heer De Vries.

De heer **DE VRIES** (VVD): Dat verklaar en belof ik.

[applaus]

De **VOORZITTER**: En dan wens ik ook u heel veel geluk toe in uw duo-commissielidmaatschap. Dank u wel.

Schorsing 10.32 tot 10.42 uur.

2.c Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

Er zijn voorafgaand en tijdens de vergadering geen actualiteiten ingediend.

Voorzitter: de heer Hollebeek

2.c.1 Interpellatie (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten) inzake Vertrouwensbreuk rondom de flexwoningen in Zwaagdijk-West.

De **VOORZITTER**: Statenleden, ik heropen de vergadering nu. We zijn aangekomen bij agendapunt 10.a, het interpellatieverzoek van de fractie JA21 inzake de vertrouwensbreuk rondom flexwoningen in Zwaagdijk-West. De fractie JA21 heeft dit verzoek tot het houden van een interpellatie ingediend conform artikel 41 van het Reglement van Orde inzake de vertrouwensbreuk rondom de Flexwoningen in Zwaagwijk-West.

Deze interpellatie wil ik in zestig minuten afronden. We gaan het als volgt doen volgens het
305 reglement: de indiener krijgt zes minuten spreektijd. De aangemelde sprekers krijgen in de
tweede termijn het woord en hebben allemaal drie minuten spreektijd. GS heeft vijftien minuten,
en de spreektijd is inclusief interrupties en antwoorden daarop. Bij het voorlezen van het dictum
van de motie wordt de spreektijd zoals gewoonlijk stilgezet. Even voor de duidelijkheid: in de
310 eerste termijn is alleen de indiener en GS aan het woord en zijn er dus geen interrupties
toegestaan; in de tweede termijn is het dus drie minuten per fractie en zijn er wel interrupties
toegestaan. Ik geef nu het woord aan de heer Van den Berg om het verzoek nader toe te lichten.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Dank je wel aan de rest van de Staten en
alle aanwezigen die meekijken. We bespreken hier vandaag de kwestie Zwaagdijk–West, een
315 kwestie met een lange toeloop in de zin van een aangenomen motie die de Staten opriep om
meer te doen om de opvang van statushouders te faciliteren. Dat bracht ons naar de locatie in
Zwaagdijk–West. Er is een hoop gebeurd. We hebben situaties gehad met de sloop van de kassen
die tot onrust leidden in de buurt. We hebben het haalbaarheidsonderzoek gehad. We hebben het
verlies van steun van de gemeenteraad en het College van Burgemeester en Wethouders verloren.
320 En ondanks dat dit dossier is doorgegaan, zijn we dan nu tot dit kantelpunt gekomen.

Ik moet zeggen, het raakt mij ook persoonlijk dit thema, omdat het thema gaat over het
vertrouwen tussen inwoners en politiek. En dat is iets wat we moeten verdienen bij onze
inwoners.

325 Een klein voorbeeld erbij. Ik denk dat we hier als Staten, wat wij hier uitdragen en het voorbeeld
wat wij stellen, representatief zou kunnen en zou moeten zijn voor wat wij verwachten van de
maatschappij. We kunnen tenslotte niet zeggen dat polarisatie moet stoppen en hier in de Staten
of in bestuurslagen niet het goede voorbeeld geven. Kortom, wat wij hier doen, dat telt. Wat ik
330 daarbij nog wel even wil aanhalen is dat nadat bekend werd dat Gedeputeerde Staten toch
doorgaat met het implementeren of in het implementeren, of in ieder geval het onderzoek, in
Zwaagdijk, kreeg ik een belletje van de Dorpsraad van een vrouw en zij gaf maar aan hoe geraakt
zij was door dit dossier en met de lange toeloop en dat zij nu na een kort succesmoment dan
toch tot de conclusie moest komen dat het nu allemaal anders gaat zijn. Ik denk dat dat een
335 teken voor ons allemaal zou zijn dat we hier iets anders in moeten doen.

Goed, dan nog een korte inleiding. Wat is er nou gebeurd? Op 18 oktober kwam naar buiten dat
gedeputeerde Beemsterboer heeft toegezegd dat er in Zwaagdijk–West geen flexwoningen
zouden komen voor statushouders en spoedzoekers. Echter, recent is duidelijk geworden dat
340 deze toezegging voorbarig was en dat de provincie aangeeft dat het plan dus nog op tafel ligt.
Deze gang van zaken heeft niet alleen geleid tot grote verwarring en boze reacties – we noemden
het net al – maar het heeft tevens een vertrouwensbreuk veroorzaakt tussen de provinciale
politiek en de inwoners. We hebben dus van standpunt gewisseld en gedeputeerde Beemsterboer
is teruggefloten na zijn eerdere bezoek daar. Hij heeft tijdens dat bezoek toezeggingen gedaan
345 die dus niet overeenkomen met eerder genomen besluiten van het college van Gedeputeerde
Staten. Het heeft verkeerde verwachtingen opgewekt bij de Dorpsraad, maar ook, wat ik heb
gehoord, bij het college van B&W en, nogmaals, de inwoners van Zwaagdijk–West. Wij willen
bijzondere aandacht vragen ook voor de rol van de commissaris van de Koning in deze, die het

350 dossier statushouders en asiel beheert. Zeker ook gezien zijn eerdere aanzet voor steun van de Dwangwet. We hebben hier een commissiebehandeling gehad waar ook de commissaris een wat fermere rol innam. Dat roept bij ons toch wel de vraag op.

355 Over die vragen, die hebben wij natuurlijk al eerder schriftelijk ingediend. Die zouden voor iedereen bekend moeten zijn. Dus ik zal het u besparen om die nogmaals allemaal te gaan herhalen. Wat voor ons de kern van de zaak is, is met welke marsorders gedeputeerde Beemsterboer op pad is gestuurd. Wat zijn de besluiten geweest die Gedeputeerde Staten heeft genomen? En welke heeft gedeputeerde Beemsterboer meegekregen, voordat hij naar die avond ging om te spreken met de Dorpsraad? En afrondend, door wie is hij dan terugfloten? We zijn heel benieuwd welke gedeputeerden dat waren, of die een specifieke rol hebben gespeeld. En wij 360 zijn dus, nogmaals, ook benieuwd naar de rol van de commissaris in deze. Heeft hij een actieve rol ingenomen? Heeft hij de stemming overgelaten aan de rest van Gedeputeerde Staten? Dat is wat ons betreft een heel belangrijk punt wat, wat ons betreft, nu boven water moet gaan komen.

365 Kortom, ik rond af, in deze tijd dus waar politiek vertrouwen geen gegeven is, maar iets is wat wij elke dag moeten verdienen, zijn de antwoorden op de vragen die wij gesteld hebben van cruciaal belang. We dienen dus te weten hoe de toekomstige communicatie met de inwoners zal verlopen en hoe wij ook kunnen voorkomen dat toezeggingen worden gedaan die wij niet kunnen waarmaken aan onze inwoners. Ik kijk uit naar een constructief debat. Dank u wel.

370 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Berg. Dan geef ik als eerste het woord aan de gedeputeerde Beemsterboer voor de beantwoording en daarna is de heer Van Dijk aan de beurt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Ik ben hier nu netto ongeveer drie maanden gedeputeerde, met heel veel enthousiasme. Ik mag samen met u heel mooie 375 vraagstukken oplossen voor de provincie, wat ik elke dag met heel veel plezier doe en ook met heel veel plezier met uw Staten doe. Daar ben ik blij mee. En tegelijkertijd moet ik toegeven dat ik in dit dossier een fout heb gemaakt. Ik heb de bespreking, zoals die gehouden is in Zwaagdijk-West met de gemeente, de Dorpsraad, de werkgroep, niet afgestemd vooraf met het college van GS. Ik baal ervan dat het dorp en de gemeente nu onduidelijkheid hebben. Want wij 380 waren juist op pad gestuurd, ik was juist op pad gestuurd, om het vertrouwen terug te winnen. JA21 stelt daar denk ik terecht vragen over. Ondanks dat hij netjes aangaf die vragen niet nog eens voor te lezen, ga ik toch alle antwoorden wel met u doorlopen.

385 En de eerste vraag is in grote lijnen: waarom zijn er nou toezeggingen gedaan en weer teruggedraaid over die flexwoningen? Naar aanleiding van het gesprek met de Statencommissie Ruimte op 11 september 2023 ben ik in gesprek gegaan met de werkgroep Balkweiterhoek 76 in het dorp. De gemeente was daar ook bij, dat gaf ik net aan. Ik was erg gericht op het herstellen van vertrouwen en zocht draagvlak voor eventuele ontwikkelingen op de locatie in provinciaal eigendom. Tijdens dat gesprek heb ik verwachtingen gewekt over het haalbaarheidsonderzoek en 390 het al dan niet plaatsen van flexwoningen. Die toezeggingen lopen niet in de pas met het eerder genomen besluit van het College van Gedeputeerde Staten hierover en het overleg met Provinciale Staten hierover. Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten moeten hier nog keuzes over kunnen maken. Het college betreurt het dat in het gesprek met de werkgroep, Dorpsraad en de gemeente mogelijk verwachtingen zijn gewekt die op deze keuzes vooruitlopen.

395

Dan de tweede vraag: wat zijn de exacte afspraken en besluiten die eerder zijn genomen door het College van Gedeputeerde Staten betreffende de flexwoningen in Zwaagdijk-West? Om een bijdrage te leveren aan de asiel- en wooncrisis hebben Gedeputeerde Staten besloten te onderzoeken of provinciaal onroerend goed ingezet kan worden voor het huisvesten van statushouders en andere spoedzoekers. Hier zijn Provinciale Staten op 9 september 2021 per brief over geïnformeerd. De locatie Balkweiterhoek 76/76a in Zwaagdijk-West kwam hierbij naar voren als een mogelijk kansrijke locatie. Vervolgens hebben Gedeputeerde Staten besloten een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar plaatsing van flexwoningen in Zwaagdijk-West. De haalbaarheidsstudie is nog geen stedenbouwkundig plan of definitief ontwerp. Uit het onderzoek blijkt dat het op technisch, financieel en juridisch gebied haalbaar kan zijn om tijdelijke woningen te plaatsen op de locatie Balkweiterhoek. De studie laat wel zien dat de impact op het dorp Zwaagdijk-West groot is. Ook blijkt uit gesprekken met het dorp en de inspraak bij de Statencommissie Ruimte op 11 september 2023 dat dit het geval is. Gedeputeerde Staten zien, zoals besproken in de Provinciale Statencommissie Ruimte op 11 september 2023, een dieper gesprek met de gemeente Medemblik, inwoners en de West-Friese gemeenten als vervolgstap. De regio is zelf aan het onderzoeken hoe ze nieuwe locaties in beeld kunnen brengen om aan hun taakstelling op het gebied van huisvesting van statushouders te kunnen voldoen. Het kan voor de regio interessant zijn om de locatie Balkweiterhoek in deze bredere zoektocht mee te nemen. Gedeputeerde Staten zullen op basis van deze gesprekken een voorstel doen voor het vervolgtraject en daarover Provinciale Staten consulteren.

De derde vraag: welke leden van Gedeputeerde Staten waren betrokken bij de besluitvorming rondom de toezegging en het latere terugdraaien ervan? Welke specifieke rol heeft Gedeputeerde Staten hierin gespeeld? In deze collegeperiode is besloten dat ik in gesprek zou gaan met de gemeente Medemblik, mensen in het dorp en de West-Friese gemeenten om tot een oplossing met draagvlak te komen. Het gesprek met de gemeente en het dorp hebben we net besproken. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens besloten in gesprek te gaan met Medemblik, de inwoners en de West-Friese gemeenten voor een vervolgesprek om de misvattingen te benoemen en te inventariseren waar nog mogelijkheden liggen om tot ontwikkeling van de betrokken locatie te komen. Gedeputeerde Staten zullen op basis van deze gesprekken een voorstel doen voor het vervolgtraject en daarover de Staten consulteren.

De vierde vraag is: hoe was de rol van de commissaris van de Koning en de besluitvorming van het College van Gedeputeerde Staten aangaande het dossier? Heeft de commissaris van de Koning politieke invloed uitgeoefend op de besluitvorming? Daarover is het antwoord kort: besluiten worden genomen door het voltallige College van Gedeputeerde Staten.

De volgende vraag heeft ook een kort antwoord. Heeft de commissaris van de Koning een actieve rol gehad in het terugfluiten van gedeputeerde Jelle Beemsterboer, met name gezien een eerdere actieve rol tijdens de commissievergadering van 11 september jongstleden over het haalbaarheidsonderzoek? Ook daar is het antwoord: besluiten worden genomen door het voltallige College van Gedeputeerde Staten.

Dan de zesde vraag: hoe ziet het College van Gedeputeerde Staten toekomstige communicatie en besluitvorming omtrent dit gevoelige dossier om dergelijke miscommunicatie te voorkomen?

Tijdens de gesprekken met inwoners, de gemeente Medemblik en regiogemeenten zullen verbeterpunten besproken worden en vervolgens zullen Gedeputeerde Staten een voorstel doen over het vervolgtraject en daarover de Statencommissie consulteren. Mocht er daadwerkelijk een ontwikkeling gaan plaatsvinden op deze locatie zal er door een eventuele ontwikkelende partij
445 een participatieplan worden opgesteld.

De zevende vraag: wat is het standpunt van het College van Gedeputeerde Staten over de positie van gedeputeerde Jelle Beemsterboer na deze gebeurtenis? We hebben hier een goed en intensief gesprek over gehad, ook over mijn rol in dit dossier. En we hebben vastgesteld dat we met elkaar
450 verder kunnen.

Dan de laatste vraag: is het College van Gedeputeerde Staten het met JA21 eens dat, gezien de verwarring en de miscommunicatie in dit dossier, het nu onvermijdelijk is geworden om de verdere voortgang van dit dossier te staken? Het antwoord daarop is 'nee'. Daar zijn
455 Gedeputeerde Staten het niet mee eens. Gedeputeerde Staten zullen de gemeente Medemblik, de inwoners en de West-Friese gemeenten uitnodigen voor een vervolggesprek. De noodzaak om een bijdrage te leveren aan de urgente maatschappelijke opgaven van woningbouw voor spoedzoekers is onverminderd hoog, ook in West-Friesland. Na deze gesprekken zullen we de Staten consulteren over het vervolg. Dank u wel.

460

De **VOORZITTER**: Dank u wel, gedeputeerde Beemsterboer. Dan kijk ik even naar heer Van Dijk of hij nog – Alle vragen zijn in principe beantwoord. Dus dat lijkt me niet nodig.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter.

465

De **VOORZITTER**: Ja.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, aangezien nu de eerste termijn heeft plaatsgevonden en nu de tweede termijn zou kunnen aanvangen, waar ik zelf nog een inbreng kan doen, en de andere
470 partijen, gevolgd door interrupties, zou ik even kort behoefte hebben aan een schorsing om ook de beantwoording van de gedeputeerde in overweging te nemen. En ik zou daarvoor een half uur willen vragen.

De **VOORZITTER**: Sorry, meneer Van den Berg, maar tijdens een agendapunt wat een uur duurt
475 een half uur schorsing vind ik wel heel erg gortig. Ik wil u echt wel eventjes, laten we zeggen, zeven á acht minuten tot vijf over geven. Maar een half uur vind ik echt iets te veel. Sorry.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Oké. Daar heb ik ook begrip voor. Dan doen we dat.

480 *Schorsing 10.57 tot 11.07 uur.*

De **VOORZITTER**: Ik kijk even rond. Ik zie nog wat lege stoelen. Ik wil toch zo langzamerhand weer verder gaan. Goed zo. Dan kijk ik even richting de indiener, de vraag of hij in tweede termijn nog aanvullende vragen wil stellen. Ik neem aan voor wel, gezien de schorsing. Meneer
485 Van den Berg, aan u het woord.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, dank, ook voor de beantwoording van de vragen. Wat ons wel opvalt in de beantwoording is dat er wordt gezegd dat er ten alle tijden een voltallig GS-besluit voorligt aan de acties die worden ondernomen. En er wordt ook gezegd dat er niet
490 voldoende is afgestemd met GS en tegelijkertijd is dan de gedeputeerde op bezoek gegaan bij die Dorpsraad waar GS ook van op de hoogte was dat hij die kant op zou gaan. Dus wat ons betreft kunnen er maar twee dingen waar zijn: dat is of het is een voltallig GS-besluit geweest dat het zo zou gaan lopen en dat hij die toezegging kon doen of de gedeputeerde heeft dat volledig op zijn eigen houtje gedaan. En zo ja, dan vragen we ons af van hoe dat dan zo heeft kunnen
495 uitpakken. En haal ik ook even de situatie aan dat wij eerder natuurlijk appjes richting de Dorpsraad hebben voorbij zien komen waarin soortgelijke toezeggingen werden gedaan. Afrondend, wanneer staat het gesprek met de inwoners?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik ben nog vergeten te noemen dat we een sprekerslijst hebben.
500 Degenen die zich aangemeld hebben, zal ik nu nog even noemen. Dat zijn de heer Leerink van de Partij van de Arbeid, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Deen van de PVV, de heer Mülder van D66, Statenlid De Weerdt van Volt, mevrouw Alberts van de SP, mevrouw De Sain van BBB, de heer Heijnen van het CDA, Statenlid Gielen van GroenLinks, de heer Terwal van de VVD en Statenlid Kostić van de Partij van de Arbeid. Voor de Dieren. Een vreemde partij. En dan ga ik het
505 woord geven aan de heer Leerink als eerste. Een carrière move.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, er is transfernieuws op komst, begrijp ik. Dat is altijd mooi.

Voorzitter, ik ga het kort houden. Dit is niet de plek om inhoudelijk over deze zaak door te
510 praten. Dat hoort thuis in de commissie wat ons betreft. Dus dat gaan we ook niet doen. Dit interpellatiedebat gaat over het proces. Daarin is de gedeputeerde heel helder geweest: er is een fout gemaakt. Daar is in het college van GS over gesproken, indringend over gesproken, en de conclusie is dat ze met elkaar verder kunnen en dat de lijn vanaf nu weer helder is. Ja, voorzitter, daarmee is wat ons betreft de kous af. Er is een fout gemaakt, er is een fout gecorrigeerd. That's
515 it.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Leerink. Dan geef ik het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, ik zat met mijn fractiegenoot in een commissievergadering en toen waren we even niet het opletten, maar de nieuwsberichten aan het
520 lezen. En toen zagen we zomaar dat de gedeputeerde hadden toegezegd te stoppen met het onderzoek naar flexwoningen in Zwaagdijk-West. Nou, daar moeten we even vragen over stellen, zeiden we tegen elkaar. Immers, het is heel belangrijk dat we proberen te doen wat mogelijk is om op een verantwoorde manier extra woningen in deze provincie te realiseren. En op de locatie Zwaagdijk-West leek dat mogelijk. En we vinden dat we verder moeten onderzoeken hoe we dit op zo'n manier kunnen doen, dat we ook aan de zorgen van omwonenden tegemoet komen. Maar wij hoefden die vragen niet meer te stellen, want de volgende dag stond er in de krant dat de uitspraak was teruggetrokken.
530

Wij hebben een aantal vragen nog aanvullend op wat er net is gevraagd door JA21. Om nog even scherp te krijgen: is er in GS nu vooraf gesproken over de aanwezigheid van de gedeputeerde bij

de bewonersavond, ja of nee? Met welke opdracht, dan wel ambtelijk, dan wel bestuurlijk, is de gedeputeerde op stap gestuurd? Of had u geen opdracht? En hoe gaat de gedeputeerde er in de
535 toekomst voor zorgen dat hij niet meer standpunten zal communiceren die niet in lijn zijn met een GS-besluit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Klein. Dan geef ik het woord aan de heer Deen van de PVV.

540 De heer **DEEN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. De PVV wilde als eerste de fractie van JA21 danken voor deze interpellatie. Onze fractie staat vierkant achter de bewoners van Zwaagdijk-West inzake dit dossier. Daarom heeft onze fractie in het verleden hierover ook schriftelijke vragen ingediend. Maar goed, het gaat hier – het werd al even aangegeven – voornamelijk over het proces. In ieder geval goed dat er een fout wordt toegegeven. Dat vind ik altijd wel belangrijk.
545 Want er is absoluut natuurlijk wel sprake van een vertrouwensbreuk, dat de Noord-Hollander constateert dat de gedeputeerde vanuit het eigen college wordt teruggefloten, zorgt er in elk geval voor dat de betrouwbaarheid van de provinciale politiek er niet beter op wordt. Dat moge ook duidelijk zijn. Dat het nieuwe college deze uitglijder maakt en ook nog eens op een zeer beladen dossier vinden wij daarom wel lastig te verkopen aan onze burgers. Dat steeds meer
550 minder mensen vertrouwen krijgen in de politiek is wat ons betreft dan ook begrijpelijk. De PVV deelt daarom de mening van JA21 dat er eigenlijk maar één goed besluit is: het staken van de voortgang van dit dossier, omdat er simpelweg geen draagvlak voor is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Deen. Dan geef ik het woord aan de heer Mulder van D66.
555

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ik sluit me ook even aan bij de woorden van het PvdA. Inhoudelijk bespreken we het gewoon in de commissie, is het al besproken in de commissie, maar we gaan hier eventjes in op de vorm. Ook mijn fractie is geschrokken van het persbericht, want hoe kan dit zo zijn gelopen? Ik begin langzamerhand een beetje te twijfelen of
560 het college nog inderdaad spreekt met één mond. Bij de installatie van de heer Beemsterboer heb ik al mijn twijfels uit over de wijze van politiek van de heer Beemsterboer in zijn tijd als wethouder in Schagen. Daar nam hij het, zacht gezegd, niet zo nauw met de regels en kaders die destijds door de provincie werden gemaakt. Ik heb in de zomer samen met mijn fractie de heer Beemsterboer het voordeel van de twijfel gegeven. Dat begint langzaam ook wel wat te wankelen
565 op deze manier. Het lijkt erop of de gedeputeerde hetzelfde gedrag vertoont namelijk als in Schagen: hij kijkt tot hoe ver hij kan gaan, totdat hij straf krijgt. De vraag is: is dit een incident of een patroon? Want naast dit punt heb ik ook al een artikel gezien waar de gedeputeerde bonte uitspraken deed over buitenstedelijk bouwen, straatje erbij. Is dat nog steeds de visie van GS, zoals ze daar zijn uitgelaten? En daarbij heb ik ook geluiden gehoord dat bij het laatste Ito-
570 congres de heer Beemsterboer op een podium stond en uitspraken deed die ook niet helemaal in lijn staan met het provinciebeleid. Waar trekt het college intern de grens? En hoe voorkomen we dat we hier niet nog een keer gaan staan? Ik ben daarom ook erg benieuwd naar de afspraken die intern zijn gemaakt, om daar toch even iets verderop in te gaan over dat gesprek wat heeft plaatsgevonden. Waarom is dat vertrouwen er nu wel? Dank u wel.

575 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Mulder. Dan geef ik het woord nu aan Statenlid De Weerd van Volt.

580 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Voor ons gaat het debat over de betrouwbare
overheid, want wij, volksvertegenwoordigers, onze ambtenaren en onze bestuurders zijn het
gezicht van die overheid. Het feit dat de overheid een belofte doet en daarop terug moet komen,
doet wat met het vertrouwen, zoals dit debat. Dat vinden we ook echt ontzettend zorgelijk.
Daarom vinden we het, nogmaals, belangrijk dat het debat wordt gevoerd. Ondanks dat de heer
Van den Berg zijn vragen in zijn bijdrage aan het begin van het debat niet heeft gesteld, heeft
585 gedeputeerde Beemsterboer deze wel in het bijzijn van ons allemaal beantwoord. Dat geeft wat
ons betreft hiervoor blijk van op zijn minst de inzet van Gedeputeerde Staten om transparant
bestuur te voeren. Hij benadrukt ook een aantal keer dat gedeputeerden geen solisten zijn. Dat
ook in onze provincie sprake moet zijn en sprake gaat zijn van collegiaal bestuur. En daarom zijn
we ook extra benieuwd naar zijn antwoorden op de vragen. Tot zover.

590

De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid De Weerdt. Dan geef ik het woord aan mevrouw Alberts
van de SP.

595 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wel, het begin van het antwoord
van gedeputeerde Beemsterboer was dat hij heel erg enthousiast begonnen was aan zijn klus en
dat hij het ook met veel plezier doet. Vervolgens ging hij de vragen beantwoorden die gesteld
waren, schriftelijk, van JA21 en toen hoorde ik eigenlijk een verschil. Daar heb ik een vraag over.
Want hij zegt: ik had moeten afstemmen met GS, zei hij in de inleiding. En vervolgens zegt hij: ik
heb afgestemd. Dus nou is de vraag: is de gedeputeerde in al zijn enthousiasme zonder
600 afstemming in GS naar Zwaagdijk-West gegaan, ja of nee? Als het nou 'nee' is, dan vraag ik me
vervolgens af: welke briefing heeft hij daarover van zijn staf ontvangen? Want die hadden
natuurlijk het hele proces meegekregen en die hebben hem natuurlijk geïnformeerd. Dat als je
gaat, dan is dit er gebeurd. Dat hoor ik dan nog graag. Ik vind het interessant dat er besloten is
dat we met elkaar verder kunnen. Daar heb ik ook nog een vraag over: heeft u nou de gele kaart
605 gekregen?

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Alberts. Dan is het de beurt aan mevrouw De Sain van de
BoerBurgerBeweging.

610 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, dan staan wij hier met deze vraagstelling. Gelukkig maak ik zelf ook
weleens een fout. Ik vind juist dat als je een fout maakt, dan zit de kracht erin dat als je je fout
toe kan geven en het probeert recht te maken en uit te zoeken en eerlijk te verwoorden, dan vind
ik daar wel heel veel draagkracht en ruggenmerg in zitten. Vandaar de complimenten naar
gedeputeerde. Daarbij geeft hij ook nog in zijn beantwoording aan dat hij teruggekoppeld heeft
615 naar de inwoners, het tegen hen gezegd heeft, en ook eerlijk en transparant is geweest over zijn
fout die hij gedaan heeft. En als hij dan kan beantwoorden dat hij de inwoners goed
geïnformeerd heeft, het tijdspad uitgezet heeft hoe het proces nu verder vervolg gaat krijgen, wie
daar wel of niet in meegenomen gaat worden, dan zijn wij daar erkend in en geeft dat ons
voldoende ruimte. Dank u wel, voorzitter.

620

De **VOORZITTER**: En dank u wel, mevrouw De Sain. Dan is het woord aan de heer Heijnen van het
CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Voorzitter, wat is hier nou gebeurd? Want de
625 antwoorden van de gedeputeerde waren nog steeds wel vrij kort. Hij zei inderdaad in die
commissie Ruimte van 11 september – en daar vroeg het CDA toen ook om – dat het vertrouwen
hersteld moest worden en teruggewonnen moest worden. En toch even op wat mevrouw De Sain
net zei, want mijn fractie heeft heel andere signalen. Afgelopen vrijdag waren wij bij een al wat
langer gepland werkbezoek in Zwaagdijk–West en hebben wij gesproken met de Dorpsraad en de
630 werkgroep. Daar werd duidelijk dat het broze vertrouwen in de provincie inmiddels volledig is
weggeslagen. Tijdens het overleg zou de gedeputeerde volgens de aanwezigen letterlijk hebben
gezegd dat het haalbaarheidsonderzoek van tafel is en dat ze opnieuw zouden beginnen met een
wit vel papier om te kijken naar de bestemming voor die grond. Maar de mensen die wij spraken,
moesten uit de krant vernemen dat er gedeputeerde is teruggefloten en dat er niets van tafel is.
635 Er zou tot op heden met hen nog geen contact zijn. Ook is er nog geen nieuwe afspraak gepland.
Voorzitter, dat is een bestuurlijke misser, daar hebben we het over gehad. En het doet grote
schade aan het vertrouwen in de overheid. En dat is niet fraai. Want als een gedeputeerde iets
zegt, daar hebben we het over gehad, dan moeten de inwoners ervan uit kunnen gaan dat GS met
één mond spreekt.

640 Ik heb aanvullend nog vragen in lijn met wat mevrouw Alberts zei: is het nou vooraf, voordat de
gedeputeerde erheen ging, wel of niet voorbesproken? In de antwoorden werd er eerst gezegd:
nee, het is niet afgestemd, en later werd gezegd dat het wel is gestemd. Maar een van de twee
kan waar zijn. En vervolgens vind ik het opvallend dat in de vragen van JA21 gedeputeerde
645 Beemsterboer antwoorden geeft op de vragen drie en zeven, want die zijn eigenlijk gesteld aan
de andere gedeputeerden en niet aan gedeputeerde Beemsterboer. Zo ook voor de vragen vier en
vijf; die zijn gesteld aan de commissaris en niet aan gedeputeerde Beemsterboer. Dus ik verwacht
eigenlijk van de andere leden van GS antwoorden op die vragen die JA21 eerder heeft gesteld. Tot
zover, voorzitter. Dank u wel.

650 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Heijnen. Dan geef ik het woord aan de heer Terwal van de
VVD. O, Statenlid Gielen. Sorry.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dank, voorzitter. Ik ga het kort houden. Ik kan me eigenlijk in grote
655 lijnen aansluiten bij wat de heer Leerink al gezegd heeft. Ik kan me goed voorstellen dat JA21 dit
debat heeft aangevraagd. Wij hebben dat ook gesteund. Dus ik snap dat. GroenLinks is ook niet
gelukkig met hoe dit proces gelopen is. We zijn heel blij te horen dat gedeputeerde Beemsterboer
ook toegeeft dat hij fout zat. Het college heeft erover gesproken dat het anders heeft moeten
gaan. En we hebben vertrouwen dat de heer Beemsterboer ook geleerd heeft van deze situatie.
660 Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu met enige vertraging wel het woord aan de heer Terwal van de
VVD.

665 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Gedeputeerde Beemsterboer is er heel duidelijk over:
hij heeft een fout gemaakt. Ja, dat doet wat met het vertrouwen van de bewoners van Zwaagdijk
en ook wat met het vertrouwen van de gemeente Medemblik. En dat is niet fraai. Maar laten we
wel eerlijk wezen: hij heeft ruiterlijk zijn fout erkend. Dat verdient ook vanuit ons een
compliment. Hoe vaak maken bestuurders geen fouten en hoor je er volgens niks meer van. Ik

670 zou alleen maar zeggen: dat vertrouwen kan hersteld worden door gewoon weer goed met de
gemeente Medemblik en de bewoners van Zwaagdijk in gesprek te gaan en toe te werken naar
een ontwikkeling in Balkweiterhoek wat op draagvlak kan rekenen van die gemeenten, van die
bewoners van Zwaagdijk. En voor de verdere invulling van Balkweiterhoek sluit ik me aan ook bij
de woorden van de PvdA en ook van andere partijen: dat zal gewoon in de commissie besproken
675 moeten worden met de Staten. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Terwal. Statenlid Kostić van Partij voor de Dieren heeft
afgezien van een bijdrage. Dus dan ga ik door naar GS en kijk ik even opzij. Dan denk ik dat ik de
heer Beemsterboer het woord ga geven voor zijn reactie in tweede termijn. Gedeputeerde
680 Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Dank ook voor alle aanvullende vragen. Ik
begrijp hier en daar ook wel waarom die gesteld zijn.

685 De eerste van JA21, is een aantal keer gesteld. Dat is eigenlijk: hoe kan het nou dat er wel
afstemming is geweest binnen het college van GS, maar er toch geen afstemming is geweest
binnen het college van GS. Dat is indertijd zo gegaan. We hebben ongeveer een drie weken
voordat ik de afspraak met de Dorpsraad had een gesprek gehad met het College van
Gedeputeerde Staten. Daar hebben we een lijn uitgezet: we gaan in gesprek vanuit het
690 haalbaarheidsonderzoek en vanuit de wens om daar flexwoningen te reduceren. Na verloop van
tijd, ook omdat we heel erg zaten op het vertrouwen – wat het CDA ook al aanhaalde – ben ik veel
meer gaan focussen op die kant en niet op de op de andere kant van dat haalbaarheidsonderzoek
en de flexwoningen. Dat had ik gewoon eerst moeten bespreken met GS. Daar komt natuurlijk
ook mee samen dat dit dossier een veel langere aanloop heeft gehad dan dat ik ermee bezig ben.
695 Dat heb ik gewoon niet goed ingeschat dat ik dat eerst even af zou moeten stemmen. Ik heb in
eerste termijn ook gezegd dat ik daarvan geleerd heb.

Wanneer is het gesprek met het dorp? Ja, het klinkt misschien vreemd, maar ik vind het ook heel
belangrijk wat hier gezegd wordt. En als we het helemaal plat slaan, weet ik niet zeker of ik
700 morgen nog gedeputeerden ben. Dus ik dacht, laten we eerst dit debat eens even afwachten tot
we dat gesprek met het dorp gaan plannen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Hoe komt het nou dat u zegt: ik wil het vertrouwen herstellen en
ik had beter moeten afstemmen? Dus wat brengt u dan tot de keuze dat u zegt: ik ga dan nu
705 tegen de bewoners zeggen dat het haalbaarheidsonderzoek en de bouw van flexwoningen van de
baan is?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het Statenlid zegt ‘nu’, voorzitter, maar destijds – dat moet ik
natuurlijk ook weer echt even gaan terugvragen – Ik was gewoon heel erg gefocust in dat gesprek
710 op kijken of we samen tot een plan kunnen komen, veel minder vanuit de hele aanloop van het
dossier. En in elk geval, dat is wel wat ik hiervan geleerd heb, was er echt voldoende tijd om dat
rustig in GS nog eens terug te leggen en met elkaar te bespreken: hoe gaan we hier nu in? En dat
heb ik gewoon niet gedaan. Daar is denk ik de oorsprong van de fout.

715 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nogmaals de vraag, hoe komt het dan dat u het gevoel had dat u tegen die mensen kon zeggen: de bouw gaat in zijn geheel niet meer door?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het is niet zozeer dat ik het gevoel had, maar ik heb heel erg gedacht: als we het hele dossier met een schone lei zouden kunnen beginnen, dan start je met volledig vertrouwen. En dat heb ik gewoon verkeerd ingeschat. Dus ik heb heel erg gezocht naar die schone lei en dat had ik op zijn minst moeten afstemmen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder met uw beantwoording.

725 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: De ChristenUnie, de extra woningen, aan de zorg van omwonenden tegemoet komen.

Is er vooraf gesproken in GS? Daar heb ik net al even antwoord op gegeven.

730 Met welke opdracht was u op pad gestuurd? Daar heb ik eigenlijk net ook antwoord op gegeven, met dus dat haalbaarheidsonderzoek en de flexwoningen. Best wel met bereidheid trouwens om spoedzoekers breder te trekken, wat in het vorige college ook al werd gedaan. En in het vorige college is ook al de lijn ingezet om op langere termijn te kijken of je ook naar wat permanentere woningen om zou kunnen gaan. Maar dus niet met- In dat gesprek heb ik mijn call gewoon veel te ver gezet door die hele schone lei neer te zetten eigenlijk.

Hoe gaan we dat in de toekomst voorkomen? Dit is niet het eerste gesprek dat ik hierover heb. Ik heb inmiddels wel scherp dat het echt heel waardevol is en eigenlijk ook helemaal niet ingewikkeld is om hiervoor af eerst eens even de koppen bij elkaar te steken voordat ik zo'n
740 gesprek in gaan. Zeker als daar na verloop van tijd ook ontwikkelingen zijn of als je na verloop denkt 'ik heb toch even wat meer afstemming nodig', dan is dat makkelijker vooraf dan achteraf. Zo vat ik het in ieder geval voor mezelf samen.

De PVV geeft aan, benadrukt eigenlijk het belang van vertrouwen in de politiek. Daar doet dit ook iets mee natuurlijk. En dat is nou precies niet de bedoeling die ik had tijdens dat gesprek. Dus ik
745 baal er enorm van dat het resultaat het omgekeerde is van mijn bedoeling. En ja, meer dan dat kan ik er nu niet over zeggen. Dat is gewoon wat het is.

U verzoekt de voortgang van het dossier te staken. Daar heeft JA21 natuurlijk ook iets over gezegd, maar dat lijkt me inderdaad voor het vervolg. We gaan eerst even netjes doen wat wij hebben afgesproken en het net ophalen en dat terugkoppelen naar uw commissie. Dat zouden we voorstellen in ieder geval.

D66 vraagt eigenlijk waarom het vertrouwen er nu wel is. Volgens mij ben ik daarop ingegaan, dat we daar intensief over hebben gesproken met elkaar in het college. Ja, er werd later ook het
755 CDA gevraagd of andere collegeleden misschien ook zouden kunnen reageren. Ik kan me voorstellen dat dat uw zoektocht misschien beantwoordt.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank je wel. Ja, ik snap dat die– Dat antwoord had ik inderdaad al
760 gehoord, dat u gesprekken heeft gevoerd. Maar mijn vraag was: een kleine reflectie van goh, wat
heeft hij nou in die gesprekken gezegd dat het vertrouwen weer terug is voor de rest van GS?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, in mijn beleving ging dat vooral over, ja, eigenlijk
mijn inschattingsfout dat ik niet van tevoren mijn volledige mandaat voor dat gesprek heb
765 afgestemd en dat dat gewoon vooraf hoort. En dat, ja–

De **VOORZITTER**: Meneer Mülder? Ja? Gaat u verder, gedeputeerde Beemsterboer. Of nou, laten we
dan toch maar meteen de interruptie van de heer Heijnen toestaan.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Toch even over die timing. Want op 13 oktober –
770 wij ontvangen als Statenleden natuurlijk iedere dag een nieuwsbrief – en er staat: op verzoek van
gedeputeerde wordt er gewezen – dat zal u zijn, neem ik aan – op een bericht van de Dorpsraad.
Namelijk, het haalbaarheidsonderzoek is van tafel. Dus u heeft ook, toen u daarvan wegreed,
later nog gedacht, ik heb iets bereikt, ik moet dat laten weten aan de Staten. Hoe is dat
775 vervolgens gegaan? Wanneer heeft u zich gerealiseerd van, ik ben hier eigenlijk te ver gegaan?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, kijk, wij kregen dat persbericht dat uiteindelijk door
de Dorpsraad is gestuurd. Toen dacht ik: o ja, dit is wel even– Toen had ik wel het gevoel: dit
gaat wel ver of dit gaat verder. Maar toen heb ik ook het gevoel gehad: ja, als je hier nu op gaat
780 zitten terugboeken of proberen uit te onderhandelen hoe de punten en de komma's in zo'n
persbericht staan, dan doe je ook echt iets met het vertrouwen. Dus dat hebben we toen niet
gedaan. Maar op dat moment werd wel duidelijk dat het veel meer beladen was dan op mijn
terugrit van dat gesprek. Dus dat is eigenlijk de ochtend erna.

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen, heeft u een vervolgvraag?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Wat ik dan niet zo goed begrijp, is– En ik waardeer dat u dan zegt: nou,
ik stuur het ook naar de Staten. Waarvan wij natuurlijk denken: de gedeputeerde zegt dat, dat
heeft waarde. En vervolgens lezen we pas die woensdag daarna het bericht op de website van de
790 provincie, namelijk, het is toch niet van tafel. En ik wil graag weten: wat is er nou in die tussentijd
gebeurd? Is er contact geweest: nee, ik ben misschien toch te ver gegaan? Of heeft u gewacht tot
GS? Heeft u gewacht tot de commissaris iets heeft gezegd? En daarom vind ik het van belang om
ook, zeker van de commissaris, maar ook van andere leden, daar iets over te horen. Maar eerst
van u: wat is er nou gebeurd tussen die vrijdag en die woensdag?

De **VOORZITTER**: Meneer Heijnen, u bent ondertussen door uw spreektijd. Gedeputeerde
795 Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Het college vergadert op dinsdag. Dus op
800 dinsdag hebben wij daar eigenlijk best wel een tijdje en ook wel vrij indringend over gesproken;
in lijn met wat ik allemaal net gezegd heb. En dan besluit je met elkaar: we doen een bericht naar
buiten. Elke punt en komma in zo'n bericht is natuurlijk relevant. Dus je spreekt met elkaar af: we
stellen dat bericht op. Iedereen kijkt er nog even naar en kan erop reageren, en dan gaat hij er
morgen uit. Dat is er gebeurd.

805

De **VOORZITTER**: Ik geef u één zin de gelegenheid, meneer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Vond u het in het kader van het vertrouwen verstandig om te wachten tot en met woensdag om contact te zoeken met de Dorpsraad en de werkgroep?

810

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Nu loop ik eigenlijk vooruit op de beantwoording van de vragen die door het CDA zijn gesteld net. Maar, ja, direct, want daar zat volgens mij een kleine vergissing: direct, om volgens mij 11.00 uur toen dat bericht er woensdagochtend uitging, heb ik gebeld met de Dorpsraad, zodat zij het niet uit de krant zouden hoeven vernemen. Dus toen het bericht op onze website werd geplaatst, heb ik direct contact opgenomen in de voorzitter van de Dorpsraad. En dat leek het meest geëigende moment, omdat wij natuurlijk met elkaar dat bericht er gezamenlijk uit sturen en je niet wil dat de rest van het college dat dan vervolgens via de Dorpsraad weer hoort. Dus dat was het eerste moment dat het kon en toen heb ik het meteen gedaan.

820

De **VOORZITTER**: Rond u af, gedeputeerde Beemsterboer. U bent ook bijna door de tijd heen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dank, voorzitter. Ik had nog een aantal vragen. Maar heel veel vragen zijn wel in lijn met de eerdere vragen die ik ook beantwoord heb. Even kijken of er nog iets niet antwoord is. De BBB vroeg naar: wat is nu het tijdspad verder? Nou, eerst even in afwachting van dit debat. Volgens mij heb ik op de zestiende een gesprek met de regiogemeenten naar aanleiding van dit debat, hoe dit verder loopt, zullen we denk ik ook de lijn uit gaan zetten richting eerst gemeenten en dan de Dorpsraad om misschien gezamenlijk nog te kijken of ze openstaan voor een gesprek.

830

Het CDA had een aantal vragen. Ik heb er eentje net beantwoord. Ik heb dus even contact gehad. En er is inderdaad nog geen nieuw– Ik wilde echt even dit gesprek afwachten, voordat we een nieuw gesprek inplannen.

835

Even kijken. Die heb ik ook beantwoord. De vraag was of andere GS-leden en de commissaris ook zouden antwoorden in een debat waar het gaat over het met één mond spreken van GS. Het lijkt me een beetje vreemd om dan het woord aan een ander te geven, maar ik kan me best voorstellen dat u er nog even behoefte aan heeft om van de commissaris een reactie te krijgen op een aantal van de vragen.

840

En dat waren volgens mij alle vragen die aan mij gesteld zijn.

De **VOORZITTER**: Dan heeft u op de valreep nog een interruptie van de heer Mülder en daarna van mevrouw Alberts van de SP.

845

De heer **MÜLDER** (D66): In ieder geval nog voor mij een heel belangrijke vraag was dat we ik ook een artikel heb gezien over 'gemeenten moeten vrij kunnen beslissen over woningbouw aan de rand van de kern' en wat daar nu eigenlijk daadwerkelijk de GS-visie is. Want ik vond die eigenlijk ook wel dat ik dacht: is dit precies de lijn die GS nu aanhoudt?

850

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Een exegese over berichten in de pers is natuurlijk altijd ingewikkeld, maar de lijn van Gedeputeerde Staten over het bouwen aan de randen van dorpen en kernen kunt u vinden in het coalitieakkoord.

855 De heer **MÜLDER** (D66): Volgens mij komen die niet overeen, maar dat even–

De **VOORZITTER**: Dat is een constatering, geen vraag.

860 De heer **MÜLDER** (D66): Dus ik kan er dan vanuit gaan dat wat in het coalitieakkoord staat, dat dat de lijn is?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dat zou ik altijd adviseren. Ik zou ook D66 adviseren om aan te sluiten bij die lijn.

865 De heer **MÜLDER** (D66): Maar dan heel even, vindt u dan niet dat als dit nog een keer zo zou gebeuren dat er een uitspraak wordt gedaan door de heer Beemsterboer die niet in lijn is met het coalitieakkoord– Hoe moeten we daar dan weer mee omgaan?

870 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik hoor hier niet echt een vraag in eigenlijk. Hoe u daarmee om moet gaan, ja, dat is aan u.

De **VOORZITTER**: Volgens mij is er geen vraag meer van de heer Mulder. Mevrouw Alberts van de SP.

875 Mevrouw **ALBERTS–OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik kijk even hoeveel tijd ik heb. Ja, de gedeputeerde zei: ik ben begonnen met– Of tenminste, mijn uitgangspunt was met een schone lei beginnen. En vervolgens zegt hij nu in zijn beantwoording dat hij ‘best wel bereid was’ om het hele verhaal uit te breiden, dus die flexwoningen uit te breiden, naar spoedzoekers. In onze beleving– Ja, nou, dat heeft u net gezegd. In onze beleving zat dat altijd al in het plan.
880 Dus wat betekent nou die zin dat u best wel bereid was om uit te breiden naar spoedzoekers? Hier zit dus een soort van beladenheid in, is mijn conclusie, maar misschien kunt u daar nog iets over zeggen, dat er kennelijk het beeld is dat alleen maar de opvang van statushouders, schuine streep, misschien wel asielzoekers, het pijnpunt was en dat u daarvoor met een misschien wel eigen agenda naar Zwaagdijk–West bent gegaan. Maar misschien wilde hij– Want we wilden niet
885 op de inhoud ingaan, maar het sijpelt er nu doorheen. En dus wil ik graag van u daar een reactie op.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel. Wat ik heb gepoogd te zeggen net – en ik zag ook wat knikjes bij u in de zaal, dus ik dacht dat ik het juist verwoorde – was dat door het vorige college
890 al twee besluiten waren genomen die wat verbreding gaven aan de zoektocht in Balkweiterhoek. Dat was het verbreden van het begrip statushouders naar het bredere begrip spoedzoekers waar statushouders ook onder vallen, en het creëren van de mogelijkheid om op lange termijn ook te kijken of er permanente woningbouw op die locatie mogelijk was. Dat is wat ik gepoogd had te zeggen, maar als u dat– Want als ik daar iets van een komma of een punt verkeerd heb gezet
895 dan–

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ik viel over de formulering dat u 'best wel bereid was' om daarover spreken. Dan denk ik, ja, hoezo 'best wel bereid'? Het was al een besluit. Dus dat ga je dan met die mensen bespreken, lijkt mij.

900

De **VOORZITTER**: Had u een vraag?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Bent u dat met me eens of kunt u daar een toelichting op geven?

905

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik ga de geluidsopnames straks terug luisteren, want ik hoor mezelf die woorden 'best wel bereid' niet meer zeggen. Maar zoals ik het net verwoordde, had ik het bedoeld te zeggen.

910 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik heb ook een vraag over formulering. U bent net ingegaan op mijn vraag over: hoe gaat u voorkomen dat het in de toekomst nog een keer gaat gebeuren? Toen heeft u een vrij theoretische, afstandelijke verhandeling gehouden over het feit dat het goed kan zijn om eerder te communiceren. Mijn vraag is: gaat u dat ook zelf toepassen?

915 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het antwoord is 'ja'.

De **VOORZITTER**: Volgens mij zijn nu de vragen beantwoord. Gezien het feit dat de heer Van den Berg de aanvrager is, wil ik hem één hele korte vraag toestaan, want u bent door uw spreektijd heen volgens mij. Vijf seconden. Nou, zet hem op, meneer Van den Berg.

920

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik ga inderdaad afronden, maar ik vind het wel complex hoe de gedeputeerde antwoord heeft. Ik had liever willen zien dat hij duidelijker antwoord geeft wat op de vragen en ook hoe hij in de toekomst zich gaat opstellen als gedeputeerde. Ik heb hier een Motie van Treurnis, die gaan wij niet indienen. Maar u krijgt van ons wel een gele kaart en wij

925

hopen dat u de toekomst betrouwbaarder in zult gaan en met betere communicatie.

De **VOORZITTER**: Wilt u daar nog op reageren? Nee? Dank u wel. Goed, dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afronden.

930 De commissaris wenst nog te reageren.

De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Dank u wel, meneer de voorzitter. In de vraagstelling werd gesproken over terugfluiten. Dat zou ik nooit doen, want ik heb geen fluitje. Maar ik houd wel u en het college aan het coalitieakkoord, aan afspraken die gemaakt zijn met PS, met afspraken die

935

gemaakt zijn in GS. Dat is geen terugfluiten, maar dat mag u van de voorzitter verwachten. Dat hoort bij een ordentelijke besluitvorming. Dus in dit geval, dat heeft de heer Beemsterboer aangegeven, heeft hij een fout gemaakt. In dit specifieke geval was ik niet aanwezig. Ik was die week afwezig. Desalniettemin sta ik volledig achter het GS-standpunt, zoals dat ook is verwoord. Maar ik wil dus zeker niet over terugfluiten praten, want ik heb net als u een rol om het

940

vertrouwen in de politiek, daar waar nodig, te versterken. Dus ik zal ook in de toekomst GS-leden, maar ook PS-leden, op afspraken die we hebben gemaakt met elkaar, daar zal ik ze aan houden. Of het nu het coalitieakkoord is of bijvoorbeeld een toezegging in een commissie die is

gedaan, dan zal ik daarvoor zorgdragen. En ik wil dat geen terugfluiten noemen, maar dat is een onderdeel van ordentelijke en transparante politiek. En zo zit ik erin. Dank u wel.

945

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Dijk. Dan kijk ik even snel rond, want dan is het volgens mij nu wel tijd om de beraadslagingen bij dit agendapunt af te ronden. Er kunnen na afronding van deze beraadslagingen geen moties worden ingediend, die zijn ook niet ingediend. Ik kijk nog wel even rond of er behoefte is om dat te doen. Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over deze interpellatie bij deze afgerond.

950

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: En ga ik zo mijn stoel weer in de zaal opzoeken om de commissaris de vergadering weer te laten leiden. Ik denk dat we even– Gaan we meteen door? Ja, we gaan meteen door.

955

Voorzitter: de commissaris van de Koning, de heer Van Dijk.

960 **3. Lijst geheimhouding PS.**

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering, dames en heren. We gaan verder met de agenda. We zijn aangekomen bij agendapunt 3. Dat is de lijst geheimhouding PS, Provinciale Staten. Er zijn geen opmerkingen door de griffie ontvangen. Verlangt iemand het woord over dit stuk, de lijst geheime stukken? Dan stel ik voor deze ter kennisgeving aan te nemen.

965

De lijst geheimhouding PS is ter kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 2 oktober 2023.

970

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 4, dat is de vaststelling van de notulen en besluitenlijst van de vergadering van 2 oktober. Ook daar zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord over de notulen of de besluitenlijst? Nee? Dan zijn ze ongewijzigd vastgesteld.

975

De notulen en besluitenlijst van de Provinciale Statenvergadering van 2 oktober 2023 zijn ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.

980

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij agendapunt 5, dat is de vaststelling van de Strategische Statenagenda. Die is nog niet beschikbaar, die zal waarschijnlijk in januari weer komen. Er worden wel doorkijkjes gegeven het komende kwartaal. Die worden ook ter kennisname bij de vergaderstukken gepubliceerd. Dus let u daar goed op. Wenst iemand daar nog het woord over? 985 Nee? Dan stel ik voor dat we het voorlopig nog even met doorkijkjes doen en in januari dan weer een strategische agenda ter beschikking hebben.

De Strategische Statenagenda, zoals opgenomen bij de vergaderstukken van dit agendapunt, is ter kennisgeving aangenomen.

990

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 6, dat is de vaststelling van de lijst ingekomen stukken. Er zijn ook geen opmerkingen door de griffie ontvangen tot op heden. Verlangt iemand daar het woord over? 995 Zo niet, dan is die conform voorstel Presidium afgedaan.

De lijst ingekomen stukken is ongewijzigd vastgesteld.

7. Vaststelling voortgangslijst van moties.

1000

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de voortgangslijst van de moties, agendapunt 7. Er zijn ook geen opmerkingen door de griffie ontvangen. Verlangt iemand over de moties het woord? Dan stel ik voor deze lijst vast te stellen.

1005 *De voortgangslijst van moties is ongewijzigd vastgesteld.*

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

8.a Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer (VD-56).

8.b Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst

1010 Flevoland en Gooi & Vechtstreek (VD-58).

8.c Zienswijze PS op de Resultaatbestemming 2022 en 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024 Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (VD-59).

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken, agendapunt 8. Het Presidium adviseert om 1015 in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten. Dat is 8.a, de Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Dat is voordracht 56. 8.b, dat is de Zienswijze van Provinciale Staten op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek, voordracht 58. En 8.c, dat is de Zienswijze van Provinciale Staten op de resultaatbestemming 2022 en de eerste en tweede begrotingswijziging 1020 2024 van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek. Dat is voordracht 59. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring afleggen? Ook niet iemand aantekening? Nee. Dan besluiten we om de punten 8.a tot en met 8.c aan te nemen. De hamerstukken waren dat.

1025 *De voordracht Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer wordt zonder discussie en hoofdelijke stemming goedgekeurd; Provinciale Staten nemen mitsdien het besluit, vermeld onder VD-56.*

1030 *De voordracht Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek wordt zonder discussie en hoofdelijke stemming goedgekeurd; Provinciale Staten nemen mitsdien het besluit, vermeld onder VD-58.*

1035 *De voordracht Zienswijze PS op de Resultaatbestemming 2022 en 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024 Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek wordt zonder discussie en hoofdelijke stemming goedgekeurd; Provinciale Staten nemen mitsdien het besluit, vermeld onder VD-59.*

9. Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2024–2031 (VD-53).

1040 De **VOORZITTER**: En dan zijn we bij agendapunt 9. Ik denk dat we tot de eerste termijn nog gaan doen voor de lunch. Ik kijk even naar de griffier: is dat een goed voorstel? En daarna met elkaar de lunch gaan nuttigen. Aan de orde is het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur, voor de kenners iMPI, 2024–2031. Het iMPI, dit programma, geeft een inzicht in alle

1045 vervangingsprojecten, verbeterprojecten, maar ook de uitbreidingsprojecten van provinciale infrastructuur en de benodigde financiering daarvoor. Deze voordracht is behandeld in de commissie Ruimte van 9 oktober 2023.

Een aantal sprekers hebben zich aangemeld. Dat is volgens mijn lijstje de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Bouhlef van de SP, mevrouw Den Boer van de BBB, Statenlid Van der Waart van GroenLinks, de heer Boer van de VVD, de heer Kanik van D66, Statenlid Van

1050 der Weerdt van Volt, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, de heer Van den Berg van JA21 en mevrouw Koning van het CDA. Heb ik iedereen? Dan ga ik nu in de eerste termijn het woord geven aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

Eerste termijn Provinciale Staten

1055 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. Een korte bijdragen over het iMPI. Dank ook voor de voorbereiding van dit stuk. Er zitten goede aspecten in. Het is een van onze belangrijkste kerntaken in de provincie om onze provincie goed bereikbaar te kunnen houden.

1060 Zoals u weet zijn wij wel principieel tegen de verschillende duurzaamheidsmaatregelen die in het iMPI staan. Ik ben er in de commissie in detail op ingegaan, maar met name 5.h, de circulaire voetgangersbrug, daar kunnen wij ons niet in vinden dat daar geld aan wordt uitgegeven.

1065 Wat we ook een toch een punt van aandacht vinden, maar daar zal ik straks in de beschouwing ook wat over zeggen, is toch het aantal kredietverhogingen wat wel forse proporties aanneemt. Daar maken we ons zorgen over, ook richting de toekomst. En daarnaast, ja, het moet toch even genoemd worden: het mos op de bushokjes. Het valt binnen alle verschillende budgetten, maar die vier ton, die moeten we toch volgens ons echt ergens anders aan besteden, want we hebben nog een hele hoop essentiële uitgaven voor ons waar we toch onze prioriteiten moeten leggen en niet aan dit duurzaamheidsgeneuzel. Dank u wel.

1070

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Bouhlef van de SP.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. In de commissie van 9 oktober begon ik over de aangehouden motie het fietspad N247. En dan kijk ik even de gedeputeerde aan.

1075 Gedeputeerde Olthof gaf aan dat onze motie meegenomen was in dit iMPI. Ik had daar andere
bedenkingen over. Op verzoek van de voorzitter zijn wij tijdens de schorsing even bij elkaar
gekomen en heeft meneer Olthof keurig laten zien dat het er wel degelijk in stond. Dus waarvoor
dank. Maar tijdens ons overleg heeft de heer Olthof ons ook iets beloofd. Namelijk, om met een
1080 overzicht te komen van deelprojecten met de daarbij behorende gereserveerde bedragen. Echter,
we hebben deze nog niet mogen ontvangen.

Dan wil ik nogmaals de aansluiting A9 bij Heiloo even aanhalen. Hierover is de SP altijd duidelijk
geweest: doe het niet. Asfalteer het weggetje dat nu gebruikt wordt als sluiproute, en de afslag is
niet nodig. Helaas deelt het college deze visie nog niet. Wat dit college wel doet, is een
1085 kostenraming hanteren die verouderd is. Daarom dienen wij een motie in waarin we GS
verzoeken met een actualisatie te komen. Het dictum daarvan is: roept GS op met de actualisatie
van de kostenraming van het project aansluiting A9 bij Heiloo te komen.

Motie 137–6 november 2023

1090 **Actualisatie kosten aansluiting A9 bij Heiloo**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateerende dat:

- 1095 • *In de Q3–Q4 202L Rapportage Aansluiting A9 van de gemeente Heiloo bij de stand van zaken staat: "In Q3 van 2023 zal een nadere analyse plaatsvinden op het huidige budget, gemaakte kosten en de mogelijke verwachtingen in relatie tot gestegen prijzen van energie en materialen/grondstoffen";*
- 1100 • *In de Q1–Q2 2022 Rapportage Aansluiting A9 van de gemeente Heiloo daaropvolgend staat: "... is het de vraag of de huidige beschikbare budgetten toereikend zullen zijn voor de realisatie van het project" én ook dat: "Een van de dilemma's wordt de vraag: wat is een goed moment om de budgetten te actualiseren naar de laatste inzichten in de prijspeilontwikkelingen";*
- 1105 • *In de Q3–Q4 2022 Rapportage Aansluiting A9 van de gemeente Heiloo staat vervolgens onomwonden "Het beschikbare budget is gebaseerd op prijspeil 2027. De verwachting is dat het beschikbare budget onvoldoende is om het project te kunnen realiseren".*
- *Gedeputeerde Staten ook met deze cijfers werkt.*

Van mening zijnde dat:

- 1110 • *Er sinds 2021 geen kostenactualisatie van de Aansluiting A9 heeft plaatsgevonden;*
- *De inflatiestijging sinds het begin van de Oekraïne-oorlog in februari 2022 het hoogst is sinds 1975 (de kosten voor asfalt/bitumen zijn sinds 2021 met 45% gestegen, bron Bouwend Nederland);*
- *Er weliswaar met aannames wordt gewerkt die altijd kunnen afwijken van het feitelijke bedrag, maar dat dit op een begroot bedrag van vele tientallen miljoenen tot verstrekende financiële consequenties kan leiden;*
- 1115 • *Dit soort consequenties juist in financieel onzekere tijden onverantwoord zijn;*
- *Het BBV (besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) eist dat: "...dot onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de raming, waarbij de begroting en meerjarenraming uiteraard volledig dient te zijn";*
- 1120 • *De Statenleden niet belemmerd mogen worden in haar kader stellende en controlerende taak.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Met een actualisatie van de kostenraming van het project Aansluiting A9 bij Heiloo te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1125

Ondertekening: Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Heeft u hem in tweevoud meegenomen?

1130

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, sorry, die heb ik nog in mijn hand.

De **VOORZITTER**: Oké, dan hou ik ze even bij elkaar. Dank u wel. Het maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1135

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): En dan wil ik als laatste nog de Texelhopper aanhalen. Het is inmiddels algemeen bekend dat de Texelhopper geen vlekkeloos project is en wat ook nog eens heel veel geld gekost heeft. Verder zien we achtereenvolgende jaren dat het ov in onze provincie het bijzonder moeilijk heeft door toedoen van het Rijk. Denk aan de bezuinigingen die geweest zijn en nog steeds komen gaan. De SP vindt dat publieke taken in publieke handen moeten zijn en daarom het voorstel om op Texel te beginnen. En willen we een pilot provinciaal openbaar vervoer op Texel. Het dictum daarvan luidt: roept GS op een pilot te ontwikkelen om openbaar vervoer volledig in provinciale handen en beheer te nemen, met als kernpunt toegankelijkheid en flexibiliteit voor de toeristen, maar als uitgangspunt voor de bewoners. Deze pilot moet de kans krijgen en daarom minimaal een aantal jaar lopen. Bij het minimaal aantal jaar lopen kreeg ik al

1140

1145

Motie 138–6 november 2023

Pilot Provinciaal openbaar vervoer Texel

1150

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constaterende dat:*

- *Het openbaar vervoer op Texel veel ten wenssen overlaat;*
- *Er met de Texelhopper verschillende ongevallen zijn veroorzaakt;*
- *Er geen bussen rijden wanneer de veerboot extra afvaarten inzet;*
- *Het openbaar vervoer door komst van de Texelhopper onaantrekkelijker is geworden;*
- *Het openbaar vervoer door komst gevaarlijker is geworden;*
- *De verkeersdruk steeds meer toeneemt;*
- *Er nog steeds gestrande toeristen zijn omdat zij geen idee hebben hoe het systeem werkt.*

1155

1160

Van mening zijnde dat:

- *Dit het perfecte gebied is door de verschillende vervoerders om een eensluidende oplossing te bieden;*
- *De inwoners niet afhankelijk moeten zijn van investeerders of ondernemers om op tijd op hun werk of afspraak te kunnen komen met openbaar vervoer;*
- *Er op iedere boot een bus zou moeten rijden;*

1165

- *Het project Texelhopper gefaald heeft;*
- *Het openbaar vervoer volledig aan de markt over gelaten is;*
- *Texelaars geen recht van spreken hebben over hun openbaar vervoer maar dat er wel naar directeuren van grote vakantieparken wordt geluisterd;*
- 1170 • *Het werken als chauffeur net zo populair zou moeten zijn als het werken voor de TESO.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een pilot te ontwikkelen om het openbaar vervoer volledig in Provinciale handen en beheer te nemen. Met als kernpunt toegankelijkheid en flexibiliteit voor de toeristen, maar als uitgangspunt voor de bewoners. Deze pilot moet de kans krijgen en daarom*
- 1175 *minimaal een aantal jaar lopen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).

1180 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En die motie gaat u ook indienen. Ja, dank. Netjes ondertekend. Maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En geef ik het woord aan mevrouw Den Boer van de BBB.

1185 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Over het algemeen kan BBB zich prima vinden in het iMPI zoals deze voorligt. Echter, de BBB vindt alleen dat we zuinig moeten omgaan met belastinggeld. Bij ons thuis op de boerderij hebben wij nu bijvoorbeeld blauwtong onder onze schapen en koeien. Vijf van de twaalf schapen zijn overleden, een groot aantal van onze koeien heeft blauwtong. Dit betekent ook dat ze minder melk geven, een derde deel minder melk. Dat betekent voor ons een derde deel minder inkomsten. Dat betekent voor ons thuis dat wij nu onze

1190 uitgaven moeten beperken, goed moeten nadenken: wat gaan we uitgeven en wat niet? In de provincie is er op dit moment ook minder geld te besteden. Dat houdt voor BBB hetzelfde in: goed opletten wat je doet. Kritisch zijn op de uitgaven. Dat maakt dat BBB samen met JA21, 50PLUS, VVD en CDA een amendement indient om de meerkosten van de sedumdaken uit het iMPI te halen. Sedumdaken hebben minimaal voordelen op bushokjes.

1195 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Het klopt inderdaad dat wij dat amendement mee hebben ingediend met de VVD en ook de BBB. Dank daarvoor. Maar ik begrijp zojuist dat er een gedeelte van de steun is ingetrokken vanuit de VVD-kant. Maar ik kan dus nog wel rekenen op uw steun?

1200 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, u kan nog zeker rekenen op de steun van de BBB.

1205 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik zou u willen vragen of u in de toekomst met ons zou willen optrekken om deze ondoelmatige besteding van belastinggeld ook daadwerkelijk weer uit de begroting te gaan halen, want zoals het er nu op lijkt gaat het toch niet tot een meerderheid leiden.

1210 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ik wil erop reageren dat wij als BBB nog steeds heel kritisch zijn op de uitgaven. Dus wij zullen daar zeker weten altijd heel kritisch naar kijken.

Ik ga dan weer verder met mijn betoog, als de voorzitter dat goed vindt.

1215 Sedumdaken hebben minimaal voordelen op bushokjes, maar zijn wel vierhonderdduizend euro extra duurder. Dat is ongeveer elfduizend euro per bushokje. Persoonlijk vind ik de sedumdaken echt heel mooi. Ik geniet ervan om naar te kijken, maar vier ton extra is er nu gewoon niet. In verhouding tussen de baten en kosten kan je beter die vier ton gebruiken om bijvoorbeeld de veiligheid in het verkeer te vergroten of achterstallig onderhoud te plegen. Dank u wel, voorzitter.

1220

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Statenlid Van der Waart van GroenLinks.

1225 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. In de commissie komen we bij de bespreking van het iMPI altijd heel veel projecten tegen. Belangrijk voor GroenLinks is de mobiliteitstransitie naar duurzame vormen van mobiliteit. We kijken ook graag naar de investeringen die worden gedaan voor de actieve mobiliteit. In de commissie zijn vragen gesteld over de fietsprojecten die nu geschrapt worden. Met de nagezonden informatie en de beantwoording van de gedeputeerde concluderen we dat het niet altijd makkelijk is om het fietsnet te verbeteren en soms dan ook samen met de gemeenten wordt besloten dat een
1230 gewenste aanpassing niet haalbaar is. Heel jammer vindt GroenLinks, maar ook begrijpelijk.

Vaak gaat de discussie bij het iMPI in de commissie over de dingen die wel gebeuren, maar niet iedereen wil – denk aan de grotere autoprojecten – waar GroenLinks niet de prioriteit legt, maar soms wel vanuit de opgave en gemaakte afspraken begrip voor op kan brengen. Maar denkt u
1235 ook bijvoorbeeld aan de bushokjes – ze zijn al genoemd, daar zijn ze weer; een terugkerend fenomeen – met het sedumdak. De PVV noemde het al, de BBB noemde het zojuist ook al. Op die bushokjes is er eerder natuurlijk ook een evaluatie uitgevoerd. En in die evaluatie leren we dat die bushokjes bijdragen aan opname van fijnstof, opname van gifstoffen zoals zware metalen. Een aantrekkelijk kwaliteitsbeeld. Het dempt het lawaai een heel klein beetje. Dat is misschien dan
1240 wat de BBB inderdaad bedoelde met dat er een minimaal effect ontstaat. Het heeft een gunstig effect op de waterhuishouding. Het levert een bijdrage aan biodiversiteit, met name voor bijen, hommels en vlinders. Dit kwam allemaal uit de Noord-Hollandse evaluatie. Maar in de film Onder het maaiveld, die dit jaar uitkwam, is naar het bodemleven op het dak van de bushokjes met sedum in Utrecht een onderzoek uitgevoerd. En daar bleek dat ook de bodem op het dak de
1245 biodiversiteit stimuleert. In de commissie hoorden we ook dat sommige partijen zich zorgen maken over de bijdrage van de CO₂-afvang. Is dat dan wel de moeite? We weten inmiddels dat één vierkante meter sedumdak ongeveer 1,23 kilogram CO₂ opneemt per jaar. Dus dan een bushokje, ongeveer 6,5 meter sedum dakbedekking kom ongeveer overeen met de CO₂-afvang van een gemiddelde boom. Een R-nethalte heeft twintig vierkante meter oppervlak. Dus waar
1250 hebben we het vandaag over? Over 34 R-nethaltes met een sedum dakbedekking: ongeveer honderd bomen. Allemaal leuk en aardig, maar die nieuwe bushokjes moeten ook nog steviger worden uitgevoerd. Dus dat kost ook vast veel CO₂. Zo werd dat in de commissie verondersteld. En deze vraag is ook gesteld door JA21. Daar was ik eigenlijk ook wel benieuwd naar. Uit de beantwoording van de vraag uit de commissie lees ik dat we, als ik het goed begrijp, zo'n
1255 negentien kilo CO₂ besparen aan milieueffecten met de toepassing van deze bushokjes. Al met al zien we dus vele positieve effecten van die sedum dakbedekking. Zo'n klein bushokje kan zo ontzettend veel bijdragen. Het zijn niet allemaal wereldschokkende effecten, maar alles bij elkaar

zien wij dat dit echt wel flink wat baten zijn en vinden wij ook zeker dat we een bijdrage van vierhonderdduizend euro kunnen verantwoorden.

1260

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Is GroenLinks voor het doelmatig besteden van belastinggeld?

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Jazeker. En daar is dit een aardig voorbeeld van.

1265

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Begrijp ik het dan goed dat er dus, even kijken, vierendertig bushokjes worden vervangen van twintig vierkante meter. Dat is zeshonderdtachtig vierkante meter. En per vierkante meter was het 1,3 kilo-

1270

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): 1,23 kilogram.

De **VOORZITTER**: Statenlid Van der Waart, even via de voorzitter, alstublieft.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Pardon.

1275

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik heb net even snel zitten rekenen, maar dat is dus een CO₂-besparing van iets wat ik met mijn auto binnen één maand wegrijd, maar dan voor de kosten van vierhonderdduizend euro. Noemt u dat doelmatig besteden van belastinggeld?

1280

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, ik zou de heer Van den Berg willen uitnodigen om die auto te laten staan, om voortaan de bus te nemen vanuit zo'n prachtig bushokje met sedumdak met ontzettend veel water, waaronder CO₂-afvang.

1285

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dan rond ik af. Maar is GroenLinks dan niet vatbaar voor als we die vierhonderdduizend euro zouden kunnen besteden aan maatregelen die per besteedde euro veel meer impact hebben, is dan het doel niet beter bereikt dan wat we nu gaan doen?

1290

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ik ben met u eens: vierhonderdduizend euro is natuurlijk een hoop geld. Het hele iMPI beslaat ontzettend veel geld. Wij zijn van mening dat met deze besteding de baten zo groot zijn dat het wel degelijk in verhouding staat met de kosten.

1295

De heer **KANIK** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, voorzitter, via u, GroenLinks heeft een aantal voordelen opgegeven van deze bushokjes. Ze zullen een bijdrage leveren aan het halen van de klimaatdoelen. Dat is een punt in uw coalitieakkoord. Nu ziet u een coalitiepartij die daar de doelen probeert onderuit te halen met een amendement, een andere coalitiepartij die het ook van plan was, maar toch net op tijd zijn keutel intrekt. Heeft u er nog wel vertrouwen in dat deze coalitie de klimaatdoelen gaat halen op deze manier?

1300

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Daar zetten we ons als coalitie, en ik hoop op uw steun, ook heel hard voor in. Dus ja.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

1305

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Nou, eigenlijk was ik al tot een afronding gekomen. Dus dank daarvoor.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Boer van de VVD, en dat is uw maidenspeech.

1310

De heer **BOER** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Vanochtend ben ik op Schiphol met het vliegtuig uit Houston geland. Veilig en vlot. Daarna nam ik de Zuidtangent van Schiphol naar Haarlem, en wederom veilig en vlot. En vanochtend ben ik op de fiets naar het provinciehuis gekomen. U raadt het al: veilig en vlot. En dat vindt de VVD Noord-Holland belangrijk: dat je snel en veilig naar je bestemming kan komen in Noord-Holland. Onze steden en dorpen en landelijk gebied moeten goed verbonden zijn. Door die mobiliteit te verbeteren, vergroten we de vrijheid van onze inwoners, zodat we kunnen gaan waar we willen gaan. En onze inwoners moeten ook de vrijheid hebben om zelf te kiezen welk vervoersmiddel ze kiezen. De ene keer de fiets, de andere keer de auto. Ook dat vindt de VVD belangrijk. Bovendien is veilig en vlot ook belangrijk voor onze bedrijven en ondernemers. Zij zorgen voor banen en welvaart in onze provincie en de VVD zal daar als echte ondernemerspartij extra scherp op zijn. De VVD is dan ook blij met de afspraken die we in deze coalitieperiode hebben kunnen maken met betrekking tot mobiliteit. We gaan verder met het fors investeren in onze wegen en het ov. En we gaan onze wegen en bruggen goed onderhouden. En we gaan ook investeren in nieuwe wegen, bijvoorbeeld de nieuwe aansluiting bij Heiloo. Ik verheug me nu al op de uitnodiging van gedeputeerde Olthof om samen ergens een lintje door te knippen als er een mooi stuk weg bij is gekomen, dat uiteraard bijdraagt aan een goede doorstroming en een veiliger weg in deze mooie provincie. En blij zijn we ook met de toezegging van de gedeputeerde dat hij in het derde kwartaal van 2024 komt de resultaten van de kernnetstudie om zo een goede doorvaart van het goederenvervoer over water te garanderen. Het verlengen van de Koopvaarderssluis past volgens de VVD daar goed in. En we vinden dit dan ook een belangrijk project.

1315

1320

1325

1330

Tenslotte, de vierhonderdduizend euro voor de vierendertig R-nethaltes. Ruim elfduizend euro per halte. De VVD is altijd al heel kritisch geweest over sedum dakbedekking op bushokjes. Wat levert dat nou werkelijk op? Of is het vooral symboolpolitiek? En deze vraag moet wat ons betreft klip-en-klaar beantwoord worden. We willen dan ook graag een toezegging van de gedeputeerde dat hij ons meeneemt in die resultaten van dit project. Als er blijkt dat dit niets of nauwelijks iets oplevert, dan gaat er wat betreft de VVD deze periode geen cent naar soortgelijke projecten, laat ik daar heel duidelijk over zijn. Geen cent. Maar ik ga ervan uit dat de gedeputeerde dat met mij eens is. Ook daar zie ik graag een reactie op van de gedeputeerde. Tot zover, voorzitter.

1335

1340

[tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dan gaat het woord naar de heer Kanik van D66.

1345

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik zal je geen algemeen verhaal over het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur houden, maar er een onderwerp uitlichten dat volgens ons het meest politiek relevant is.

1350

Voorzitter, in 2010 kwam ik als D66'er in de gemeenteraad in Zaanstad. Destijds vormde de VVD, PvdA, GroenLinks en ZOG – dat is een soort BBB, maar dan anders – een coalitie. Ook gemeenteraadslid Laport zat voor GroenLinks in de gemeenteraad. En wethouder Olthof, die nu rechts naast mij zit, trad namens de PvdA toe tot het college. Als D66 zaten we toen in de oppositie. Destijds vonden we voornamelijk dat de coalitie te weinig deed en verkeerde keuzes maakte. Alleen was er één onderwerp waarbij bijna alle partijen het wel over eens waren: de A8/A9 moesten komen vanwege de leefbaarheid in Krommenie en Assendelft. Voorzitter, de geschiedenis herhaalt zich niet, maar rijmt meestal wel. Nu dertien jaar later vormen VVD, PvdA GroenLinks en de echte BBB een coalitie. Gemeenteraadslid Laport is inmiddels Statenlid Laport en wethouder Olthof zit nu als gedeputeerde hier rechts van mij. Als D66 zitten we in de oppositie en vinden we voornamelijk dat deze coalitie te weinig doet en de verkeerde keuzes maakt. De A8/A9 is er ook nog steeds niet. En voorzitter, nu gaat het spaak lopen, want hoewel wij absoluut vinden dat er snel iets gedaan moet worden aan de leefbaarheid van Krommenie en Assendelft vindt D66 niet meer dat de A8/A9 daar de oplossing voor is. De A8/A9 is een oplossing uit de vorige eeuw die zich richt op de problemen uit die eeuw en de uitdagingen van nu helemaal onbeantwoord laat. Want voorzitter, hoe kunnen wij zeggen dat wij autogebruik willen verminderen, maar wel een heel nieuwe snelweg willen aanleggen? Hoe kunnen wij zeggen dat wij ook op mobiliteit de klimaatdoelen willen halen, maar met het aanleggen van deze weg meer CO₂ zullen uitstoten? Hoe kunnen wij zeggen dat we uniek UNESCO-landschap willen beschermen, maar om deze snelweg aan te kunnen leggen, dat landschap diezelfde UNESCO-status zullen ontnemen.

Voorzitter, de coalitiepartijen hebben zich in hun coalitieprogramma in een onmogelijke positie gemanoeuvreerd door nog steeds te hopen op financiering van de A8/A9 van het Rijk dat de vorige vijftig jaar ook niet van mening is veranderd. Ook hebben ze opgenomen dat de werelderfgoedstatus van het gebied intact moet blijven, terwijl Icomos eind vorig jaar hier al over oordeelde dat dit plan daar niet aan voldoet. Zo blijft de A8/A9 eeuwig in de studiefase en kunnen wij, tegenstanders van de weg, tegen hun achterban zeggen dat deze er toch nooit komt en voorstanders kunnen zeggen dat ze het altijd blijven proberen. Voorzitter, wellicht vinden we dat wij hier goed bezig zijn voor onze achterban, maar ondertussen gebeurt er niets. Onze inwoners zijn niet gek. We hebben het hier vaak over het vertrouwen van onze inwoners in de politiek en vragen ons af waarom dat daalt. Wellicht is deze manier van politiek bedrijven een van de redenen hiervoor, terwijl we het in deze zaal helemaal niet met elkaars eens hoeven te zijn om in te zien dat deze weg er niet gaat komen. Voorzitter, mocht het landschap of het klimaat mijn collega's niet kunnen schelen, dan is het altijd nog onmogelijk om deze één miljard euro als provincie zelf op te hoesten en kunnen ze zich daaraan vastklampen. Daarom dienen wij samen met de SP en Volt een motie in met het volgende dictum: dragen Gedeputeerde Staten op om de verbinding A8/A9 in het volgende integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur niet meer te laten terugkomen, te stoppen met de lobby richting de Rijksoverheid voor de financiering van de verbinding A8/A9 en daarvoor in de plaats te beginnen met alternatieven voor het aanpakken van het leefbaarheidsprobleem in Krommenie en Assendelft, en gaan over tot de orde van de dag, Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

Motie 139–6 november 2023

1395 **Werk aan het leefbaarheidsprobleem Krommenie Assendelft**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- 1400 • *Er in het coalitieakkoord opgenomen is dat er de komende periode doorgedaan wordt met het behalen van financiering van het Rijk voor de verbinding A8–49, maar dat de rijksoverheid meerdere malen heeft aangegeven dat niet te gaan doen;*
- 1405 • *Er in het coalitieakkoord opgenomen is dat bij de realisatie van het landschapsplan de werelderfgoedstatus behouden dient te blijven, maar dat ICOMOS in december 2022 al heeft aangegeven het landschapsplan onacceptabel te vinden, omdat het een te grote aantasting is van het gebied en het niet te kunnen steunen;*
- *Bovenstaande feiten betekenen dat de verbinding A8–49 volgens het coalitieakkoord niet aan te leggen is.*

Overwegende dat:

- 1410 • *Krommenie en Assendelft een serieus leefbaarheidsprobleem hebben en wij als provincie daar samen met de gemeente Zaanstad en de rijksoverheid zo snel mogelijk iets aan moeten doen;*
- *De onmogelijkheid van het aanleggen van de verbinding A8–A9 betekent, dat we naar alternatieven moeten kijken.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1415 • *De verbinding A8–A9 in het volgende integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur niet meer te laten terugkomen;*
- *Te stoppen met de lobby richting de Rijksoverheid voor financiering van de verbinding A8–A9;*
- 1420 • *Daarvoor in de plaats te beginnen met alternatieven voor het aanpakken van het leefbaarheidsprobleem in Krommenie en Assendelft.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Emre Kanik (D66), Heidi Bouhlef–Lascaris (SP), Maik de Weerdt (Volt) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

1425

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, is de heer Kanik het met me eens dat die 184.000 woningen gebouwd moeten worden voor 2030 in onze eigen provincie?

De heer **KANIK** (D66): Ja.

1430

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Moet u het dan niet met ons een zijn dat dan die verbindingsweg juist van cruciaal belang is om te zorgen voor die bereikbaarheid richting de Kop van Noord-Holland en ook om de leefbaarheid in Krommenie te verbeteren? Die staat nu zwaar onder druk. En als die verbindingsweg er niet komt, dan blijft dat ook zo.

1435

De heer **KANIK** (D66): Daar ben ik het niet mee eens, dat als die weg er niet komt dat we dan het probleem niet kunnen oplossen. Er zijn alternatieve manieren. We moeten veel meer kijken naar andere oplossingen dan een weg dwars door landschappen aan te leggen, die dat vernietigd. Plus, er zijn zat studies die aangeven dat als je extra asfalt aan gaat leggen, dat het in het begin

1440 misschien wel wat minder druk wordt, maar vervolgens zullen die wegen weer vol met auto's slippen en heb je hetzelfde probleem dat er nu ook ligt.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dat is natuurlijk logisch, want er komen 184.000 woningen bij. Dus het gaat drukker worden. Maar dan zou ik eerder willen vragen, als u zegt van nou, er zijn
1445 andere oplossingen, we bespreken vandaag het iMPI, dan ga ik ervan uit dat u met die oplossingen gaat komen, toch?

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik heb hierbij de koninklijke weg willen bewandelen en het college de ruimte willen geven om met die oplossingen te komen. Zelf heb ik er wel een aantal
1450 oplossingen voor, maar laten we eerst even afwachten wat het college zegt hierover.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ja, meneer Kanik weet ook dat de Partij voor de Dieren een van de grootste opposanten is geweest van de A8/A9-verbinding. Waarom dan niet eventjes het idee voor de motie gedeeld, zodat wij dat hadden kunnen overleggen of
1455 eventueel mee kunnen doen?

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik heb hem maandagavond gemaïld. U heeft mij geen reactie gegeven.

1460 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat spijt me dan bijzonder. Bij deze als vraag: is het nog mogelijk om mijn naam aan de motie te verbinden?

De **VOORZITTER**: De heer Kanik. Dan moet u heel snel zijn.

1465 De heer **KANIK** (D66): Van mij wel. Ik weet niet hoe dat werkt.

De heer **BOER** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Bent u het met mij eens dat een stilstaande auto in een file veel minder duurzaam is en veel minder CO₂ uitstoot dan een auto die gewoon door kan rijden?
1470

De heer **KANIK** (D66): Dat is inderdaad waar. En daarom zijn we ook op voor de oplossing van het probleem bij Krommenie/Assendelft.

De heer **BOER** (VVD): Dat is inderdaad gewoon een realiteit, dat autoverkeer wat doorrijdt, dat dat
1475 gewoon minder CO₂-uitstoot oplevert dan auto's die stilstaan. De realiteit is ook dat er vierhonderdduizend auto's bij zijn gekomen sinds corona. Ook die moeten een plek hebben om te rijden. Bent u dat met mij eens?

De heer **KANIK** (D66): Ik weet dat u dat graag wil en dat uw partij heel graag wil blijven inzetten
1480 op het autoverkeer. Dat blijkt ook uit het coalitieakkoord, omdat daar te weinig richting het ov wordt geregeld. Ik zou juist willen zeggen: haal zoveel mogelijk mensen van de auto af en investeer in het ov, zodat mensen die echt de auto nodig hebben dan kunnen doorrijden, omdat het minder druk is op de weg.

1485 De heer **BOER** (VVD): Ik ben blij dat u goed de VVD en de VVD-handtekening in het
coalitieakkoord herkent. Daar ben ik blij om. Daar hebben we ons werk goed gedaan. Het gaat
mij erom dat u dus liever de Noord-Hollanders die de auto nodig hebben om op hun werk te
komen of hun familie willen bezoeken liever in de file neerzet in plaats van dat u daar met een
oplossing voor komt. En dat is onder andere ook nieuwe asfaltwegen aanleggen. Dat vind ik
1490 jammer.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Aansluitend erop. Ik hoorde de heer Kanik
zeggen dat hij zeker wil meewerken aan het oplossen van het probleem in
Krommenie/Assendelft. En dan heeft hij iets gezegd over minder auto's en ov, maar welke andere
1495 oplossing dan het aanleggen van de verbindingsweg A8/A9 zorgt voor een echt structurele
oplossing van het probleem wat niet zomaar even met een paar auto's minder te verhelpen is?
Want Krommenie/Assendelft barst uit zijn voegen. Dus daar moet toch iets gebeuren. Dat kan de
heer Kanik toch niet met ons oneens zijn?

1500 De heer **KANIK** (D66): Daar ben ik ook niet mee oneens. Daarom heb ik deze motie ingediend.
Zoals u in de krant heeft kunnen lezen: bewoners zijn het zat daar, die willen een oplossing. Die
willen dat wij gaan bewegen. Als de coalitie op twee gedachten blijft hinken, aan de ene kant gaat
lobbyen voor een weg die er niet gaat komen en aan de andere kant ook een oplossing wil voor
dat leefbaarheidsproblemen, dan komen we er toch niet? Dus laten we nou erkennen met zijn
1505 allen dat we die weg gewoon niet kunnen aanleggen, dat of er geen geld voor is of dat het
landschap kapot gaat. Laten we vervolgens gaan kijken hoe we het anders kunnen oplossen. Je
zou kunnen beginnen met het af te schalen, met de snelheid te verlagen, met bordjes anders
zetten bij de A9, zodat mensen over de A9 blijven rijden in plaats van dat ze die weg kunnen
kiezen. Dat zal de eerste stap zijn. En dan zie ik het college vanaf daar andere scenario's
1510 uitwerken.

De heer **DESSING** (FvD): Ik constateer dat D66 niet een structurele oplossing wil voor het
probleem in Krommenie/Assendelft, want dat is wat deze keuze van de motie oproept.

1515 De **VOORZITTER**: Meneer Kanik, gaat u verder.

De heer **KANIK** (D66): Nee, dat is niet waar. Er worden mij woorden in de mond gelegd. Wij zijn
zeker voor een structurele oplossing van het probleem. Dat is ook de reden ik de motie heb
ingediend.

1520 De **VOORZITTER**: En u gaat nu een motie indienen die mede door de Partij voor de Dieren wordt
ingediend, net op het nippertje ondertekend. We zijn meegaand vandaag. En ondertussen heb ik
de handtekeningen zien staan, dus uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En
dan geef ik het woord nu aan Statenlid De Weerd van Volt.

1525 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Ik ben inderdaad meneer De Weerd, maar ik
zou graag aangesproken willen worden als de Statenlid De Weerd. Dank u wel.

1530 Allereerst, wij vinden het belangrijk om goed en gedegen met onze infrastructuur om te gaan.
Voor verkeersveiligheid en goede doorstroming. Maar goede wegen, bruggen en andere infra,

1535 helpt ook voor efficiënt verkeer en wordt vervolgens weer brandstof uit de auto van de heer Van den Berg bespaard. Mooi meegenomen en wat weer goed is om klimaatverandering tegen te gaan. Maar ik wil duidelijk zijn: Volt is geen voorstander van nieuw asfalt. Als nieuwe partij moet ik bekennen dat we het iMPI lastig vinden om te beoordelen. We kennen de voorgeschiedenis van veel projecten simpelweg niet zo goed. Maar waar ik als Noord-Hollandse inwoner en iemand met gezond verstand voorstander van ben, is om niet continu dezelfde dingen te gaan doen met hetzelfde onervullende resultaat. Om die reden dienen wij ook de motie Werk aan het leefbaarheidsprobleem Krommenie/Assendelft mede met D66 in.

1540 Wij vinden dat wij als provincie het leefbaarheidsprobleem in die regio serieus moeten aanpakken, maar we proberen al jaren dat met de verbindingsweg A8/A9 te doen, zonder resultaat. En zonde van alle ambtelijke en bestuurlijke inzet bij het Rijk. Dus wij roepen GS daarom ook direct op om per direct te stoppen met het lobby richting het Rijk. Een leuke bijkomstigheid is dat daarmee wat lucht in de drukke agenda's van het bestuurd komt. Tot zover, 1545 dank je wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

1550 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het iMPI. Nou, ik zal u blij maken: ik ga niet heel veel over de A8/A9 zeggen, wat ik normaal altijd wel doe. Heel fijn dat D66 de handschoen mee heeft opgepakt en nogmaals excuses voor het niet beantwoorden van de mail. In tijden van begroting en verkiezingscampagne schiet er blijkbaar weleens iets doorheen. Dus daar kan ik u in geruststellen. Normaal zijn wij altijd wel degene die met dit soort moties komen. 1555 Dat ga ik vandaag ook niet doen. En ook eventjes richting de SP: we hebben er zelf ook over nagedacht inderdaad over de aansluiting A9 bij Heiloo. Nu is het wel zo, met het risico dat ik op de stoel van de gedeputeerde ga zitten, dat het hier gaat om een kredietverstrekking en nog niet over de daadwerkelijke kosten. Dus ik vind hem een beetje lastig. Ik wil even de beantwoording van de heer Olthof afwachten. We zijn wel van mening dat het wel zaak is om inflatie heel goed in 1560 de gaten te houden. Ik kijk wel eventjes, zonder dat ik nou uitspraak over de motie ga doen, gedeputeerde, om eventjes met elkaar af te stemmen van hoe kunnen we nou wel in de gaten houden dat we wel een realistisch beeld blijven houden van dit soort projecten. Want er zijn, u hoort het, fracties hier in de zaal die fervent voorstander zijn, fracties die fervent tegenstander zijn, maar het zijn er wellicht ook die denken van: ja, maar als die kosten steeds meer uit de 1565 klauwen gaan lopen, dan wordt het toch weleens een keertje tijd om misschien te gaan heroverwegen. Dus dat even meegegeven hebbende. We zijn namelijk ook een beetje bang dat er een soort haasje-over-principe ontstaat van, nou, plus er nog maar wat bij, want de provincie zegt achteraf wel van nou, we schuiven ook nog wat. En die indruk willen we volgens mij ook richting de gemeenten niet wekken.

1570 Verder wil ik eigenlijk alleen nog eventjes stilstaan bij de maatregelen omtrent verkeersveiligheid rondom de N203. Dan kom ik ook even terug op het verhaal dat wij altijd moties bij het iMPI indienen, wat ik nu dus niet zal doen. Ik wil er nog wel een paar in herinnering roepen van de afgelopen jaren, en dat ging onder meer om het integraal beheerplan van bermen en oevers en 1575 ook over de aantrekkelijke doorfietsroutes. En wij zien dus inderdaad in zo'n project als bij de N203 tussen Limmen en Uitgeest de uitgelezen mogelijkheid om verkeersveiligheid,

aantrekkelijkheid, biodiversiteit en de mooie doorfietsroutes met elkaar te combineren. En we hopen dus dat dit ook, ondanks dat die moties eerder zijn afgedaan, in dit soort projecten elke keer toch wel weer een punt van aandacht is. Dat wil ik eigenlijk vragen aan de gedeputeerde.

1580 Daar wil ik het bij laten voor nu. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van den Berg van JA21.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. En ook mooi om eens een keer op dit onderwerp het woord te mogen voeren. Mobiliteit uiteraard. En laat ik beginnen om te zeggen dat wij bij JA21 mobiliteit natuurlijk een groot goed vinden. In bredere zin zouden wij juist de automobilist meer willen ondersteunen in plaats van ze nu te gebruiken als infuus voor onze schatkist door middel van accijnzen en andere belastingen. Dus wij zien ook goede zaken in dit iMPI wat hier nu voorligt.

1590 Ik heb het net al even aangehaald: de verbindingsweg A8/A9. Wij zijn juist van mening bij JA21 dat deze weg er nu na heel veel jaren echt zal moeten komen. En dan zeg ik specifiek 'moeten', omdat die woningbouwopgave van 184.000 duizend woningen wel voorligt. Dus als we willen gaan bouwen in die Kop van Noord-Holland, dan kan je niet wegstijgen naar de

1595 mobiliteitsbehoefte die daaruit voortvloeit. Dus dat vinden wij heel belangrijk. Net zoals wij de leefbaarheid in Krommenie en Assendelft nog wel veel belangrijker vinden. Kortom, laten we hier eindelijk eens een keer mee slag gaan. Ik vind het goed dat het in het iMPI voorkomt, maar ik zou wel willen meegeven: maak er ook echt werk van en zorg dat die verbindingsweg er gaat komen.

1600 Dan een punt over duurzaamheidsmaatregelen. Wat wij in het iMPI voorbij hebben zien komen, is dat de duurzaamheidsmaatregelen vanaf heden structureel in de projecten verwerkt zullen worden en niet meer als aparte post zullen worden opgenomen. En dat vinden wij jammer. Want ik denk dat op deze manier de transparantie en de controleerbaarheid van die voorstellen, ja, niet wordt bevorderd. Kortom, splits die bedragen nou gewoon uit. Dan kunnen we in elke situatie

1605 gewoon een zuivere afweging maken. En niet alleen maar omdat wij tegen duurzaamheid zijn, want dat zijn we niet, maar er zijn nou eenmaal projecten waar er meer nut is voor elke besteedde euro dan andere.

Dan kom ik natuurlijk bij de sedum daken. We hadden een mooi amendement voorbereid, maar

1610 ik, ja, kom net tot de conclusie dat de steun is ingetrokken vanuit de VVD. Dat vinden wij heel erg jammer. Ik haalde het net al even aan in de interruptie bij GroenLinks: we hebben het over het doelmatig besteden van belastinggeld. En als je nou die vierhonderdduizend euro in dit geval wel gaat besteden, ja, dan heb je dus, wat ik zei, zeshonderdtachtig vierkante meter. Dan levert elke vierkante meter een CO₂-besparing van 1,23 kilogram. Dat is in mijn Kia Seed, dit jaar

1615 gefabriceerd, een nieuwe auto. 4806 kilo voor vierhonderdduizend euro. Volgens mij kunnen we toch niet geloven dat dit een doelmatige besteding van belastinggeld zou zijn. Ik constateer dat ook de VVD helaas die kant opgaat. Ook de VVD is op deze manier niet doelmatig belastinggeld aan het besteden. En wat ik zei: ik rijd veel, maar ik krijg ook weleens een keer een boete. En daar wordt gezegd: als dit niet tot het gewenste effect leidt, dan zullen we dit nooit meer doen in

1620 deze coalitieperiode. Maar dan denk ik tegelijkertijd, het voelt een beetje als een boete van vierhonderdduizend €. Dat is toch wel een heel kostbaar geintje, zou ik u willen meegeven.

Wellicht, we zijn nog niet bij de stemming en zijn jullie nog tot inkeer te brengen. De deur staat open.

1625 Voor de rest zien we een aantal andere maatregelen waar wij kritisch op zijn, maar waar we ook een paar vragen bij hebben voor de gedeputeerde. Specifiek over de plastic road. Daar wordt wederom geld in geïnvesteerd. Ik ken het concept. Ik zie ook wel dat er voordelen in zitten: dat het modulair te vervangen valt en dat er kabelgoten in verwerkt kunnen worden, en dat op die manier het wegenonderhoud ook een stukje goedkoper zou kunnen. Maar ik vraag mij nu wel af
1630 wat nu de voortgang is van het project: wat zijn nu de echte voordelen? En hoe wegen we dat af tegen de reguliere aanleg van wegen?

Dan nog over de solar road in Het Gooi, als ik het goed zeg. Ook die wordt verder aangelegd. En in relatie tot dat project ook dezelfde vragen aan de gedeputeerde wat daar nu de voortgang van
1635 is en wat wij daar voor baten bij krijgen.

En dan rond ik af, voorzitter. Recent zijn er mondelinge vragen gesteld door onze fractie over de Woeste Hoogte. Wij vragen ons af hoe het daarmee staat. De gedeputeerde heeft een toezegging gedaan dat daar een terugkoppeling op zou komen en dat er gekeken zou worden naar een
1640 veilige verkeerssituatie. Dus dank daarvoor. Maar wij zijn wel benieuwd naar de voortgang.

Dan rond ik af met het indienen van het amendement, die dus vooral ingaat op het doelmatig besteden van onze belastinggelden. En het besluit niet in te stemmen met de besteding van vierhonderdduizend euro voor sedum daken op R-Net abri's op basis van
1645 doelmatigheidsoverwegingen; en 2, het eerder gereserveerde bedrag van vierhonderdduizend euro te laten terugvloeien naar de onderhoudsreserves, daar deze middelen doelmatiger kunnen worden ingezet. Mede ingediend door de BBB en 50PLUS. Ik heb nog wel een krabbeltje nodig, zie ik.

1650 **Amendement A14-6 november 2023**
Doelmatige belastingbesteding in plaats van sedum dakbedekking
op bushokjes

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

1655 *Constaterende dat:*

- *De hoge kosten niet in verhouding staan tot de beperkte baten op het gebied van biodiversiteit;*
- *De onderhoudsbudgetten beter zouden kunnen profiteren van een terugvloeien van de gereserveerde €400.000;*

1660 *Overwegende dat:*

- *Er een aanzienlijk prijsverschil is geconstateerd tussen de voorgestelde R-net abri's en de reguliere R-Net abri's;*
 - *De verhoogde prijsstelling voornamelijk te wijten is aan de noodzakelijke aanpassing van de dakconstructie, waarbij de huidige glazen dakplaat vervangen wordt door een stalenbalkconstructie;*
- 1665

- *Het toegepaste 'pocket' systeem, hoewel bevorderlijk voor de biodiversiteit, aanzienlijke extra kosten met zich meebrengt.*

Besluit:

Besluiten om het ontwerpbesluit punt 9 als volgt te wijzigen:

1670 *"in te stemmen met het voorstel 34 R-Nethaltes, die de komende 3 jaar worden vervangen, te voorzien Van sedum-dakbedekking en de meerkosten (circa € 400.000) te betalen uit het onderhoudsbudget;"*

Als volgt te wijzigen

1675

9.

a. in te stemmen met het vervangen van 34 R-Nethaltes binnen 3 jaar met reguliere dakbedekking, zonder toevoeging van extra duurzaamheidsmaatregelen zoals sedum-dakbedekking;

1680 *b. het eerder voorgedragen bedrag van €400.000 voor sedum-dakbedekking ten goede te laten komen aan de onderhoudsreserves'.*

- *Niet in te stemmen met de besteding van €400.000 voor sedumdaken op R-Net abri's op basis van doelmatigheidsoverwegingen;*

1685 • *Het eerder gereserveerde bedrag van €400.000 te laten terugvloeien naar de onderhoudsreserves, daar deze middelen doelmatiger kunnen worden ingezet.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Daniël van den Berg (JA21), Aletta den Boer (BBB), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).

1690

De **VOORZITTER**: Er komt nog meer steun bij, zie ik. Ik heb het net ook toegestaan. Dus ik zal het nu ook maar toestaan, denk ik. Maar als dit het gebruik wordt, dan voor het een heel lange vergadering. En daar komt het getekende exemplaar, dank u wel. Daarmee maakt dit amendement onderdeel uit van de beraadslagingen.

1695

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank voor de steun ook van het CDA en de BBB.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan gaan we naar de laatste spreker. Dat mevrouw Koning van het CDA.

1700

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, bij het CDA staat veiligheid, en in dit geval verkeersveiligheid, op nummer één. Het is goed om te zien dat bij projecten zoals de kruising Wadweg/Waarderpolderweg, waar dagelijks zeer veel scholieren oversteken richting Schagen, serieus gehandeld wordt als de veiligheid ondermaats blijkt te zijn. Over de huidige situatie van de N240 bij Medemblik en de daaruit volgende onveilige situatie in Opperdoes, waar bewoners dagelijks te maken krijgen met zwaar landbouwverkeer, zijn wij minder enthousiast. Is de portefeuillehouder bereid een toezegging te doen dat de uitvoeringsfase van dit project niet nog eens vooruitgeschoven wordt? Verder zien wij in het volgende IMPI graag de N242 bij Heerhugowaard terugkomen met concrete plannen. Deze weg kent de laatste tijd veel ongelukken en door de nieuwe woonwijken in onder andere Dijk en Waard in Alkmaar wordt de

1705

1710

weg steeds drukker. Aanpassing van deze weg heeft voor het CDA prioriteit. Wij horen graag snel wat de plannen daar zijn.

1715 En tot slot vier ton voor sedum dakbedekking geven wij liever uit aan verkeersveiligheid of andere doelmatige zaken. Zet voor de biodiversiteit gewoon een plantenbak neer die veel goedkoper is. Of haal een paar tegels weg en leg daar een sedummix neer. Dan heb je hetzelfde resultaat voor veel minder geld. Verder gaan we akkoord met het iMPL.

1720 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Eerste termijn, gedeputeerde Olthof. En na de eerste termijn, als gedeputeerde Olthof klaar is, zullen wij pauzeren voor de lunch.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

1725 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Het integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur, inderdaad een belangrijk programma. Er gaat heel veel geld in om. Ik ben ook trots erop en ik ben ook blij dat we de afgelopen jaren dit programma en de informatievoorziening en de gesprekken die wij met elkaar kunnen voeren hierover eigenlijk met elkaar steeds beter, nou ja, vorm hebben gegeven. Ik ben het ook eens – en dat zei de heer Dessing al en dat komt ook een paar keer terug – dat we, juist als het gaat over die infrastructuur, met enorme kostenstijgingen te maken hebben. Dat betekent dat we ook kritisch naar die kostenstijgingen moeten blijven
1730 kijken en dat we dus niet altijd alles vanzelfsprekend moeten aannemen. Aan de andere kant weten we ook dat met name investeren in infrastructuur ook over veiligheid gaat, gaat het ook over doorstroming, gaat het ook over klimaat en natuur. Dus dat zijn een hoop punten die uiteindelijk ook geen mogelijkheid hebben om daarmee te stoppen. Dus ja, daar zijn we met
1735 elkaar eens.

En laat ik dan direct ook die sedum daken maar benoemen. Als het gaat over mobiliteit, dan gaat het over doorstroming. Geen enkel misverstand over. Maar het gaat ook over een andere grote
1740 opgave: de klimaatopgave. En dan kunnen we met elkaar zeggen: het gaat hier over CO₂. Ja, meneer Van den Berg, maar kunt u misschien ook aangeven, even doorrekenen, dat uiteindelijk per vierkante meter twintig liter water wordt opgeslagen bij flinke regenbuien, dat het ook stikstof opneemt, dat het ook gaat over de hittestress die ermee te maken heeft. Dus het is een optelsom van. Dan zal dat ene bushokje waarschijnlijk niet de impact hebben die we misschien willen hebben met elkaar, maar de optelsom van al die kleine punten, ja, draagt uiteindelijk wel
1745 bij aan die grote opgave. Dus met andere woorden: uiteindelijk, deze optelsom van de kleine maatregelen kunnen ook grote impact hebben. Als provincie lopen we weleens voorop inderdaad als het gaat over dit soort investeringen. We hebben ook al een evaluatie met elkaar over die sedum daken al een keer gedaan. We hebben ook gekeken: waar investeren we wel en waar investeren we niet?

1750 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Maar dit resultaat bereikt u toch ook als u een plantenbak neerzet of een paar tegels weggehaald en daar een sedummix neerlegt? Dan heb je toch precies hetzelfde resultaat voor veel minder kosten?

1755 Gedeputeerde **OLTHOF**: Doen we ook. U kent het tegeltje wippen, wat volgens mij een landelijk programma is waar iedereen mee bezig is. Ik weet niet of u weleens doorgerekend heeft wat één tegelwippen uiteindelijk voor effect heeft? Ook heel beperkt. Maar uiteindelijk is het wel de

optelsom, om met elkaar naar dit soort zaken te kijken: wat levert het op? En die sedumdaken is veel geld. Dat ga ik niet ontkennen. Aan de andere kant is het uiteindelijk niet alleen de CO₂: het gaat over meer zaken. Maar laat ik daar duidelijk over zijn. En dan kijk ik ook wel even naar de VVD, die uiteindelijk heel kritisch is volgens mij op datgene wat we gezegd hebben en niet direct een amendement. Maar uiteindelijk, als het gaat over die sedumdaken, als het gaat over investeringen in de mobiliteit, op het gebied van klimaat of andere zaken, moeten we kritisch zijn. En uiteindelijk ook deze discussie, die we hier met elkaar hebben gehad, vraagt ook van mij om die kritiek ook met u te delen en ook met elkaar te kijken van welke afweging maken wij in de toekomst? En ook mee te nemen wat het effect is van uiteindelijk die sedum daken. Maar ook andere investeringen als het gaat over klimaat, maar ook als het gaat over investeringen over een solar road, over een plastic road, over dat soort zaken. Dus de kritische noten die hier meegegeven zijn, zal ik absoluut ter harte nemen. Dus daar zullen we kritisch naar kijken. Ik zal ook informeren, ook als het gaat over deze informatie van de sedum daken, waar we een keer een evaluatie hebben gedaan, om ook mee te nemen als we uiteindelijk dat gerealiseerd hebben wat die effecten zijn. Het zou jammer zijn als we uiteindelijk straks per onderdeelje gaan zegen: dit gaan we niet doen en dat gaan we wel doen. Uiteindelijk moeten we denk ik ook kijken naar de totale beweging die we met elkaar aan het maken zijn en daar zijn deze sedum daken een belangrijk onderdeel in.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik verslikte me inderdaad nogal flink, maar dat had meer te maken misschien met het bedrag en de CO₂-winst die we hieruit gaan halen. Ik zie vooral ook een mooi bondje ontstaan tussen de VVD en de Partij van de Arbeid om dit dan toch wel doorgang te laten vinden. En ik hoor u ook zeggen: dien nou niet zomaar een amendement in. Kijk, wij hebben tijdens de commissie uitgebreid betoogd waarom we dit niet zouden moeten willen. En zijn we ook pragmatisch geweest: we hebben zelfs aangeboden van, besteed het aan andere biodiversiteitsmaatregelen. Het is niet onze eerste keuze, maar goed, dat zou nog beter zijn. Heeft u dat nou meegenomen, dat wij die vierhonderdduizend euro misschien wel aan ledverlichting kunnen besteden die dan weer energie bespaart? Er zijn talloze manieren. Heeft u dat niet onderzocht of die vierhonderdduizend euro zo besteed kan worden?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nee, dat heb ik niet zo onderzocht. Een heel eerlijk antwoord. Omdat we namelijk met die ledverlichting al bezig zijn. Dat is al in de vorige periode in gang gezet. Dus dat is een traject dat loopt. Dat we op meer aspecten bezig zijn met klimaat, dat we op meer aspecten bezig zijn met veiligheid. Dus we zijn met heel veel elementen bezig. Dat gaat over doorstroming, dat gaat over veiligheid. Het gaat ook over biodiversiteit, het gaat ook over klimaat. En dit is een element. U haalt alleen de CO₂ eruit, maar ik heb net een rijtje opgenoemd waar het uiteindelijk veel meer over gaat. En dat ene bushokje, ja, daar kun je een discussie met elkaar over hebben, maar uiteindelijk al die kleine maatregelen die we met elkaar treffen, zorgt ook dat we uiteindelijk een grote impact hebben. Het gaat niet alleen over de grote maatregelen die alleen financieel direct rendabel zijn. Het gaat uiteindelijk ook over een beweging die we erin zetten om juist dit soort straatmeubilair op een andere manier in te richten. Ja, en dan zetten we als provincie misschien de eerste stap en dan moeten we kritisch zijn, maar dan kom ik elke keer weer op terug: die neem ik zeker ter harte, ja, en dat we moeten gaan kijken wat het effect is. En als het geen, niet voldoende effect heeft, dat we in de toekomst misschien moeten zeggen: dit is niet de juiste maatregel geweest Maar om nu te zeggen 'we gaan het niet meer doen', dat lijkt me niet erg handig.

1805 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, ik denk dat de gedeputeerde het met mij eens is dat de begroting die we hier hebben, dat die onder druk staat en dat er niet een eindeloze pot aan geld is voor ook mobiliteit. Bent u het dan niet juist als gedeputeerde Mobiliteit met ons eens dat, als je die vierhonderdduizend euro vrij zou spelen, daar veel meer mee bereikt kan worden voor de aanleg van een weg of– Ik haalde net even die ledverlichting aan, maar er zijn natuurlijk veel
1810 meer mogelijkheden en veel meer projecten die veel meer urgentie hebben.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Wij hebben het in het totaalpakket ook over die sedum daken. Daar lag een veel groter pakket. Dat hebben we ook met u gedeeld, want we hebben daar de keuze gemaakt uiteindelijk van waar heeft het wel effect en dat is uiteindelijk alleen geconstateerd:
1815 binnenstedelijk. Het grootste deel van uiteindelijk die afweging is ook afgefallen, juist om wat u zegt. Want het is niet alleen maar voor de Bühne. Uiteindelijk hebben we wel gekeken: wat is het effect? Dat is niet alleen in CO₂, het gaat over stikstof, het gaat over wateradaptatie, het gaat over de hittestress die ermee te maken heeft. Dus het gaat over veel meer. Maar nogmaals, kritisch moeten we blijven. En nogmaals, die discussie voeren we hier. Ik zal u daar in de toekomst ook
1820 beter–

De heer **BOER** (VVD): Ja, ik ben blij te horen dat de kritische woorden van de VVD echt goed door ze zijn gedrongen bij de gedeputeerde, als dat al niet het geval was. Ik ben blij met zijn harde toezegging daarop. U nam ook het woord ‘impact’ even in uw mond. Betekent dat dan ook dat u
1825 met een impactanalyse komt over die sedum bushokjes? Want daar hebben wij wel behoefte aan.

Gedeputeerde **OLTHOF**: We hebben al naar die impact gekeken, want dat is uiteindelijk ook de basis geweest van die afweging. Maar ik zeg u wel toe: op het moment dat ze gerealiseerd zijn, dat we ook willen kijken of het dat gewenste effect en die impact ook daadwerkelijk heeft.

1830 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dank u wel. Voordat we hier weer anderhalf uur over gaan discussiëren, de sedum bushokjes, net als in de commissie, misschien kan gedeputeerde uitleggen aan degenen die nu zou tegen de sedum bedenkingen zijn, dat plantenbakken, et cetera, op de lange termijn veel meer onderhoud vergen.

1835 Gedeputeerde **OLTHOF**: Daar heb ik niks aan toe te voegen. Dat vind ik een heel mooie uitleg.

De **VOORZITTER**: Dan kunt u verder gaan.

1840 Gedeputeerde **OLTHOF**: Laat ik dan direct maar doorgaan. Laat ik dan direct even naar de SP gaan. We hebben inderdaad in de pauze gesproken. Dank dat u nog corrigeert dat het overzicht er wel was. Dat had u niet hoeven doen. Maar ook de toezegging die ik heb gedaan over het doorgeven van deelprojecten: dat hebben we namelijk op 12 oktober ook doorgegeven aan griffie, want het is namelijk helemaal uitgewerkt. Het staat ook op de website. Daar staan al die
1845 deelprojecten genoemd. Dat hebben we ook doorgegeven. U kunt ze vinden. Mocht u naar aanleiding daarvan nog vragen hebben, dan hoor ik dat graag.

Dan over de Texelhopper. Laat ik dan direct zeggen: die motie ontraad ik. Ja, dat kunnen we meteen maar doen. Voorzitter, laat ik duidelijk zijn: wij zijn de opdrachtgever. Als provincie zijn

1850 wij namelijk verantwoordelijk voor de concessie, en uiteindelijk, de Texelhopper is een onderdeel van de concessie. U kunt met elkaar kritisch zijn: is de dienstverlening goed genoeg? Daar ga ik graag over in gesprek met de bestuurder van Texel. Dat heb ik zelf nog niet gekregen. We zien wel een stijging van het aantal klachten. Dus dat is wel de aanleiding om daarnaar te kijken. Maar we zien ook het afgelopen jaar een enorme stijging van het gebruik van die Texelhopper. En we
1855 verwachten ook dat we met de zomer uiteindelijk die halfuursdienst – want die is uitgegaan – weer kunnen gaan herstellen. Dus met andere woorden: de Texelhopper, we zijn er verantwoordelijk voor. Dus ik zou niet weten wat voor meer verantwoordelijkheid we kunnen nemen, behalve dan dat ik een aantal ambtenaren vraag om op die bus te gaan zitten en zelf te gaan rijden. Maar wij zijn er al. Het is al een overheidsvoorziening.

1860 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Met deze motie zou je ook nog eigenaar kunnen worden ervan.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Eigenaar waarvan? Wij zijn namelijk opdrachtgever. Tenzij u zegt: we
1865 moeten zelf bussen en zelf buschauffeurs in dienst gaan nemen. Maar dan hebben we het over een hele andere constructie. We hebben concessies. Daar gaan we hier met elkaar over. Deze is een onderdeel van die concessie. Dat doen we overigens met meer dingen, zaken waar we zelf verantwoordelijk voor zijn, dat we die uitbesteden. Dus die ontraad ik zeer, omdat ik de toegevoegde waarde daar niet van zie. Ik neem overigens wel de opmerking van de kritiek ter
1870 harte. Dat zal ik ook zeker met mijn collega van Texel bespreken. Laat ik daar ook duidelijk over zijn.

Dan de A9 Heiloo. Daar sluit ik me direct aan bij het preadvies van de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, waarin heel duidelijk aangeven is: A9 Heiloo is een onderdeel van de iMPI-systematiek. De iMPI is volgens mij ook het instrument waar we met een actualisatie regelmatig
1875 komen. Als de kosten stijgen, kom ik ook netjes bij u terug als het krediet verhoogd moet worden. Dat is de systematiek. Dat geldt niet alleen hier, maar dat geldt overal. Overigens moeten we ook daarin kritisch blijven naar de kostenstijgingen die er zijn, zowel de indexaties, als een duurdere uitvoering, net zo goed als vertragingen die erin zitten. Het iMPI is daar het
1880 geëigende instrument voor. De volgende keer zal ik ook bij het iMPI daar weer een verslag van doen als daar meer informatie over is. Tussentijds, bij individuele projecten nu met aanpassingen gaan komen of met rapportages komen, dat lijkt me niet verstandig. We hebben met elkaar een systeem daarover afgesproken. Dus ook die motie ontraad ik direct.

1885 Dan gaan we naar– Die heb ik gehad. Het lintje doorknippen van de heer Boer doe ik graag. Het fietspad wat we binnenkort gaan openen, nodig ik u graag voor uit om dat op te gaan pakken. Of is dat niet de bedoeling?

De heer **BOER** (VVD): Ja, ik zei net al: ik ben hier nieuw. Dus u kent me nog niet zo heel goed,
1890 maar ik denk echt groter. Dus voor een fietspad, dat is leuk, maar ik kom liever voor een goed stuk asfalt.

De **VOORZITTER**: De heer Olthof. U merkt het: die reis in de lucht heeft hem absoluut niet vermoeid gemaakt.

1895

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat merk ik. Ik waardeer het zeer, de scherpste die erin zit. Maar ook een beetje de humor mag er best zijn, want dit is namelijk wel een heel lang fietspad. Dus heel veel asfalt en kwalitatief goed asfalt. Maar goed, ook de fietspaden moeten goed zijn, maar die boodschap is helder.

1900

En het kernnet, dat hebben we opgepakt. Het kernnet is in de vorige periode een van de belangrijkste voorwaarden vanuit VVD geweest om te kijken naar die Koopvaardersschutsluis en die verlenging daarvan. Die nemen we op en gaan we ook breed, ook met het bedrijfsleven, bespreken: wat is er werkelijk nodig op de vaarwegen in Noord-Holland?

1905

Even kijken, dan is de A9. Daar kom ik zo nog even op terug.

1910

Partij voor de Dieren nog wel even. De N203, over de veiligheid. We hebben hem even geknipt. We hebben ook gezegd: er komt groot onderhoud. Dan gaan we breder kijken wat we kunnen doen als het gaat over de snelheid en inrichting van die weg. Maar ik heb deze week ook een gesprek met de wethouders van Uitgeest en van Castricum om ook naar die korte termijnmaatregelen te kijken als het gaat over die verkeersveiligheid. Dus daar zijn we mee bezig. Daar ligt ook een pakket aan maatregelen waar we mee bezig zijn.

1915

Dan JA21, de splitsing van de kosten. Ik heb daar de vorige keer een opmerking over gemaakt. We zien natuurlijk steeds meer dat veel meer, als het gaat over duurzaamheid in het gebruik in het werk wat gedaan wordt, dat het uiteindelijk steeds meer gewoon een vast onderdeel wordt van de aanbesteding, van de prijs die wordt neergelegd. Om elke keer die knip te leggen, dat is bijna onmogelijk. Uiteraard zullen we bij het NIKG (Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen)

1920

terugkomen als het gaat over de duurzaamheidsmaatregelen en de kosten daarvan. Dus we zullen u wel blijven informeren. Als het gaat over nieuwe initiatieven zullen we ook blijven informeren. Ik heb de vorige keer de opmerking willen maken dat we ook zien dat uiteindelijk wat misschien twee, drie jaar geleden nog echt apart aanbesteed moest worden, steeds meer gewoon normaal, regulier werk gaat worden. En om dan die knip elke keer te kunnen blijven

1925

maken, is onbegonnen werk. Sterker, het voegt ook niets meer toe, omdat het in principe gewoon het standaardwerk is geworden. Dus dat wil ik u in ieder geval daarin meegeven.

1930

De plastic road, daar krijgt u een brief over. Dus daar zult u op heel korte termijn over geïnformeerd worden. De solar road gaat aangelegd worden binnenkort. En ook daarin zullen we u blijven informeren over de resultaten ervan. Dus ja, we zullen u over dit soort initiatieven blijven informeren. Maar de plastic road komt op heel korte termijn, kan ik u zeggen, naar u toe.

1935

Dan de A8/A9. D66. Ik had me eigenlijk voorgenomen: ik ga niet terugpakken op Zaanstad, maar ik ga het toch even doen. Want er is namelijk een heel groot verschil. In de periode, het moment dat ik in het college kwam en over de A8/A9-verbinding sprak, de periode daarvoor zat D66 überhaupt niet in de raad. Dat is een groot verschil met nu, want in de vorige periode zat D66 ook in de raad. Er is door deze Staten met heel grote meerderheid een besluit genomen, inclusief D66, wat we nog steeds uitvoeren. De grote criticasters in Zaanstad, die voor de A8/A9 zijn, zijn oud-raadsleden van D66. Met andere woorden: wie houdt nu wie voor de gek?

1940

De VOORZITTER: U daagt de heer Kanik uit. De heer Kanik.

De heer **KANIK** (D66): Hier moet ik natuurlijk op reageren. Kijk, we hebben nu de resultaten van Icomos binnen. Die zegt dat het niet gaat zonder het landschap aan te tasten, waardoor wij die status kwijtraken. Vervolgens hebben wij allemaal onze verkiezingsprogramma's geregeld. Daarin hebben wij opgenomen: oké, we hebben hier heel goed over nagedacht, we hebben met leden bekeken wat we moesten doen. En zijn we er dus op uitgekomen dat wij het niet meer opportuun vinden om deze weg te hebben. Zo werkt een proces. Vervolgens zijn we de verkiezingen ingegaan, wij niet in de coalitie terecht gekomen. U wel. En ik voer hier gewoon mijn verkiezingsprogramma uit wat dat betreft. Het heet voortschrijdend inzicht: eerst denken dat het wel lukt. Maar hoe gaat het u dan lukken om deze weg wel aan te leggen na wat ik u heb verteld, dat u zich eigenlijk klem heeft gezet?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Volgens mij is het een advies van Icomos en is de wereld voor de verkiezingen en nu niet veel veranderd. Er ligt een advies van Icomos. Er ligt geen definitief besluit van UNESCO. Dus met andere woorden– En dat is heel duidelijk in het besluit opgenomen. Uiteindelijk moet er zicht op financiering zijn. En uiteindelijk mag het niet ten koste van de status van het werelderfgoed gaan. Op het moment dat UNESCO het advies van Icomos overneemt, ja, dan hebben we een heel andere situatie, want dan voldoen we niet meer aan de voorwaarden van uw besluit. En dan gaan we terug. Maar ik ga ervan uit dat u goed naar ons coalitieakkoord heeft gekeken. En dat we aan de ene kant nog steeds uitvoeren het besluit van deze Staten, maar dat we ook duidelijkheid willen deze periode, dat mocht dat zicht op financiering, en uiteindelijk de realisatie ervan, niet in beeld komen, dat we deze periode ook met een concreet alternatief willen komen, een robuust alternatief, wat uiteindelijk bijdraagt aan de leefbaarheid en de doorstroming met name in Zaanstad Noord. Dat hebben we met elkaar afgesproken. Daarnaast, dat is ook de vorige periode ingezet en daar gaan we uitvoerig aan geven, aan de kortetermijnmaatregelen voor de leefbaarheid met name ook in Krommenie. Er ligt een pakket van maatregelen wat een heel intensief traject is geweest met de bewoners, wat ik ook binnenkort met de wethouder ga bespreken, ook naar aanleiding van de brief die u ook heeft gekregen van de bewoners van Krommenie, van Zaanstad Noord. Die gaan we doen. Dus volgens mij ligt er een breed pakket. We houden inderdaad A8/A9, die staat nog steeds op de agenda met het besluit dat u heeft genomen. We gaan kijken wat er aan robuust alternatief mogelijk zou zijn. We kijken ook naar kortetermijnmaatregelen als het gaat over de leefbaarheid. Volgens mij doen we precies datgene wat de bewoners van ons vragen.

De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, maar is het niet een beetje schizofreen naar het Rijk toe dat u aan de ene kant zegt 'de oplossing voor de leefbaarheidsproblemen is die A8/A9' en daarvoor lobbyt, en tegelijkertijd ook lobbyt om het leefbaarheidsprobleem op een andere manier aan te pakken? Is het niet veel krachtiger om te zeggen tegen het Rijk: oké, u wilt het niet financieren, we kunnen u niet op andere gedachten brengen; we zetten vol in op de lobby om met z'n allen te investeren in die leefbaarheid en u het Rijk daar ook in meeneemt.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar volgens mij doen we dat. Alleen, volgens mij, die leefbaarheid heeft voor mij drie elementen. Korte termijn: wat kunnen we vandaag realiseren om in ieder geval een bijdrage te leveren aan die leefbaarheid? En voor de lange termijn een robuuste oplossing voor de doorstroming en uiteindelijk de overlast. A8/A9, we weten wat het prijskaartje minimaal gaat worden. We weten ook de voorwaarden als het gaat over het werelderfgoed. Dus die ligt er. Maar

1990 we weten ook dat als die niet realiseerbaar wordt en er geen zicht op komt, dat we uiteindelijk ook de bewoners daadwerkelijk nu een keer moeten gaan vertellen of er een alternatief is. Maar misschien kan het ook zijn dat er geen alternatief is. Maar ik denk dat we ook een keer eerlijk moeten zijn naar de bewoners. En alleen een bord op de A9 omzetten, gaat volgens mij dit probleem niet oplossen.

1995 De heer **KANIK** (D66): De laatste opmerking. Dat is een begin wat ik heb gezet. Ik werd uitgedaagd om vast een voorbeeld te geven en ik heb de koninklijke weg gekozen. Ik heb, wat betreft de motie, u de tijd gegeven om erover na te denken. Het volgende iMPI is een jaar verder. Denkt u dat u in dit jaar eruit komt of die A8/A9 er gaat komen en wat de volgende stappen zijn in de leefbaarheid?

2000 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik ga u de komende tijd in ieder geval informeren over de stappen die gezet worden, en of er inderdaad uiteindelijk een robuust alternatief gaat komen of dat er uiteindelijk toch zicht op financiering gaat komen. Dat heeft u van mij gevraagd. We zijn net een paar maanden al op gang. En ik hoop dat u mij even de tijd geeft om dat ook gewoon vorm te gaan geven. Maar ik vind dat wij naar de omgeving als het gaat over de leefbaarheid, als het gaat over het klimaat, als het gaat over de doorstroming, ja, nou daadwerkelijk als provincie eens een keer duidelijkheid moeten geven naar die bewoners en of het nou wel of niet gaat lukken. Maar uiteindelijk maar constant deze discussie voeren, schiet niet op. Laten we gewoon even de tijd nemen om dit verder uit te werken. Er ligt een besluit met duidelijke randvoorwaarden en we zijn met alternatieven bezig en we zijn ook met de leefbaarheid voor de korte termijn bezig. Wat mij
2005
2010 betreft is dat wat we aan het doen zijn.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Even aanhakend op die urgentie voor die duidelijkheid richting de inwoners. U zei net over dat het Icomos-advies er ligt. We hebben het een tijdje geleden gehad ook over het feit dat het wel heel erg lang duurt voordat die
2015 vergaderingen, die kennelijk maar één keer per jaar zijn, ook voor UNESCO, die duidelijkheid geven. Maar kan de gedeputeerde misschien wat duidelijkheid geven over wanneer er nu wel ook vanuit UNESCO een duidelijke uitspraak komt, want dan kunnen we dat meenemen in het traject, misschien ook richting een nieuwe coalitie straks in Den Haag, om in combinatie met die financiering wel duidelijkheid te geven.

2020 Gedeputeerde **OLTHOF**: Nee, dat kan ik u niet zeggen. Wij hebben ook geen contact met UNESCO, want dat loopt namelijk via het Rijk. Die hebben contact met UNESCO. En ook op basis van het advies– Want laat ik daar duidelijk over zijn: op basis van het advies van Icomos is nog steeds het standpunt van het ministerie om in ieder geval hiermee door te kunnen gaan. Dus het ministerie heeft op basis van het advies van Icomos niet gezegd: stop er nu maar mee. Laat ik daar ook
2025 helder over zijn. Dus met andere woorden: er is ook vanuit het Rijk geen signaal gekomen: het kan nu niet. Dat neemt niet weg dat we kritisch kijken. Er liggen twee randvoorwaarden en daar moet eerst aan voldaan worden voordat we de volgende stap zouden kunnen zetten.

2030 De heer **DESSING** (FvD): Heel kort. Is het dan niet in het kader van de urgentie ook richting de bewoners een idee om even richting het ministerie toch een keer een belletje te plegen van, goh, UNESCO, hoe zit het ermee? Is dat dan een optie?

2035 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, we hebben contact met het ministerie. Alleen ook het ministerie, u moet zich voorstellen, UNESCO gaat over de wereldse zaken. Ik kan me voorstellen dat dit stukje werelderfgoed niet op de hoogste, nou ja, punten van deze agenda staat. Maar nogmaals, ook vanuit het Rijk wordt ernaar gekeken, wordt ernaar gevraagd, maar de invloed is beperkt voor wat er op de agenda komt of niet.

2040 Voorzitter, dan het laatste punt.

Dus het mag duidelijk zijn dat ik ook de motie A8/A9 ontraad.

2045 En dan kom ik als laatste punt nog even op JA21, de Woeste Hoogte. Daar hebben we over gesproken. Er zijn ook op dit moment gesprekken met de gemeente. Er wordt ook met de ondernemer gesproken. Dus met andere woorden: we zijn er druk mee bezig. Als ik wat meer duidelijkheid heb, dan kom ik er zo snel mogelijk bij u op terug. Maar ik kan u wel zeggen, as we speak wordt er ook met partijen over gesproken wat voor met name kortetermijnmaatregelen, kleine maatregelen hebben de grootste impact, om daar wat te gaan doen. Daar kijken we naar.

2050 Voorzitter, volgens mij waren dat- O, nee, ik heb nog, voordat ik het vergeet, even mevrouw Koning. Ik merk daar toch wel even misschien wel de nieuwe voorzitter van de fanclub die het CDA regelmatig levert voor de mobiliteitsagenda. Een mooie opvolger voor Christa Kuiper.

2055 Dan de landbouw Opperdoes. We hebben daar gesproken ook met de landbouworganisatie, we hebben met de Dorpsraad Opperdoes gesproken. En ja, we zullen er de druk hoog op blijven houden om zo snel mogelijk de gemaakte afspraken als het gaat over de herinrichting daar, de realisatie van de parallelweg, de kruisingen met de 239 op twee plekken, namelijk bij Agriport en bij Medemblik, om die zo snel mogelijk ter hand te nemen. Dus die zal ik zeker doen. En de 242, 2060 daar zijn we ook in gesprek met de gemeente, met de regio, om ook te kijken van, oké, wat kan met het groot onderhoud meegenomen worden. Maar we zien ook dat de opgave zo groot is, waar we ook ProRail, de NS en andere partijen bij nodig hebben om te kijken: wat moeten we ook bij het Rijk aankaarten? Dus dat gesprek wordt ook gevoerd. Dus daar zullen we u ook, nou ja, zodra ik er met de gemeente uit ben, over informeren wat in ieder geval bij het grote onderhoud 2065 meegenomen gaat worden.

Voorzitter, dat waren mijn punten, volgens mij. Dank u wel.

2070 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Volledige beantwoording. Voordat ik ga schorsen voor de lunch kijk ik eerst of er straks behoefte is aan een tweede termijn. Ja, oké. Dan ga ik nu schorsen tot 14.00 uur. Dan zie ik u graag om 14.00 uur terug.

Schorsing 12.54 tot 14.04 uur.

2075 De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik de Statenleden verzoeken wederom te gaan zitten? Dan heropen ik de vergadering van 6 november, Provinciale Staten. Voor de mensen die net zijn ingeschakeld: we zijn bij agendapunt 9, dat is het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (IMPI) voor 2024 tot en met 2031. Voor de schorsing heeft gedeputeerde Olthof een bijdrage geleverd namens het college in eerste termijn. Er is aangegeven dat er ook nog behoefte is aan

2080 een tweede termijn. Dus daar zijn we op dit moment gebleven in dit debat. Dus ik ga kijken waar er behoefte ligt. De heer Dessing nog behoefte? Nee. Mevrouw Bouhlef, SP. Het woord is aan u.

Tweede termijn Provinciale Staten

2085 Mevrouw **BOUHLEF-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde nog eventjes reageren op het ontraden van onze motie van de Texelhopper, of tenminste, het openbaar vervoer op Texel. De gedeputeerde krijgt nou de kans om de marktwerking in het ov terug te dringen. Lijstrekker van uw partij, de heer Timmermans, benoemt dit steeds te willen gaan doen, et cetera. En nu haalt u vast aan oude politiek van het aanbesteden. En dat vinden wij jammer. Dank u wel.

2090 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Even kijken. De heer Boer. Sorry, mevrouw Den Boer. Ik ben iets te snel. Geen bijdrage? Statenlid De Weerdt, nog een bijdrage? Ook niet. Statenlid Van der Waart? Nee. De heer Boer van de VVD? De heer Kanik? Ja, gaat uw gang.

2095 De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik ben blij om te zien dat er zoveel aandacht wordt gegeven aan vier ton bij het IMPI. Anderhalf uur in de commissie en dan hier nog een hele tijd. Ik hoop, als het nog ooit zo ver komt – ik hoop het niet, omdat u onze motie steunt – de A8/A9 een miljard aan uitgave, dat er op zijn minst proportioneel zoveel aandacht aan wordt besteed. Ja, vierhonderdduizend, één miljard, ik had wel geweten wat ik niet uit zou willen geven en wat ik veel te veel geld zou vinden.

2100 Even over onze motie: die zetten wij gewoon door. Ik weet dat de weg proberen aan te leggen vijftig keer meer langer duurt dan dat ene jaar dat wij het college dan de tijd geven om uit te kunnen vinden of ze door kunnen gaan met deze weg of niet. Maar ik vind het nog steeds genoeg tijd om binnen een jaar te bepalen hoe we dit gaan aanpakken. En ook dat we moeten
2105 stoppen met een dubbele lobby te voeren richting het Rijk en al onze energie moeten zetten in het oplossen van de leefbaarheid in Krommenie/Assendelft, zowel op korte termijn als op lange termijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek nog? Ja.

2110 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Even heel kort twee dingen. Eerst in de richting van gedeputeerde, het overleg met de gemeente Castricum en Uitgeest over de maatregelen rondom de N203. De expliciete vraag die gesteld was om inderdaad ook de moties hierin mee te nemen van de aantrekkelijke doorfietsroutes en ook het berm- en oeverbeheer. En
2115 dan moet ik even aan de gedeputeerde laten of dat op de korte termijn is of bij het groot onderhoud. Maar misschien even wat duiding erop.

Het tweede dingetje even ook nog richting D66. Nogmaals dank. In eerste termijn over voortschrijdend inzicht. Wel mooi dat u nu inderdaad ook hetzelfde standpunt verkondigt wat de
2120 Partij voor de Dieren ook al een aantal jaren verkondigde. Ik kan u wellicht aanbieden dat ter inspiratie er nog een heel document is met potentiële zaken waarin u dat voortschrijdend inzicht zou kunnen opdoen. Dat is ons verkiezingsprogramma. Dank u wel.

2125 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Hollebeek. De heer Van den Berg, JA21? Nee. Mevrouw Koning? Dan ligt er nog een vraag voor de gedeputeerde.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Volgens mij heb ik nog één vraag van de heer Hollebeek. Ik ben blij om te zien dat er landelijk in navolging van Partij van de Arbeid en
2130 GroenLinks ook andere partijen toenadering tot elkaar zoeken om te kijken of samenwerking niet verstandig is. Ik kan het u aanraden.

Als gaat over de 203, ja, ik heb heel duidelijk aangegeven: voor de korte termijn kijk ik vooral naar de verkeersveiligheidsmaatregelen. Dan moet je denken aan de doorfietsrotonde, de huidige
2135 fietsroute, om die veiliger te maken. Dat doe ik met kantbelijning en dat soort zaken. Een haag eventueel tussen het fietspad en de weg. En als het gaat over de grote maatregelen waar we het over hebben gehad, dan gaat het over de richting van de weg. Dan ga je ook wat breder kijken, want dan ga je hem veel breder aanpakken. En dan zal ook de doorfietsroute verder aan de orde komen. We kijken al uiteraard ook– En die komt eind volgend jaar, of in de loop van volgend jaar,
2140 komt het NIKG. En daar zit natuurlijk ook gewoon het in standhouden, het beheer en onderhoud van de berm en de oever in. Dus dan zullen we ongetwijfeld ook over dat element verder met elkaar kunnen spreken.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we denk ik nu de beraadslaging rondom dit agendapunt afronden. Na de afronding kunnen er geen aangepaste moties of amendementen worden
2145 ingediend. Ik kijk even rond of daar nog behoefte aan is. Nee. Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 9 afgerond. Stemming zal plaatsvinden over deze voordracht en de ingediende moties en amendementen aan het eind van de vergadering.

2150 *De discussie wordt gesloten.*

De **VOORZITTER**: Dan zijn we toe aan– [...] U wacht nog op één motie? [...] Bij het vorige agendapunt? [...] Gelukkig. Nee, ik schrok al. Ik had net afgesloten. Had ik toch moeten zeggen dat u te laat was.

2155

10. Begroting 2024 en Memorie van Antwoord (VD–52).

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 10 en dat is de Begroting van 2024 en de Memorie van Antwoord. In de begroting leggen wij vast in de provincie wat we in 2024 willen bereiken, wat
2160 we als provincie daarvoor gaan doen en natuurlijk, heel belangrijk, wat dat ook mag gaan kosten. In de Memorie van Antwoord beantwoordt Gedeputeerde Staten ook schriftelijke vragen die Provinciale Staten over de begroting hebben gesteld. De voordracht en de Memorie van Antwoord zijn in alle commissievergaderingen van oktober aan de orde geweest.

2165 We hanteren een vaste sprekersvolgorde. Dat is oppositie in volgorde van grootte. Dus ik heb als sprekers op mijn lijstje staan: de heer Mülder van D66, Statenlid Kostić van Partij voor de Dieren, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Deen van de PVV, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Heijnen van het CDA, de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Alberts van de SP, de heer Stulemeijer van 50PLUS en de heer Klein van de ChristenUnie. En dan de coalitie. Dat is
2170 mevrouw De Sain van de BBB, de heer Terwal van de VVD en Statenlid Gielen van GroenLinks en de heer Leerink van de PvdA. Daarmee hebben we alle partijen en sprekers gehad. Dan ga ik nu

in de eerste termijn het woord geven aan de heer Mülder van D66. [...] U wilt er eentje overslaan, want u zit nog even met die motie. [...] U wilt dat ik zelf het woord ga voeren? [...] Maar goed, dat ik dan later niet het verwijt krijg dat ik niet de gebruikelijke volgorde heb aangehouden.

2175

De heer **MÜLDER** (D66): Mag ik vragen om twee minuten schorsing? Echt heel kort. Dan kan ik wat regelen.

2180

De **VOORZITTER**: Voordat ik straks iedereen dan vraag om uitstel, dan gaan we twee minuten schorsen. Dan kunt u even snel die motie rondmaken. Ik schors de vergadering tot 14.20 uur. 14.20 uur. Dat is iets meer dan twee minuten.

Schorsing 14.14 tot 14.20 uur.

2185

De **VOORZITTER**: De heer Mülder geeft aan dat hij er klaar voor is. Zijn we er allemaal klaar voor? Dames en heren, mag ik u aandacht? Dames en heren, we gaan beginnen aan de pièce de résistance van deze dag. Dat is de Begroting 2024. We zijn in de eerste termijn. Als eerste aan het woord is de heer Mülder van D66.

2190

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, vanochtend was het nog even spannend. De volgorde van de vergadering leek eerst nog te zijn dat ik aan het einde zou zijn. Gelukkig was dat niet het geval. Maar vandaar ook dat het allemaal wat snel moest gaan. Ik ben wel blij dat we nu de begroting bespreken en niet dat het interpellatiedebat daarna nog had moeten plaatsvinden. Ik denk dat we daar wel eventjes een puntje aangeven. We kunnen gewoon aangeven dat het wat slordig gaat. En dat is iets wat je ook terugziet in de begroting die wij hier voor ons hebben.

2195

2200

Een gebrek aan samenhang en slordigheid van dit college zie je in deze begroting. Al voor de verkiezingen in maart van dit jaar wisten Gedeputeerde Staten en de Staten dat de financiële situatie van de provincie behoorlijk onder druk stond. We wisten dat het college ingrijpende keuzes zou moeten maken. Dat is gedeeltelijk gelukt. Na jarenlang vasthouden heeft de VVD standpunten met betrekking tot de verhoging van de opcenten veranderd. En de koers van de VVD lijkt hierin echt gewijzigd. Hoewel dit een overwinning lijkt voor de andere partijen aan tafel, is men vergeten dat hiermee nog niet alle financiële uitdagingen zijn opgelost. De VVD lijkt zelfs zo geschrokken van hun eigen kiezersbedrog, dat deze VVD ook de eis van een degelijke begroting laat varen. Het resultaat is een begroting die meer dan 83 miljoen uit de reserves haalt.

2205

2210

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dank. Ik wil toch even aanhaken op het woord wat de heer Mülder bezigt: kiezersbedrog. We hebben goed onderhandeld, mevrouw Rommel en ik. We hebben het resultaat voorgelegd aan onze ledenbijeenkomst. Die waren zeer tevreden. Daarnaast, en dat heeft u ook in verschillende commissiebehandelingen kunnen horen, organisaties die wij toch wel vaak tot ons achterban mogen rekenen – ik noem een aantal ondernemersorganisaties, maar ook bedrijvengroepen – die zeggen van: joh, die verhoging van de opcenten, misschien wordt het eens een keer tijd als daarvoor ook geld gaat naar infrastructuur. En mijn vraag is of u het met ons eens bent dat u ook ziet dat veel van die opcenten, de opbrengsten daarvan, ook gewoon gaat naar infrastructuur, waaronder ook het door u bejubelde openbaar vervoer? Dank u wel.

2215

2220 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik wou eerst even zeggen dat ik denk dat er een groot verschil is tussen uw leden en uw kiezers. Ik zie en ik bejuig het ook, bejubel uw move hierop. Ik vind het alleen wel bijzonder dat wij natuurlijk samen in debatten hebben gestaan voor deze verkiezingen, waar u toch wel een vrij belangrijk punt ervan maakte dat de opcenten niet zouden worden verhoogd. Dus vandaar de uitspraak.

2225 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2230 De heer **MÜLDER** (D66): Het resultaat is een begroting die meer dan 83 miljoen uit de reserves haalt, exclusief nog de 35 miljoen uit de coronapot. Zelfs met deze grote inzet van reserves voldoet de begroting niet aan de weerstandsnorm, een regel die door de Staten is opgelegd en niet zomaar kan worden genegeerd. Dit is niet acceptabel en een gevaarlijke aantasting van het gezag van ons als financiële toezichthouder. Momenteel zien wij dat de begrotingen van de gemeenten bijna niet meer sluitend te krijgen zijn of dat structurele lasten worden gedekt met incidentele middelen. Hoe kunnen Gedeputeerde Staten verwachten van onze ambtenaren dat zij daar met geheven vinger naar deze gemeenten toe gaan als GS zelf bewust deze
2235 begrotingsfouten ook maakt. Dit alles zou nog wel verdedigbaar kunnen zijn als er een sterk beleid zou zijn, waarvan we zien dat de investeringen dat zou kunnen rechtvaardigen. Helaas blijft deze begroting vaak vaag over doelen en vooral hoe we deze gaan bereiken. Doelen worden regelmatig geformuleerd zonder dat plannen het doel verder in zicht brengen. Hier zijn enkele voorbeelden.

2240 Bijvoorbeeld de bossenstrategie. Stel duidelijke eisen voor de aanplant van bossen in onze provincie, maar vragen in de commissie over de locaties van bossen of de financiering en welke vorm recreatie in deze bossen zou moeten hebben, blijven onbeantwoord. Mede daarom dienen wij samen met het CDA een motie hierover in.

2245 Bij de KRW-doelen wordt eigenlijk niet genoemd dat de waterkwaliteit momenteel dusdanig zorgelijk is dat 2027 praktisch onhaalbaar is. Zelfs nu vandaag nog op de NOS twee uur geleden is daar een artikel over geschreven. Het opschrijven dat we dat dan wel nog steeds gaan halen of willen halen schaadt denk ik het vertrouwen van de inwoners in ons bestuur.

2250 En nog een punt. We hebben het in commissievergaderingen gehad over de NNN-gebieden. Volgens de Memorie van Beantwoording worden in 2027 alle gronden verkregen of moeten zijn verworven en kunnen tot met 2029 – dat is de uitloop die het college zichzelf heeft gegeven – worden ingericht als NNN. Echter, als je de onderliggende cijfers uit deze begroting gaat pakken,
2255 kom je met het huidige tempo van het verwerven van gronden pas uit in 2028. Hoe kan je dan 2027 opschrijven? Ik ben heel erg benieuwd wat gedeputeerden daarvan vinden en hoe we dat gaan halen in 2027. Of klopt 2027-getal niet?

2260 Een ander punt. In dit document vraag ik me af of er überhaupt wel op bepaalde punten beleid is.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter toch nog heel even over die NNN. Want ik snap wel dat de zorg van de heer Mulder van, gaan we dat doel wel halen? Maar wat stelt u nou eigenlijk voor? Wilt u het doel niet meer stellen?

- 2265 De heer **MÜLDER** (D66): Ik wil graag een begroting zien waar een doel wordt gesteld en beleid wordt gemaakt om dat doel in potentie te halen. Maar als je opschrijft: goh, we willen in 2027 alles verworven hebben. Ik vraag: goh, gaat u dan het huidige tempo van het verkrijgen van gronden versnellen, vertragen of blijft dat tempo hetzelfde? De gedeputeerde zegt tegen mij dat het tempo hetzelfde blijft, of ja, dat is het maximaal haalbare. Dan zeg ik: ja, maar dan komt u
- 2270 op 2028 uit. Dus dan klopt het niet. Dan schrijft u dingen op, dan schrijft u mooie doelen op, maar het dito beleid is er niet. Dat zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat u dan zou kunnen uitkomen op het volgende, dat u zegt: ik wil overal sedum daken voor bushokjes en ik heb daar tien euro voor. Ja, dan gaat het niet werken. Maar schrijf het dan ook niet op.
- 2275 Statenlid **GIELEN** (GL): Volgens mij weet de heer Mulder ook heel goed dat we, als het gaat om de realisatie van NNN, een heel groot deel van de opgave gerealiseerd hebben, dat er ook een deel is wat we nog zullen moeten realiseren. Maar dat ik gewoon niet zo goed begrijp dat u eigenlijk zegt van, ja, laat dat doel dan ook maar varen als we nu daar misschien nog niet helemaal op afstevenen, maar wel hard ons best doen om wel die kant op te gaan. Want volgens mij moeten
- 2280 we ook met elkaar die urgentie blijven benadrukken en juist ook dat doel behouden om ook de komende jaren te kunnen kijken van, hé, waar en hoe kunnen we dat nu wel gaan halen?
- De heer **MÜLDER** (D66): Ja, maar u doet volgens mij nog niet genoeg uw best. U mag nog een stapje meer zetten. Ik denk dat het ook gewoon belangrijk is dat de doelen reëel worden
- 2285 ingesteld. Dus als u het niet haalt, wees daar eerlijk over naar de inwoners. Ik denk dat we daar veel profijt van hebben.
- Op andere punten is dit document ook vaag en vraag ik me af of er soms überhaupt beleid is of slechts de schijn wordt gewekt. Opnieuw een voorbeeld. Het college geeft zichzelf in feite een
- 2290 blanco cheque en verwijst naar het coalitieakkoord dat nog even vaag is als deze begroting. Zelfs als het lijkt alsof het college een nieuwe koers wil varen met betrekking tot bijvoorbeeld buitenstedelijk bouwen, lijkt het huidige beleid, zoals het in de commissie Ruimte wordt verteld, eigenlijk precies op het oude beleid. Om verwarring in deze provincie te voorkomen – een beetje hetzelfde als wat we met die doelen hebben gezien – vragen wij duidelijkheid over dit onderwerp
- 2295 en dienen wij de volgende motie in, waarvan het dictum luidt: verzoeken Gedeputeerde Staten om de ladder van duurzame verstedelijking onverkort toe te passen bij de wooninitiatieven aan de randen van bebouwing. Alleen nieuwe uitleggebieden in het buitengebied toe te staan indien er aantoonbaar geen haalbare binnenstedelijke alternatieven zijn en een regionale
- 2300 overeenstemming over de noodzaak bestaat. Deze motie wordt mede ingediend door de SP, ChristenUnie en Partij van de Dieren.

Motie 140–6 november 2023
Binnenstedelijk bouwen

- 2305 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*
Constaterende dat:
- *Uit de begroting 2024 blijkt dat ruimte wordt geboden aan wooninitiatieven aan de randen van bebouwing waaronder dorpen en kernen.*

Overwegende dat:

- 2310
- *De provincie heeft afgesproken dat er tot en met 2030 in totaal 1–84.000 woningen bijkomen om het woontekort op te lossen;*
 - *In Noord-Holland ruim voldoende locaties beschikbaar zijn om deze woonopgave binnenstedelijk in te vullen;*
 - *Uit onderzoek blijkt dat binnenstedelijk bouwen vanuit integraal maatschappelijk perspectief kosten-effectiever is dan bouwen in het buitengebied (bron: 2023 Decisio en Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling);*
- 2315
- *Bij bouwen in het buitengebied grond geschikt gebied voor landbouw en natuur verloren gaat en we zuinig moeten omgaan met ruimte voor onder andere klimaatadaptatie, biodiversiteit, voedselproductie en de energietransitie;*
- 2320
- *De ladder voor duurzame verstedelijking landelijk blijft gelden waarbij in principe binnen bestaand bebouwd gebied wordt gebouwd en alleen gemotiveerd daarvan kan worden afgeweken.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2325
- *De ladder voor duurzame verstedelijking onverkort toe te passen bij woon-initiatieven aan de randen van bebouwing;*
 - *Alleen nieuwe uitleggebieden in het buitengebied toe te staan indien er aantoonbaar geen haalbare binnenstedelijke alternatieven zijn en er regionale overeenstemming over de noodzaak bestaat.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2330

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Heidi Bouhlef-Lascaris (SP), Michel Klein (ChristenUnie) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

2335 De **VOORZITTER**: In ieder geval ondertekend. Ik krijg nog een tweede exemplaatje. Dan maakt die onderdeel uit van onze beraadslagingen. Anders gaat u eerst maar even verder. Dan komt die eraan.

De heer **MÜLDER** (D66): Hij is er wel.

2340 D66 maakt zich eigenlijk het meeste zorgen om de klimaatdoelen en hoe het college dat waarborgt. Van PvdA en GroenLinks zou je verwachten dat zij in het coalitieakkoord stevige afspraken hebben gemaakt over de uitvoering van dit klimaatbeleid. Maar het lijkt erop alsof de coalitie geen echt duidelijke afspraken heeft gemaakt op dit gebied. Dit brengt bijvoorbeeld de Regionale Energiestrategieën in gevaar. En nu helemaal, omdat het Rijk extra regels oplegt voor zonneparken. D66 wil voorkomen dat we worden verrast door deze regels en dat de RES'en, en

2345 daarmee de klimaatdoelen, verder uit zicht raken. Daarom dienen wij ook de volgende motie in. Dat doen we samen met Volt.

2350 De **VOORZITTER**: Er is eerst een interruptie. Mevrouw De Sain van de BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Een vraag voor de heer Mulder. De RES'en, er staat toch duidelijk in het coalitieakkoord dat we ons daaraan houden en dat we die tot uitvoer brengen?

2355 De heer **MÜLDER** (D66): Ik heb het inderdaad zien staan, maar ik heb al eerder een discussie gehad. Je kan van alles opschrijven, maar als je niet het beleid gaat voeren om dat ook te bereiken, dan hebben wij daar helemaal niks aan.

2360 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Maar waarom heeft u dan de indruk dat wij, wat we in het coalitieakkoord gezet hebben, niet willen gaan uitvoeren? Hebben wij daar aanleiding toe gegeven?

2365 De heer **MÜLDER** (D66): Aan mij de taak om de stukken die u mij laat zien, om daarvan te gaan kijken: goh, haalt u de doelen zoals u hem opschrijft? En ik zie dan bepaalde doelen, waarvan ik denk: hé, die hebben jullie goed opgeschreven, maar ik zie een gevaar aankomen dat u dat niet gaat halen. Dus zie het dan als hulp, deze moties.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel.

2370 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, ik begin ook een beetje– Want u heeft nu een paar keer iets gezegd over: u heeft wel heldere doelen geformuleerd, maar ik mis tot achter de komma de uitwerking; die had ik eigenlijk wel verwacht. Terwijl wij juist als insteek hadden: je formuleert doelen voor vier jaar overigens. En gaat vervolgens samen met de Staten kijken hoe je dat beleid verder invult. Dat heb ik u ook weleens horen zeggen: formulier nou doelen op hoofdlijnen en zorg ervoor dat je de Staten vervolgens maximaal betreft om dat vervolgens met elkaar in te vullen.

2375 Als ik u nu goed begrijp, had u eigenlijk gezegd: ik had veel liever een dichtgeregeld telefoonboek van u verwacht, waarin we van a tot z, tot achter de komma, hadden vastgelegd hoe we bepaalde dingen zouden willen; dat had ik liever gehad dan dat we gewoon in commissieverband per onderwerp zouden gaan kijken hoe we de gestelde doelen zullen gaan halen? Begrijp ik dat goed?

2380 De heer **MÜLDER** (D66): Nee, dat begrijpt u niet goed. Allereerst, bijzonder, ik heb dingen gehoord over dat ik dingen zou hebben gezegd over achter de komma en dat ik ook weleens heb gezegd dat ik op hoofdlijnen dingen wil afspreken. Nou, ik weet niet waar u dat vandaan heeft gehaald. Maar wat ik heel interessant vind, ja, ik snap dat wel dat u zegt van, goh, we willen ook de Staten erbij betrekken. Hartstikke goed. Fijn. Maar we hebben ook wel een soort van, nu maakt u een begroting, daar heeft u bepaalde plannen, als het goed is, al in meegenomen, want daar is die begroting voor. U heeft plannen gemaakt. U had de mogelijkheid om een soort van ons daar ook al in mee te nemen. Ja, ik denk graag met u mee. Vandaar ook de moties. Maar, ja, om te zeggen van, goh, we stellen gewoon voor vier jaar een doel en we gaan aan het eind wel

2390 kijken of we hem hebben gehaald. Nee, de Staten proberen nu te sturen. En ik denk: hoe, ik zie wel een doel, maar ik zie eigenlijk nog helemaal geen beleid. En op sommige punten is het vijf voor twaalf.

2395 De heer **LEERINK** (PvdA): Toch nog even. Dit college is drie maanden onderweg. U had dus eigenlijk verwacht dat alles wat in het coalitieprogramma aan doelen voor de komende vier jaar staat opgeschreven, dat dat in de afgelopen drie maanden al vorm had gekregen in beleidsmatige voorstellen, die u nu had kunnen beoordelen. Is het niet veel meer zo dat je in een begroting probeert randvoorwaardelijk dingen op te nemen, zodat het in ieder geval mogelijk is om die plannen te ontwikkelen? Is dat niet veel meer wat we nu doen met deze begroting? Bent u niet

2400 een beetje– Ik snap uw haast met bepaalde dingen. Ik ga straks zelf ook op haast aandringen op een aantal zaken. Maar vraagt u niet het onmogelijke als u nu zegt: eigenlijk hadden we van de afgelopen drie maanden al verwacht dat we op ieder beleidsonderdeel al die beleidsvoorstellen al hadden?

2405 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Nou, ik ben blij om te horen, meneer de voorzitter, dat eigenlijk de heer Leerink hier al aangeeft dat hij inderdaad streeft naar die blanco cheque. Want hij zegt: ja, we hadden nog geen plannen kunnen maken, maar geef alvast even dat geld. Ik snap de heer Leerink hierin. Ik snap dat het– Maar ik vind het ook wel een beetje makkelijk om te zeggen: goh, we zijn maar drie maanden onderweg, we zijn net begonnen. Nee, u heeft ook al
2410 ernstig lang onderhandeld. Dat is goed. Dat is fijn, omdat ik hoopte dat daar afspraken uit kwamen. Ik mis die gewoon een beetje. Welke koers zetten we nou in om dat doel te gaan halen? Dat heeft u toch wel besproken tijdens die sessies?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, ik dacht: ik ga weer zitten. Maar toch nog heel even. Meneer Mülder, we
2415 kwamen in deze discussie terecht, omdat u het had over de RES'en. Bent u het niet met mij eens dat we met de RES'en gewoon ook al een hele tijd bezig zijn? En dat het dus eigenlijk gewoon voortzetting is van het uitvoeren van dat klimaatbeleid wat we gemaakt hebben op dat punt.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik denk dat als wij– We weten volgens mij beiden dat in de vorige periode
2420 ook al de RES'en redelijk onder druk stonden, dat we niet zeker weten of elke regio dit gaat halen. Dus wat gaan we extra doen? En daar heb ik een hulpmiddel voor. Ik moet wel zeggen: op dit gebied van de RES'en zie ik gevaar op ons afkomen, maar zie ik niet per se in de begroting extreme problemen. Nee, dat ben ik met u eens. Maar dit gaat meer over beleid, waarvan ik zeg: ik heb een motie om u nog extra te kunnen helpen.

2425 Statenlid **GIELEN** (GL): Dan ben ik wel blij met die toevoeging die u daarover doet. Want eigenlijk hoor ik u ook een beetje zeggen van: Ja, die RES'en, u schrijft op 'de RES is leidend', maar ik heb het onderbuikgevoel als het ware dat dat toch anders gaat. Ik hoop dat u ook, als wij met elkaar hebben afgesproken in het coalitieakkoord, zeggen 'de RES is leidend', dat u, net zo goed als ik
2430 dat zal doen, erop toe zal zien dat we dat ook zo houden en dat we daarnaast ook in het coalitieakkoord nog een heel aantal extra maatregelen nemen, waar we ook in de begroting extra budget voor vrijmaken op het gebied van klimaat. Bent u het dan niet met mij eens dat we die inzet zeker wel verstevigen?

2435 De heer **MÜLDER** (D66): Ik zie misschien een minimale versteviging. Ja, ik help u met extra versteviging. Ik wil ook voorkomen dat we, wat ik in mijn vorige periode hier heb gemerkt – ik kwam halverwege hier binnen – en er werd vooral vaak gezegd: ja, toen wij een collegeakkoord aan het maken waren, toen wisten wij nog niet dat stikstof zou gaan spelen. Ik wil voorkomen dat er nu– Bijvoorbeeld, dit gaat over iets wat in het Rijk speelt. Regels die van het Rijk zijn opgelegd,
2440 waarvan ik bang ben dat er wordt gezegd: ja, nu gaan we de RES'en niet meer halen, want het Rijk heeft dit en dit bepaald. Daarom een motie ter ondersteuning.

Ik denk dat ik weer moet gaan zoeken waar ik was in mijn tekst. O ja, ik ging net de motie ook voorlezen. Kijk, misschien moeten we het daar even over hebben. Hij wordt samen ingediend met
2445 Volt trouwens. Dragen Gedeputeerde Staten op om zonneparken op landbouwgronden, die al in

de planfase zitten, gewoon doorgang te laten vinden, te inventariseren welke landbouwgronden onder welke voorwaarden nog wel in aanmerking kunnen komen voor nieuwe zonneparken, te inventariseren wat het voor het halen van de klimaatdoelen betekent om geen nieuwe zonneparken op landbouwgrond meer toe te staan, te inventariseren of het aanleggen van zonneparken op daken in Noord-Holland voldoende oplevert om onze klimaatdoelen te gaan halen en bovenstaande te rapporteren aan Provinciale Staten bij de eerstvolgende behandeling van de RES'en, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 141–6 november 2023

2455 Regionale energiestrategie is leidend bij zonneparken

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateerende dat:

- *Het Rijk afspraken gaat maken met de provincie om vanaf 1 januari 2024 geen nieuwe*
- 2460 *grootschalige zonneparken op landbouwgrond meer toe te staan;*
- *Er in de Regionale Energie Strategieën in Noord-Holland enkele grootschalige zonneparken staan opgenomen;*
- *Deze zonneparken nodig zijn om de klimaatdoelen te halen en daarom deze nieuwe afspraken op gespannen voet staan met zowel de klimaatdoelen als het coalitieakkoord,*
- 2465 *waar staat dat de huidige aanpak (de aanpak voor de extra maatregelen) in het kader van de Regionale Energie Strategieën wordt voortgezet.*

Overwegende dat:

- *Boeren het al zwaar genoeg krijgen met de landbouwtransitie en de provincie ze niet zomaar moet afsnijden van alternatieve duurzame verdienmodellen;*
- 2470 *Het halen van onze klimaatdoelen niet op het spel gezet mag worden;*
- *Een betrouwbare overheid zorgvuldig omgaat met nieuwe eisen in het RES-proces.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Zonneparken op landbouwgronden die al in de planfase zitten gewoon doorgang te laten vinden;*
- 2475 *Te inventariseren welke landbouwgronden onder welke voorwaarden nog wel in aanmerking kunnen komen voor nieuwe zonneparken;*
- *Te inventariseren wat het voor het halen van de klimaatdoelen betekent om geen nieuwe zonneparken op landbouwgrond meer toe te staan;*
- *Te inventariseren of het aanleggen van zonneparken op daken in Noord-Holland voldoende oplevert om onze klimaatdoelen te halen;*
- 2480 *Bovenstaande te rapporteren aan Provinciale Staten bij de eerstvolgende behandeling van de RES'en.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2485 *Ondertekening: Emre Kanik (D66) en Julia Schneemann (Volt).*

De **VOORZITTER**: Dit is een nog niet-getekende. Dus er moet ook nog een getekende zijn. Een beetje een rommeltje, meneer Mulder.

2490 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, een beetje. In de digitale wereld moet je eigenlijk niets meer op papier doen.

Bij de laatste commissievergadering bleek ook dat sommige partijen hun landelijke verkiezingspunten nog niet helemaal scherp voor ogen hadden. En daarom hebben we nog een
2495 extra motie die we in willen dienen. Dit is een voorstel om actief te pleiten voor de herziening van de ov-wet 2000, dat nota bene in eigen programma's van een aantal partijen was verscholen. We zijn verheugd om samen met het CDA, met de BBB, de ChristenUnie en Volt de volgende motie te kunnen indienen: verzoeken het college bij het IPO erop aan te dringen om te lobbyen bij het Rijk om de Wet personenvervoer te herijken en samenwerking met aanbieders van deelmobiliteit in de
2500 concessie mogelijk te maken. Zelfstandig te lobbyen bij het Rijk voor het herijken van de Wet personenvervoer en deelmobiliteit in de concessie mogelijk te gaan maken.

Dat was mijn bijdrage ook meteen.

2505 **Motie 142–6 november 2023**
Deelmobiliteit in beleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constateerend dat:

- 2510
- *De Wet personenvervoer stamt uit 2000;*
 - *De definitie van wat openbaar vervoer is niet breed wordt opgevat;*
 - *Er in Noord-Holland bus- en treinlijnen onder druk staan;*
 - *Deelmobiliteit (deelauto's- of scooters) op dit moment niet kan worden opgenomen in de concessie.*

2515 *Overwegende dat:*

- *Deelmobiliteit als onderdeel van de concessie eraan bij kan dragen om plekken bereikbaar te houden;*
- *Samenwerking tussen aanbieders van deelmobiliteit en concessiehouders wenselijk is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2520
- *Bij het IPO erop aan te dringen om te lobbyen bij het Rijk om de wet personenvervoer te herijken en samenwerken met aanbieders van deelmobiliteit in de concessie mogelijk te maken;*
 - *Zelfstandig te lobbyen bij het Rijk voor het herijken van de wet personenvervoer en deelmobiliteit in de concessie mogelijk te maken.*

2525 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Sijmen Mulder (D66), Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Maik de Weerdt (Volt) en Aletta den Boer (BBB).

2530 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan heb ik nog één kopie van de motie en één getekende. Kijk. Deze motie maakt ook onderdeel uit van onze beraadslagingen. En daar komt het andere ontbrekende stukje nog, denk ik. Ja, dank je wel. Het was even puzzelen, maar we zijn er volgens mij uit. U heeft een aantal moties ingediend. Dank u wel. Dan gaan we verder met de Statenlid Kostić van de Partij voor de Dieren.

2535

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, de begroting is altijd een belangrijk moment voor reflectie. Wat vinden we belangrijk? Welke problemen moeten we oplossen? Hoe staat het met al bestaande doelen? Waar we het net ook over hadden. We richten ons dit jaar op twee onderwerpen: dierenwelzijn en de klimaat- en natuurscrisis.

2540

Het goede nieuws is, is dat het coalitieakkoord van GroenLinks, PvdA, VVD en BBB zegt dierenwelzijn als belangrijke waarde te zien in handelen en beleid. Ook wordt het aanpakken van de klimaatcrisis en het versterken van natuur belangrijk gevonden. De provincie heeft de ambitie om te extensiveren naar natuurinclusief, biologisch en meer plantaardig. Maar zijn er naast

2545

woorden ook daden? Ik begin even bij dierenwelzijn.

2550

Want investeren in een betere wereld voor de dieren is uiteindelijk investeren in een betere wereld voor de mens. Het is investeren in compassie en leren waarderen wat het leven om ons heen betekent. Anders dan de vorige periode is er nul, nul euro geïnvesteerd in dierenwelzijn. En er is nog geen verbetering voor de bijna tweehonderdduizend onschuldige dieren die worden afgeknald of vergast in onze provincie, waaronder de zwaar bedreigde diersoorten. We vragen niet veel op dit onderwerp. Maar wat we vragen is voor ons wel heel belangrijk. Wellicht heeft u een keer, zoals heel veel Nederlanders, de dierenambulance gebeld om een gewond dier te helpen. En die dieren worden naar regionale asielopvangcentra gebracht, waar hardwerkende

2555

vrijwilligers, vaak met een rugzakje, dag en nacht alles eraan doen om de dieren te helpen. De centra vervullen een belangrijke rol in de regio's. Daarom heeft de provincie de vorige periode geld aan hen gegund. Omdat duidelijk was dat structurele steun nodig was, was daar de vorige periode ook een motie over aangenomen dat goed uit te zoeken. Die motie zou in maart uitgevoerd zijn, maar is niet gebeurd. Ondertussen is er voor 2024 geen geld vrijgemaakt. Er zijn

2560

geen nieuwe feiten op tafel gekomen die dat zouden rechtvaardigen. Sterker nog, de Dierenbescherming luidt de noodklok en roept de provincies op om wildopvangcentra te steunen. Het zou eerlijk zijn om tenminste voor 2024 alvast een bedrag van zestigduizend euro voor wildopvang te reserveren. Het is ongeveer ook het bedrag dat de opvangcentra per jaar afgelopen periode hebben gekregen.

2565

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wat Statenlid Kostić zegt over de wildopvang en de dierenorganisaties. Maar zijn dat echt gewonde dieren die daar naartoe gebracht worden? Of zijn dat jonge egeltjes, vogeltjes, konijntjes, haasjes die onterecht uit hun nest weggehaald worden?

2570

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het zijn voor het grootste gedeelte dieren die inderdaad gewond zijn, ofwel door verkeer, ofwel doordat wij van alles asfalteren, onleefbaar maken voor onze medelandgenoten. Ofwel door de klimaat- en de biodiversiteitscrisis. Dus het meeste gaat het om dieren in nood. De meeste burgers weten de dierenambulance te vinden, maar de wildopvang is degene die uiteindelijk de verzorging moet gaan doen.

2575

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Als er dan budget beschikbaar zou zijn, gaan die organisaties dan ook inzetten op het informeren en de educatie van burgers, inwoners, dat ze dus de jonge dieren met rust laten?

2580 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank je wel voor deze vraag, want ik merk ook dat er oprechte interesse is in de inhoud. Ja, want dat doen ze al. Sterker nog, ze zijn het eigenlijk wettelijk verplicht. Dat is de hele tragedie van deze wildopvangcentra. Ze hebben eigenlijk allerlei wettelijke verplichtingen. Ze moeten inderdaad iets doen met educatie, voor natuur. De provincie geeft ze ontheffingen, of niet, maar ze krijgen er niks voor. Er is niks voor ze geregeld. Daarom is er
2585 afgelopen jaar onderzoek gedaan door de Raad voor Dierenaangelegenheden van, wie gaat erover? Daar bleek vooral uit dat het eigenlijk vooral een logische rol is voor de provincie omdat het gemeentegrens overstijgend is. Maar ja, ik zou ook willen uitnodigen, als we die zestigduizend euro samen hebben geregeld, dat we naar een aantal van die wildopvangcentra gaan. Ik weet zeker dat u dat ook zou waarderen.

2590 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, dank u wel. Duidelijk.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Die zestigduizend euro kan worden beschouwd als een welverdiende eenjarige voortzetting van de steun voor de wildopvang, totdat er afspraken zijn gemaakt voor de
2595 langere termijn. GS heeft de sponsoring van het al rijke Jumping Amsterdam makkelijk zonder raadpleging van PS voor een jaar voortgezet, omdat GS laat was met een nieuw sponsorbeleid. Zo'n soort gebaar verdienen de vrijwilligers en de dieren van de wildopvangcentra dan ook op zijn minst. Daarom de motie Doorzetten van steun voor wilde dieren in Noord-Holland. Roepen GS op totdat er verdere afspraken zijn voor financiering voor wildopvangcentra in ieder geval
2600 voor de begroting van 2024 zestigduizend euro vrij te maken voor steun aan Noord-Hollandse opvangcentra, de dekking te zoeken in bijvoorbeeld het programma natuur en landelijk gebied, onderdeel waterrecreatie, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 143–6 november 2023

2605 Doorzetten van steun voor wilde dieren in nood

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 2610 • *Er een noodkreet afgelopen week is gepubliceerd vanuit Dierenbescherming, met een oproep aan o.a. De provincies om opvangcentra voor wilde dieren in nood te structureel te steunen;*
- *Er in Noord-Holland brede steun is voor de ondersteuning van opvangcentra die wilde dieren in nood helpen;*
- 2615 • *In november 2022 een motie door Provinciale Staten is aangenomen, waarin is opgeroepen samen met andere overheden en de wildopvangsector structurele financiering van wildopvangcentra in Noord-Holland te verkennen. Deze motie is nog niet uitgevoerd;*
- *Dat de Raad voor Dieraangelegenheden (RDA) een rapport³ heeft gepubliceerd waarin ze overheden adviseert om continuïteit van de zorg voor wilde dieren te regelen via*
2620 *structurele financiering en dat de provincie een belangrijke rol kan spelen;*
- *Het bedrag van in totaal €200.000 in de vorige collegeperiode was gereserveerd voor de opvang van wilde dieren in nood, maar voor deze periode niets is vrijgemaakt.*

Overwegende dat:

- *De provincie dierenwelzijn belangrijk zegt te vinden;*

- 2625
- *Wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten voor Noord-Holland leveren door het bieden van hulp aan wilde dieren in nood, door het geven van natuureducatie en het bieden van een plek aan jongeren en mensen met een rugzakje;*
 - *Provincie Noord-Holland in vorige periode erkende dat de wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten leveren voor de provincie en dat de provincie een taak heeft*
- 2630
- *om de wildopvangcentra te ondersteunen;*
 - *De bovenlokale, regionale en verbindende functie én natuurbeschermende rol van de provincie past bij dit gemeentegrenzen overstijgende vraagstuk. Bovendien gaat de provincie over toezicht en ontheffingen voor wildopvangcentra;*
 - *Er geen nieuwe feiten zijn die zouden rechtvaardigen dat de provincie haar steun voor*
- 2635
- *wildopvangcentra voor komende jaren stopt;*
 - *De provincie ook vanuit het principe van behoorlijk bestuur in ieder geval een bedrag voor 2024 zou kunnen vrijmaken voor de wildopvangcentra, in afwachting van verdere afspraken over financiering.*

Verzoeken gedeputeerde staten:

- 2640
- *Totdat er verdere afspraken zijn over financiering voor wildopvangcentra, in ieder geval voor de begroting van 2024 60.000 euro vrij te maken voor steun aan Noord-Hollandse opvangcentra;*
 - *De dekking te zoeken in bijvoorbeeld het programma natuur en landelijk gebied, onderdeel waterrecreatie.*

2645 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

2650 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan de laatste motie over dierenwelzijn. Er worden nog steeds tienduizenden wilde dieren in de provincie gedood. Iedereen zegt voor diervriendelijke alternatieven te zijn. Laten we die daar ook niet bestraffen. Kelly.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, we hadden een korte interruptie–

2655 De **VOORZITTER**: Even voor alle duidelijkheid: ik kondig–

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Sorry, ja, ik was enthousiast.

2660 De **VOORZITTER**: Ja, dat snap ik. Maar anders wordt het hier een theekransje. Dat is niet de bedoeling. Het is een debat. Dus ik geef het woord aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

2665 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. We hadden een korte vraag over uw motie over de opvangcentra. We staan er op zich in de kern positief tegenover. Maar bij het tweede besluitpunt zegt u van, we willen het graag dekken uit de waterrecreatie. Wij vroegen ons af wat daar de reden van is en of we niet beter het college zelf kunnen vragen om die dekking te zoeken.

2670 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ook een heel goede vraag. We hebben ons technisch laten bijstaan. Kijk, het is dubbel. Aan de ene kant dacht ik ook: je wilt eigenlijk meer ruimte geven aan GS om zelf een beetje te zoeken. Aan de andere kant vinden sommigen het ook juist prettig dat je iets

meer richting geeft. Maar ik heb een soort tussenweg gezocht. Als je goed leest, dan zie je dat er staat 'bijvoorbeeld'. Dus alsnog kan GS tot een andere conclusie komen.

2675 Ja. En daarom de tweede motie: Het doden van dieren geen voorwaarden stellen voor schadevergoeding. Die dienen we mede in samen met Volt en GroenLinks. We roepen GS op om te verkennen hoe boeren die enkel niet-dodelijke middelen gebruiken om dieren te verjagen ook in aanmerking kunnen komen voor schadevergoeding, hiervoor zo snel mogelijk te rapporteren aan PS, en gaan over tot de orde van de dag.

2680 **Motie 144–6 november 2023**

Doden van dieren geen voorwaarde stellen voor schadevergoeding

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- 2685
- *In het Coalitieakkoord 2023–2027 Verbindend vooruit! is opgenomen dat wordt ingezet op preventieve en diervriendelijke maatregelen bij gewas- en natuurbescherming;*
 - *In het coalitieakkoord staat dat dierenwelzijn belangrijk is en dat de coalitie aandacht houdt voor dierenwelzijn als belangrijke waarde in handelen en beleid;*
 - *Volgens de Beleidsregel Tegemoetkoming schade van de provincie NH1, moet – wanneer*
- 2690 *toegestaan – minimaal twee keer per week een bejagingsactie hebben plaatsgevonden om in aanmerking te komen voor schadevergoeding;*
- *Een verjagingsactie hetzelfde is als 'aan verjaging ondersteunend afschot', wat betekent: het doden van dieren bij verjaging.*

Overwegende dat:

- 2695
- *Boeren nu dus dieren móeten proberen te doden om in aanmerking te komen voor schadevergoeding;*
 - *Verjagen zonder kogels wel degelijk ook mogelijk is, zie bijvoorbeeld het rapport van de provincie Utrecht "innovaties voor ganzenwering en innovaties";*
 - *Serieuze inzet op preventie en dierenwelzijn betekent dat boeren die kiezen voor het*
- 2700 *niet-doden van dieren en inzetten op niet-dodelijke methodes, niet worden benadeeld.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om te verkennen hoe boeren die enkel niet-dodelijke middelen gebruiken om dieren te verjagen ook in aanmerking kunnen komen voor schadevergoeding;*
 - *Hierover zo snel mogelijk te rapporteren aan PS.*
- 2705 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Julia Schneemann (Volt), Krista Jansen (D66) en Ruchama Bwefar (GroenLinks).

2710 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En dan de grootste uitdaging van onze tijd: de ernstige klimaat- en natuurcrisis, mede veroorzaakt door de manier waarop we met honderden miljoenen landbouwdieren in dit land omgaan. Ons voedsel, ons water en onze veiligheid worden erdoor bedreigd. Nieuwe generaties hebben slechtere perspectieven. Onze voortbestaanszekerheid staat op het spel. Voordat ik tot voorstellen kom, sta ik heel even stil bij de stand van zaken hierover

2715 in Noord-Holland. De cijfers liegen er niet om. De biodiversiteitscrisis is even groot als de

klimaatcrisis. De natuur gaat in een ongekend tempo achteruit. Van agrarische gebieden tot natuurgebieden en stedelijke gebieden, de staat van onze natuur is volgens RLi (Raad voor de leefomgeving en infrastructuur) ronduit slecht. Europese waterdoelen voor onder andere schoon oppervlaktewater, die we al jaren uitstellen, die we in 2027 echt, echt moeten halen, worden op deze manier nooit gehaald. Er dreigt een nieuwe crisis: de watercrisis. Het probleem is niet alleen het verdwijnen van zeldzame planten en dieren, maar ook de gratis diensten die de natuur levert aan onze samenleving: gezonde bodem, drinkwater, schone lucht, bestuiving. De natuur biedt ons zoveel rijkdom, maar die zijn we nu aan het verspillen. Meer groen en grotere verbonden natuurgebieden zijn cruciaal om dat tij te keren. Maar het gaat ook niet goed met de hoeveelheid natuur in Noord-Holland. De groene ruimte groeit niet. Dit terwijl de vraag naar groen wel groeit. De provincie staat nog steeds voor de taak om NNN in 2027 af te ronden. En zelfs dat doel lijkt niet te worden gehaald. Deze natuurcrisis gaat natuurlijk hand in hand met die klimaatcrisis. Meer dan enige andere provincie is Noord-Holland kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering. Noord-Holland wordt aan drie zijden door water omgeven. Het ligt voor tachtig procent op of onder zeeniveau, en dat percentage gaat natuurlijk stijgen, en bestaat voor tachtig procent uit gronden die gevoelig zijn voor bodemdaling. Met andere woorden, terwijl de zeespiegel stijgt, daalt in grote delen van de provincie de bodem, met alle gevolgen van dien.

Overlast door hitte, hittestress. Dat is vervelend voor heel veel mensen, vooral dieren en ouderen. Noord-Holland heeft relatief gezien veel last van die hittestress. We zien veel problemen bij bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam, Beverwijk, Velzen, Hoorn en Huizen. Daarnaast valt ook op dat de gemeente Haarlemmermeer door de aanwezigheid van Schiphol te kampen heeft met relatief veel hittestress. Daarnaast heeft Noord-Holland het doel om in 2030 de uitstoot van broeikasgassen met 55 procent te verminderen. Maar ook daarvoor staan we niet op schema. En daarnaast, als we op tijd willen zijn met die anderhalve graad opwarming tegen te houden en als we het ook nog eens rechtvaardig willen doen, wereldwijd, dan zouden we eigenlijk in 2030 klimaatneutraal willen zijn. Maar goed, het doel van 55 procent wordt bij lange na niet gehaald. En het is heel, heel pijnlijk te concluderen, er wordt net gedaan alsof we drie maanden bezig zijn: al deze problemen zijn sinds de jaren zeventig bekend. Sinds de jaren zeventig weten we ook wat we moeten doen. Maar mensen zijn gespecialiseerd geworden, politici, in geitenpaadjes zoeken, in relativiseren, wegstijven en doorschuiven. En dit is de huidige generatie die daar de tol van betaalt. De vraag is nu: gaat GroenLinks, PvdA, VVD, BBB en de rest van deze Staten verder met doorschuiven? Of steunen ze onze voorstellen om de meest basale, basale stappen vooruit te maken? We moeten afstappen van rommelen in de marge. De illusie dat we de crisis kunnen oplossen met alleen maar meer technologie, meer hernieuwbare energie, meer economische groei: get heeft geen zin om de dwel te verbeteren als de kraan gewoon open blijft staan.

We hebben een aantal maatregelen die rechtvaardig zijn en die klimaatplannen combineren met natuurplannen. Ze vormen een hoopvolle route voor de voortbestaanszekerheid. 1, de belangrijkste maatregelen om de crisis onder controle te krijgen is om het aantal landbouwdieren en de intensieve veehouderij af te bouwen en duidelijk te kiezen voor natuurinclusief, biologisch en meer plantaardig. Daarmee kunnen we veel meer mensen voorzien van eten met minder landbouwgrond en minder milieu-, natuur- en klimaatschade. Zo komt er ook meer ruimte vrij om natuur uit te breiden en te versterken. En is er ook veel meer ruimte voor betaalbaar en groen wonen.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Biologisch ondernemen is een keuzevrijheid voor de ondernemer zelf, maar biologisch is niet per definitie beter voor natuur en klimaat, want per kilogram biologisch product heb je meer uitstoot. Dus hoe ziet u dat?

2765

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan zou ik u toch willen laten kijken naar onder andere het rapport van WUR en Ecorys. die heeft gekeken naar maatschappelijk kosten en baten van inderdaad de overschakeling naar biologisch. Het levert de maatschappij miljarden meer op dan het huidige systeem. Het huidige systeem, dat grotendeels niet biologisch is, kost ons allemaal geld. En dat is het probleem. Dat wordt natuurlijk niet verrekend in de prijs, maar dat moet de gewone burger betalen. En erger nog, de jongere generatie. Het enige wat we vragen, is daar een beetje in bij te sturen. Ik hoef het niet eens meer te vragen, want het staat gewoon in al ingezet beleid van de provincie. Zie de Voedselvisie, zie de Omgevingsvisie. Het enige wat ik uw vraag, is om u daaraan te houden, op zijn minst.

2775

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Zover kan ik hem volgen. Het is alleen wel zo dat als wij alle inwoners van Nederland willen voeden en wij alles biologisch zouden gaan doen, dat we wel voedsel te kort komen.

2780

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan kan ik u ook weer helpen. Als u net heeft geluisterd dan zeg ik: meer biologisch, natuurinclusief en meer plantaardig. Dus minder dierlijk. Daarmee kunnen we juist meer mensen voeden. Zie de universiteit Leiden, Oxford, et cetera. Die laten juist zien dat we met minder dierlijk en meer plantaardig minder grond nodig hebben, waar je andere leuke dingen kan doen met de grond die vrijkomt en meer mensen kan voeden. Dus win-win-win.

2785

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): En als dat meer plantaardig, want het is natuurlijk een kleine groep van de bevolking die in Nederland plantaardig eet. En dat is ook weer keuzevrijheid waar iedereen zelf voor mag kiezen. Maar hoe denkt u dan die gewassen te gaan telen, dat de plantaardige producten kunnen groeien als je die veehouderij verder afschaalt? Je hebt toch ook voedingsstoffen nodig om dat te laten groeien op de akkers?

2790

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Oké, dan moet ik even twee dingen uit elkaar halen. Allereerst, u zegt van, ja, het is een groepje mensen die plantaardig eet. Volgens mij eet bijna iedereen hier plantaardig. Volgens mij is er bijna niemand hier die nooit een stukje groente of fruit neemt. En daar gaat het om. Dat je dat net iets meer doet. Dus daar gaat het over. Het gaat dus niet alleen maar over die vegans. En aan de andere kant zegt u, ja, hoe gaan we dan ons land voeden? Ten eerste hebben we nu al mestoverschotten. Dus het zou heel gezond zijn als ze wat minder mest hebben. En er zijn verschillende manieren om gewassen te voeden. Dat kan met het overgebleven vee en de mest daarvan. Sterker nog, wij hebben dit ook berekend, of Ecorys heeft dit berekend. Zelfs met de krimp van de veestapel tot vijfenzeventig procent, zelfs dan hebben we voldoende mest om gewassen op te verbouwen. Niet alleen maar voor voedsel voor mensen, maar ook voor de bouw. En nu zijn we juist heel veel grond aan het weggooien voor veevoer. Dus voor het voeden van dieren, in plaats van het direct voeden van mensen, of voor het telen van gewassen voor de bouw. Dat vinden wij gewoon zonde. We kunnen het maatschappelijk geld en onze maatschappelijke ruimte veel beter besteden en de boeren uit de knel helpen, waarin ze allemaal zitten. Dat weet u misschien wel beter dan ik.

2800

2805

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Gelukkig mogen we ook een meningsverschil hier hebben en ben ik blij dat wij keuzevrijheid hebben. Dank u wel.

2810

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. U staat er weer en gaat weer vol los op de boeren. Dus zo is dat iedere keer. Maar ik wil u eigenlijk vragen, in uw hele betoog, waar blijft nou de rol van de supermarkt, de rol van de consument die misschien in veel gevallen niet eens voldoende geld heeft om biologisch voedsel te kopen? Zou u nou ook eens naar die keten willen kijken in plaats van alleen maar willen focussen op die boer, die zijn uiterste best doet om een mooi product neer te zetten voor heel veel inwoners die daar heel veel van genieten?

2815

2820

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank u wel voor deze vraag. Ik zou toch willen dat het CDA toch vaker naar ons toe kwam, want op zijn minst de moeite zou nemen ons verkiezingsprogramma te lezen, en die van de afgelopen twintig jaar, want we noemen altijd de keten. We zien precies wat er fout gaat. Ik spreek ook elke week een boer, gangbaar of anders. Ik was er dit weekend nog. Ik weet waar ze tegenaan lopen. En juist de boeren die het beter willen doen, groener, diervriendelijker, die worden tegengewerkt door het huidige systeem dat helemaal is ingericht op die intensivering. De boeren worden juist uitgebuit door de agrosector. Het probleem wat CDA heeft veroorzaakt. Dus nogmaals: als u het over de keten wilt hebben, dan zou ik eerst even goed reflecteren hoe dit zo is gekomen. Ik geloof dat in tachtig procent van de gevallen afgelopen vijftig jaar het CDA een minister op landbouw heeft geleverd. Dus eindelijk reflectie van het CDA zou heel fijn zijn. Dan kunnen we sowieso verder praten.

2825

2830

De heer **HEIJNEN** (CDA): Mijn partij heeft inderdaad een lange traditie van geweldige ministers op landbouw, omdat we ontzettend trots zijn op de landbouw en enorm kritisch zijn op die keten. Wat ik zo jammer vind aan u is dat – U heeft het wel in het verkiezingsprogramma staan. Dat weet ik heus wel. Maar we moeten er altijd naar vragen. Het is eerst die boer die van alles moet veranderen. Terwijl die verandering juist vanuit die keten zou moeten komen, daar waar die al nodig is. Want in veel gevallen ben ik het ook gewoon niet met u eens in hoeveel er veranderd moet worden. Maar die keten, die eerst, en dan kan die boer volgen. Als we daarover eens zijn, dan is dat misschien toch enige winst vandaag.

2835

2840

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We zijn het er helemaal mee eens dat we alles in de keten mee moeten pakken. Dat is ook onderdeel van onze voorstellen.

Een van de belangrijkste beleidstukken van onze provincie, de provinciale plannen voor het oplossen van alle problemen in het landelijk gebied, het PPLG, zijn recent onvoldoende bevonden door het Rijk. Precies zoals de Partij voor de Dieren had voorspeld. De provincie die plannen moet aanscherpen, die kan alvast de moties daarin meenemen. Daarom de motie Plantaardig verbindend vooruit. Roepen GS op om binnen de provinciale mogelijkheden en naar voorbeeld van de energietransitie met een plan te komen waarmee we de transitie van dierlijke teelten naar plantaardige teelten in de hele keten – het CDA – wordt gestimuleerd, hierin ook uit te werken hoe plantaardige teelten tot een goed verdienenmodel voor de boeren kunnen leiden, hiervoor een passend budget te vinden en dit alles zo snel als ambtelijk mogelijk te integreren in het PPLG en

2845

2850

aan PS voor te leggen, en gaan over tot de orde van de dag. Ik hoop zo dat dit het CDA tevreden heeft gesteld en dat ze mede nu indienen of in ieder geval stemmen.

2855 **Motie 145–6 november 2023**

Plantaardig verbindend vooruit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 2860 • *Uit de recente inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving, het oplossen van de problemen rondom water en het verbeteren van de natuur prioritaire inspanningen moeten zijn van Provincie Noord-Holland;*
- 2865 • *De huidige provinciale plannen voor het oplossen van de problemen in het landelijk gebied (PPLG) onvoldoende zijn bevonden door het Rijk en de provincie de plannen moet aanscherpen;*
- 2870 • *Uit meerdere nationale en internationale onderzoeken blijkt dat overheden effectief aan deze doelen kunnen bijdragen door meer in te zetten op transitie naar plantaardige teelten voor menselijke consumptie en voor de bouw (eiwittransitie) en dat dit tevens bij kan dragen aan voedselzekerheid en een noodzakelijke stap is in het oplossen van de klimaat- en natuurgroei;*
- 2875 • *Wageningen onlangs vaststelde dat de eiwittransitie positieve gevolgen heeft voor de gezondheid, milieu en dierenwelzijn, en geen negatieve impact op leefbaar inkomen van werknemers. Met de transitie naar meer plantaardig zouden overheden miljarden kunnen besparen;*
- *De transitie naar meer plantaardige en minder dierlijke teelten ook voor de nieuwe coalitie een doel is;*
- *Deze transitie volgens de wetenschap minstens zo belangrijk is als de energietransitie en dus een minstens zo'n serieuze langetermijnaanpak en budget vergt.*

2880 *Overwegende dat:*

- *De transitie naar plantaardige teelten miljarden aan baten kan opleveren;*
- *Noord-Holland belangrijke kennisinstellingen en bedrijven heeft die Noord-Holland een koploper op dit gebied kunnen maken, met voordelen voor burgers en boeren;*
- 2885 • *Denemarken door alle (financiële) maatschappelijke voordelen van de transitie naar plantaardig een actieplan heeft gemaakt om de transitie te versnellen;*
- *Voor 2023–2024 de provinciale bijdrage voor de eiwittransitie in het kader van de Voedselvisie begroot is op 350.000 euro, maar vanuit de nieuwe coalitie nog niets extra is vrijgemaakt voor korte en lange termijn;*
- 2890 • *Er ook nog weinig concreets is opgenomen voor stimuleren van het gebruik van teelten voor de bouw en isolatie, ondanks dat hiermee belangrijke doelen gehaald kunnen worden en er een potentieel nieuw verdienmodel is voor de boeren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2895 • *Om binnen provinciale mogelijkheden en naar voorbeeld van de energietransitie met een plan te komen waarmee de transitie van dierlijke teelten naar plantaardige teelten in de hele keten wordt gestimuleerd;*
- *Hierin ook uit te werken hoe plantaardige teelten tot een goed verdienmodel voor boeren kunnen leiden;*

- *Hiervoor een passend budget te vinden;*
- *Dit alles zo snel als ambtelijk mogelijk te integreren in het PPLG en aan PS voor te leggen.*

2900 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

2905 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Een tweede maatregel houdt de provincie gewoon aan haar eigen beleid. Producten uit de intensieve vee-industrie, zoals beschreven in de eigen Omgevingsverordening, die we onwenselijk daar hebben bevonden, zou er niet meer gepromoot mogen worden. Daarom de motie Sluit producten uit de intensieve veehouderij uit bij promotie van lokale producten. Roepen GS op om producten uit de intensieve veehouderij zoveel mogelijk uit te sluiten bij de promotie van lokale producten, en gaan over tot de orde van de dag.

2910

Motie 146–6 november 2023

Sluit producten uit de intensieve veehouderij uit bij promotie van lokale producten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

2915 *Constateernde dat:*

- *GS heeft voornemens is om lokale producten uit de landbouw meer te promoten;*
- *Dit ook onder Voedselvisie een ambitie is, maar de Voedselvisie duidelijk ook kiest voor dierenwelzijn, zoveel mogelijk natuurinclusief, et cetera;*
- *GS in de commissie Landelijk gebied van 12 oktober 2023 desgevraagd desondanks aangaf lokale producten uit de intensieve veehouderij hierbij niet uit te sluiten, dus ook te stimuleren;*
- *De intensieve veehouderij in Noord-Holland bestaat uit jaarlijks in totaal bijna 11 miljoen dieren (voornamelijk kippen).*

2920

Overwegende dat:

- 2925 • *De toelichting bij artikel 6.34 Intensieve veehouderij in de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 juist luidt dat "de intensieve veehouderij kan een grote impact hebben op de leefomgeving, door bijvoorbeeld geurhinder, uitstoot van fijnstof, ammoniak, zoönosen en endotoxinen. Ook is dierenwelzijn een onderwerp dat tot maatschappelijke discussies leidt. Om die redenen is een vergroting van het aandeel intensieve veehouderij*
- 2930 • *niet gewenst."*
De provincie dus zelf de schade van intensieve veehouderij aan onze leefomgeving en dierenwelzijn erkent;
- *Meer dan 60% van Nederland van alle politieke achtergronden een verbod op intensieve veehouderij steunt;*
- 2935 • *Het tegen provinciaal beleid en maatschappelijke wensen en doelen ingaat om producten uit de intensieve veehouderij te promoten. Dat tevens geen efficiënte besteding is van maatschappelijk geld.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2940 • *Om producten uit de intensieve veehouderij zoveel mogelijk uit te sluiten bij de promotie van lokale producten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

2945 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En dan de motie Slim omgaan met maatschappelijk geld: promotie biologische lokale producten. Roepen GS op om zoveel mogelijk alleen producten te promoten die komen van bedrijven die natuurinclusief en/of biologisch werken in lijn met de provinciale ambities.

2950 **Motie 147–6 november 2023**
Slim omgaan met maatschappelijk geld: promotie biologische lokale producten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 2955
- *GS voornemens is om lokale producten uit de landbouw meer te promoten;*
 - *Dit ook onder Voedselvisie een ambitie is, maar de Voedselvisie duidelijk ook kiest voor dierenwelzijn, zoveel mogelijk natuurinclusief, milieuvriendelijk, et cetera;*
 - *GS in de commissie Landelijk gebied van 12 oktober 2023 desgevraagd desondanks aangaf lokale producten die niet duurzaam zijn hierbij niet uit te sluiten, dus ook te stimuleren.*

2960

Overwegende dat:

- *Uit de recente inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving, het oplossen van de problemen rondom water en het verbeteren van de natuur prioritaire inspanningen moeten zijn van*
- 2965
- *Provincie Noord-Holland;*
 - *De provincie er qua biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaat niet goed voor staat, maar wel doelen op dat gebied in een relatief korte tijd moet gaan behalen;*
 - *Het tegen provinciaal beleid en maatschappelijke wensen en doelen ingaat om producten die niet duurzaam zijn actief te promoten;*
- 2970
- *Het promoten van niet duurzame producten geen slimme, efficiënte en kosteneffectieve besteding is van maatschappelijk geld.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om zoveel mogelijk alleen producten te promoten die komen van bedrijven die natuurinclusief en/of biologisch werken in lijn met provinciale ambities.*

2975 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

2980 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan een vierde. Als we de groene boer de ruimte willen geven, dan moeten we ook geen ruimte meer bieden aan de intensieve veehouderij in Noord-Holland om die uit te breiden, zoals een meerderheid van de Nederlandse bevolking ook vindt. Uiteraard kijken we hoe we de intensieve veehouders kunnen helpen extensiveren. Daarom de motie Geen uitbreiding intensieve veehouderij, samen met Volt. Verzoeken GS om zo snel als juridisch mogelijk met een voorstel te komen voor de aanpassing van artikel 6.34 Omgevingsverordening

2985 om de uitbreiding van bestaande intensieve boerderijen niet meer toe te staan. Met intensieve veehouders in gesprek te gaan om te inventariseren wat zij nodig hebben om de stap te maken naar extensivering en natuurinclusieve kringloopveehouderij of omschakeling naar andere

vormen van landbouw. En daarover zo snel mogelijk bij PS te rapporteren, en gaan over tot de orde van de dag.

2990

Motie 148–6 november 2023

Geen uitbreiding intensieve veehouderij

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

2995 *Constateerend dat:*

- *Er een wetenschappelijk consensus bestaat over de buitenproportioneel grote schade die intensieve veehouderij toebrengt aan o.a. het milieu, gezondheid, natuur, dierenwelzijn en water;*
- *De Omgevingsverordening Noord-Holland nieuwvestiging van intensieve veehouderij om die reden niet meer toestaat;*
- *De toelichting van de provincie bij het betreffende artikel luidt: "de intensieve veehouderij kan een grote impact hebben op de leefomgeving, door bijvoorbeeld geurhinder, uitstoot van fijnstof, ammoniak, zoönosen en endotoxinen. Ook is dierenwelzijn een onderwerp dat tot maatschappelijke discussies leidt. Om die redenen is een vergroting van het aandeel intensieve veehouderij niet gewenst.";*
- *De Omgevingsverordening Noord-Holland uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij nog wel toestaat, terwijl daar logischerwijs dezelfde impact op de leefomgeving en maatschappelijke kritiek als bij nieuwvestiging voor geldt;*
- *Er in Noord-Holland per jaar in totaal bijna 1–1 miljoen dieren in de intensieve veehouderij worden gebruikt en geslacht.*

3000

3005

3010

Overwegende dat:

- *De Omgevingsvisie en Voedselvisie duidelijk een weg inslaan naar natuurinclusieve en meer regionale landbouw;*
- *De Voedselvisie een transitie van het voedselsysteem voorstaat, waarbij deze vanuit ecologisch oogpunt ook voordelig moet zijn voor bodem, water, biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn;*
- *Verdere uitbreiding van intensieve veehouderijen in Noord-Holland niet past in de transities die we met boeren en burgers willen maken en ten koste gaat van ruimte voor boeren die de transitie maken naar natuurinclusieve, biologische, dierwaardige en meer plantaardige landbouw;*
- *Noord-Holland een voorbeeldfunctie kan vervullen, omdat de intensieve veehouderij hier makkelijker kan worden afgebouwd;*
- *Een meerderheid van Nederlanders van alle politieke achtergronden af wil van de intensieve veehouderij² en in 2020 meerdere Politieke Jongeren Organisaties Noord-Holland per brief hebben opgeroepen om de intensieve veehouderij af te bouwen;*
- *Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen niet past in tijden van klimaat-, natuur- en stikstofcrises.*

3015

3020

3025

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om zo snel als (juridisch) mogelijk met een voorstel te komen voor de aanpassing van art. 6.34 Omgevingsverordening, om de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij niet meer toe te staan;*

3030

- *Met intensieve veehouders in gesprek te gaan om te inventariseren wat zij nodig hebben om de stap te maken naar extensivering en natuurinclusieve kringloopveehouderij of omschakeling naar andere vormen van landbouw, en daarover zo snel mogelijk bij PS te rapporteren.*

3035

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

- 3040 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan 5. Provinciaal grondbeleid gebruiken we natuurlijk om allerlei goede doelen te bereiken. Maatschappelijk geld investeren we dus niet meer in alleen het verplaatsen van gangbare boeren, maar in het helpen van de boeren om de transitie te maken richting natuurinclusief en biologisch. Het is niet verstandig en niet kosteneffectief om problemen alleen te verplaatsen. Problemen moet je namelijk niet verplaatsen maar oplossen. Daarom de motie
- 3045 met diezelfde naam. Roepen GS op bij verplaatsing van gangbare agrarische ondernemers in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor vergroening van de bedrijfsvoering richting natuurinclusief en/of biologisch, te verkennen op en op welke manier de provincie in zulke gevallen boeren zou kunnen ondersteunen in de transitie, zodat problemen niet alleen worden verplaatst. Hierover zo snel als ambtelijk mogelijk bij PS verslag te doen, en gaan over tot de
- 3050 orde van de dag. Deze motie is mede ingediend door D66.

Motie 149–6 november 2023

Problemen niet verplaatsen, maar oplossen

- 3055 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*

Constaterende dat:

- *De provincie wil bereiken dat de landbouwsector in het algemeen en de bollensector in het bijzonder verduurzaamt;*
- *De provincie via aankoop van grond verplaatsing van o.a. gangbare bollenboeren mogelijk maakt, bijv. om de waterkwaliteit en natuur te beschermen en NNN te realiseren op de oude locatie;*
- *Dit veelal gangbare – niet zijnde biologische – bollenboeren zijn, die veel bestrijdingsmiddelen gebruiken en daarmee bodem, water en lucht vervuilen.*

3060

Overwegende dat:

- *De provincie met haar grondposities een instrument in handen heeft om beleidsdoelen te realiseren;*
- *Het gezien alle opgestapelde problemen op het gebied van bijvoorbeeld waterkwaliteit en natuur niet verstandig en niet kosteneffectief is om problemen alleen te verplaatsen.*

3065

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij verplaatsing van gangbare agrarische ondernemers in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor vergroening van de bedrijfsvoering richting natuurinclusief en/of biologisch;*
- *Te verkennen of en op welke manier de provincie in zulke gevallen boeren zou kunnen ondersteunen in die transitie, zodat problemen niet alleen worden verplaatst;*
- *Hierover zo snel als ambtelijk mogelijk bij PS verslag te doen.*

3070

3075

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Krista Jansen (D66).

3080 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan 6. Een sector die al jaren het goede voorbeeld geeft, is de biologische sector. Toch stijgt het areaal biologisch in Noord-Holland nauwelijks, terwijl de provincie Flevoland landelijk al doelen had. Door een voorstel van onder andere ons en de Partij van de Arbeid in de vorige periode is er nu meer aandacht voor biologisch. De provincie is aan de slag gegaan met de biologische korte keten, maar de biologische boeren geven aan dat er
3085 verbeteringen nodig zijn om echte verandering te brengen. Daarom motie Slimmere impuls voor biologische sector, samen met de SP. Roepen GS op in gesprek met de biologische boeren in Noord-Holland uit te zoeken wat er nodig is om de biologische korte keten naar een hoger plant te tillen. De uitkomsten hiervan met een eventueel bijbehorend financieel voorstel zo snel als ambtelijk mogelijk te integreren in het PPLG, en gaan over tot de orde van de dag.

3090

Motie 150–6 november 2023

Slimmere impuls voor biologische sector

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

3095 *Constateerende dat:*

- *De provincie, het Rijk en Europa het belang van biologische landbouw onderkennen, wat onder meer blijkt uit:*
 - *Zowel op Europees als op landelijk niveau doelen zijn gesteld om het biologisch landbouwareaal te vergroten, in het belang van o.a. gezondheid en leefomgeving;*
 - 3100 ○ *PS biologische teelt wil stimuleren, maar het biologische areaal al jaren nauwelijks groeit;*
 - *De provincie doelen op het gebied van biodiversiteit, gezondheid en waterkwaliteit moet bereiken en biologische teelt daarbij helpt;*
 - *De provincie lokale en duurzame producten wil stimuleren;*
- 3105 • *Uit de recente inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving, het oplossen van de problemen rondom water en het verbeteren van de natuur prioritaire inspanningen moeten zijn van Provincie Noord-Hol land.*

Overwegende dat:

- 3110 • *Onze Noord-Hollandse biologische boeren aangeven dat de inzet van de provincie te kort schiet om de transitie goed van de grond te krijgen, wat onder meer blijkt uit:*
 - *Biologische boeren zoals De Lepelaar al jaren zeer professioneel en innovatief werken, het goede voorbeeld laten zien, en bijdragen aan goed werkgeverschap opleidings- en ontwikkelingsplekken, sociale cohesie en provinciale doelen, maar*
 - 3115 *daarvoor in het huidige systeem te vaak eerder worden bestraft dan beloond;*
 - *Het huidige systeem van beleid en wet- en regelgeving uitgaat van gangbare landbouw als norm en biologische boeren vaak in het nadeel zijn en meer of hetzelfde moeten betalen als gangbare bedrijven;*
 - *De inzet van de provincie om biologische landbouw naar een hoger niveau te*
 - 3120 *tillen al jaren beperkt is tot een aantal pilots en projecten, waarbij boeren die het*

vaak al druk hebben op hun bedrijf ook de kar moeten trekken om de transitie naar biologisch te versnellen;

- *De provincie onlangs heeft geïnvesteerd in een sterkere biologische korte keten in Noord-Holland, maar daar te veel uitvoeringslast bij boeren legt;*
- 3125 ○ *Boeren hiertoe bereid zijn, maar aangeven dat een beter doordacht plan over organisatie en financiering nodig is;*
- *De biologische boeren aangeven aan dat een sterke biologische korte keten alleen kan bij een goede infrastructuur, zoals de organisatie van een food hub;*
- 3130 • *De biologische boeren tevens aangeven dat de provincie echt kan bijdragen aan de transitie door heldere ambities te formuleren, serieuze instrumenten in te zetten en actieve bemoeienis bij grondzaken ten faveure van biologische ondernemers;*
- *De huidige provinciale plannen voor het oplossen van de problemen in het landelijk gebied (PPLG) onvoldoende zijn bevonden door het Rijk en de provincie de plannen moet aanscherpen.*
- 3135 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*
 - *In gesprek met de biologische boeren in Noord-Holland uit te zoeken wat er nodig is om de biologische korte keten naar een hoger plan te tillen;*
 - *De uitkomsten daarvan, met een eventueel bijbehorend financieel voorstel, zo snel als ambtelijk mogelijk te integreren in het PPLG.*
- 3140 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

- 3145 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 7. In het verlengde van die motie de motie Biologische bollen in plaats van bloemen. Roepen GS op om te regelen bij installatie van staten en commissieleden, bij bijzondere gelegenheden, provinciale vieringen en feestelijkheden Noord-Hollandse biologische bloembollen of biologische bloemen te geven. Dit zo snel mogelijk te doen en in ieder geval zodra de lopende contracten aflopen. En om in gesprekken met gemeenten, bijvoorbeeld in het kader van het PPLG, het idee neer te leggen om eventueel ook biologische bollen te kopen voor
- 3150 bijvoorbeeld openbaar groen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 151–6 november 2023

Biologische bollen in plaats van bloemen

- 3155 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*
Constateernde dat:
- *Zowel op Europees als op landelijk niveau doelen zijn gesteld om het biologisch landbouwareaal te verhogen, in het belang van o.a. gezondheid en leefomgeving;*
 - 3160 • *De provincie wil bereiken dat de bollensector verduurzaamt en biologische teelt wil stimuleren;*
 - *Minder dan 1% van de bollenteelt op dit moment biologisch is, en dit al jaren nauwelijks verbetert;*
 - *De provincie doelen op het gebied van biodiversiteit, gezondheid en waterkwaliteit moet bereiken en biologische teelt daarbij helpt;*

- 3165
- *Uit de recente inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving, het oplossen van de problemen rondom water en het verbeteren van de natuur prioritaire inspanningen moeten zijn van Provincie Noord-Holland;*
 - *De provincie lokale en duurzame producten wil stimuleren.*

3170 *Overwegende dat:*

- *De provincie zegt de afzet van biologische bloembollen te willen stimuleren;*
- *De provincie met haar inkoopbeleid een positieve bijdrage kan leveren aan de afzet van biologische bloembollen, door het geven van bloemen bij verschillende provinciale gelegenheden te vervangen door het geven van biologische bloembollen;*
- 3175 • *De huidige inkoop van bloemen door de provincie geen biologische, 100% bestrijdingsmiddelenvrije bloemen garandeert.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om te regelen bij installatie van Staten- en commissieleden, bij bijzondere gelegenheden, provinciale vieringen en feestelijkheden, Noord-Hollandse biologische bloembollen of*
- 3180 *biologische bloemen worden gegeven. Dit zo snel mogelijk te doen, en in ieder geval zodra de lopende contracten aflopen;*
- *Om in gesprekken met gemeenten, bijvoorbeeld in het kader van PPLG, het idee neer te leggen om eventueel ook biologische bollen te kopen voor bijvoorbeeld openbaar groen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3185

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 8. Grote vervuilers natuurlijk. Niet alleen maar de boeren, maar juist de grote vervuilers moeten een eerlijk aandeel leveren. Schiphol overschrijdt nu de grenzen van

3190 klimaat en natuur en krijgt vrij spel, terwijl gewone burgers en boeren moeten betalen. Dat onrecht moet worden gerepareerd om iedereen mee te krijgen in de veranderingen die gewoon nodig zijn. Daarom de motie Krimp Schiphol, ingediend samen met de SP. Spreken uit, dus Provinciale Staten spreken uit, het Rijk op te roepen om het aantal vliegbewegingen op Schiphol te verlagen naar maximaal driehonderdduizend uiterlijk in 2030 en meer te investeren in het

3195 treinnetwerk. Deze wens van PS vervolgens per brief naar het Rijk, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Tweede Kamer over te gaan brengen, en gaan over de orde van de dag.

Motie 152–6 november 2023

3200 **Krimp Schiphol**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Provincie Noord-Holland zich heeft gecommitteerd aan het op tijd en in samenhang*
- 3205 *aanpakken van de klimaat- en biodiversiteitscrisis;*
- *Noord-Holland niet op koers ligt om de eigen geformuleerde klimaatdoelstellingen tijdig te realiseren;*
- *Steeds meer burgers, ambtenaren en wetenschappers de straat op gaan en naar de rechter stappen om meer actie van overheden te eisen.*

3210 *Overwegende dat:*

- *Om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C een sterke krimp van het vliegverkeer is vereist;*
- *De luchthaven Schiphol in de top van landelijke piekbelasters NOx-uitstoot staat en een grote bijdrage levert aan de klimaat- en natuurgrijs;*
- 3215 • *De Randstad in het lijstje van gebieden met meest vervuilde lucht in Europa staat, waarbij rond Schiphol en Amsterdam de gezondheidsrisico's hoog zijn en kinderen extra gevaar lopen;*
- *Korte vluchten kunnen worden vervangen door snelle, comfortabele en betaalbare treinverbindingen;*
- 3220 • *Er op Schiphol in 2021 267.000 vluchten waren maar er verzuimd is dit positieve Corona-effect vast te houden;*
- *Noord-Hollanders in het publieksonderzoek ten behoeve van de Omgevingsvisie Noord-Holland hebben aangegeven het 'verbeteren van de luchtkwaliteit' van zeer groot belang te vinden en deze opgaven te verkiezen boven economische doelen, waaronder meer vluchten op Schiphol;*
- 3225 • *Uit de recente inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving en het verbeteren van de natuur prioritaire inspanningen moeten zijn van Provincie Noord-Holland.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3230 • *Het Rijk op te roepen om het aantal vliegbewegingen op Schiphol te verlagen naar maximaal 300.000 uiterlijk in 2030, en meer te investeren in het treinnetwerk;*
- *Deze wens van PS vervolgens per brief naar het Rijk (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) en de Tweede Kamer over te gaan brengen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3235

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Remine Alberts (SP).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 9. De motie Geen natuurvergunning voor Schiphol, samen met Volt ingediend. Verzoeken het college van GS om als provincie Noord-Holland bij het Rijk aan te geven tegen de verleende natuurvergunning voor Schiphol te zijn, en gaan over tot de orde van de dag.

3240

Motie 153–6 november 2023

Geen natuurvergunning voor Schiphol

3245

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Schiphol op 26 september jl. een natuurvergunning heeft verkregen tot maximaal 500.000 vliegbewegingen per jaar;*
- 3250 • *Schiphol boeren heeft uitgekocht om stikstofruimte te winnen voor de vergunning, terwijl deze uitruil van ammoniak voor stikstofoxiden van de luchtvaart dubieus is;*
- *In de Tweede Kamer een motie is aangenomen, waarin werd verzocht pas de natuurvergunning te verstrekken wanneer 'de luchtvaart op een eerlijke manier bijdraagt aan het oplossen van het stikstofprobleem en aan alle nationale en internationale*

3255 *voorwaarden is voldaan' en dat deze motie controversieel is verklaard door de Tweede Kamer.*

Overwegende dat:

- *We ons in een natuur- en klimaatcrisis bevinden die hoge maatschappelijke kosten met zich meebrengt;*
- 3260 • *De provincie wettelijk als een van de hoofdtaken heeft om de natuur te beschermen;*
- *De termijn om formeel beroep aan te tekenen reeds verstreken is;*
- *Het ondanks dat toch mogelijk is om een signaal af te geven*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om als provincie Noord-Holland bij het Rijk aan te geven tegen de verleende*
- 3265 *natuurvergunning van Schiphol te zijn.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

3270 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 10. We gaan maximaal energie besparen, stimuleren en tegelijkertijd handhaven bij bedrijven die niet voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van energiebesparing. Het is heel belangrijk om dit aan te pakken richting een natuurinclusieve, klimaatneutrale samenleving. En de laatste vijftien jaar is er geen noemenswaardige daling te zien in het energieverbruik van Noord-Holland, terwijl onze provincie een van de grootste

3275 energieverbruikers is. Daarom in navolging van andere provincies de motie Handhaaf energiebesparing bij bedrijven, door D66 en Volt. Roept GS op jaarlijks aan PS te rapporteren over het percentage bedrijven dat aan de energiebesparingsplicht voldoet. Bij de actualisatie van het actieprogramma Klimaat aan PS te rapporteren of en op welke wijze meer inzet op de handhaving op de energiebesparingsplicht mogelijk is, zodat bedrijven sneller aan de al jaren

3280 bestaande energiebesparingsplicht gaan voldoen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 154–6 november 2023

Handhaaf energiebesparing bij bedrijven

3285 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*

Constateer dat:

- *Energiebesparing cruciaal is om (haalbaar en betaalbaar) de opwarming van de aarde onder 1,5 graden Celsius te houden;*
- *Noord-Holland op de derde plaats staat qua energieverbruik van Nederland en afgelopen*
- 3290 *tien jaar geen noemenswaardige daling te zien is in het energieverbruik;*
- *Dit ondanks het feit dat de Wet milieubeheer sinds 1993 een energiebesparingsplicht kent. Op 1 januari 2008 is deze energiebesparingsplicht gedefinieerd als de plicht voor organisaties om alle energiebesparingsmaatregelen te nemen die zich binnen 5 jaar of minder terugverdienen' Dit geldt voor bedrijven én instellingen die meer dan 50.000 kWh*
- 3295 *stroom of 25.000 m3 aardgas verbruiken;*
- *Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht, en de daarbij behorende informatie- en onderzoeksplicht, belegd is bij de 29 regionale omgevingsdiensten' de provincie het bevoegd gezag is voor het toezicht en handhaving op grotere bedrijven, in totaal ongeveer 160;*

- 3300
- *PS nog geen jaarlijks inzicht krijgt in hoeveel van die bedrijven voldoen aan de wettelijke energiebesparingsplicht;*
 - *Er een Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 is, maar Provinciale Staten daar nog geen enkele update van heeft gekregen wat dit aan besparing oplevert.*

3305 *Overwegende dat:*

- *Iedereen tijdig zijn eerlijke deel aan het leefbaar houden van Noord-Holland moet leveren;*
- *In 2021 slecht 9% van de bedrijven in Noord-Holland volledig voldeed aan de al jaren bestaande wettelijke plicht om energie te besparen;*
- 3310 • *Hier wel een enorm potentieel aan energiebesparing ligt. De provincie Overijssel in samenwerking met de Omgevingsdiensten concludeerde onlangs: "Onderzoek heeft aangetoond dat één toezichthouder een energiebesparing kan opleveren die gelijk staat aan de plaatsing van vijf windmolens. Dat is een enorm potentieel, die momenteel nog niet wordt benut."*
- 3315 • *De provincie wil dat bedrijven pas in 2026 aan de energiebesparingsplicht voldoen, terwijl de plicht al zeker 15 jaar geldt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Jaarlijks aan PS te rapporteren over het percentage bedrijven dat aan de energiebesparingsplicht voldoet;*
- 3320 • *Bij de actualisatie van het Actieprogramma Klimaat aan PS te rapporteren of en op welke wijze meer inzet op handhaving op de energiebesparingsplicht mogelijk is, zodat bedrijven sneller aan de al jaren bestaande energiebesparingsplicht gaan voldoen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3325 *Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Emre Kanik (D66) en Julia Schneemann (Volt).*

3330 Statenlid KOSTIĆ (PvdD): Dan de elfde motie: Provinciale bijdrage energiebesparing concreet maken. Ook weer in navolging van andere provincies. Roepen GS op om een voorstel te doen voor provinciale energiebesparingsdoelen, waarbij we rekening houden met de klimaatafspraken van Parijs en de mogelijke bijdrage van de provincie bij de energiebesparingsdoelen van een nationaal plan energiesysteem. Dit voorstel zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij de actualisatie van het klimaatbeleid, aan PS voort te stellen.

Motie 155-6 november 2023

3335 **Provinciale bijdrage energiebesparing concreet maken**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Provincie Noord-Holland achter de klimaatdoelen van Parijs staat;*
- 3340 • *Energiebesparing cruciaal is om (haalbaar en betaalbaar) de opwarming van de aarde onder 1,5 graden Celsius te houden en de maatschappij geld bespaart;*
- *Dat wat we besparen ook niet hoeven op te wekken;*
- *GS in Memorie van Antwoord Begroting 2024 stelt dat het mogelijk is om energiebesparingsdoelen te ontwikkelen voor de provincie Noord-Holland. Vervolgens*

3345 *kunnen wij als provincie bepalen hoe we willen bijdragen aan deze doelen en wat andere actoren en partijen voor rol hebben. Buiten onze directe bevoegdheden, ook wat betreft andere doelgroepen dan bedrijven, is het per definitie een inspanningsverplichting en geen resultaatverplichting. Tegelijk is energiebesparing in het Nationaal Plan Energiesysteem (2023) opgenomen als een van de belangrijkste pijlers en volgens GS "ligt*
3350 *voor de hand om hier met de inspanningen van de provincie op aan te sluiten".*

Overwegende dat:

- *Noord-Holland op de derde plaats staat qua energieverbruik van Nederland en afgelopen tien jaar geen noemenswaardige daling te zien is in het energieverbruik;*
- *Veel gemeentes en provincies concrete energiebesparingsdoelen hebben afgesproken. Zo hebben o.a. Gelderland en Utrecht eigen provinciale energiebesparingsdoelen;*
- *De provincie niet overal controle over heeft, maar wel een brede bijdrage kan leveren aan de noodzakelijke energiebesparing.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om een voorstel te doen voor provinciale energiebesparingsdoelen, waarbij we rekening houden met klimaatafspraken van Parijs en de mogelijke bijdrage van de provincie bij de energiebesparingsdoelen van het Nationaal Plan Energiesysteem;*
- *Dit voorstel zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij de actualisatie van het klimaatbeleid, aan PS voor te stellen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3365

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 12. We investeren in natuurinclusief klimaatneutraal en biobased bouwen. Dat wil zeggen: bouwen met natuurlijke materialen. Telen voor de bouw en isolatie wordt ingezet als een nieuw verdienmodel voor de boeren. En we stimuleren natuurinclusieve bedrijventerreinen. Iets wat in het coalitieakkoord staat en al sinds 2018 in onze eigen
3370 *Omgevingsvisie staat, maar waar nog niks in wordt geïnvesteerd. Dan de motie Financiering natuurinclusief bouwen onderzoeken, samen met Volt. Verzoeken het college van GS zo snel mogelijk te onderzoeken op welke manier de provincie een financiële injectie, bijvoorbeeld via*
3375 *een fonds, kan geven aan natuurinclusief bouwen en daarover met een voorstel bij PS te komen bij de bespreking van de Kaderbrief 2025.*

Motie 156–6 november 2023

Financiering natuurinclusief bouwen onderzoeken

3380

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Volgens de Omgevingsvisie NH2050 toekomstige ontwikkelingen (verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn om de biodiversiteit in Noord-Holland op peil te houden;*
- *Er in de Begroting vanuit het programma Ruimte en Wonen geen budget beschikbaar wordt gesteld voor natuurinclusief bouwen.*

Overwegende dat:

- *Natuurinclusief bouwen bodem, water en lucht schoner en vol leven maakt;*

- 3390
- *Natuurinclusief bouwen de lokale biodiversiteit verbetert en herstelt, ook in de directe omgeving van het projectgebied;*
 - *Natuurinclusief bouwen de schade aan de natuur als gevolg van bouwactiviteiten voorkomt;*
 - *Een natuurinclusieve leefomgeving goed is voor de gezondheid en het welbevinden van bewoners, kinderen en ouderen;*
- 3395
- *Een natuurinclusieve ruimtelijke inrichting koppelkansen biedt met klimaat adaptieve maatregelen voor hittestress, wateropvang en het reduceren van luchtvervuiling.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3400
- *Zo snel mogelijk te onderzoeken op welke manier de Provincie Noord-Holland een financiële injectie (bijvoorbeeld via een fonds) kan geven aan natuurinclusief bouwen, en daarover met een voorstel bij PS te komen bij de bespreking van de Kaderbrief 2025;*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerd (Volt).

3405

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): En 13, ook in navolging van Zuid-Holland, de motie Natuurinclusieve bedrijventerreinen, samen met Volt. Verzoeken het college van GS te onderzoeken op welke manier de provincie Noord-Holland meer kan bijdragen aan het natuurinclusiever inrichten van nieuwe en bestaande bedrijventerreinen en daarover bij de actualisering van de

3410 Uitvoeringsagenda Economie met een voorstel te komen, en gaan over de orde van de dag. Deze ambitie staat eigenlijk ook al in het coalitieakkoord. Dus ik neem aan dat het breed wordt omarmd.

Motie 157–6 november 2023

3415 Natuurinclusievere bedrijventerreinen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- *Volgens de Omgevingsvisie NH2050 toekomstige ontwikkelingen (verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn om de biodiversiteit in Noord-Holland op peil te houden;*
 - *Het niet goed gaat met biodiversiteit in Noord-Holland;*
 - *Er in de Begroting vanuit het programma Ruimte en Wonen geen budget beschikbaar wordt gesteld voor natuurinclusief bouwen;*
 - *De Provincie Noord-Holland actief beleid voert aangaande bedrijventerreinen.*
- 3420

3425 *Overwegende dat:*

- *Natuurinclusieve bedrijventerreinen een grote bijdrage kunnen leveren aan het opvangen en lokaal bufferen van hemelwater en het afvoeren van overtollig water naar reguliere waterwegen;*
 - *Natuurinclusieve bedrijventerreinen kunnen zorgen voor verbetering en herstel van de biodiversiteit;*
 - *Variatie aan flora en fauna bijdraagt aan de gezondheid en het welbevinden van werknemers, jongeren en ouderen;*
- 3430

- *Het natuurinclusief inrichten van bedrijventerreinen baten als een hogere vastgoedwaarde, opwaardering van het imago van een locatie en een onderscheidende toekomstbestendige identiteit met zich meebrengt;*
- *Een natuurinclusieve ruimtelijke inrichting koppelkansen biedt met klimaat adaptieve maatregelen voor hittestress en het reduceren van luchtvervuiling;*
- *Provincie Zuid-Holland bijvoorbeeld natuurinclusieve bedrijventerreinen stimuleert;*
- *Natuurinclusief inrichten maatwerk is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken op welke manier de Provincie Noord-Holland meer kan bijdragen aan het natuurinclusiever inrichten van nieuwe en bestaande bedrijventerreinen, en daarover bij de actualisering van de Uitvoeringsagenda Economie met een voorstel aan PS te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): 14. We organiseren een burgerberaad voor klimaat en biodiversiteit. Daarmee betrekken we burgers bij oplossingen en zorgen dat de toekomstige generaties worden vertegenwoordigd. Daarom de motie: Burgerberaad voor klimaat en biodiversiteit, samen met Volt. Te verkennen of op welke manier tegen welke kosten en op welke termijn provincie Noord-Holland een burgerberaad voor de aanpak van de klimaat- en biodiversiteitscrisis zou kunnen organiseren, te verkennen op welke manier de stem van jongeren en toekomstige generaties betrokken kan worden bij de actualisering van provinciaal klimaatbeleid, bijvoorbeeld door samen te werken met Lab Toekomstige Generaties. Hierbij ook de werkgroep Burgerparticipatie betrekken. De conclusies van de verkenning met PS zo snel mogelijk te delen, maar uiterlijk voor de bespreking van de actualisatie van het Actieprogramma Klimaat.

Motie 158-6 november 2023

Burgerberaad voor het klimaat en biodiversiteit

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *In het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend vooruit! is opgenomen dat burgerparticipatie van belang is;*
- *In deze begroting geen concreet budget beschikbaar is gesteld voor burgerparticipatie, bijvoorbeeld in de vorm van een burgerberaad voor het klimaat;*
- *De gedeputeerde in de commissievergadering Leefomgeving heeft toegezegd dat zij ervoor open staat dat burgers (bijvoorbeeld via een burgerberaad) worden geraadpleegd over invulling provinciaal klimaatbeleid en dit belangrijk acht in haar beleid;*
- *De klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis volgens wetenschap even ernstig zijn en in samenhang moeten worden aangepakt;*
- *Jongeren op verschillende manieren de politiek hebben opgeroepen ze mee te laten denken over klimaat- en biodiversiteitsbeleid en organisaties als Lab Toekomstige Generaties daarbij proberen te helpen.*

Overwegende dat:

- *De werkgroep burgerparticipatie Provinciale Staten van Noord-Holland afgelopen periode heeft geconstateerd dat kennis van inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden leidt tot beter beleid, uitvoering en andere besluitvorming, en vervolgens heeft geadviseerd om met nieuwe instrumenten van participatie te gaan experimenteren, zoals met burgerberaad;*
- *Er in de provincie Gelderland al een burgerberaad voor klimaat is georganiseerd;*
- *Een burgerberaad voor klimaat bijdraagt aan het verdiepen van de betrokkenheid van burgers bij de invulling van klimaatbeleid en de uitvoering daarvan, en het inspelen op ideeën en denkkraft van inwoners bijdraagt aan het formuleren van innovatieve oplossingen die breed worden gedragen;*
- *De stem van jongeren en toekomstige generaties cruciaal is in klimaatbeleid, aangezien vooral zij de gevolgen van het beleid zullen moeten dragen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te verkennen of, op welke manier, tegen welke kosten en op welke termijn provincie Noord-Holland een burgerberaad voor de aanpak van de klimaat- en biodiversiteitscrisis zou kunnen organiseren;*
- *Te verkennen op welke manier de stem van jongeren en toekomstige generaties betrokken kan worden bij de actualisering van provinciaal klimaatbeleid, bijvoorbeeld door samen te werken met Lab Toekomstige Generaties;*
- *Hierbij de werkgroep burgerparticipatie te betrekken;*
- *De conclusies van de verkenning met PS zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor de bespreking van de actualisatie van het Actieprogramma Klimaat te delen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerd (Volt).

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Lieve mensen, het goede nieuws is: we kunnen het tij nog keren. Maar dan moeten we nu samen maximaal de schouders eronder zetten. Er zit heel veel kracht, lef, creativiteit en bereidheid in onze samenleving om dit te doen, bij ondernemers, arbeiders, mensen in de publieke sector, makers, grootouders, jongeren. Velen laten al het goede voorbeeld zien.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb eventjes gewacht tot alle zeventien moties uit mijn hoofd van de Partij voor de Dieren ongeveer zijn ingediend. En ik heb daar toch een wat algemene vraag over. Want ik waardeer het arbeidsethos voor de Partij voor de Dieren zeker, hoor. Maar ik hoor ook een behoorlijk aantal moties die vragen om uitvoering van staand beleid of van coalitieakkoorden. Ik hoor ook moties die op allerlei detailniveau enorm veel dingen dicht metselen. Wat vindt de Partij voor de Dieren om op deze manier het instrument moties te gebruiken? En schiet dat niet, met alle respect voor dat ethos, zijn doel een beetje voorbij?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nou, ik zou het liefst op vakantie gaan, moet ik u eerlijk zeggen. Maar helaas zijn we nog nodig. We hebben het via de wandelgangen, de commissie, heel redelijk allemaal geprobeerd. We zijn zelf eigenlijk ook geschrokken van het feit dat deze GS zich niet helemaal lijkt te houden aan eigen provinciaal beleid. Maar goed, we hebben er wel alle vertrouwen in dat deze moties een aanmoediging zullen zijn om dat op zijn minst te doen. Daarnaast zijn er natuurlijk wel moties die verder gaan dan wat bijvoorbeeld in ons huidige beleid

exact staat. Die gaat een stukje verder. Zo radicaal zijn we eigenlijk niet. We proberen het gewoon voorzichtig verder. En dat doen wij. Bij de begroting, het is een soort Prinsjesdag. De
3525 provinsjesdag noemen wij dat. Een tijd van reflectie. En er zijn grote problemen op te lossen. Ja, helaas is het nodig dat je een aantal voorstellen doet. Ik zou juist willen uitnodigen om samen met ons te werken om te kijken hoe we Noord-Holland beter kunnen maken. Dan wil ik wel die moties voor u schrijven, als u gewoon met mij ergens gaat zitten. Is er iets waar we samen in kunnen optrekken?

3530 De heer **DESSING** (FvD): Wij beoordelen alle moties, ook van de Partij voor de Dieren, heel serieus en beoordelen die op hun merites. Maar onze partij is toch voor het verkleinen van het hele overheidsapparaat en de druk ook op de ambtenaren, die al die moties straks moeten beoordelen en moeten toetsen en weet ik veel. Dus dat zou mijn overweging zijn, die ik toch wilde meegeven
3535 met dit enorm veel aantal moties. Maar toch ja, respect voor het arbeidsethos. Dat wel. Maar ik wilde dit toch gezegd hebben.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank u wel. Ik denk dat de kiezers, de burgers, heel blij zijn als wij gewoon ons werk doen als volksvertegenwoordigers. Maar dank voor deze reflectie in ieder geval.

3540 Uit de recente provinciale inwonersraadpleging bleek dat zowel inwoners van stad als platteland vinden dat zorgen voor een gezonde leefomgeving, het oplossen van problemen rondom water en het verbeteren van de natuur, de belangrijkste inspanningen moeten zijn voor de provincie Noord-Holland. Wat de wens om een gezonde toekomst betreft, is er dus geen kloof tussen stad
3545 en platteland. Maar mensen hebben duidelijkheid nodig. Een stip op de horizon en de juiste kaders en prikkels. Nu is het aan ons om de verantwoordelijkheid te nemen en vandaag verder door te pakken. Dank u wel. Alle moties.

De **VOORZITTER**: Weet u nog hoeveel het er zijn?

3550 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Zestien, volgens mij.

De **VOORZITTER**: Het zouden er inderdaad zestien moeten zijn. U zat er niet ver naast, nee.

3555 Het woord is aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Een begroting die op maar liefst zestien punten bij te sturen is door de Partij voor de Dieren, ik heb dat toch wel respect voor, maar het zegt denk ik ook iets over de begroting, denk ik dan altijd maar.

3560 Maar goed, dan onze eigen bijdrage, voorzitter. We willen het eerst even financieel bespreken. We zien een begroting voor 2024 die eigenlijk naar nul toe dicht is geknutseld. En dat vinden wij ook een begroting met uitgaven van 720 miljoen altijd wel knap, want die is natuurlijk eigenlijk niet sluitend, maar we hebben gewoon overal een beetje bedragen lopen zoeken om uiteindelijk
3565 nul te krijgen onderop. En dat is na forse onttrekkingen uit de reserves van in totaal 83 miljoen en na een verhoging van de opcenten van bijna tien procent. Wat wij eigenlijk graag zouden zien, is dat de provincie gaat snijden in haar eigen vlees. Dus een beetje wat kritischer gaat kijken naar de uitgaven. En niet dat we de opcenten verhogen en vervolgens ook nog de reserves plunderen

3570 om dan vervolgens onderaan nul te kunnen presenteren voor 2024. In de jaren daarna, meerjarig, zien we ook nog een tekort. U noemt het een bescheiden tekort, maar het is wel een tekort.

3575 Dan over de algemene reserve. Die duikt tien miljoen onder de 25 procentnorm uit de Financiële Verordening. En daarin staat dat de algemene reserve 25 procent van de structurele algemene dekkingsmiddelen moet zijn. Dat is 129 miljoen. En eind 2023 is de algemene reserve slechts
3580 119 miljoen in omvang. Dat is tien miljoen te kort. In 2024 zien we daarnaast forse onttrekkingen uit de reserves. Dus de verwachting is ook dat de algemene reserve niet vanzelf weer gaat aangroeien in 2024. En wij vinden dit bij de jaarstukken wel degelijk een probleem. Er wordt nu gesteld dat het weerstandvermogen in orde is en de afwijking maar gering is. Maar als wij als Staten een financiële verordening afspreken met elkaar, waarin wij een minimum
3585 vaststellen, dan mag je dat minimum nooit overschrijden, want op het moment dat je dat op een punt doet, voldoet dus in feite je begroting niet. Wij vinden dat kwalijk. Wij willen ook graag horen van de gedeputeerde hoe we dit gaan oplossen. Het kan nu bij de begroting nog niet een hard probleem zijn, dat wordt het wel bij de jaarstukken. Ik zie niet hoe deze algemene reserve weer gaat aangroeien met tien miljoen. Daarnaast zijn wij van mening dat wij niet de financiële
3590 verordening gaan aanpassen, omdat u financieel beleid voert wat niet correct is. Dus die Financiële Verordening staat. Ga dit probleem oplossen.

Ja, dit komt natuurlijk allemaal, omdat we in 2023 maar liefst 75 miljoen uit de algemene reserve hebben gehaald, onder andere om het rekeningresultaat af te dekken, maar ook om
3595 coalitieplannen uit de vorige coalitie uit te voeren. Dus wat we eigenlijk zien, is dat we nu al structureel jarenlang bezig zijn met te veel geld uitgeven, wat er dan weer toe leidt dat we inmiddels ook geld moeten lenen, omdat we het gewoon niet meer op onze rekening hebben staan, waardoor de rentelasten erbij komen. Die gaan toenemen de komende jaren, waardoor de provincie elke investering die je dan doet in feite duurder wordt, omdat je ook rente moet
3600 betalen. Dus ja, over de algehele linie vindt JA21 dat in de afgelopen tijd niet echt heel erg goed financieel beleid gevoerd is. We zien ook niet echt aanknopingspunten dat dat de komende jaren beter gaat. Het coalitieakkoord heeft 136 miljoen incidentele middelen nodig, maar voor veertig miljoen moet de taakstelling nog worden ingevuld bijvoorbeeld. En als we kijken naar het ROM in West, dat is een groter risico. Dat zien we in onze risicoparagraaf. Daar zouden wij graag een
3605 evaluatie van willen zien, omdat wij dit soort risico's voor een ROM, die je als provincie draagt, dat zouden we ook graag af willen dekken, zeker gezien onze financiële positie die aan het afnemen is. Nou, dat was eigenlijk het saaie gedeelte.

Dan de inhoud. Dus binnen deze, in onze optiek, ietwat mislukte financiële kaders kan je dan
3605 nog denken: wat een geweldige inhoud? Daar stopte de juichstemming eigenlijk ook al snel, want dat vonden we ook niet zo denderend. In 2024 elf miljoen euro voor de klimaataanpak. Ik hoorde D66 zeggen: het is veel te weinig. Wij dachten: het is best wel wat veel. PPLG twee miljoen. Voedselvisie, en natuurlijk de eiwittransitie, om uiteindelijk dé eiwitprovincie van Nederland te worden: ja, je moet wat ambities hebben. Dat mag wat kosten. Ook weer één miljoen euro. Ja, u
3610 begrijpt, wij worden er allemaal niet echt blij van. 450.000 euro incidenteel voor een provinciale regietafel asielopvang, terwijl wij eigenlijk gewoon denken van: laat dat nou bij die gemeente; ga daar nou als provincie ook nog eens tussen zitten met je extra regietafel. En vervolgens moeten we natuurlijk ook nog koploper circulariteit worden, want dat staat zo leuk bij die eiwitprovincie. Ja, voorzitter, dat kost dan weer ongeveer drie procent aan extra kosten bij elk project wat we

3615 doen. En daarnaast gaan we nog eens 250.000 euro besteden aan circulaire economie, oplopend naar anderhalf miljoen in 2026. Dan denk ik, ja, investeren in de economie: prima. Maar laat nou dat woordje 'circulair' weg. Maar goed, dat is een feestje, wat we helaas nog niet kunnen vinden. Ja, voorzitter, een windkwartiermaker die windzoekgebieden gaat zoeken. In ieder geval, die zijn er denk ik, want die zijn vrij groot. Maar die in ieder geval gemeenten gaat ondersteunen om van
3620 die verschrikkelijke windturbines neer te zetten, en dat terwijl de nieuwe dilemma's die genoemd worden over energietransitie en woningbouw met betrekking tot de gezondheid nog helemaal niet uitgekristalliseerd zijn. Wij denken, ga nu vooral kijken wat de effecten zijn van windturbines op de gezondheid, om het feit dat ze af en toe een vogel in zes stukken slaan. En ga pas daarna pas zo'n windkwartiermaker faciliteren. Goed. Dan hebben we nog de 215.000 euro voor
3625 inwonersparticipatie. Dan denken wij natuurlijk gelijk: hé, referendum, dat willen we graag. Maar nee, dan lezen we Pride en Ketu Koti. Dan denken we van ja, dat is nou niet de inwonersparticipatie waar JA21 naar op zoek was. Ja, excuses, Statenlid Kostić van Partij voor de Dieren, ik begrijp uw daverend enthousiasme, maar wij hadden dan toch liever een referendum over windturbines voor dat geld gezien. Ja, nu wordt het afwegen, nu wordt het lastig. Ik zie het,
3630 hoor, ja. Nee.

Dan komen we bij kopje Mobiliteit. En dan gaan we doorfietsroutes voor negentig procent subsidiëren. En dat zijn dan een beetje – Op zich, we hebben niks tegen fietsers. Of in ieder geval, niet zo lang ze de auto niet in de weg zitten. Wat is nou het probleem met die doorfietsroutes?
3635 Die gaan dus meestal gewoon dwars door je autostraat heen. Dan moeten er weer dingen afgesloten worden. Auto's moeten naar dertig kilometer. Je mag je auto niet meer parkeren. Als je misschien achteruit rijdt, rijdt je per ongeluk zo'n elektrische snelfietser omver. En dan gaan we dat als provincie dus subsidiëren richting gemeenten voor negentig procent. Vervolgens gaan we ook nog een solar road aanleggen. Dat ding is of stuk of het werkt niet, maar we betalen er wel
3640 een ton aan. En dan gaan we ook nog die vreselijke STOMP-methode invoeren. Dus dat stappen, trappen, deelmobiliteit, alles behalve de auto. JA21 staat voor keuzevrijheid en vindt dat de auto eigenlijk best wel de ruimte mag krijgen, dat die niet belemmerd moet worden door zo'n doorfietsroute of door zo'n STOMP-methode of dat je je auto ergens moet parkeren ergens in een stad verderop. Dus wat wij eigenlijk graag willen zien, is dat het geld meer naar het
3645 wegenonderhoud gaat. Want we zien dat het onder druk staat. In het iMPI zien we ook dat de stelposten vanaf 2029 onvoldoende zijn. Daardoor kunnen studieprojecten niet promoveren naar de planfase binnenkort. Dat baart ons zorgen. Wij zouden toch graag een keer een afweging zien. We hebben een beperkt budget voor mobiliteit. We moeten daarin keuzes maken. En hoe zorgen we ervoor dat wegenonderhoud daarin voldoende gedekt wordt, naast de ambities die er zijn in
3650 ieder geval bij dit college om mensen uit de auto te krijgen?

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst complimenten aan mevrouw Uiterwijk. Ik heb met veel genoegen naar uw betoog geluisterd. Ik zou bijna zeggen: waar bent u te boeken voor een stukje cabaret? Ik sla wel even op dit punt aan. Want u zegt: er is
3655 wegenonderhoud nodig. Dat delen wij volledig. Maar juist – daar zal gedeputeerde Olthof ook nog op inhaken – een deel van die opcenten, die verhoging van de opcenten, is naar wegenonderhoud gegaan en ook naar het vervolmaken van een aantal projecten die nu in die studiefase zitten. Dus is mevrouw Uiterwijk het me eens dat u dit dan verkeerd gelezen heeft en dat dit juist wel nadrukkelijk in de begroting staat?

3660

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Voorzitter, dat hebben we gezien. Het imPI kwam eerst ook in de problemen vanaf 2026, nu vanaf 2029. Maar wij zijn wel nog steeds van mening dat het onvoldoende is op dit moment en dat je daar dus meer in zou moeten investeren. Kijk, wij zijn niet van de opcentenverhoging. Wij hadden liever gezien dat we elders in de begroting geschrapt hadden om dit mogelijk te maken. Als je het dan toch over die opcentenverhoging hebt, dan zou je kunnen stellen dat er honderd procent van de opcenten altijd naar wegenonderhoud moet, en dat gebeurt natuurlijk niet. Dus ik begrijp wat u zegt dat het minder dramatisch is dan dat het had kunnen zijn, maar wij vinden wel inderdaad dat er echt meer tijd en aandacht voor moet zijn. Ik kom zo ook nog even op de A8/A9, wat ook zo'n project is wat wij graag in ontwikkeling zien. Dus wij zouden graag binnen de mobiliteit wel andere keuzes maken. Wij denken dat juist bijvoorbeeld zo'n subsidie voor zo'n doorfietsroute, die zou je kunnen schrappen en zou je naar wegenonderhoud kunnen brengen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, ik ga verder met mijn betoog. Ik was ergens gebleven bij de A8/A9. Dus dat komt mooi uit. Nee, dat is een weg die wij eigenlijk wel graag in ontwikkeling willen zien gaan. We vinden het jammer dat die op dit moment in de begroting helemaal niet genoemd wordt. We weten dat er wat moeite is geweest de afgelopen jaren met de onderzoeken en ook met het Rijk. Maar we hopen wel dat dit nog steeds op de agenda van de gedeputeerde staat en ook blijft staan de komende jaren.

Dan de oplopende kosten als het gaat om de gezonde leefomgeving en specifiek ook Tata Steel. Dat is eigenlijk het punt dat we elke keer weer aanhalen. We zien die kosten stijgen en wij zouden graag zien dat er ook wat meer verhaald zou kunnen worden eventueel op Tata. We zien nu nieuwe plannen die ook weer het een en ander gaan vergen van de omgevingsdienst. Daarbij eigenlijk de vraag aan Gedeputeerde Staten: zijn we er dit keer wel zeker van dat deze plannen definitief zijn? En dat deze niet over een jaar weer gewijzigd worden. En leiden deze plannen tot extra kosten en extra inzet van de omgevingsdienst en ten opzichte van wat we op dit moment verwacht hadden?

Nou, dan na alles wat we net genoemd hebben waar we het niet zo mee eens waren, wil ik toch ook wel wat positieve punten benoemen. Ik zou het kort houden, trouwens. Ik moet denken om mijn spreektijd. Nee, maar wij vinden de investeringen in woningbouw, in nachtbussen en het terugbrengen van het eigen risico voor faunaschade, dat zijn allemaal zaken waar JA21 zich in kan vinden. En er zijn nog meer zaken in de begroting waar wij natuurlijk wel positief tegenaan kijken. We hoorden net even de heer Beemsterboer zeggen: het zou zo fijn zijn als iedereen zich aansluit bij het coalitieakkoord. Ik kan u garanderen: dat gaat niet gebeuren.

Maar ik wil wel een kleine uitzondering daarop maken vandaag en dat heeft alles te maken met kernenergie en SMRs. Kijk, u weet allemaal dat JA21 daar een lichtelijke obsessie mee heeft. In het coalitieakkoord staat dat wij de komende jaren ook onderzoek gaan doen naar andere innovatieve technieken, waarbij we ook de voor- en nadelen van thorium en small modulair reactors, kleine kerncentrales, die SMRs, in beeld willen brengen. In de klimaatplannen heeft het Rijk hiervoor onderzoekbudget beschikbaar gesteld en voor deze middelen dienen we een aanvraag in. Toen hebben we de samenwerking opgezocht met onze Tweede Kamerfractie.

Vervolgens is er in de Tweede Kamer een amendement ingediend door Eerdmans en Stoffer. Die hebben het mogelijk gemaakt dat de ontwikkeling van SMRs, dat het uitgavenbedrag voor 2024 verhoogd is van vier ton naar tien miljoen. Daarmee kunnen provincies voortvarend aan de slag.

3710 Deze motie werd bijvoorbeeld in Brabant afgelopen vrijdag al aangenomen. We hopen ook dat die in Noord-Holland aangenomen wordt. Volgens mij past die echt, nou ja, perfect in het coalitieakkoord, want met dit geld kunnen wij onderzoek doen naar geschikte locaties voor SMRs en de voorwaarden om het aan te leggen, bijvoorbeeld als het gaat om scholing, het netwerk en daaraan verwante zaken. De motie wordt in ieder geval mede ingediend door Volt, door 50PLUS

3715 en door het CDA. Ik zal nu even het dictum voorlezen. Wij verzoeken Gedeputeerde Staten een aanvraag in te dienen voor een deel van in 2024 vrijgespeelde middelen ten bedrage van tien miljoen voor de ontwikkeling van SMRs binnen de provincie Noord-Holland. Bij goedkeuring van deze aanvraag deze fondsen direct aan te wenden voor de ontwikkeling van SMRs binnen de provincie en het aangevraagde bedrag op te nemen in de provinciale begroting van 2024. Om de

3720 capaciteit te reserveren voor de implementatie en onderzoeken gerelateerd aan de ontwikkeling van SMRs, zodat deze effectief kunnen worden uitgevoerd binnen de provincie en waar mogelijk samenwerking te zoeken met andere provincies ten einde kennisdeling op dit gebied te bevorderen. Voorzitter, ik zal hem officieel indienen. Als deze SMRs er dan weer in zouden komen, dan maakt u ons nog iets enthousiaster over de begroting. Dan kunnen we misschien ons

3725 lijstje van positieve punten de volgende keer ook wat langer maken. Tot zover. Dank u wel.

Motie 159–6 november 2023

Onderzoek en implementatie van Small Modular Reactors (SMRs) in Noord-Holland

3730

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- *De inzet op duurzame energie in de provincie Noord-Holland voornamelijk inzet op*
- *wind- en zonne-energie;*
- 3735 • *Het kabinet kernenergie ziet als nuttige aanvulling op de andere energiebronnen;*
- *Op 24 oktober jl. het amendement Eerdmans/Stoffer is aangenomen op de begroting van Economische Zaken en Klimaat over middelen voor de ontwikkeling van SMRs;*
- *Door dit amendement er in 2024 in totaal 10 miljoen euro is gereserveerd ten behoeve van de ontwikkeling van SMRs;*
- 3740 • *Provincies met dit geld onderzoek kunnen doen naar de ontwikkeling van SMRs, bijvoorbeeld geschikte locaties en voorwaarden waaronder SMRs kunnen worden gebouwd.*

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' van de provincie Noord-Holland over kernenergie/SM R's is opgenomen:*
- 3745 *"De komende jaren gaan we ook onderzoek doen naar andere innovatieve technieken, waarbij we ook de voor- en nadelen van thorium en small modular reactors (kleine kerncentrales) in beeld willen brengen. In de klimaatplannen heeft het Rijk hiervoor een onderzoeksbudget beschikbaar gesteld. Voor deze middelen dienen we een aanvraag in".*

3750 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- Een aanvraag in te dienen voor een deel van de in zoz4 vrijgespeelde middelen ten bedrage van 10 miljoen euro voor de ontwikkeling van SMRs binnen de provincie Noord-Holland;
- Bij goedkeuring van deze aanvraag, deze fondsen direct aan te wenden voor de ontwikkeling van SMRs binnen de provincie en het aangevraagde bedrag op te nemen in de provinciale begroting van 2024;
- Ambtelijke capaciteit te reserveren voor de implementatie en onderzoeken gerelateerd aan de ontwikkeling van SMRs, zodat deze effectief kunnen worden uitgevoerd binnen de provincie;
- Waar mogelijk samenwerking te zoeken met andere provincies teneinde kennisdeling op dit gebied te bevorderen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Kelly Uiterwijk (JA21), Maik de Weerd (Volt), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS) en Dennis Heijnen (CDA).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie is ondertekend en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we verder met de heer Deen van de PVV.

De heer **DEEN** (PVV): Ja, even bijkomen, voorzitter. Een mooie, bevlogen inbreng van JA21. Dank daarvoor.

Goed. Dank u wel. Vandaag bespreken we de begroting voor 2024, de eerste van dit nieuwe college. Maar wie dacht na de Provinciale Statenverkiezingen afgelopen maart dat er eindelijk een frisse, nuchtere wind zou gaan waaien door dit provinciehuis, die komt toch een beetje bedrogen uit. Want ook dit nieuwe college volgt braaf Den Haag en Brussel en plaveit net zo fanatiek de weg richting economische ondergang. Dat bleek eigenlijk al uit het coalitieakkoord, maar wordt nog eens bevestigd in deze eerste begroting. Vele miljoenen euro's belastinggeld worden verspild en op de tekentafel ontworpen problemen, zoals klimaat en stikstof. Dat is op zich natuurlijk al erg genoeg, maar ook de levens van onze burgers worden er zwaar door ontwricht. Zo draagt het college tot en met 2027 bijna maar liefst 84 miljoen euro belastinggeld bij aan de energietransitie. Een transitie die aantoonbaar onhaalbaar is door zon en wind, die het landschap en de natuur verwoest, die het milieu vervuult en de energiezekerheid ondermijnt. Op onze vraag aan gedeputeerde Kocken of er ook een breed, extern onderzoek komt naar de financiële ruimtelijke milieu en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie kwam helaas een beantwoording van één woord: nee. Daarom voorzitter, onze fractie wil daarom een motie indienen met het dictum: verzoekt het college om zo snel mogelijk een breed, extern onderzoek te houden naar de financiële ruimtelijke milieu en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie. Dat is deze. Alstublieft.

Motie 160–6 november 2023

Breed extern onderzoek naar de financiële, ruimtelijke, milieu- en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *De energietransitie voor een groot deel is gebaseerd op de toepassing van zonnepanelen en windturbines.*

Overwegende dat:

- *Deze invulling van de energietransitie fysiek onhaalbaar is en enorme risico's met zich meebrengt op het gebied van financiën, ruimtelijke ordening, natuur en milieu;*
- *Het College heeft laten weten in de Memorie van Antwoord dat er geen breed extern onderzoek komt naar de financiële, ruimtelijke, milieu- en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie;*
- *Een dergelijk onderzoek, kijkende naar de enorme impact die de energietransitie heeft op het leven van onze burgers, van essentieel belang is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Zo snel mogelijk een breed extern onderzoek te houden naar de financiële, ruimtelijke, milieu- en natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie en PS daarover te informeren.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Marco Deen (PVV).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, driekwart van de Nederlandse energie moet in de toekomst van gigantische windparken op de Noordzee komen. Uit een recent bericht van minister Jetten blijkt dat de komende vijftientig jaar maar liefst veertig miljard euro extra. Er was al vijftig miljard voor uitgetrokken, het is veertig miljard extra. Dat maakt negentig miljard euro om de stroom aan land te krijgen. Dat astronomische bedrag zal ongetwijfeld nog verder gaan stijgen. Betrouwbare en betaalbare energie is onmisbaar, wat ons betreft, voor een goede werkende samenleving. Daarom is de PVV van mening dat het college alles uit de kast moet halen om bij het demissionaire en toekomstige kabinet te lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen. De natuur en onze vissers zullen dat ook zeer waarderen, voorzitter. Want als de windparken op de Noordzee nog meer worden uitgebreid, dan kunnen onze hardwerkende vissers ook hun laatste schepen wel aan de kade laten. Of erger nog, door de shredder halen, met alle gevolgen van dien. Deze sector is al grotendeels gesloopt, voorzitter. Daarom een motie met het dictum: verzoekt het college om actief bij het Rijk te lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen.

Motie 161–6 november 2023

Actief bij het Rijk lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Driekwart van de Nederlandse energie in de toekomst van gigantische windparken op de Noordzee moet komen;*
- *Minister Jetten heeft laten weten dat de komende 25 jaar een bedrag van 40 miljard € extra nodig is om de stroom aan land te krijgen.*

Overwegende dat:

- *Het genoemde bedrag van 40 miljard euro de komende jaren waarschijnlijk nog verder zal stijgen;*
- *De windsector te maken heeft met zwaar financieel weer en steeds meer projecten onder druk komen te staan;*
- 3845 • *Energie uit wind nooit kan voldoen aan de energievraag, alsmede een zware wissel trekt op natuur en milieu;*
- *De Noordzee misschien wel ons enige echte natuurgebied is en daarom niet in een groot industrieterrein moet veranderen;*
- 3850 • *Windparken op zee de bedrijfsvoering van vissers ernstig hinderen met alle sociaaleconomische gevolgen van dien.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Actief bij het Rijk te lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3855 *Ondertekening: Marco Deen (PVV).*

De **VOORZITTER**: Dank. Handtekening eronder en onderdeel van onze beraadslagingen.

3860 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, misschien wel de belangrijkste taak van de provincie is onderhoud en aanleg van de provinciale infrastructuur. Maar ook hier duikt het CO₂-spook op wat veel belastinggeld kost, terwijl er geen aantoonbaar effect is. Een interessant feit dat veel mensen helaas niet weten, is dat bijna 95 procent van de wereldwijde CO₂-uitstoot door de natuur komt. U hoort het goed, voorzitter: 95 procent door de natuur; niet door de mens. De burger mag bloeden voor op drijfzand gebouwd beleid, betaald van belastinggeld. En dan, 3865 voorzitter, verhoogt dit college ook nog eens het opcententarief. Waar de normale burger en ondernemer moet bezuinigen om het huishoudboekje sluitend te krijgen, doet overheid dat niet. Die legt de rekening neer bij de burgers en ondernemers middels belastingverhogingen.

3870 Voorzitter, de onwetendheid regeert. Beleid baseren op hardnekkige misvattingen richt enorme schade aan, zoals ik zojuist al aangaf, inzake de energietransitie. Dat tast ook het vertrouwen in de politiek aan. Een van de belangrijkste oorzaken hiervan is gelegen in de wijze waarop we met elkaar omgaan. Er is onvoldoende sprake van luisterbereidheid naar door anderen aangedragen, relevante en aantoonbare feiten. Dan gaat het niet alleen om Statenfracties, maar ook om wetenschappers met relevante kennis van zaken. Daarom een motie, voorzitter, met het volgende 3875 dictum: verzoekt het college inzake toekomstig stikstof-, klimaat- en energiebeleid om proactief oog te hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken.

Motie 162–6 november 2023

Proactief oog hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken

3880

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- *Wetenschappers met relevante kennis van zaken die feiten naar voren brengen die haaks staan op het gevoerde stikstof-, klimaat- en energiebeleid niet worden gehoord en zelfs 3885 worden tegengewerkt.*

Overwegende dat:

- *Het gevoerde stikstof-, klimaat- en energiebeleid enorme impact heeft op het leven van onze burgers, waardoor het van essentieel belang is dat alle feiten worden meegenomen in de beleidscycli.*

3890 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Inzake toekomstig stikstof-, klimaat- en energiebeleid om proactief oog te hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3895 *Ondertekening: Marco Deen (PVV).*

De **VOORZITTER**: U heeft het goed voor elkaar. Ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

3900 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, zoals ik al eerder liet doorschemeren, wordt de portemonnee van onze burgers geplunderd door steeds hogere lasten en door overheden die een belastinggeld op een verkeerde manier uitgeven. Maar als burgers geld willen gaan pinnen, lukt dat regelmatig niet, omdat steeds meer pinautomaten verdwijnen en ook te veel pinautomaten in de provincie vaak buiten werking zijn. Uit gegevens blijkt dat meer dan zes procent van de pinautomaten in de
3905 maand september minstens één keer kapot was. En uit onderzoek blijkt dat in vergelijking met andere gebieden de problemen in Noord-Holland het langst duurden. Voorzitter, dat lijkt niet zoveel, maar waar in de grote steden vaak nog op loopafstand en andere pinautomaat
3910 voorhanden is, geldt het helaas niet in andere delen van Noord-Holland. Dat is onaanvaardbaar, aangezien veel burgers afhankelijk zijn van contant geld. Daarom een volgende motie, de laatste van de PVV, met het dictum – overigens mede-ingediend door de BBB: verzoekt het college om richting de betrokken actoren en het IPO de uitdrukkelijke wens uit te spreken alle mogelijke manieren aan te grijpen om Geldmaat haar afspraken te laten nakomen.

Motie 163–6 november 2023

3915 **Geldmaat moet afspraken nakomen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateerende dat:

- *Uit gegevens blijkt dat meer dan 6 procent van de Noord-Hollandse pinautomaten in de*
3920 *maand september minstens één keer kapot was en dat in vergelijking met andere gebieden de problemen in Noord-Holland het langst duurden;*
- *De norm van 2,5 procent die is afgesproken in 2022 tussen De Nederlandsche Bank en de drie grootste banken dus bij lange na niet wordt gehaald door Geldmaat;*
- *Geldmaat ook niet voldoet aan de afstandseis dat bijna 100 procent van de Nederlanders*
3925 *binnen vijf kilometer afstand van een pinautomaat moet wonen, aangezien ruim acht procent van de Texelaars op meer dan vijf kilometer afstand van een pinautomaat woont.*

Overwegende dat:

- *Contant geld een wettelijk betaalmiddel is en veel burgers afhankelijk zijn van deze betaaltvorm;*
 - *De gevolgen van de beschreven problematiek het grootst zijn in gebieden buiten de grote steden;*
- 3930

- *Het daarom van essentieel belang is dat Geldmaat haar afspraken nakomt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Richting de betrokken actoren en het IPO, de uitdrukkelijke wens uit te spreken alle mogelijke manieren aan te grijpen om Geldmaat haar afspraken te laten nakomen.;*
- 3935 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Marco Deen (PVV) en Vincent Valk (BBB).

3940 De **VOORZITTER**: En ook deze maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, ik ga richting afsluiting. De ervaring leert dat de PVV altijd gelijk krijgt. Vaak met een vertraging van enkele maanden, soms enkele jaren, maar we krijgen gelijk. Altijd. En toch blijven we goede hoop houden dat het kwartje ook in dit huis zal gaan vallen. Maar we moeten wel realistisch zijn. Want hoe langer het duurt voordat dit gebeurt, hoe groter de maatschappelijke ontwrichting, die we achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. En voorheen strijdt de PVV, voorzitter. Dus laten we daarom met zijn allen onze verantwoordelijkheid nemen en het kwartje zonder parachute laten vallen. Aan alle kiesgerechtigde burgers van onze provincie kan de PVV maar één advies geven: hanteer op woensdag 22 november verstandig uw rode potlood, stem de kartelpartijen naar huis en stem op de Partij voor de Vrijheid. Dank u wel, voorzitter.

3945

3950

De **VOORZITTER**: Dat was een reclameblokje. Het orakel heeft gesproken. U heeft alles ingeleverd. Dank u wel. Statenlid De Weerdt.

3955 De heer **DEEN** (PVV): Dank, meneer de voorzitter. Wat een leuk einde, zo'n reclameblokje van mijn collega van de Partij voor de Vrijheid. Wij gaan proberen er wat minder een verkiezingscampagne van te maken.

3960 Beste inwoners, kijkers thuis en collega-politici, de begroting verbindt de toekomstplannen aan het geld. Ofwel: hoe willen wij in de provincie van toekomstplannen werkelijkheid maken? En zo kijken wij naar de begroting. De tweede zin van het voorwoord valt al op: "naar een leefbare en economisch, krachtige provincie", staat er. Ja, daar kan je het natuurlijk niet mee oneens zijn. Iedereen heeft een mening, iedereen heeft een visie, iedereen heeft dromen. Maar wij zitten, beste collega's, in de politiek. Wij kunnen van verre toekomstdromen werkelijkheid maken. Toen ik op vijftien maart verkozen werd, dacht ik dat we precies dat gingen doen: van toekomstdromen werkelijkheid maken. Maar tot dusver zie ik dromen, die bij dromen blijven. Daarom wil ik graag een handje helpen. Ik vind dat we de toekomst moeten schetsen en vanuit die toekomst terug moeten beredeneren naar de keuzes van vandaag. Noord-Hollanders en collega-politici, het is tijd voor een visie. Zet je bril op, it's gonna be a ride.

3965

3970

Om te beginnen Europa. In 2050 is de plek van Noord-Holland in Europa duidelijk. Naast een provincie is zij ook een officiële Europese regio. Het is helder hoe de Europese geldstromen in de provincie lopen, het is helder welke taken Noord-Holland heeft en welke taken zij aan Europa over kan laten. Voor onze inwoners is het duidelijk hoe Europa en Noord-Holland met elkaar zijn verbonden. En bovenal ontkent de nieuwe generatie politici de relatie tussen Europa en Noord-Holland niet meer. De Noord-Hollandse vlag wappert trots naast het Nederlandse rood-wit-

3975

blauw en het Europese blauw-geel. Terug naar nu. Anno 2023 gaat de Europese integratie onverminderd door. Dat we de bus volgens Europese regels aanbesteden en dat we ons in
3980 Noord-Holland hard maken voor Natura 2000-gebieden geeft dat weer goed aan. Het debat in
deze Staten moet niet gaan over meer of minder Europa, want wij, beste collega's, daar gaan we
simpelweg niet over in de provincie. Het debat moet gaan over wat wij in Noord-Holland doen
aan de onverminderd Europese integratie. Daarvoor moeten we nu de Europese subsidies die via
3985 de provincie worden besteed in de begroting inzichtelijk maken. Er is best wel beleid dat de
provincie voert en bekostigd wordt door de Europese Unie. Neem het Just Transition Fund, een
Europees fonds om regio's die van hun inkomsten sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen
door een rechtvaardige energietransitie te helpen. Er wordt bijna zestig miljoen euro aan
Europees geld in de regio geïnvesteerd voor ons provinciaal beleid. En er komen alleen maar
meer van dit soort Europese investeringsplannen. Allemaal fondsen die Noord-Holland kan
3990 inzetten om onze beleidsdoelen te halen. De begroting rept met geen woord over Europese
fondsen. Hoe kunnen wij, Provinciale Staten, dan een goede afweging maken hoe provinciale
gelden te verdelen? Hoe kunnen inwoners er dan op vertrouwen dat de begroting compleet is? Wij
vinden dat Europese subsidiestromen in de begroting inzichtelijk gemaakt moet worden. De
provincie Utrecht is het al gelukt. En onlangs zei BBB-gedeputeerde Egbert van Dijk in de
3995 provincie Drenthe, op aangeven van Volt, toe om Europese financiële stromen inzichtelijk te
maken. En daarom roepen wij GS op hetzelfde te doen met de motie Europese subsidiestromen
inzichtelijk maken. Met als dictum: Provinciale Staten vragen Gedeputeerde Staten om te
onderzoeken hoe de inzet van Europese gelden die via de provincie besteed worden in de
begroting inzichtelijk gemaakt kan worden en daarover een implementatievoorstel te doen en
4000 voor de begroting van 2025 aan PS terug te koppelen. Deze is mede-ingediend op Partij voor de
Dieren en JA21.

Motie 164–6 november 2023

Europese subsidiestromen inzichtelijk maken

4005

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland grote financiële en regelgevende belangen heeft in Europa;*
- *De Europese commissie naast maatregelen ook steeds meer financieringspakketten*
4010 *presenteert;*
- *Lang niet alle relevante informatie uit Europa in de provincie landt, en daarmee*
onvoldoende op de Europese integratie inspeelt;
- *Een advies uit onderzoeksrapport van ad hoc naar vanzelfsprekend van de VNG en het*
HNP luidt om onder meer het verwerven van Europese subsidies zichtbaar te maken;
- *De Europese subsidiestromen die via de provincie worden ingezet niet inzichtelijk zijn.*
4015

Overwegende dat:

- *Er uit een door de provincie gedane inventarisatie blijkt dat tussen 2014–2020 meer dan*
€ 1,3 miljard aan Europese gelden in de provincie zijn geïnvesteerd;
- *De provincie voor onder meer Kansen voor West, Interreg en het*
4020 *Plattelandsontwikkelingsprogramma Europese subsidies ontvangt;*
- *De Europese Unie dit en volgend jaar nog met nieuwe investeringsplannen komt die de*
provincie raken en die provincie kan inzetten, zoals op het gebied van waterkwaliteit;

- *Deze subsidies een belangrijk instrument zijn om provinciaal beleid tot uitvoering te brengen;*
- *Het om goed budgetrecht uit te oefenen wenselijk is dat alle geldstromen die via de provincie lopen in de begroting worden opgenomen.*

4025

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken hoe de inzet van Europese gelden die via de provincie besteed worden in de begroting inzichtelijker gemaakt kan worden;*
- *En daarover een implementatievoorstel te doen en vóór de begroting 2025 aan PS terug te koppelen.*

4030

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerd (Volt), Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Daniël van den Berg (JA21).

4035

De **VOORZITTER**: Ja, dank.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Noord-Holland en de Europese Unie kunnen niet meer om elkaar heen. Zoals het Huis van de Nederlandse Provincies al aangeeft: zeventig procent van het beleid dat in Europa wordt gemaakt, landt in de provincie. Zo ook circulaire economie. Noord-Holland wil in 2050 een volledig circulaire economie. Dat is staand beleid. Europa wil dat ook. En gelukkig ziet de provincie dat ook. Daarom zijn we verheugd dat gedeputeerde Rommel bestuurlijk dossierhouder voor circulaire economie is. Het huis van de Nederlandse Provincies behartigt onze belangen in Europa. Maar er valt ook een hoop uit Europa te halen, zoals heel veel geld. Op dit moment benutten we niet alle financiële kansen uit Europa. En zoals de zes miljoen euro voor het Just Transition Fund laat zien, zijn het heel, heel grote kansen. Wij vinden dat de provincie hier meer voor moet doen. Hoognodig, ook omdat het meest recente Randstedelijk rapport laat zien dat het de provincie niet gelukt is om de transitie naar circulaire economie te versnellen. En daarom dienen wij de motie in Meer Europees geld voor circulaire economie, met als dictum: Provinciale Staten vragen Gedeputeerde Staten om te onderzoeken of/hoe extra middelen ingezet kunnen worden om in de Europese Unie extra fondsen te werven om de transitie naar circulaire economie te versnellen, dekking in het programma Bestuur of programma Circulaire Economie te vinden en daar zo snel mogelijk over terug te koppelen aan Provinciale Staten. De motie is ingediend samen met Partij voor de Dieren en de ChristenUnie.

4040

4045

4050

4055

Motie 165–6 november 2023

Meer Europees geld voor circulaire economie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *in Verbindend Vooruit! hoge ambities staan om de transitie naar circulaire economie te versnellen;*
- *Sinds de start van de European Green Deal in 2019 steeds meer maatregelen worden uitgewerkt en gepresenteerd;*
- *De Europese commissie naast maatregelen ook steeds meer financieringspakketten presenteert;*

4065

- *Zowel de Europese Unie als de provincie Noord-Holland in 2050 een volledig circulaire economie wil zijn;*
- *De Randstedelijke Rekenkamer concludeert dat provincie Noord-Holland de transitie naar circulaire economie nog niet heeft weten te versnellen.*

Overwegende dat:

- *Huis van de Nederlandse Provincies constateert dat de Europese Unie steeds belangwekkender wordt voor provincies;*
- *De Europese Unie dit en volgend jaar nog met nieuwe investeringsplannen komt die de provincie raken, zoals op het gebied van waterkwaliteit;*
- *Er financiële kansen liggen voor de provincie Noord-Holland;*
- *De Randstedelijke Rekenkamer het belang van circulaire economie nogmaals benadrukt;*
- *GS bestuurlijk dossierhouder in Circulaire Economie bij het Huis van de Nederlandse provincies is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken of/hoe extra middelen ingezet kunnen worden om in de Europese Unie extra fondsen te werven om de transitie naar circulaire economie te versnellen;*
- *Dekking in programma Bestuur of programma Circulaire Economie te vinden;*
- *En daar zo snel mogelijk over terug te koppelen aan PS.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt), Michel Klein (ChristenUnie) en Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): En nu, een gezonde leefomgeving. In 2050 leven we in een schone en klimaatneutrale provincie. De gezonde mens en natuur is de kern van provinciale besluitvorming. Dat heeft de economie geïnspireerd om het zelf te doen, met de maakindustrie in het bijzonder. De provincie is volledig geëlektrificeerd en draait op waterstofeconomie. De Noordzee staat vol windturbines en nabij Petten staat een small modular reactor, de daken van gebouwen op bedrijventerreinen liggen vol zonnepanelen en talloze gemeenschappen draaien op zonne-energiecoöperaties. Overal worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt en grondstoffen hergebruikt, van de lokale machinebouw tot aan een grote staalfabriek. En dat betekent nu, anno 2023, dat we alles uit de kast moeten trekken om te verduurzamen. Wij vinden dat de provincie hier een grote broek aan mag trekken en veel ambitieuzer mag zijn. En daarom dienen wij de motie Meer geld begroten voor verduurzamen maatschappelijk vastgoed van het CDA mede in. Eigenlijk willen we nog sneller verduurzamen en dat we een hogere opzet bekostigen, maar deze motie is een stapje in de goede richting.

Voor een goede leefomgeving voor mens en natuur in de toekomst moeten we nu beginnen met natuurinclusief bouwen. Het is al staand beleid, maar het is goed dat we daar nu werk van gaan maken. Het is allang aangetoond dat betonnen stenen minder goed bewoonbaar zijn dan steden die in balans zijn met natuur en met een grote biodiversiteit. En wij zijn van mening dat we snel en veel moeten bouwen, maar dan wel zo natuurinclusief mogelijk. En daarom dienen wij samen met Partij voor de Dieren en de ChristenUnie daar een motie over in.

Ruimte. Volgen onderwerp. In 2050 is het tekort aan ruimte opgelost. Of nou ja, opgelost is niet het juiste woord. We hebben een goede manier gevonden hoe met beperkte ruimte om te gaan.

- En hoe ziet het eruit? Wat Volt betreft: verdere verstedelijking met hoogbouw in de Metropool.
- 4115 Dorpen in het landelijk gebied krijgen er een straatje of buurtje bij. En er is land gewonnen in het Markermeer. Daarvoor willen wij scherpe keuzes maken. Waar wonen mensen? Hoeveel hectare grond is agrarisch? Wat is nou precies landelijk gebied? En waar komen industrieterreinen? Deze keuzes zijn niet in geld uit te drukken. Het zijn een echt politieke keuzes en wij willen hier tijdens ons mandaat werk van gaan maken.
- 4120 Volgens onderwerp: woningbouw. In 2050 kan iedereen binnen zes maanden een passende woning vinden. Voor elke levensfase zijn er voldoende woningen in de buurt beschikbaar. Verlaat je het ouderlijk nest, dan kan je binnen zes maanden naar een betaalbare jongeren- of studentenkamer. Ga je samenwonen? Binnen zes maanden trek je een appartement in.
- 4125 Gezinsuitbreiding? Binnen zes maanden verhuis je naar een gezinswoning met tuin. Kinderen eindelijk het huis uit? Binnen zes maanden, ja, ja, woon je in een kleinere woning met een rustige omgeving. Dat betekent dat we nu aandacht moeten gaan vragen voor bouwen voor de jonge en toekomstige generatie. In je jonge jaren ben je het meest kwetsbaar. Je zit nog in de schoolbanken, je hebt nog niet die goedbetaalde baan en bent het leven nog aan het ontdekken.
- 4130 En juist dan is het noodzakelijk om te kunnen sparen en te leven. Een passende woning is, nogmaals, dan onmisbaar. En het hoeft geen paleis met een tuin te zijn midden in de stad. Een kamer in een gedeelde woning of appartementencomplex voelt al als een paleis. En wij vinden dat onze jonge inwoners onvoldoende aandacht krijgen. Daarom willen we dat wij, Provinciale Staten, zich uitspreken om meer aandacht aan jongeren en starters in het woonbeleid te geven.
- 4135 Daarom dienen wij de motie Meer aandacht voor wonen voor jonge Noord-Hollanders in met als dictum: Provinciale Staten vragen GS meer aandacht aan jongeren en starters in staand en nog te ontwikkelen woonbeleid te geven. Dat doen we samen met D66, ChristenUnie, CDA, Partij voor de Dieren en JA21.

4140 **Motie 166–6 november 2023**
Aandacht voor wonen voor jonge Noord-Hollanders

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constateernde dat:

- 4145
- *Tekort aan woningen de bestaanszekerheid van groepen met lage inkomens aantast;*
 - *63% van de jongeren en studenten geneigd zijn over twee jaar te willen verhuizen;*
 - *Een groeiende groep aangeeft wel te willen verhuizen, maar geen andere woning kan vinden;*
 - *In de contourennota ruimte2 staat dat ruimtelijk ordeningsbeleid recht moet doen aan volgende generaties, te beginnen bij de huidige jongeren en starters.*
- 4150

Overwegende dat:

- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het college het belangrijk vindt dat er voor iedereen die dat wil een passende woning in Noord-Holland is;*
 - *Jongeren en starters binnen dat streven een belangrijk onderdeel zijn;*
 - *Jongeren en starters veel binding hebben met de dorpen en steden in Noord-Holland en van groot belang zijn voor een vitale gemeenschap;*
 - *De financiële situatie van jongeren en starters niet overeenkomen met het woningaanbod in de provincie;*
- 4155

- Een beperkt aanbod van betaalbare koop- en huurwoningen voor jongeren en studenten een van de oorzaken is dat er geen passende woningen beschikbaar zijn.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Meer aandacht aan jongeren en starters in staand en nog te ontwikkelen woonbeleid te geven.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt), Laurien Berkvens (D66), Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Daniël van den Berg (JA21).

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Beste coalitiepartners, helaas heb ik jullie naam niet onder deze motie kunnen vinden. In jullie verkiezingsprogramma's zie ik de jongeren en starters steeds terugkomen. Dus ik nodig jullie uit, ik daag jullie uit: laat jullie horen, kom naar me toe en geef samen met ons het heldere signaal naar onze jonge inwoners.

Woningbouwbeleid voor jonge en toekomstige generaties zijn vaak betaalbare woningen en wij vinden dat de provincie een scherpe en vooral een eerlijke en rechtvaardige definitie moet hanteren. Daarom dienen we de motie, die het CDA zo gaat aankondigen daarover, in. Iedereen binnen zes maanden een passende woning betekent dat we nu sneller moeten gaan bouwen. De doorlooptijd van bouwplan tot aan het opleveren van de sleutel kan zomaar tien jaar duren. Voor het moment dat een projectontwikkelaar initiatief neemt tot de sleutels worden opgeleverd, komt zij met veel gemeenteambtenaren in aanraking. Denk aan flora- en faunaonderzoek of het organiseren van inspraakmomenten. Alle Noord-Hollandse gemeenten kampen met grote arbeidsmarkttekorten. Maar kleinere gemeenten, meer dan grote. Neem bijvoorbeeld de gemeente Dijk en Waard. Daar staan drie vacatures voor het ingenieursbureau en de vergunningverlening open. Wat zegt dat? Te weinig werknemers betekent een langere doorlooptijd en een groter risico voor projectontwikkelaars. Begrijp me niet verkeerd. Volt is blij met de flexibele schil, maar minder blij met hoe dat wordt ingezet. Gemeenten hebben geen geld, maar gemeenten hebben goede mensen nodig. En wij willen dat de provincie zich daarop richt. En wij dienen de motie Steun aan gemeenten voor versnellen woningbouw in, met als dictum: Provinciale Staten vragen Gedeputeerde Staten om te onderzoeken hoe en of de provincie gemeenten kan helpen met de doorlooptijd van bouwprojecten te verkorten, zoals een efficiënter flora- en faunaonderzoek of efficiëntere inspraakmomenten te organiseren zonder aan zorgvuldigheid in te boeten, en daarvoor bij de grote tweede begrotingswijziging met een implementatievoorstel te komen en indien nodig met een dekkingsvoorstel bij PS te komen. Deze motie dienen we in samen met de ChristenUnie en het CDA.

Motie 167-6 november 2023

Steun aan gemeenten voor versnellen woningbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het college het belangrijk vindt dat er voor iedereen die dat wil een passende woning in Noord-Holland is;*

- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het provinciebestuur steun wil bieden en samen wil zoeken naar oplossingen wanneer het erop lijkt dat gemeenten hun taken niet adequaat uit kunnen voeren;*
 - *Het college tot 2030 184.000 woningen wil bouwen;*
 - *Er signalen zijn dat door verschillende oorzaken deze doelstelling niet gehaald dreigt te worden;*
 - *Het onder meer door wisselende marktomstandigheden voor projectontwikkelaars moeilijker wordt om business cases rond te krijgen;*
 - *Er signalen zijn dat flora- & faunaonderzoek een vertragende factor in woningbouwprojecten is;*
 - *Er signalen zijn dat het organiseren van inspraakmomenten de projectontwikkeling belemmert.*
- 4215 *Overwegende dat:*
- *Het woningtekort de bestaanszekerheid van Noord-Hollanders aantast;*
 - *Het Noord-Hollandse woningtekort met 4,8 % onverminderd hoog blijft;*
 - *Het college de gemiddelde bouwproductie ten opzichte van vorige jaren wil verdubbelen;*
 - *Onder meer een kortere doorlooptijd van bestemmingsplan tot en met het overdragen van de sleutels helpt om sneller te bouwen;*
 - *Noord-Hollandse gemeenten kampen met arbeidsmarkttekorten.*
- 4220 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*
- *Te onderzoeken hoe en of de provincie gemeenten kan helpen de doorlooptijd van bouwprojecten kan verkorten, zoals een efficiënter flora- & faunaonderzoek of inspraakmomenten zonder aan zorgvuldigheid in te boeten;*
 - *En daarvoor bij de tweede begrotingswijziging met implementatievoorstel te komen;*
 - *En indien nodig met een dekkingsvoorstel bij PS terug te komen.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*
- 4230 *Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt), Michel Klein (ChristenUnie) en Dennis Heijnen (CDA).*

De **VOORZITTER**: Ik voel een aandachtspunt aankomen bij het volgende presidium, denk ik zomaar. Maar u blijft nog verdacht rustig, dus ik ga ervan uit dat er nog meer Statenleden zijn die straks een handtekening nodig hebben.

- 4235
- Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dat betekent ook, als we woningbouw willen versnellen, dat we naar andere instrumenten moeten gaan kijken. En in Nederland bepalen provincies wat er met de grond mag gebeuren. Gemeenten gaan over hoe het eruit komt te zien. Er zijn juridische instrumenten die meer provinciale regie geven. Met een proactieve aanwijzing draagt de provincie de gemeenten op een bestemmingsplan met een bepaald doel op te stellen. Een zwaar instrument, maar ligt er dan een provinciaal inpassingsplan? Dat we zien dat het een zwaar instrument is, komt ook voort uit het feit dat sinds 2009 de provincie nooit een proactieve aanwijzing heeft afgegeven. Maar het coalitieakkoord staat bol van meer regie op de ruimtelijke ordening. En dat willen wij ook. En wat geeft nou meer regie dan juridische instrumenten? Laat ik duidelijk zijn: Volt wil juridische instrumenten niet lichtzinnig inzetten. Wij willen dat een proactieve aanwijzing wordt gecombineerd met de flexibele schil. Kortweg, wij willen in goed overleg met gemeenten de proactieve aanwijzing combineren met de flexibele schil. Dat wil eigenlijk zeggen: beste gemeente, als jullie een bestemmingsplan met dit doel op gaan stellen,
- 4240
- 4245

4250 dan zorgen wij, de provincie, ervoor dat er genoeg capaciteit is. Een stok en een wortel. Dat is regie. En daarom dienen wij een motie in, getiteld Echte provinciale regie op woningbouw, met als dictum: te onderzoeken hoe het inzetten van het instrument proactieve aanwijzing helpt de woningbouw te versnellen, een voorstel op te stellen voor het inzetten van een flexibele schil bij het afgeven van een proactieve aanwijzing en daarvoor de eerstvolgende begrotingswijziging met een investeringsvoorstel bij PS terug te komen. En dit keer zonder extra handtekening. We dienen
4255 hem in samen met het CDA.

Motie 168–6 november 2023

Echte provinciale regie op woningbouw

4260 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*

Constateernde dat:

- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het college het belangrijk vindt dat er voor iedereen die dat wil een passende woning in Noord-Holland is;*
- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het college de ruimtelijke regiefunctie*
4265 *daadkrachtig in wil vullen;*
- *Het college tot 2030 184.000 woningen wil bouwen;*
- *Er signalen zijn dat door verschillende oorzaken deze doelstelling niet gehaald dreigt te worden;*
- *De bevolking door verschillende oorzaken harder groeit dan geprognosticeerd en er dus*
4270 *meer woningen nodig zijn.*

Overwegende dat:

- *Het woningtekort de bestaanszekerheid van Noord-Hollanders aantast;*
- *Het Noord-Hollandse woningtekort met 4,80/o2 onverminderd hoog blijft;*
- *Het college de gemiddelde bouwproductie ten opzichte van vorige jaren wil verdubbelen;*
- 4275 • *Onder meer een kortere doorlooptijd van initiatief tot en met het overdragen van de sleutels helpt om de doelstelling te halen;*
- *Noord-Hollandse gemeenten kampen met arbeidsmarkttekorten;*
- *De provincie verschillende juridische instrumenten in handen heeft om de woningbouw te versnellen.*

4280 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Te onderzoeken hoe het inzetten van het instrument proactieve aanwijzing helpt de woningbouw te versnellen;*
- *Een voorstel op te stellen voor het inzetten van de flexibele schil, bij het afgeven van een proactieve aanwijzing aan een gemeente (ten behoeve van de benodigde versnelling);*
- 4285 • *En daarvoor bij de eerstvolgende begrotingswijziging met een investeringsvoorstel bij PS terug te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerdt (Volt) en Dennis Heijnen (CDA).

4290

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Het laatste onderwerp dat ik aan wil snijden is mobiliteit. In de provincie van 2050 zijn we erachter gekomen dat het sneller, makkelijker en comfortabeler is om met groepsvervoer naar het werk te reizen. Mogelijk gemaakt door de ver ontwikkelde

4295 kunstmatige intelligentie, het autonome vervoer en het feit dat mensen gewoon minder met de auto gaan. Want het gaat niet om het hebben van een grotere auto dan je burens, maar het gaat om zonder stress vlot naar je werk te gaan. Gefrustreerd in de file staan is verleden tijd. En alle Noord-Hollandse bussen zijn elektrisch en rijden autonoom. Woon je dichterbij werk? Dan is de elektrische fiets op het uitgebreide netwerk van doorfietspaden de perfecte optie. En dat betekent dat we nu moeten nadenken over autonoom vervoer. In de Verenigde Staten rijd je al in 4300 een zelfrijdende Tesla. Over de hele wereld zijn er experimenten met autonoom goederenvervoer, zoals de Autonomous Transit System. Oftewel, autonoom openbaar vervoer. Je hoeft maar te Googelen en je vindt al een voorbeeld. De Europese Unie geeft sinds 2022 al groen licht voor zelfrijdend vervoer. Het gaat er niet om of het er komt, maar wanneer. Wij vinden dat de provincie daar nu op moet inspelen. En daarom dienen wij een motie in met als titel Autonoom 4305 Vervoer in en op de kaart in Noord-Holland. Het dictum: Provinciale Staten vraagt Gedeputeerde Staten om een nieuwe studie te starten naar de mogelijkheden voor autonoom vervoer binnen de provincie en deze in kaart te brengen, deze studie te richten op het vinden van een geschikte proeflocatie voor het autonoom verplaatsen van mensen en goederen op korte en middellange afstand, en gaan over tot de orde van de dag. En bij deze motie dagen we ook Gedeputeerde 4310 Staten uit om hun eigen visie erover mee te geven.

Motie 169–6 november 2023

Autonoom Vervoer in en op de kaart in Noord-Holland

4315 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constaterende dat:*

- *Er in het iMPI 2024–2031 geen projecten zijn opgenomen die toekomstig Autonoom Vervoer faciliteren, omdat deze plannen er simpelweg nog niet zijn;*
- *In 2018 al een Impact Studie door Arcadis gedaan is naar de gevolgen van Autonoom Vervoer, in opdracht van de provincie en de gemeente Amsterdam;*
- 4320 • *Er in 2022 een grote stap voorwaarts is gezet in Europa, door autonome voertuigen toe te staan in het verkeer;*
- *Het huidige personeelstekort binnen de logistieke sector en het Openbaar Vervoer niet zomaar opgelost zijn.*

4325 *Overwegende dat:*

- *In Verbindend Vooruit! te lezen valt dat het college de groei van de mobiliteit de komende jaren wil opvangen door in te zetten op slimme en schone alternatieven;*
- *Het onduidelijk is wat er met de onderzoeksresultaten van de impactstudie uit 2018 is gebeurd en deze zich ook enkel richtte op de impact van autonome privéauto's;*
- 4330 • *Er in diverse Europese steden en regio's al voertuigen zijn die mensen autonoom vervoeren;*
- *Autonoom vervoer ervoor zorgt dat er veel minder personeel nodig is in vervoerssectoren;*
- *Het niet de vraag is of autonoom vervoer op de openbare weg er komt, maar eerder*
- 4335 *wanneer dit daadwerkelijk een realiteit is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een nieuwe studie te starten naar de mogelijkheden voor Autonoom Vervoer binnen de provincie en deze in kaart te brengen;*

- *Deze studie te richten op het vinden van een geschikte proeflocatie voor het autonoom verplaatsen van mensen en/of goederen op korte- en middellange afstanden. En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Maik de Weerd (Volt).

4345 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Tot slot, het laatste onderwerp dat ik aan wil snijden is de energietransitie. In 2050 is Noord-Holland volledig geëlektrificeerd. Huishoudens en organisaties zijn maximaal energiezuinig. Industrieën zijn aangesloten op het waterstofnetwerk. De Noordzee staat vol windmolens en op elk dak van elk bedrijfspand liggen zonnepanelen. Gemeenschappen hebben zich dus in zonne-energiecorporaties georganiseerd en verwarmen op eigen houtje hun
4350 huizen. In de Noordzee of nabij Petten staat een small modular reactor. Provinciale Staten houden in 2050 de ontwikkelingen op het gebied van nucleaire fusie-energie nauwlettend in de gaten. Wij zien een nadrukkelijke rol voor de provincie om organisaties te helpen energie te besparen. Wij zien een stimulerende en een controlerende rol. In een stimulerende rol dienen wij de motie Provinciale bijdrage energiebesparing concreet te maken met Partij voor de Dieren mede in.
4355 Daarnaast zijn wij, Volt, voor een energiemix met kern-, zonne- en windenergie en andere vormen. Nu ook zonnepanelen op parkeerplaatsen en geluidsschermen gebruikt worden, dienen wij daarom de motie met de ChristenUnie mede in. En ook kernenergie hoort wat ons betreft in het duurzame energiemix thuis. En om die reden dienen we de motie Onderzoek en implementatie van de SMRs in Noord-Holland met JA21 mede in. Voorzitter, tot zover. Dank u
4360 wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U heeft zes moties ingediend, die alle zes onderdeel uitmaken van onze beraadslagingen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Heijnen van het CDA.

4365 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Ik heb alle handtekeningen, dus dat moet goed gaan.

Voorzitter, we behandelen vandaag de begroting, ook wel de algemene beschouwingen genoemd. Het leek me daarom goed te beginnen met een beschouwing. Een citaat.

4370 Hoop is datgene in ons dat, ondanks al het bewijs van het tegendeel, volhoudt dat ons iets beters te wachten staat als we de moed hebben om ernaar te streven, ervoor te werken en ervoor te vechten.

4375 Zo sprak oud-president Obama bij zijn overwinningsspeech in 2008. Inspirerende woorden, want hoop is ook datgene dat ons moet blijven inspireren. Hoewel de crises in dit land zich opstapelen en we internationaal in steeds grotere spanning leven, blijven we hopen op betere tijden. En veel van die grote meeslepende crises en internationale spanningen gaan langs de provinciale overheid heen. En vergeleken met wat er op het wereldtoneel gebeurt, lijkt ons werk hier soms klein bier. Hoewel sommige van ons denken wat ze vanuit Haarlem de hele wereld kunnen
4380 besturen. En gaat vaak het gesprek over internationale conflicten over niet meer dan welke vlag we voor het provinciehuis ophangen en of we wel of niet toe zijn aan een nieuw volkslied. En hoewel ons werk hier soms klein bier lijkt, is het zeker geen gratis bier. Het is wel degelijk belangrijk, en we hebben invloed op onze leefomgeving. Het is onze bijdrage aan die hoopvolle toekomst.

4385

Voorzitter, ik kom tot de begroting. Want over gratis bier gesproken, dank ik gelijk maar even de financiële technieken. Mijn fractie is niet tevreden met het instellen van de reserve coalitieakkoord van 136 miljoen, zonder dat duidelijk is wat daar nu precies voor gaat gebeuren. Dit voelt als een blanco cheque. En ook is het niet duidelijk waar die veertig miljoen aan

4390 taakstelling – duur woord voor bezuiniging – nou vandaan moet komen. En op vragen aan de gedeputeerde krijgen wij te horen dat dit bij de Kaderbrief 2025 aan de orde komt. Voorzitter, geld uitgeven is makkelijk, maar bezuinigen een stuk moeilijker. En op deze manier vinden wij het onbehoorlijk financieel beleid en wij willen daarom dat eerder duidelijk wordt waarop bezuinigd wordt. We hebben daarom de volgende motie samen met de ChristenUnie. Verzoeken

4395 het college van Gedeputeerde Staten al bij de eerste Begrotingswijziging 2024 te komen met een voorstel voor de invulling van de taakstelling op reserves van veertig miljoen, te voorkomen dat de uitgaven worden gedaan uit de reserve coalitieakkoord, voordat duidelijk is hoe de taakstelling op de reserves van veertig miljoen wordt ingevuld, en gaan over tot de orde van de dag.

4400

Motie 170–6 november 2023

Duidelijkheid over taakstelling op reserves

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

4405

Constaterende dat:

- *In het coalitieakkoord 'verbindend vooruit' voor de periode 2023–2027 voor € 136 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar is gesteld;*
- *In de begroting 2024 nog niet het volledige bedrag gestort is in de reserves, omdat de planning van de programmering nog moet worden uitwerkt;*
- *De incidentele middelen zijn gestort in de nieuw te vormen reserve 'coalitieakkoord';*
- *In het coalitieakkoord tevens een taakstelling op de reserves van € 40 miljoen is afgesproken;*
- *Voorstellen voor de invulling van deze taakstelling pas worden gedaan bij de Kaderbrief 2025.*

4410

4415

Overwegende dat:

- *De uitgaven uit de reserve 'coalitieakkoord' niet kunnen worden gerealiseerd voordat de taakstelling is verwerkt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Al bij de eerste begrotingswijziging 2024 te komen met een voorstel voor de invulling van de taakstelling op de reserves van € 40 miljoen;*
- *Te voorkomen dat uitgaves worden gedaan uit de reserve 'coalitieakkoord' voordat duidelijk is hoe de taakstelling op de reserves van € 40 miljoen wordt ingevuld.*

4420

En gaan over tot de orde van de dag.

4425

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA) en Michel Klein (ChristenUnie).

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ook dienen wij zo meteen het amendement van de ChristenUnie mede in. Die vraagt om temporisering bij de stortingsreserves coalitieakkoord om te voorkomen dat het eigen vermogen van de provincie onder de in de financiële verordening opgenomen norm van 25

4430 procent van de algemene dekkingsmiddelen valt. Eigenlijk al schande dat het moet, want GS dient zich gewoon aan de verordening van de Staten te houden.

Voorzitter, financiële voorzichtigheid moet ook worden betracht bij de aanleg van nieuwe natuur. We hebben op dit moment al grote moeite met de financiering van het beheer van de huidige
4435 natuur. De ambitie van deze coalitie om vierduizend hectare nieuwe NNN toe te voegen, waarvan nog drieduizend hectare moet worden aangekocht, is zonder goede financiële dekking voor het natuurbeheer zeer problematisch. Ook hier geldt: beloftes doen en geld uitgeven is makkelijk. Je moet wel zorgen voor een goede langjarige dekking. Via de gebiedsgerichte aanpak wil het college extra NNN gaan realiseren en daarbij ook de gronden van agrariërs omzetten naar natuur.
4440 Hen wordt, net als de tbo's, een vergoeding voor het beheer in het vooruitzicht gesteld. Het is niet acceptabel dat de provincie een agrariër grond laat omzetten naar natuur of een pakket afsluit binnen agrarisch natuurbeheer voor minimaal zes jaar en dat de provincie vervolgens de afspraken over langdurig financiële compensatie daarvoor niet nakomt en bijvoorbeeld na twee of drie jaar zegt: sorry, we hebben geen geld meer. Dat kan echt niet. Voor de natuur niet, voor de
4445 boeren niet en voor de tbo's niet. En wij hebben daarom de volgende motie, motie Langjarige financiering natuurbeheer. Roept het college van GS op middels de Kadernota en de Begroting 2025 ervoor te zorgen dat er langjarige financiering beschikbaar is voor natuurbeheer en voor agrarisch natuurbeheer, in de eerste plaats te zorgen voor langjarige financiering van bestaande natuurgebieden en bestaand NNN-gebied, nieuw NNN-gebied pas aan te leggen als financiering
4450 van beheer van dat nieuwe NNN-gebied langjarig geborgd is en voorzorgsmaatregelen te nemen zodat het niet zal voorkomen dat contracten van agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer van provinciale zijde voortijdig moet worden afgebroken vanwege financiële tekorten, en gaan over tot de orde van de dag.

4455 **Motie 171–6 november 2023**
Langjarige financiering natuurbeheer

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constaterende dat:

- 4460
- *De brief aan PS over het gewijzigd openstellingsbesluit subsidie natuur- en landschapsbeheer aankondigt dat de subsidie voor natuurbeheer de komende zes jaar met in totaal 5,2 miljoen verhoogd moet worden vanwege de aangevraagde beheerpakketten.*
 - *In de Begroting van 2024 een begrotingsvoorbehoud opgenomen wordt voor de periode van 2025 tot 2028, in verband met de onzekerheid over o.a. de rijksbijdrage;*
 - *De Begroting van 2024 stelt dat er vanaf 2025 te weinig geld beschikbaar is voor het beheren van bestaande en nieuw aan te leggen natuur en negatief zal komen te staan in de reserve.*
- 4465

Overwegende dat:

- 4470
- *Voor het afronden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Noord-Holland nog circa 3000 hectare grond moet worden aangekocht en nog circa 4000 hectare grond moet worden ingericht.*
 - *Voor het natuurbeheer en het agrarisch natuurbeheer beheerpakketten worden afgesloten waaraan partijen zich dienen te houden om de natuurdoelen te realiseren.*

- 4475
- *Het nu onzeker lijkt te zijn of de provincie het natuurbeheer en het agrarisch natuurbeheer vanaf 2025 kan bekostigen.*
 - *Tbo's en agrarisch natuurbeheerders in problemen komen als de provincie beheercontracten niet nakomt.*
 - *Als contracten voor agrarisch natuurbeheer vroegtijdig beëindigd worden het risico bestaat dat grote sommen subsidiegeld aan Brussel moeten worden terugbetaald.*
- 4480

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Middels de kadernota en de begroting 2025 ervoor te zorgen dat er langjarige financiering beschikbaar is voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer;*
 - *In de eerste plaats te zorgen voor langjarige financiering van bestaande natuurgebieden en bestaand NNN-gebied.*
- 4485
- *Nieuw NNN-gebied pas aan te leggen als financiering van beheer van dat nieuwe NNN-gebied langjarig geborgd is;*
 - *Voorzorgsmaatregelen te nemen zodat het niet zal voorkomen dat contracten voor agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer van provinciale zijde voortijdig moeten worden afgebroken vanwege financiële tekorten.*
- 4490

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA).

- 4495 De heer **HEIJNEN** (CDA): Een NNN-ambitie kan dus alleen gerealiseerd worden met voldoende geld. En dat geldt ook voor een andere ambitie van deze coalitie, namelijk de aanleg van 1800 hectare bos. Ook hier is geen duidelijkheid over de langjarige financiering voor onderhoud. En helemaal niet waar het extra bos dan zou moeten komen en wat dat betekent voor het huidige grondgebruik. Samen met D66 hebben wij daarom de volgende motie, de motie Uitgewerkt plan
- 4500 voor de aanleg 1800 hectare bos. Zijn van mening dat Gedeputeerde Staten een duidelijk plan moet opstellen voor het aanleggen van deze 1800 hectare bos, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het proces van verwerving van gronden zou plaatsvinden, welke functies van het huidige grondgebruik verdwijnen, hoe de recreatieve functie wordt meegenomen en waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe de langjarige financiering voor aanleg en onderhoud van de verschillende
- 4505 bospercelen is geregeld. Het plan voor de aanleg van bossen aan Provinciale Staten moet worden voorgelegd ter goedkeuring, voordat Gedeputeerde Staten activiteiten gaat ondernemen voor de aanleg van bospercelen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 172–6 november 2023

Uitgewerkt plan aanleg 1800 hectare bos

4510

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Het coalitieakkoord 'Verbindend Vooruit' en de Begroting van 2024 stellen dat er 1800 hectare nieuw bos en bomen gerealiseerd moet worden in Noord-Holland.*

4515 *Overwegende dat:*

- *Aanleg van bos bijdraagt aan duurzaamheid en biodiversiteit;*
- *Aanleg van 1800 hectare bos een veelomvattend, duur plan is en een beslag legt op de al schaarse beschikbare ruimte in Noord-Holland;*

- 4520
- *Aanleg van 1800 hectare bos waarschijnlijk in verschillende fases/gedeeltes zal plaatsvinden;*
 - *Het duidelijk moet worden hoeveel kosten er gemoeid zijn met de aanleg en het onderhoud van 1800 hectare bos en hoe dit gefinancierd zal worden;*
 - *Het duidelijk moet worden of de nieuw aan te leggen bossen en bomen ook opengesteld worden voor recreatie, zoals door het aanleggen van wandelpaden;*
- 4525
- *Het duidelijk moet worden welke gebieden en welke huidige bestemmingen er worden opgeofferd voor de aanleg van bossen.*
- Zijn van mening dat:*
- 4530
- *Gedeputeerde Staten een duidelijk plan moet opstellen voor het aanleggen van deze 1800 hectare bos, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het proces van verwerving van gronden zal plaatsvinden, welke functies van het huidige grondgebruik verdwijnen, hoe de recreatieve functie wordt meegenomen en waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe de langjarige financiering voor aanleg en onderhoud van de verschillende bospercelen is geregeld;*
 - *Het plan voor de aanleg van de bossen aan de Staten voorgelegd moet worden ter goedkeuring, vóórdat Gedeputeerde Staten activiteiten gaat ondernemen voor de aanleg van de bospercelen.*
- 4535

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA) en Sijmen Mulder (D66).

- 4540
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik blijf nog even in het blokje natuur, want naast de langjarige financiering lijkt ook de ruimte voor natuur een heel complex vraagstuk. Het speelt concreet in de binnenduintrand, waar de driehonderd hectare natuur grotendeels ten koste dreigt te gaan van de bloembollensector, terwijl de bijzondere zeezandgronden in de binnenduintrand nu juist het
- 4545
- meest geschikt zijn voor deze functie. GS geeft aan dat er alternatieve gronden worden gezocht voor deze telers, maar die grond is nauwelijks te vinden. Het CDA verwacht ook niet dat dat gaat lukken. Immers, nergens anders is op zo'n grote schaal vergelijkbare grond geschikt voor de bollenteelt. De bollensector bleek aanvankelijk ook helemaal niet betrokken te zijn bij het overleg om extra NNN in de binnenduintrand te organiseren en werd overvallen door het besluit. Wij
- 4550
- hebben daarom de volgende motie, de motie Doelen binnenduintrand. Verzoeken GS het plan om de driehonderd hectare extra NNN te realiseren in de binnenduintrand uit de plannen voor afronding NNN en uit het PPLG te halen, een nieuw plan op te stellen om de doelen in de binnenduintrand, zoals een robuust watersysteem, op een andere wijze te realiseren, waarbij ook rekening wordt gehouden met het huidige gebruik van de binnenduintrand, en gaan over tot de
- 4555
- orde van de dag.

Motie 173–6 november 2023

Doelen binnenduintrand

- 4560
- Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.*
Constaterende dat:

- *De realisatie van een robuust water systeem van belang is voor de provincie Noord-Holland in het kader van onze klimaat- water en natuurdoelen;*

- *In het PPLG deze doelen gekoppeld worden aan 300 hectare extra te realiseren NNN-gebied in de binnenduintrand.*

4565

Overwegende dat:

- *De huidige economische- en gebruiksfuncties van het binnenduintrandgebied onderbelicht blijven;*
- *Een gewaardeerde functie in dit gebied de bloembollenteelt is;*
- *In het PPLG benadrukt wordt dat van oudsher veel specifieke bloembollensoorten alleen hier geteeld kunnen worden;*
- *De bijzondere zeezandgronden in de binnenduintrand het meest geschikt zijn voor de bloembollenteelt;*
- *De bloembollensector zeer actief bezig is met verduurzaming van de teeltwijze;*
- *Recreanten en toeristen speciaal komen om de bollenvelden te bezichtigen;*
- *Als er 300 hectare extra NNN in binnenduintrand gerealiseerd moet worden veel agrarische familiebedrijven zwaar gedupeerd worden;*
- *Het PPLG uiteindelijk gaat om realiseren van doelen en niet om het aanwijzen van extra NNN-gebied.*

4570

4575

4580

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Het plan om 300 hectare extra NNN te realiseren in de binnenduintrand uit de plannen voor afronding NNN en uit het PPLG te halen. Een nieuw plan op te stellen om de doelen in de binnenduintrand zoals een robuust watersysteem op andere wijze te realiseren, waarbij ook rekening wordt gehouden met huidige gebruik van de binnenduintrand.*

4585

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA).

De heer **HEIJNEN** (CDA): Naast de binnenduintrand speelt er natuurlijk nog veel meer in het landelijk gebied. We hebben daarover uitgebreid gesproken bij het PPLG. Vraag aan de gedeputeerde: wanneer komt de reactie van het Rijk op het PPLG? En wanneer dat komt, maakt u die reactie dan ook gelijk openbaar? Het is een beetje een terugkerend thema, maar ook hier maakt het CDA zich grote zorgen over de financiën die beschikbaar zijn voor de gestelde ambities.

4590

4595

Voorzitter, dan ga ik naar een ander belangrijk onderwerp: Wonen. Wonen is een grondrecht en een basisvoorwaarde voor bestaanszekerheid. En het lukt, ondanks inspanningen van velen, maar niet om de woningmarkt aan te jagen. Er worden allerlei pleisters geplakt, maar een echt structurele oplossing is het bouwen van veel meer woningen. Voor één ding is het CDA heel erg positief. Waar wij vorig jaar tijdens de algemene beschouwingen samen met JA21 nog de enige partij waren die pleitten voor meer ruimte om te bouwen aan de rand van stad en dorp hebben inmiddels meerdere partijen zich aangesloten bij deze wens en staat het zelfs in het coalitieakkoord. Hulde. De kritische kanttekening daarbij is wel dat de beschermingsregimes die woningbouw aan de rand belemmeren nog wel in stand blijven. De komende maanden wordt spannend. Het valt te bezien wat er dus van die belofte in het coalitieakkoord overblijft. Het CDA roept in ieder geval alle gemeenten op met de woningbouw wens aan de rand om zich snel te melden bij de provincie.

4600

4605

- 4610 Voorzitter, Statenleden die de vorige periode ook in de Staten zaten, weten dat er toen weinig gebeurde op het thema wonen. Behalve dat we tweeënehalf jaar hebben moeten wachten op het Masterplan Wonen. Inmiddels is dat masterplan er en zijn onderdelen daarvan ook opgenomen in het coalitieakkoord, zoals bijvoorbeeld het investeringskader en het Stadmakersfonds. Het volledige masterplan is echter nooit meer in de Staten besproken, laat staan goedgekeurd. Is de gedeputeerde bereid om het Masterplan Wonen met de Staten te
- 4615 bespreken en daarbij aan te geven welke onderdelen hij wel en welke onderdelen hij niet gaat oppakken, en pas geld uit te geven aan die onderdelen van het plan voordat hier in PS over is gesproken en er ook een meerderheid voor is. Want een niet goedgekeurd plan hoort eigenlijk nog niet in de begroting thuis.
- 4620 Voorzitter, woningbouw gaat niet alleen over aantallen, maar ook over betaalbaarheid. Je kunt wel genoeg woningen hebben, maar kunnen mensen die dan ook huren of kopen? Vooral voor alleenstaande starters is het haast onmogelijk de woningmarkt op te komen. In het coalitieakkoord staat nu afgesproken dat de definitie van een betaalbare woning wordt gesteld op 344.000 euro. 344.000 euro. Daarvoor moet je als alleenstaande een bruto inkomen hebben van
- 4625 5.600 euro per maand om daar een hypotheek voor te krijgen. En dat nog zonder studieschuld. Voorzitter, dat is in geen enkele branche een starterssalaris. Sterker nog, in de meeste branches is het niet eens het eindsalaris. En mijn fractie snapt dat woningbouwprojecten financieel rond gerekend moeten worden, maar een woning van 344.000 euro betaalbaar noemen, dat is gewoon niet waar. Daarom hebben wij samen met de Partij voor de Dieren, de ChristenUnie, de SP, D66
- 4630 en Volt een motie die wil dat de provincie aansluit bij een aangenomen motie in de Tweede Kamer en die is daarin gediend door D66, de ChristenUnie en de VVD. Die spreekt over een betaalbare woning als deze maximaal 250.000 euro is.

- De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, ik snap uw zorgen over die betaalbaarheid en ook over die bedragen.
- 4635 In het coalitieakkoord wordt aangesloten bij het Rijksbeleid in deze, waar 355.000 euro als norm wordt gehanteerd. Dat is ook de norm die uw minister eigenlijk vrij stellig heeft gesteld. Mijn vraag aan u: staat dit bedrag wat u nu hanteert ook in het CDA-verkiezingsprogramma en doet u ook een inspanning naar uw eigen minister om ervoor te zorgen dat dit nu ook reisbeleid wordt? Dat zou ons namelijk enorm helpen als dit gewoon de landelijke norm wordt. Dan hebben we
- 4640 wellicht hier in dit huis ook een andere discussie.

- De heer **HEIJNEN** (CDA): Allereerst is een minister altijd ons aller minister, want het is het kabinet en die is wellicht lid van een partij, maar voert ook daar het coalitieakkoord uit. Dus het is ook uw minister die inderdaad heeft aangegeven dat hij dat als norm zet. En tegelijkertijd zien we dat
- 4645 de discussie zich daarover terecht heeft plaatsgevonden, ook in de Tweede Kamer, en daarover een motie is aangenomen. Niet eens ingediend door mijn partij, maar wel, zo kan het soms gaan, heel goede ideeën van andere partijen. En ik zou vinden dat we dat ook hier zouden moeten overnemen. Het gaat hier dus niet om een totale verandering van type woningen die gebouwd mogen worden. Het gaat hier puur om de definitie: wat noemen wij nou een betaalbare woning?
- 4650 Daarover is dus ook een veranderend Rijksbeleid, want er is een motie aangenomen in de Tweede Kamer. In de regel betekent dat dus dat dat verwerkt wordt.

De heer **LEERINK** (PvdA): Misschien dat u daar nog een rol in wilt vervullen, want het feit dat een motie wordt aangenomen, betekent – hebben wij gemerkt – niet altijd dat het ook Rijksbeleid

4655 wordt, oftewel dat zo'n motie ook wordt uitgevoerd. Maar als u langs uw partijkanalen nog wil proberen om daar eens wat aan te doen, dan zouden we daar wellicht met elkaar mee geholpen zijn.

4660 De heer **HEIJNEN** (CDA): Jazeker. Dus mocht daar aanleiding toe zijn, dan zal ik ons aller minister daartoe oproepen.

Voorzitter, dan de motie dus namens de Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP, D66 en Volt. Ik hoop dat die dus op een brede meerderheid kan rekenen. Die verzoekt het college een bovengrens van 250.000 euro, zoals ook gesteld in de aangenomen motie in de Tweede Kamer, 4665 te hanteren bij de term 'betaalbare woningen'. Mocht woningen met hun verkoopprijs toch boven deze grens uitkomen, deze dan niet meer aan te merken als een betaalbare woning.

Motie 174–6 november 2023

Definitie betaalbare woningen

4670

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateerende dat:

- *In het coalitieakkoord 'verbindend vooruit! 'de landelijke grens van een betaalbare woning*
- *van maximaal 85% van de NHG-koopgrens (85% van € 405.000, dus € 344.000) als*
- 4675 *betaalbaar wordt aangehouden;*
- *Vereniging Eigen Huis zich hard maakt om de grens van 85% van de NHG-koopgrens, bij het aanduiden van betaalbare woningen, te verlagen naar een bovengrens van € 260.000. (Bron: Vereniging Eigen Huis: Bouw jaarlijks 10.000 betaalbare starterswoningen | Vereniging Eigen Huis);*
- 4680 • *De gemeenteraad van Opmeer een motie heeft aangenomen waarin het college wordt verzocht om een maximale grens van 60% van de NHG-koopgrens als grens te hanteren en dit in het nieuwe afwegingskader wonen toe te voegen;*
- *De NHG-koopgrens in 2024 omhoog gaat naar € 435.000, waarbij de grens van betaalbare woningen dan naar € 390.000 zal gaan. (Bron: Grens voor Nationale*
- 4685 *Hypotheek Garantie stijgt naar 435.000 euro (nos.nl);*
- *De Tweede Kamer op 19 oktober jl. een motie heeft aangenomen van de leden Boulakjar*
- *(D66), Grinwis (CU) en Peter de Groot (VVD) waarin een maximale verkoopprijs van 250.000 euro wordt aangehouden bij de term 'betaalbare woning'.*

Overwegende dat:

- 4690 • *Een jonge starter het bedrag van € 344.000 of een bedrag dat daarbij in de buurt komt in de regel niet kan betalen.*
- *Het vergroten van de woonkansen van jonge starters bevorderd dient te worden.*
- *De term 'betaalbare woning' met een grens als de huidige, als misleiding kan worden beschouwd.*

4695 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Een bovengrens van € 250.000 euro (zoals aangenomen motie in de Tweede Kamer dicteert) te hanteren bij de term 'betaalbare woningen'. Mochten woningen met hun verkoopprijs toch boven deze grens uitkomen, deze dan niet meer aan te merken als 'betaalbare woning'.*

4700 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie), Heidi Bouhlel-Lascaris (SP), Laurien Berkvens (D66) en Maik de Weerd (Volt).

4705 De **VOORZITTER**: Dank u wel.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dan, voorzitter, als we dan die betaalbare woningen hebben gebouwd, dan moeten er ook voorzieningen zijn. En in veel dorpen en steden is dat een steeds groter wordend probleem. Veel verenigingen worstelen nog steeds met de nasleep van de coronacrisis en de hoge energieprijzen, en inflatie helpt ook niet mee. Terwijl juist verenigingen en maatschappelijke organisaties een enorm belangrijk bindmiddel zijn in de samenleving. Tijdens de coronacrisis heeft deze provincie het Herstel- en duurzaamheidsfonds opgericht, waarbij geld beschikbaar is gesteld voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Voorzitter, dat liep als een trein. We sloegen twee vliegen in één klap. We werkten concreet aan verduurzaming, ook weleens leuk als provincie, en de energierekening voor die verenigingen ging omlaag. Het CDA was hier groot voorstander van. Het gevolg, dat ik nog steeds met grote regelmaat word benaderd met de vraag of deze regeling alsjeblieft nog een keer opengaat. Er staan nog allerlei sport- en cultuurverenigingen en buurthuizen te springen om verduurzaming. Maar helaas is mijn boodschap dan dat de partijen van deze coalitie het weliswaar belangrijk vinden, maar er beduidend minder geld voor hebben uitgetrokken. En dat willen wij graag anders zien. Daarom heb ik een motie, samen met D66, Volt en de ChristenUnie. Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten te onderzoeken hoeveel vraag er nog is vanuit maatschappelijke instellingen voor het verkrijgen van subsidies voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en een plan op te stellen om maatschappelijk vastgoed, zoals sportaccommodaties, te kunnen voorzien in meer voldoende financiële middelen om te kunnen verduurzamen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 175–6 november 2023

Meer geld begroten voor verduurzamen maatschappelijk vastgoed

4730

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Er vanuit het coalitieakkoord 'verbindend vooruit' vanaf 2024 structureel €1,5 miljoen per jaar beschikbaar is voor het samen met gemeenten opstellen van voorzieningenakkoorden, sport en dorpshuizen;*
- *De Provincie het Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed wil inzetten voor het verduurzamen van sport, culturele voorzieningen en dorpshuizen.*

4735

Overwegende dat:

- *In het voormalig Corona herstel- en duurzaamheidsfonds alleen al €2 miljoen beschikbaar werd gesteld voor het verduurzamen van sportaccommodaties;*
- *Vele sportverenigingen gebruik hebben gemaakt van deze subsidies voor verduurzaming;*
- *Het aantal aanvragen van sport-, cultuurverenigingen, dorpshuizen en andere maatschappelijke instellingen veel groter was dan de beschikbare subsidie;*

4740

- *De provincie hoge ambities heeft voor het verduurzamen en ontzorgen van maatschappelijk vastgoed en zo een belangrijke bijdrage levert aan de klimaatdoelen.*
- *Sportverenigingen, culturele voorzieningen en dorpshuizen nog steeds worstelen met hoge (energie)kosten en lage reserves.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken hoeveel vraag er nog is vanuit maatschappelijke instellingen voor het verkrijgen van subsidies voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;*
- *Een plan op te stellen om maatschappelijk vastgoed zoals sportaccommodaties te kunnen voorzien in meer voldoende financiële middelen om te kunnen verduurzamen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

4755 *Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Emre Kanik (D66), Maik de Weerd (Volt) en Michel Klein (ChristenUnie).*

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik kom tot een afronding. Veel andere partijen hebben gesproken over klimaatverandering en de energietransitie. En ook dat is voor ons natuurlijk een heel belangrijk onderwerp. Vanuit onze visie als rentmeesterschap moeten we veel beter voor de aarde zorgen, dan we in de afgelopen jaren hebben gedaan. We moeten ook zorgen voor de mensen die op de aarde leven. We hebben daar ook vertrouwen in de inzet van deze coalitie, maar zeggen wel dat niet alle voorgestelde maatregelen dan ook per se goede maatregelen zijn. Het is belangrijk de Staten, onze inwoners en bedrijven te blijven betrekken bij de stappen die genomen gaan worden. Alleen samen kunnen we bouwen aan die hoopvolle toekomst. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Dames en heren, hier spreekt uw purser. Vlucht AFB2023 staat op het punt van het vertrekken. Maakt u alstublieft uw stoelriem vast, want de verkeersleiding heeft turbulentie op de route gemeld.

Voorzitter. We zitten met zijn allen in een vliegtuig. Het is buiten stormachtig. En we hebben inderdaad last van forse turbulentie. Het toestel wordt heftig heen en weer geslingerd. Stewards en stewardessen doen alle mogelijke moeite om een deel van de toch wat onrustig wordende passagiers gerust te stellen. “Alles onder controle; een beetje stabiliseren en bijsturen onder leiding van bekwaam personeel in de cockpit en dan hopen op rustige weersomstandigheden”, is de boodschap. Inmiddels klinken er uit cockpit alarmbellen. Een deel van de passagiers is er toch niet gerust op. Je moet er toch niet aan denken dat we straks een noodlanding moeten maken. Het personeel slaagt erin om de meeste passagiers rustig te houden, maar een deel van de passagiers wil toch wel van die piloot weten wat er nou echt aan de hand is en wat de vooruitzichten zijn voor een veilige vlucht verder. Een van de stewards gaat daarom naar de cockpit met de vraag of de piloot passagiers even kan toespreken om hen toch wat gerust te stellen. Maar dan volgt een schokkende ontdekking: er blijkt helemaal niemand aanwezig in de cockpit. Het vliegtuig staat op de automatische piloot. Er is een koers uitgezet, maar niemand die de koers controleert, niemand die de koers bijstuurt weg uit de turbulentie. De verkeersleiding staat machteloos en zonder piloten is een crash haast onvermijdelijk.

4790

Voorzitter, dat is kortweg het gevoel dat wij aan deze begroting hebben overgehouden. En het sluit aan op de analyse die wij als partij hebben van de problematiek die landelijk speelt ook. De politiek heeft een weg ingeslagen, waarvan het, ondanks alle waarschuwingen van experts die wel naar de eerlijke feiten kijken, niet meer lijkt te willen of kunnen afwijken. Maar doordat de

4795

provincie zichzelf heeft gereduceerd tot een uitvoeringsinstantie van landelijk vastgesteld beleid dreigt de provincie haar bewoners op te zadelen met problemen die zich ook landelijk en zelfs in heel Noordwest-Europa voordoen. Laten we de punten die we bij het lezen tegenkwamen een voor een langslopen.

4800

Bij staand beleid wordt komend jaar gerekend met een tekort van 83 miljoen euro, al eerder genoemd. Om dat te dekken, wordt er maar eventjes diep in de pot met reserves getast. We gaan als provincie nu zelfs ook geld lenen om al onze ambities te financieren. Vroeg of laat gaat dat fout, vooral als er geen zicht is op tijdige aanpassing van de koers als we uitgaan van vliegen op reserves. Daarbij valt ook op het punt van bereikbaarheid op dat er sprake is van forse

4805

budgetoverschrijding. Ik noemde het net al even bij het IMPI. Overschrijdingen die zich volgens de begroting van de provincie niet langer zullen voordoen. Het is alsof de stewardess ons wijs probeert te maken: ja, turbulentie, daar hebben we nu even last van, maar vanaf morgen is dat probleem voor eens en voor altijd weer uit de wereld. En helaas, een piloot om haar te vertellen dat dit verhaal niet klopt, ja, die is er niet. Dat zei ik net al. Een alledaagse wijsheid vertelt ons

4810

bovendien dat in het verleden behaalde resultaten geen garantie geven voor de toekomst. Maar hier wordt doodleuk gesteld dat in het verleden ontstane tegenvallers in de toekomst niet meer zullen voorkomen. Welke redenen ziet de provincie voor dit optimisme? Zo vraag ik de gedeputeerde. Maar belangrijker nog: hoe wordt dit risico afgedekt?

4815

Daarnaast wordt de komende jaren weer een fors extra bedrag uitgetrokken voor klimaatpolitiek. In 2024 gaat het er daarbij om elf miljoen euro, oplopend tot veertien miljoen in 2027. In totaal komen de kosten voor de energietransitie in 2024 daarmee uit op ruim 31 miljard euro. Wanneer gaan we provinciaal nu eens inzien dat die kosten, ook al worden ze voor het grootste gedeelte gedekt door Rijksbijdragen, de prijzen van energie onnodig opdrijven en tegelijkertijd aan de

4820

oplossing van de zogenaamde klimaatproblematiek niets bijdragen? Kortom, wanneer gaan we inzien dat dit weggegooid geld is, opgebracht door de burgers?

4825

En dan zijn er nog de relatief forse investeringen in het kader van het PPLG, waarin het realiseren van landelijke koolstofdioxide- en stikstofdoelen een belangrijk onderdeel vormen. Beide doelstellingen gaan uit van de verkeerde vooronderstellingen en maken gebruik van modelberekeningen die niet voor het vaststellen van beleid bedoeld zijn. En intussen gaat er de komende jaren wel een bedrag oplopend tot acht miljoen euro heen. Wederom weggegooid geld. Inderdaad, alsof er helemaal niemand in de cockpit zit die dit beleid met kennis van zaken en gezond verstand zal bijsturen. En hetzelfde geldt voor extra uitgaven voor de transitie naar de

4830

circulaire economie, de komende jaren oplopend van vier tot ruim tien miljoen euro. En in 2024 levert dat in totaal al een kostenpost op van 21 miljoen euro. De noodzaak van die transitie wordt echter zwaar overtrokken. Grondstoffen voor een lineaire economie zijn in steeds grotere hoeveelheden en bij verstandig beleid ook tegen steeds lagere kosten beschikbaar. De transitie naar een circulaire economie verhoogt die kosten voor de gewone burger. Naar ons inzicht

4835

volstrekt onnodig. Alsof die burger de afgelopen jaren door de energietransitie en het eindeloos

bijdrukken van geld door de Europese centrale bank al niet voldoende aanslagen op haar besteedbaar inkomen te verduren heeft gehad. En alweer, alsof er helemaal niemand met enige kennis van zaken en gezond verstand in de cockpit zit.

4840 En dan nog de verhoging van de opcenten, al eerder genoemd door collega's. Dat die opcenten nog altijd de laagste zijn van Nederland, is op zichzelf prijzenswaardig. Maar bovenop de gestegen lasten en toenemende inflatie betekent de voorgestelde verhoging van de opcenten een verdere aanslag op het besteedbaar inkomen van de gemiddelde burger in Noord-Holland. Onze burgers worden door deze verhoging, in combinatie met alle andere zojuist genoemde
4845 beleidsmaatregelen, steeds verder richting de economische afgrond geduwd. Het kan zo niet langer duren voordat een meerderheid van de Noord-Hollanders tot de bedelstaf is veroordeeld. En daartoe helpt de verwijzing naar de gemiddelde welvaart in onze provincie geen moer. De bovengemiddelde welvaart van enkelen gaat dan niet opwegen tegen de algehele malaise in de samenleving als geheel. En het is slechts kwestie van tijd of het vliegtuig, waarmee de burgers
4850 dachten veilig naar hun bestemming te vliegen, genadeloos zal crashen.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Is de heer Dessing het met mij eens dat als je als motorrijder 2,33 euro per jaar meer gaat betalen en als autobezitter van een gemiddelde benzineauto twee tientjes per jaar meer gaat betalen, dat je dan niet kan stellen dat je burgers
4855 naar de economische afgrond duwt?

De heer **DESSING** (FvD): Het gaat om de combinatie van maatregelen, zoals ik al eerder noemde. De stijging van de prijzen, het feit dat je je tank tegenwoordig volgoot voor een paar tientjes meer. De stapeling met al die andere zaken die direct het huishoudbudget aantasten. En
4860 natuurlijk gaat het, zoals anderen hier in dit huis noemen, misschien om klein bier. Maar heel veel klein bier is al een heel groot glas vol bier.

Ik ga verder, voorzitter. Op papier ziet de begroting er de komende jaren rooskleurig uit. Maar daarbij wordt er onvoldoende rekening gehouden met de nijpende situatie waarin een toenemend
4865 aantal huishoudens in Noord-Holland zich bevindt, waar ik net ook al aan refereerde in een interruptiedebatje. De bodemloze put van alsmaar oplopende tekorten wordt steeds maar gevuld met extra inkomsten die altijd ten koste gaan van de burger, die het al zo moeilijk heeft door hoge prijzen voor energie en boodschappen. Om bij het voorbeeld van ons vliegtuig te blijven: je kunt blijven hopen dat er voldoende brandstof in de tank zit om alle verplichtingen voor de
4870 toekomst te kunnen blijven uitvoeren, maar de realiteit is dat de bodem van de tank in zicht komt voordat de bestemming wordt bereikt. Dat vereist dus aanpassing van ambities. En dat kan heel makkelijk.

Immers, willen we ons vliegtuig in de lucht houden, schaf alle maatregelen die zich richten op
4875 energie, stikstof en circulaire economietransitie af. Stop met tonnen kostende bomenkap. Maar liefst achthonderdduizend euro voor brandstof die bedoeld is voor de biomassacentrale. Stop met nutteloze symbolische maatregelen, zoals de eerdergenoemde sedum op bushokjes, die de provincie vierhonderdduizend euro kosten. Focus op de kerntaken voor de komende jaren: meer woningen en een goede bereikbaarheid van onze provincie met goed onderhouden
4880 infrastructuur. Dat is al een taak op zich voor de komende jaren. Op dat vlak zijn de uitdagingen namelijk gigantisch. Meer kan echt niet. Dan hoeft de burger niet langer een hogere prijs te

betalen voor een vlucht die haar ook nog eens niet op de gewenste bestemming zal brengen. Terwijl de kans vele malen groter is dat diezelfde burger met een lagere ticketprijs zonder verhoging van de opcenten of andere belastingen wel op de gewenste bestemming aankomt en
4885 niet ergens onderweg crasht. Het is, kortom, te hopen dat er in turbulente tijden goede piloten aan boord zitten die de koers kunnen bijsturen en die weten hoe je een vliegtuig door turbulente tijden moet sturen.

Voorzitter, om het belang daarvan te onderstrepen, willen we Gedeputeerde Staten, u als
4890 voorzitter en u als alle Provinciale Statenleden graag een boek aanbieden dat geschreven is door twee ervaren piloten met kennis van zaken. Zij hebben onderzoek gedaan hoe we in deze turbulentie terecht zijn gekomen, maar nog belangrijker: hoe we er weer uitkomen en wat daar in de cockpit voor nodig is. Om te beginnen: goede piloten met de visie die de koers durven bijsturen als de rauwe realiteit daarom vraagt. Dames en heren, bij deze bied ik u allen de
4895 onlangs bij Amsterdam Books verschenen case study van Thierry Baudet en Lidewij de Vos aan. Een case study die illustratief is voor wat er mis is met Nederland en daarmee ook in Noord-Holland: Niemand in de cockpit. Wij hopen dat u dit ter harte wil nemen, zodat we de koers van het land en de koers van deze mooie provincie weer de goede kant op kunnen sturen in het belang van al onze inwoners. Ik dank u wel. Voorzitter.

4900 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik geef het woord aan mevrouw Alberts van de SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Het was niet de bedoeling dat er meteen begonnen werd met lezen.

4905 De **VOORZITTER**: We gaan even alle energie en alle aandacht aan u geven, mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dat vind ik wel terecht, ja. Wel, voorzitter, voor sommigen van u is het misschien schrikken, maar ik kan u verzekeren: we staan in ons land op een
4910 keerpunt. Weet u nog? De markt zou alles oplossen. Allerlei zaken zouden efficiënter worden, goedkoper worden. En als het goed zou gaan met bedrijven, dan zou de verkregen rijkdom ook naar beneden druppelen en de armste mensen ook welvaart bezorgen. Maar iedereen die een beetje weet hoe het in zijn werk gaat als het geld regeert, dan had je kunnen weten dat deze redenering de grootste leugen was die je je maar kon indenken. Men trapte erin. De liberalen
4915 propageerden, de christendemocraten en de sociaal democraten vielen voor de neoliberale marktreligie. Stap voor stap begonnen opeenvolgende regeringen aan de afbraak van de publieke sector. Post, openbaar vervoer, energie, vielen in handen van een vorm van particulier eigenaarschap. Maar nog was het niet genoeg. Aanbesteden zouden we: jeugdzorg, kinderopvang, jongerenwerk, dagbesteding, beveiliging, noem maar op. Inmiddels zijn we
4920 aanbeland in een bijna kolderieke situatie dat een huisarts wordt gezien als een ondernemer en dat deze dus maar op de markt moet zoeken naar een praktijkruimte. En nog is het niet genoeg. Grote beleggingsfondsen, ook wel private equity genoemd zijn, op zoek naar nieuwe mogelijkheden om hun geld te vermeerderen. Straten worden opgekocht, huisartsenpraktijken, kinderopvang en nu zelfs dierenklinieken. Hoe zout wil je het hebben? En nu het resultaat. Prijzen
4925 rijzen de pan uit, winsten exploderen, en wij zijn de zeggenschap volledig kwijt. Hoe vaak krijgen we hier in PS wel niet op onze vragen, wie dan ook, het antwoord – vragen, initiatieven, noem maar op: daar gaan wij niet over.

4930 Nou, kijk maar eens even wat er allemaal op afstand is gezet: onderwijs, schoolbesturen beslissen. Men moet zich de blaren op de tong praten om de boel draaiende te houden en ondertussen wordt overal particulier onderwijs gepromoot. Luister maar naar de radiospotjes.

4935 Wonen. Ja, men mag in gesprek met woningcorporaties of die wel blijven doen wat ze moeten doen, namelijk voor betaalbare woningen zorgen. En met particuliere woningeigenaren, inclusief die mega grote beleggers, is dat gesprek niet eens mogelijk. En ondertussen worden sociale huurwoningen verkocht voor een godsvermogen. En we hebben het er net over gehad: wat is nog betaalbaar? Nou, de bedragen die duizelen je om de oren. Corporaties verkopen voor 355.000 euro een driekamerflat met het grootste gemak. Nou, zie hem maar te kopen.

4940 Dan openbaar vervoer. Men mag in gesprek – weer met aanhalingstekens – met de vervoerders om ze aan hun contract te houden dat lijnen, haltes en ritprijzen niet tussentijds aangepast worden. Wat uiteindelijk toch gebeurt.

4945 En zorg. Men moet maar zien hoe de thuiszorg, dagbesteding, jeugdzorg, GGZ, noem maar op, niet versnipperd en de kwaliteit op peil blijft.

4950 Heeft u de antwoorden op de schriftelijke vragen van de SP gezien over Waternet? Dat op afstand gezette gedrocht, waarin het waterschap Amstel, Gooi & Vecht zit, wat ervoor moet zorgen dat er in Noord-Holland droge voeten gehouden kunnen worden. Ik vraag me dan af wat de verantwoordelijk gedeputeerde denkt als er fiat aan die antwoorden gegeven moet worden. We gaan er namelijk niet over, zegt hij dan. Maar ondertussen gebeurt er van alles waar je als provincie voor verantwoordelijk bent niet, slecht of bijna niet of minder of wat dan ook.

4955 Ik zei dat Nederland op een keerpunt staat en dat het neoliberalisme op zijn einde loopt. En van de grootste voorvechters van het neoliberalisme, Margaret Thatcher, zei destijds: there is no alternative. Welnu, voorzitter, er is wel een alternatief. En ik daag iedereen in deze zaal, maar het college in het bijzonder, uit om dat alternatief vorm te geven. En ik ga er een paar noemen.

4960 Wat de SP betreft beginnen we met het gigantische probleem in dit land, in deze provincie: de wooncrisis. Hoe mooi zou het zijn als we een provinciaal woningbedrijf zouden hebben. Zover zijn we nog niet, maar de SP heeft voor vandaag een motie die ervoor kan zorgen dat we meer grip op de woningbouw krijgen. Daar lees ik het dictum van voor. Verzoekt GS – na een fix aantal overwegingen – actief gronden aan te trekken die geschikt zijn voor woningbouw, een vereveningsfonds opzetten waar de verschillende grondexploitaties ondergebracht kunnen
4965 worden, een plan op te stellen om ambtelijke capaciteit in te richten om deze gebiedsontwikkeling namens de provincie vorm te geven en de Staten actief informeren over de voortgang van deze ontwikkelingen, en gaat over tot de orde van de dag. Ik moet er nog even iets bij zeggen. Hier gaat het er natuurlijk wel ook nog over dat we dat ook graag natuurinclusief zouden willen bereiken.

4970

Motie 176–6 november 2023

Actieve inzet Provincie Noord-Holland bij realiseren woningbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

4975 *Constaterende dat:*

- *Er een tekort aan vooral betaalbare woningen is in Noord-Holland.*
- *De provincie gaat over ruimtelijke ordening maar weinig inbreng of instrumenten heeft in het woningbouwprogramma.*
- *Private ontwikkelaars bij bekend worden van mogelijke nieuwe woningbouwlocaties strategische grondposities innemen en het woningbouwplan dicteren vanaf dat moment.*
- *De provincie bij uitstek het overzicht zou moeten hebben welke locaties voor woningbouw geschikt zouden kunnen zijn.*
- *Het wenselijk is als de politiek meer in haar rol komt om de juiste woningen te bouwen die aansluit op de brede vraag vanuit de samenleving.*
- *Er nu grote groepen mensen zijn die op de markt of in het woningtoewijzingsbeleid van sociale huurwoningen telkens naast het net vissen voor geschikte en betaalbare woningen.*
- *Als er geen winstoogmerk is in de ontwikkeling van woningbouw er veel meer mogelijk is om sociale en betaalbare woningen te bouwen.*

4990 *Overwegende dat:*

- *Wanneer de provincie zelf grond aankoopt ze aan het stuur staat van het woningbouwprogramma daarvan.*
- *De provincie een grondexploitatie op die locatie kan voeren. Waarbij de regie bij de provincie ligt en er door middel van "bouwenveloppen" op de markt te zetten veel meer de nadruk op de woningtypologie kan komen te liggen.*
- *De grondprijs voor de markt dan residueel benaderd kan worden. Zodat een ontwikkelaar een normale winst kan behalen maar niet met grondspeculatie exorbitante winst kan maken ten koste van woningzoekenden.*
- *Er per locatie een grondexploitatie gevoerd kan worden. Hiermee kunnen de kosten van de*
- *provincie (grondaankoop en inrichting openbare ruimte) wegvallen tegen de opbrengst van de grond in erfpacht geven.*
- *Wanneer de provincie de grond in erfpacht uit geeft ze meer haar eigen beleid door kan voeren. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een woonplicht voor de te realiseren woningen.*

5005 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Actief gronden aan te trekken die geschikt zijn voor woningbouw.*
- *Een vereveningsfonds opzetten waar de verschillende grondexploitaties ondergebracht kunnen worden.*
- *Een plan op te stellen om ambtelijke capaciteit in te richten om deze gebiedsontwikkeling namens de provincie vorm te geven.*
- *De staten actief informeren over de voortgang van ontwikkelingen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP).

5015

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Over het door de SP gewenste provinciaal energiebedrijf komen we binnenkort te spreken. Het initiatiefvoorstel Zon op dak dienden wij enige tijd terug in. Een voorstel wat ervoor kan zorgen dat huurders en woningeigenaren met een smalle beurs

5020 klimaat-rechtvaardig aan de energietransitie kunnen meedoen, omdat we het collectief gaan regelen voor iedereen in plaats van het aan individuen, dan wel de fossiele industrie als Shell en Vattenfall, over te laten. Ik kijk naar de bespreking daarvan uit en nogmaals, ik daag iedereen uit om mee te denken over dit alternatief.

5025 En dan, voorzitter, ik vind het heel verstandig om bij alle projecten ervan uit te gaan dat water en bodem leidend zijn. Zo staat het ook in onze Omgevingsvisie. En het Rijk zie je dan ook en de provincies zie je dan ook stappen zetten om dat te veranderen. Echter, de SP vindt het heel jammer als er dan op een deelonderwerp wordt vastgehouden aan oude ideeën. En dan heb ik het over de Lutkemeerpolder bij Amsterdam. Vijf meter onder NAP. De laatste zeer vruchtbare zeekleigrond van onze provincie. Dan hebben we in de vorige Statenperiode het uitstekende
5030 initiatief van de Partij van de Arbeid besproken over verdozing. En PS vond het wel welletjes met al die distributiecentra. Zo kwam dat er toen uit. Maar waarom steekt het provinciebestuur, gesteund door de motie die wij gaan indienen, dan geen stokje voor de plannen om distributiehallen te bouwen in deze Lutkemeerpolder, en het dus niet beschikbaar te houden voor landbouw. Ook op dit onderwerp is het de hoogste tijd voor verandering. Daar heb ik ook een
5035 motie voor. En ook hier lees ik het dictum voor. Mede ondertekend door 50PLUS en de Partij voor de Dieren. Een aantal constatering en overwegingen. Verzoekt te onderzoeken wat er nodig is om de bestemming van de Lutkemeer te kunnen aanpassen aan de hierboven genoemde nieuwe uitgangspunten. En die 'hierboven genoemde nieuwe uitgangspunten' zeggen: water en bodem leidend, voedselvisie is uitgangspunt, we zetten een stop op de verdozing, enzovoort, maar dat
5040 wilde ik niet in het dictum zetten. Dus het dictum nog een keertje volledig: te onderzoeken wat er nodig is om de bestemming van de Lutkemeer te kunnen aanpassen aan de hierboven genoemde nieuwe uitgangspunten en inzichten en PS hierover zo spoedig mogelijk te informeren.

5045 **Motie 177-6 november 2023**
Bestemming van de Lutkemeer

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constaterende dat:

- 5050
- *In de Provinciale plannen water en bodem leidend zijn verklaard;*
 - *In de Provinciale Voedselvisie streekproducten uitgangspunt zijn;*
 - *De grond van de Lutkemeer de laatste zeer vruchtbare en zeekleigrond uit de provincie bevat;*
 - *De Lutkemeerpolder 4,5 tot 5m onder NAP ligt en het Waterschap zich tegen de*
5055 *Amsterdamse plannen heeft gekeerd om een bedrijventerrein van dit gebied te maken;*
 - *Er in Nederland discussie gaande is over de aanwezigheid van en uitbreiding van distributiehallen;*
 - *De gemeente Amsterdam vast wil houden aan de bestemming van de Lutkemeer, namelijk bedrijventerrein.*
- 5060 *Overwegende dat:*
- *Dat Amsterdam, door vast te houden aan de eerder vastgestelde bestemming, tegen de uitgangspunten van de provincie in gaat;*

- *De oorspronkelijke bestemming was ingegeven door de uitbreidingsplannen van Schiphol, welke door de gewijzigde inzichten over klimaat en uitstoot van Zeer*
- *Een herbezinning van wat er als gevolg hiervan met de Lutkemeer gaat gebeuren zeer*

5065

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken wat er nodig is om de bestemming van de Lutkemeer te kunnen*
- *PS hierover zo spoedig mogelijk te informeren.*

5070

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP), Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Hein Stulemeijer

5075

(50PLUS).

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voorzitter, ik heb geleerd dat je geduld moet hebben in de politiek. En voorzitter, dat heeft de SP. Maar dat neemt niet weg dat er in deze provincie maar moet worden voortgeborduurd op oude politiek. De tijd voor verandering is nu. En ik daag u

5080

nogmaals uit: toon uw moed en ga voor het goede. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U heeft twee moties ingediend en die maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het woord aan de heer Stulemeijer van 50PLUS.

5085

Het ligt in de lijn der verwachting om alle sprekers straks aan het woord te laten en vervolgens zal ik dan schorsen, zodat ook het college zich kan voorbereiden op de ingediende moties, en dan in een keer na de schorsing ook daar een reactie op kan geven, alsmede haar bijdrage. Meneer Stulemeijer.

5090

De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, collega's en andere toehoorders, in afwezigheid van fractievoorzitter Anneke van der Helm wil ik u onze visie op dit stuk niet onthouden. In het voorwoord van de gedeputeerde Financiën bij de begroting 2024 verwijzen naar het collegeakkoord Verbindend vooruit! en de diverse beleidsdoelen die gehaald moeten worden tot 2027. Het klinkt ons als muziek in de oren. En dat er een koppeling met de

5095

Brede Basismonitor wordt gemaakt om de ontwikkeling in welvaart in de brede zin in kaart te brengen in de provincie Noord-Holland is natuurlijk slim. Dank ook aan allen die meegewerkt hebben om dit document tot stand te brengen.

5100

Er zijn ook tegenvallers te benoemen in deze begroting. Pas later dit jaar: wanneer? En bij de kadernota voor 2025 zal 2023 specifiek geduid worden in het meerjarenperspectief. De val van het kabinet en de op handen zijnde Tweede Kamerverkiezingen van 22 november aanstaande brengen onzekerheden mee inzake het Rijksbeleid. Dan gaat een zin als "we verbinden onze ambities steeds aan het beschikbare geld" mank als je niet weet wat een nieuw kabinet voor 2024 en later in petto heeft.

5105

Maar 50PLUS wil constructief mee blijven denken. Het credo 'uitgaven verlagen en opcenten verhogen, wegenbelasting, hebben we enigszins omarmd, hetzij met enige moeite, met betrekking tot de verhoging van de belastingen. Laat dan wel de inkomsten uit deze belastingen

- 5110 voor een groot deel naar programma vier, Bereikbaarheid, van de begroting gaan. De winst op dit beleidsterrein is te behalen door zoveel mogelijk groei te voorkomen van mobiliteit door wonen en werkt dicht bij elkaar te organiseren. 50PLUS heeft niet de illusie dat de inwoners van onze provincie zich de vrijheid om te bewegen laten ontnemen. Hoe wordt de huidige afstand tussen wonen en werken verkleind? Graag een uitleg van de gedeputeerde hoe de huidige situatie aan te pakken.
- 5115 Voorzitter, nog een opmerking ten aanzien van mobiliteit. We kunnen als provincie of als MRA nog zo ons best doen, maar we zijn volkomen afhankelijk van wat het kabinet ons aandoet. Bij gevolge Miljoenennota 2024 lezen wij dat de rijksbijdrage ten aanzien van de Noord/Zuidlijn met 1,8 miljard wordt verminderd. Verder lezen wij dat het college van GS wel vertrouwt dat een
- 5120 nieuw kabinet de vermindering van de bijdrage herstelt. Graag vernemen we van het college waar ze dat vertrouwen op baseert. Immers, vertrouwen is goed, maar Hofman is beter, zoals een bekende reclame suggereert.
- 5125 Inwoners verliezen het vertrouwen in het oplossend vermogen van de politiek. Er is grote onzekerheid over de dag van morgen, over koopkracht en woningnood, over de opvang van asielzoekers en de oorlog in Oekraïne. Maar ook over de grote veranderingen die op ons afkomen op terreinen als arbeidsmarkt, klimaat, energie en stikstof. Zijn we in de communicatie met onze inwoners niet transparant genoeg? Hoe kan het beter?
- 5130 Wij bevinden ons op een kantelpunt in onze samenleving, waarin alles aankomt op onze houding tegen financiële onzekerheden naar onze inwoners toe en hoe we onze koers bepalen. Dat vraagt om veerkracht. Veerkracht, de wil om te veranderen en acceptatie dat onze huidige manier van denken en handelen in het teken moet staan van een samenleving, waarin we stuiten op economische, sociale en ecologische grenzen. We moeten op zoek naar andere vormen van
- 5135 samenleven. Wat hebben we de kiezers te bieden? Elke inwoner, ongeacht zijn of haar geloofsovertuiging, geaardheid, leeftijd, herkomst, opleiding of beroep, zowel in de stad als platteland, moeten bestaanszekerheid hebben. Sommige maatregelen in deze begroting zijn bedoeld voor de korte termijn. Zorgwekkender vinden we het dat de sociale cohesie, vrijwilligerswerk en sociale contacten in Noord-Holland achterblijven ten opzichte van andere
- 5140 provincies. We weten dat de hieruit voortkomende eenzaamheid een grote wissel kan trekken op onze inwoners en op onze samenleving. We zien niet genoeg maatregelen op dit punt uitgewerkt in de begroting voor 2024.
- 5145 Een breed draagvlak voor de aanpak van het stikstofprobleem wordt steeds moeilijker. 50PLUS is voor natuurherstel, maar ook voor vitaal platteland en een goede toekomst voor de Nederlandse boeren. Daarom is halvering van de stikstofuitstoot een ambitieus plan gebleken. Soms zal een andere bedrijfsvoering uitkomst bieden voor onze boeren, soms een nieuwe technologie, soms bedrijfsverplaatsing en soms zal uitkoop de beste optie zijn. Maar wat als we het tempo van mindering van stikstofuitstoot niet aankunnen?
- 5150 De situatie op de woningmarkt, snijpunt. Een goed en betaalbaar koop- of huurhuis is voor steeds meer mensen onbereikbaar. Het is al eerder genoemd. Vooral bij starters en jongeren. Daar mogen we ons niet bij neerleggen. Iedereen heeft recht op een eigen thuis in een veilige, bereikbare en aantrekkelijke wijk. Daar ligt een kerntaak voor de woningcorporaties, met een stevigere regierol voor de landelijke politiek in samenspraak met onze provincie.

5155

Ons asielsysteem is en blijft gebaseerd op het uitgangspunt dat er in ons land altijd een plek is voor mensen die vluchten voor oorlog, geweld en onderdrukking. Wie hier kan blijven, krijgt alle rechten en plichten om volwaardig mee te doen en in onze samenleving te integreren. Daar moet de provincie aan meewerken dat er een goede spreiding komt voor opvangplekken.

5160

Alleen met een goed opgeleide beroepsbevolking kunnen we bouwen aan een innovatieve en ondernemende toekomst. Nederlandse ondernemers en hun personeel hebben tijdens de coronacrisis veerkracht getoond. Het is een hard gelag dat zoveel bedrijven nu opnieuw met grote problemen te maken krijgen vanwege enorme kostenstijgingen en gebrek aan personeel.

5165

Zeker in het midden- en kleinbedrijf, dat zo belangrijk is voor ons land, hebben veel ondernemers het moeilijk. Versterking van het mkb-ondernemersklimaat is nodig, bijvoorbeeld door te zorgen voor een betere toegang tot financiering en ondersteuning bij verduurzaming. Aanhaken op wat voorgesteld wordt in de Begroting 2024.

5170

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel voor het woord. Het is altijd wat lastig: de laatste voor de pauze. Maar ik hoop toch dat u nog even de aandacht kunt bewaren.

5175

We spreken over de provinciale begroting voor 2024 in een tijd waarin veel onrust is in de wereld. We maken ons zorgen over geweld. We zien afschuwelijke beelden van leed wat medemensen treft. De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder. Er zijn zoveel mensen op de vlucht. Sommige melden zich ook in ons land, maar we kunnen nauwelijks ruimte vinden om hen op te vangen. De stikstofcrisis is nog steeds niet opgelost. Onze economie put de aarde uit.

5180

De natuur kan niet herstellen. En boeren wachten moedeloos op oplossingen die wel beloofd zijn, maar niet concreet worden. Maar ook dichterbij. Mensen zoeken al tijden passende woonruimte en kunnen die niet vinden. De prijzen zijn gestegen en het wordt voor steeds meer mensen een uitdaging om rond te komen. En wat misschien nog het lastigst is: we zien nauwelijks licht aan het eind van de tunnel, want wie kan bedenken hoe we ooit vrede krijgen in het Midden-Oosten,

5185

hoe de agressie in Oekraïne kan stoppen, hoe we de opwarming van de aarde onder anderhalve graad kunnen houden? En we kunnen dat als provinciale overheid al helemaal niet alleen. Maar we zullen desondanks moeten aanpakken wat wel binnen ons bereik ligt. En de ChristenUnie wil zich inzetten om de samenleving te versterken door te bouwen aan zorgzame gemeenschappen, waarin mensen naar elkaar omzien, door de schepping die ons gegeven is te bewonderen en te

5190

koesteren en door de zorgen van inwoners serieus te nemen.

Meneer de voorzitter, ik wil graag drie thema's aan de orde stellen die we als ChristenUnie belangrijk vinden. En daarna ingaan op een aantal financiële aspecten van de begroting.

5195

Het eerste thema is de economische transitie naar een samenleving, waarin het welzijn van mensen centraal staat en we de aarde niet langer uitputten. Een samenleving, waarin we kunnen genieten van genoeg. Een economie waarin gezondheid belangrijker is dan economisch gewin. En in de begroting worden een heel aantal stappen beschreven die hieraan bijdragen. Maar we hebben nog vier aanvullingen. Ten eerste: wij missen bij de opwek van duurzame energie de

5200

inzet op zon opwekken boven parkeerplaatsen en zon opwekken met geluidsschermen, uiteraard

met aandacht voor de natuur. Dit staat wel in het coalitieakkoord beschreven, maar hiervoor staat geen actie in de begroting. Ik dien graag een amendement in, met een dictum dat ik wil gaan voorlezen. Wij stellen voor het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te passen. Dat we aan deelbesluit 1 toevoegen met dien verstande dat de tekst op pagina 24 van de Begroting 2024, tweede bullet van 1.1 a als volgt wordt gewijzigd: we gaan ons niet alleen inzetten voor de uitdagingen van de zon-op-dak-opgave, maar we gaan ons ook inzetten voor de uitdagingen van de opgave zon-op-dak, zon-op-parkeerplaats en zon-op-geluidsschermen. En deze motie wordt mede ingediend door het CDA, de Partij voor de Dieren en Volt.

5210 **Amendement 015-6 november 2023**
Zon op parkeerplaats en geluidsscherm

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Besluit:

5215 *Het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te passen:*

- *deelbesluit 1 aan te vullen met de volgende tekst:*
”, met dien verstande dat op pagina 24 van de Begroting 2024 de tekst van de tweede bullet van 1.1 a. als volgt wordt gewijzigd:
 - *van: uitdagingen van de zon-op-dak-opgave.*
 - *naar: uitdagingen van de opgave voor zon-op-dak, zon-op-parkeerplaatsen en zon-op-geluidsschermen.”*

5220

En gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting

5225 *In het coalitieakkoord staat dat de provincie zich in gaat zetten voor de opwek van zonne-energie*

met panelen boven parkeerplaatsen en op geluidsschermen. Wij ondersteunen dit doel van harte en vinden dat bij het onderzoek naar de verbetering van de ondersteuning voor de opwek van zonne-energie deze vormen expliciet meegenomen moeten worden.

5230

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

De heer **KLEIN** (CU): Een tweede aanvulling betreft de handhaving van de milieuregels. En dan specifiek de terugkoppeling van de meldingen door de omgevingsdienst. We zijn vorige week maandag op werkbezoek geweest bij de omgevingsdienst en we hebben gehoord dat niet iedere inwoner op zijn melding een terugkoppeling krijgt. En wij vinden dat alle inwoners die de moeite nemen om een melding te doen recht hebben op informatie over wat er met hun melding is gedaan, ook als er blijkt dat er geen sprake is van overtreding. Wij willen, en ik heb afgelopen maandag ervaren dat dit breed gedragen wordt, dat de provincie daar afspraken over gaat maken. We hebben daarom weer een amendement, wat we graag indienen. Het dictum daarvan luidt dat we opnieuw deelbesluit 1 aanvullen met de volgende tekst. Met dien verstande dat op de pagina 29 van de Begroting 2024 de volgende tekst wordt toegevoegd aan het einde van paragraaf met nummer 2.1. Onderdeel van de afspraken met de omgevingsdienst zijn afspraken

5235

5240

5245 over de manier waarop inwoners die meldingen doen een adequate terugkoppeling krijgen. En deze motie wordt mede-ingediend namens de Partij voor de Dieren en Volt.

Amendement 016–6 november 2023

Afspraken over terugkoppeling van meldingen

5250

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Besluit:

Het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te passen

- 5255
- *deelbesluit L aan te vullen met de volgende tekst:
", met dien verstande dat op pagina 29 van de Begroting 2024 de volgende tekst wordt toegevoegd aan het einde van paragraaf met nummer 2.1:
○ Onderdeel daarvan zijn afspraken over de manier waarop inwoners die meldingen doen een adequate terugkoppeling krijgen."*

5260 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Toelichting

5265 *Tijdens het werkbezoek op maandag 31 oktober hebben wij gehoord dat niet op iedere melding die bij de omgevingsdienst wordt gedaan een terugkoppeling wordt gegeven. Wij vinden dat alle inwoners die een melding doen recht hebben op informatie over wat er met hun melding is gedaan, ook als blijkt dat er geen overtreding plaats heeft gevonden. Wij willen dat de provincie daar met de omgevingsdiensten afspraken over gaat maken.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Julia

5270 *Schneemann (Volt).*

De heer **KLEIN** (CU): Ten derde, de inzet rondom circulair en biobased bouwen. We zijn heel erg blij dat de provincie het doel heeft om biobased en circulair bouwen actief te stimuleren. Dat staat gewoon in de begroting pagina 37, doel zes. Maar als je dan gaat kijken naar de activiteiten die worden uitgevoerd, dan gaat u helemaal niks doen. De enige actie die u noemt, is dat u indien nodig fysieke ruimte wil bieden voor de opslag van circulaire bouwmaterialen. Hè, dacht ik, is dat het probleem? Bouwen we in Noord-Holland niet circulair, omdat we geen plek hebben om die spullen ergens neer te leggen? Wij willen dat de provincie actie gaat ondernemen om dit doel te bereiken. En wij dienen daar een motie in, samen met de Partij voor de Dieren en Volt, en ik zal dictum voorlezen. Wij dragen GS op om in de komende periode een aantal concrete acties uit te werken om invulling te geven aan subdoel 6 onder 3.2, het actief stimuleren van biobased en circulair bouwen, en PS daarover te informeren ruim voor de bespreking van de Kaderbrief begrotingsjaar 2025.

5285 **Motie 178–6 november 2023**

Biobased en circulair bouwen stimuleren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateernde dat:

- 5290
- *In de begroting het subdoel wordt genoemd om biobased circulair bouwen actief te stimuleren;*
 - *Er geen acties worden genoemd om deze doelen te bereiken.*

Overwegende dat:

- *Doelen over het algemeen niet vanzelf bereikt worden.*

5295 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *In de komende periode een aantal concrete acties uit te werken om invulling te geven aan het subdoel 6 onder doel 3.2, "het actief stimuleren van biobased en circulair bouwen";*
- *PS daarover te informeren ruim voor de bespreking van de Kaderbrief begrotingsjaar 2025.*

5300 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerdt (Volt).

5305 De heer **KLEIN** (CU): En het vierde punt gaat over circulaire tarieven. Wij zijn afgelopen week ook met een aantal Staten- en commissieleden op bezoek geweest bij de provinciaal circulair ambassadeur. We hebben daar een aantal mooie voorbeelden gezien van bedrijven die proberen minder afval te produceren, meer aan hergebruik te doen. Maar de ambassadeur gaf ook aan dat er een subsidieregeling, zoals die in Zuid-Holland er wel is, in Noord-Holland wordt gemist. En

5310 wij dienen daar een motie in, opnieuw samen met de Partij voor het Dieren en Volt, waarvan het dictum luidt: wij verzoeken GS bij de evaluatie en aanpassing van de Actieagenda Circulaire Economie de vraag te betrekken of een dergelijke subsidieregeling ook in Noord-Holland gerealiseerd kan worden en het antwoord op deze vraag expliciet terug te koppelen aan Provinciale Staten.

5315

Motie 179-6 november 2023

Onderzoek subsidieregeling Circulaire Initiatieven

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 5320
- *Het bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie een belangrijk doel is van het economisch beleid;*
 - *Er in het coalitieakkoord 250.000 euro extra beschikbaar is gesteld voor circulaire economie.*

Overwegende dat:

- 5325
- *De Actieagenda Circulaire Economie 2021.-2025 geëvalueerd wordt en eventueel wordt Aangepast;*
 - *De provinciaal ambassadeur Circulaire Economie heeft aangegeven dat er in Noord-Holland behoefte zou hebben aan een subsidieregeling voor kleinschalige innovatieve circulaire initiatieven;*
- 5330
- *In de provincie Zuid-Holland een dergelijke subsidieregeling bestaat.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de evaluatie en aanpassing van de Actieagenda Circulaire Economie de vraag te betrekken of een dergelijke subsidieregeling ook in Noord-Holland gerealiseerd kan worden;*
- 5335
- *Het antwoord op deze vraag expliciet terug te koppelen aan de Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Ellinoor Jorna (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerd (Volt).

5340

De heer **KLEIN** (CU): Een tweede thema is het thema woningbouw. Het is belangrijk om daar een flinke versnelling te realiseren, vooral betaalbare woningen. Betaalbaar is iets anders dan drie-en-een-halve ton. Dus daarom dienen we mede de motie van het CDA in om betaalbaar te definiëren als 250.000 euro maximaal. En juist ook voor jongeren, en daarom dienen we ook

5345

mede de motie van Volt hierover in.

5350

Maar qua versnelling zien we dat de provincie nu erg lijkt in te zetten op de verruiming van de regels om woningbouw aan de randen van dorpen en in linten mogelijk te maken. Maar we hebben eens even goed gekeken naar die Monitor Plancapaciteit en dan zien we dat er al enorm veel plannen zijn die helemaal niet afhankelijk zijn van de verruiming van die regels. Blijkbaar zijn er andere belemmerende factoren. Want ondanks onze inzet in bijvoorbeeld een flexibele schil voor ambtelijke ondersteuning, komen heel veel projecten, zelfs projecten die al vergund zijn, niet van de grond. Onze vraag aan GS is: heeft u goed zicht op waar het nou stukt in de woningbouw? En kunt u ons overtuigen dat de acties die u van plan bent om te gaan ondernemen

5355

wel voldoende aansluiten bij de daadwerkelijke behoeftes?

5360

Het derde thema dat we aan de orde willen stellen, is het openbaar vervoer. En meneer de voorzitter, wij maken ons ernstig zorgen over de ontwikkelingen. Ten eerste is het ov de afgelopen tijd een stuk duurder geworden. En gelukkig heeft de Tweede Kamer op het nippertje besloten een verdere prijsstijging volgend jaar te voorkomen. Maar tegelijkertijd is de dienstregeling steeds verder teruggeschroefd en dreigt dat nog verder te gebeuren. En ten derde vallen er gaten in de uitvoering van de huidige concessies. Neem bijvoorbeeld bus 134 van Hoorn naar Wieringerwerf. Die wordt veel gebruikt door jongeren uit Wieringermeer die een opleiding elders volgen, bijvoorbeeld in Amsterdam of Alkmaar. Stelt u zich voor dat je na een studiedag uit Amsterdam of Alkmaar in Hoorn komt en je wilt overstappen op de bus naar Slootdorp. Heeft u enig idee wanneer de laatste bus gaat?

5365

De **VOORZITTER**: U kunt geen prijs winnen overigens.

5370

De heer **KLEIN** (CU): Het is één over zes 's avonds. Ja, dan zet deze coalitie zich in voor nachtbussen. Maar voorlopig hebben we niet eens bussen in de tweede helft van de avondspits. Als die bus al rijdt. Want de afgelopen maand is het minimaal vier keer voorgekomen dat deze bus is uitgevallen wegens logistieke problemen. En er staan dus allerlei scholieren in Hoorn die gewoon niet verder kunnen. Dat vinden wij niet goed. Vind je het gek dat je dan zo snel mogelijk je rijbewijs wilt halen om van die bus af te zijn? En dat moet gewoon anders. Het openbaar vervoer moet een aantrekkelijk alternatief zijn; geen noodoplossing voor mensen die geen eigen vervoer hebben. De ChristenUnie wil dat de huidige concessies beter worden uitgevoerd. Daarom stellen we de volgende vraag aan GS: hoe kunt u ervoor zorgen dat er minder bussen gaan uitvallen? Kunnen we bijvoorbeeld boetes verhogen? Kunnen we in gesprek gaan met Transdev?

5375

5380

Dit moet namelijk anders. Daarnaast willen we ook dat de kwaliteit omhoog gaat. We maken ons erg zorgen dat in de begroting wordt genoemd onder subdoel 2.1: het aanpassen van de ov-

5385 vervoersplannen om het wegvallen van de transitievergoeding op te vangen. We dienen daarom een motie in, en daar lees ik graag het dictum van voor. Wij dragen GS op om bij de aanpassing van de ov-vervoersplannen het uitgangspunt te hanteren dat de dienstregeling niet verder mag worden teruggebracht. En wanneer daarvoor extra budget nodig is, hiervoor in 2024 een voorstel aan de Staten voor te leggen. En deze wordt mede ingediend door het CDA, de Partij voor de Dieren en Volt.

Motie 180–6 november 2023

5390 **Geen verdere afschaling openbaar vervoer**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 5395
 - *De provincie vanuit het Rijk tot eind 2023 geld ontvangt vanuit de regelingen Beschikbaarheid Vergoeding Openbaar Vervoer (BVOV) en Transitie Vergoeding Openbaar Vervoer (TVOV);*
 - *Dit geld als doel had om de teruggelopen inkomsten tijdens en na de coronatijd deels te compenseren;*
 - *Dit bedrag zo'n 3 miljoen euro op jaarbasis betrof;*
- 5400
 - *Met de Kaderbrief 2024 2,5 miljoen euro extra beschikbaar is gesteld om het wegvallen van Rijksvergoedingen te compenseren.*

Overwegende dat:

- 5405
 - *De Rijksregelingen eraan hebben bijgedragen dat de dienstregelingen slechts beperkt hoefden worden afgeschaald;*
 - *Er in 2024 netto minder geld beschikbaar is dan in 2023;*
 - *Daarboven de kosten zijn toegenomen door inflatie en indexatie;*
 - *In de begroting staat dat "de ov-vervoerplannen zullen worden aangepast om het wegvallen van de vergoeding op te kunnen vangen".*

Van mening dat:

- 5410
 - *Het openbaar vervoer kwalitatief moet verbeteren om goed bruikbaar te zijn en reizigers terug te winnen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 5415
 - *Bij de aanpassing van ov-vervoersplannen het uitgangspunt te hanteren dat de dienstregeling niet verder mag worden teruggebracht;*
 - *Wanneer daarvoor extra budget nodig is, hiervoor in 2024 een voorstel aan de Staten voor te leggen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

5420 *Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Maik de Weerd (Volt).*

5425 De heer **KLEIN** (CU): En dan tenslotte over de financiële kant van de begroting. We reserveren geld voor het ontwikkelen van nieuwe natuur, maar geen geld voor het beheer daarvan. Dat is ook al door anderen genoemd. En dat kan natuurlijk niet. Daarom dienen we samen met Volt en het CDA een motie in om dat recht te zetten. Het dictum daarvan luidt: wij dragen GS op om bij de Kaderbrief begrotingsjaar 2025 voldoende budget op te nemen voor het beheren van nieuwe

natuur en tevens een realistische meerjarenraming te maken die in lijn is met de verwachte groei van de natuur.

5430 **Motie 181–6 november 2023**
Kosten Natuurbeheer verwerken in Kaderbrief 2025

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- 5435
- *Het budget voor het beheren van natuur (beleidsdoel 5.2) in 2024 lager is dan in 2023 en in de jaren daarna verder afneemt (pagina 59);*
 - *De provincie ambitieuze doelstellingen heeft voor het realiseren van nieuwe natuur (w.o. de realisatie van het NNN) en daarvoor veel geld begroot.*

Overwegende dat:

- 5440
- *Het ontwikkelen van nieuwe natuur belangrijk is gezien de opgaven rondom stikstof en biodiversiteitsherstel;*
 - *De nieuw te ontwikkelen natuur ook beheerd zal moeten worden;*
 - *Het college op in de begroting geen geld budgetteert voor het beheren van de nieuw te realiseren natuur, zowel niet in 2024 als niet in de meerjarenraming;*
- 5445
- *Dat de begroting en meerjarenraming op dit punt niet realistisch is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de Kaderbrief begrotingsjaar 2025 voldoende budget op te nemen voor het beheren van nieuwe natuur en tevens een realistische meerjarenraming te maken die in lijn is met de verwachte groei van de natuur.*

5450 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Julia Schneemann (Volt) en Willemien Koning (CDA).

De heer **KLEIN** (CU): Dan stelt u ook voor om een reserve coalitieakkoord in te stellen. Daar
5455 hebben wij toch wel een aantal kanttekeningen bij. Want we vinden het heel zorgelijk dat we hiermee alle zeggenschap over de besteding van het geld op voorhand uit handen geven. We werken in Noord-Holland in principe met doelgerichte bestemmingsreserves om te voorkomen dat er allerlei potjes ontstaan met geld zonder dat we precies weten waarvoor dat bedoeld is. Wat u nu gaat doen, is precies dit: een grote pot met geld zonder afgebakend doel, waar u nou
5460 hartenlust uit kunt snoepen. We hebben een aantal vragen aan GS. De eerste vraag is: hoe verhoudt de instelling van deze reserve zich tot ons beleid om alleen met doelgerichte bestemmingsreserves te gaan werken? 2, hoe gaat u zorgen dat wij ons budgetrecht kunnen blijven uitoefenen? Gaat u ons toestemming vragen om het bedrag uit deze reserve over te hevelen naar de inhoudelijke bestemmingsreserve? En wat gebeurt er, 3, met deze reserve als die
5465 niet leeg is wanneer de coalitieperiode is afgelopen? Valt die dan vrij naar de algemene middelen? Moeten we dat niet vastleggen? En waarom trouwens is de einddatum van deze reserve 31 december 2027? Dat is inmiddels een volgende collegeperiode. Het college zou toch in ieder geval in staat moeten zijn om in de komende twee jaar te bedenken waar ze het geld aan willen besteden. En dan wilt u deze reserve ook nog eens zo ver vullen dat als deze begroting
5470 uiteindelijk gerealiseerd zou worden als jaarrekening we aan het eind van het jaar met een jaarrekening zitten die niet voldoet aan onze eigen verordening. Wij vinden dat onzorgvuldig en

het is bovendien ook helemaal niet nodig. Daarom dienen we een amendement in om de storting in de reserve te temporiseren. Het is mede-ingediend door het CDA en D66. En het dictum hiervan luidt dat wij het deelbesluit 1 aanvullen met de volgende tekst: wij stellen de begroting vast met dien verstande dat de storting in de reserve coalitieakkoord wordt veranderd naar 87.868 miljoen in 2024 en 24.177.000 in 2025; en de begroting conform wordt aangepast.

Amendement 017-6 november 2023

Temporisering storting Reserve Coalitieakkoord

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Besluit:

Het ontwerpbesluit in de voordracht als volgt aan te passen:

- *deelbesluit 1 aan te vullen met de volgende tekst:
", met dien verstande dat de storting in de "Reserve Coalitieakkoord" wordt veranderd naar € 57.868.000,00 in 2024 en € 24.177.000,00 in 2025, en de begroting conform wordt aangepast.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting

In de begroting 2024 wordt voorgesteld een Reserve Coalitieakkoord in te stellen en deze te vullen

met € 67.868.000,00 in 2024 en € 14.177.000,00 in 2025. Daarmee daalt het Eigen Vermogen van de

provincie onder de in de Financiële Verordening opgenomen norm van 25% van de algemene dekkingsmiddelen. Daardoor zou de jaarrekening over 2024 zou niet kunnen worden goedgekeurd als deze volledig conform de begroting zou worden gerealiseerd. Dit past niet bij zorgvuldig begrotingsbeleid. Door de storting in de reserve in 2024 met 10 miljoen te verlagen en dit bedrag in 2025 extra te storten wordt dit probleem opgelost. Deze aanpassing staat de ontwikkeling en uitvoering van het beleid niet in de weg.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA) en Sijmen Mulder (D66).

De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, ik begon met een schets van de grote problemen in de wereld. En ik hoorde laatst een toespraak van filosoof Evert-Jan Ouweneel. Hij gaf een advies over hoe om te gaan met deze problemen die groter zijn dan wat wij aankunnen. Hij noemde twee woorden, twee principes, die ons handelen zouden moeten tekenen: ernst en mildheid. Ernst, omdat we de problemen niet kunnen negeren. Ze moeten met urgentie worden aangepakt. Maar ook mildheid, omdat wij de wereld niet in onze handen hebben en ook omdat onze eigen bijdrage ook altijd beperkt en onvolmaakt is. Bij de ChristenUnie leven we vanuit het geloof dat God de wereld in zijn handen heeft. En de hoop – ik sluit aan bij het CDA – dat Hij uiteindelijk volmaakt herstel zal geven. Voorlopig mogen wij ons met ernstige mildheid daarvoor inzetten. En daar wenst de ChristenUnie het college de zegen van God voor toe. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank. We gaan verder met mevrouw De Sain van de BBB.

En er zijn door de ChristenUnie drie amendementen en vier moties ingediend, en die maken natuurlijk onderdeel uit van onze beraadslagingen.

5520 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Voorzitter, Statenleden, inwoners van Noord-Holland en alle mensen die thuis meeluisteren, het is vandaag 236 dagen geleden dat Noord-Holland naar de stembus ging. En het resultaat daarvan ziet u in deze zaal. Voor ons een absoluut hoogtepunt. Heel Nederland kleurde BBB-groen en in Noord-Holland behaalde BBB acht zetels. Daarmee mochten we de coalitieonderhandelingen leiden. Ik zal u besparen hoeveel uren daarin hebben gezeten, want zelf
5525 ben ik na een paar weken gestopt met tellen. Maar wat me nog wel bij staat is dat ik mijn onderhandelingsmaatje Michel Becker afgelopen voorjaar meer gezien heb dan mijn eigen man Gerard. Maar het resultaat van deze onderhandelingen was het allemaal waard. Samen met de VVD, GroenLinks, Partij van de Arbeid heeft BBB een akkoord gesloten om Noord-Holland tot en met 2027 vooruit te helpen. Met ons coalitieakkoord Verbindend vooruit! hebben we veel goede
5530 afspraken gemaakt om Noord-Holland te verbeteren. Ik zal er een paar in het kort noemen.

We willen graag de woningbouw een boost geven. Voor 2030 184.000 woningen. We horen door de huidige woningcrisis namelijk te vaak schrijnende gevallen. Ouders waarvan de kinderen tot hun dertigste thuis moeten wonen omdat een eigen woning niet beschikbaar is, de sociale
5535 huurwoningen die niet voldoende voorradig zijn en de jongeren die niet in het dorp kunnen wonen waar ze zijn opgegroeid. En dan hebben we ook nog de economisch daklozen. Met dit soort voorbeelden kan ik nog wel even doorgaan, maar volgens mij is het duidelijk dat die woningen broodnodig zijn.

5540 Het eigen risico bij de faunaschade wordt verlaagd van twintig naar vijf procent. Een enorme ganzenpopulatie veroorzaakt grote schade aan de natuur en het voedsel. Een start maken met een proef om de winterrust af te schaffen op boerenakkers. En dit alles om in de komende periode de ganzenpopulatie te verminderen. Maar zolang dat nog niet is gebeurd, is het wel zo eerlijk om het eigen risico van de faunaschade op vijf procent te houden.

5545 Bereikbaarheid en het ontsluiten van landelijk met stedelijk gebied, de verbindingen van en naar Noord-Holland met stedelijk gebied mag niet verder afgeschaald. Het is belangrijk voor onze inwoners, want iedereen moet van a naar b kunnen komen.

5550 Ons doel was om het coalitieakkoord voor de zomer gesloten te hebben, en dat is gelukt. Iedereen is in functie. En nu graag gas op die plank om al onze mooie plannen uit het akkoord uit te gaan voeren. Sommige onderwerpen liggen al best wel lang stil. We houden graag de vaart erin.

5555 Voorzitter, het akkoord lag nog niet bij de printer en het kabinet viel. En waar ik dacht mijn zomerreces te kunnen vullen met bijkomen van de lange onderhandelingen, mochten we weer voorbereidingen treffen om campagne te voeren voor de aanstaande verkiezingen op 22 november. Waar we 15 maart nog bepaalden welke kant Noord-Holland op moest, gaan we 22 november de koers van Nederland bepalen. En ook zit er de komende verkiezingen een Noord-
5560 Holland tintje aan, want meerdere Statenleden in ons midden staan op de lijst en zullen zomaar Kamerlid kunnen worden. Ik denk dat ik namens ons allen spreek als ik iedereen veel succes wens.

5565 Dan willen we ook nog graag even stilstaan bij iets totaal anders. Dit jaar zijn er verschrikkelijk veel boerenbedrijven getroffen door het blauwtongvirus. Ondertussen zijn er al meer dan dertigduizend dieren overleden door het blauwtongvirus. Het aantal getroffen bedrijven met schapen en koeien is volgens het NSFO ruim vierduizend. Bij deze willen we graag onze steun betuigen en medeleven uitspreken naar ieder wiens dieren getroffen zijn door blauwtong. Laten we hopen dat er heel snel een oplossing voor komt.

5570 Over de voorliggende begroting, BBB herkent zich in de begroting van het coalitieakkoord. En we kijken met vertrouwen naar de toekomst van de financiële positie van onze provincie. Vanuit de commissie zijn er vragen gesteld inzake die financiën over het agrarisch natuurbeheer. De agrarisch natuurbeheerders vragen duidelijkheid over die financiën op lange termijn. Voor 2024 is het duidelijk, maar daarna is de provincie afhankelijk van het Rijk. Het blijft onze aandacht hebben. Daarnaast willen wij heel graag de ambtenaren bedanken die veel tijd en moeite hebben gestopt in, niet alleen deze begroting, maar ook voor de antwoorden op de vragen die wij gesteld hebben. Hartelijk dank, ambtenaren.

5580 Voorzitter, ik zal het verder niet lang maken. BBB werkt graag samen met de anderen hier in de Staten en kijkt daarnaar uit. BBB heeft gezaaid en nu willen we graag gaan oogsten. Laten we met zijn allen Noord-Holland elke dag een stukje BBBeter maken. Dank jullie wel.

5585 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En dank aan mevrouw De Sain. Geweldig, dat eigen risico verlagen is echt fantastisch dat u dat voor elkaar heeft gekregen in de onderhandelingen. U noemt eigenlijk een aantal dingen waar u trots op bent, maar het zijn vooral nog doelen en ambities. Als we bijvoorbeeld naar die bereikbaarheid kijken, ja, dan zien we dat er eigenlijk niet echt heel veel extra geld bij komt. U zegt, nou, die begroting, daarvan vertrouw ik dat we die plannen kunnen uitvoeren. Wat geeft u nou dat vertrouwen, dat alles wat in de begroting staat, 5590 ook genoeg is voor al die plannen die u zo mooi in het coalitieakkoord heeft gezet?

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): De begroting zal misschien niet op alle punten toereikend genoeg zijn, maar we zijn wel keihard ook aan het lobbyen op landelijk niveau om wel meer budget te krijgen om het ov hier in Noord-Holland verder te kunnen verbeteren. We zullen soms ook creatief ermee om moeten gaan, maatwerk moet er komen, geen massaproductie. En met maatwerk bedoelen we ook financieel maatwerk.

5600 De heer **HEIJNEN** (CDA): Want u zegt eigenlijk, nou ja, gas op de plank. Ik zou hopen dat nu van ambities – het al eens eerder over gratis bier – nu ook in uitvoering gaan en dat we daar ook in kunnen samenwerken. U had het ook over agrarisch natuurbeheer. Dat is zo'n thema, waar wij denk ik goed kunnen samenwerken. Ik hoop ook, en dat vraag ik dan aan u, hoe u ook uw rol ziet als grootste coalitiepartij en hier met een belangrijk onderwerp. Wat kunnen we van BBB verwachten op dat vlak?

5605 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij gaan daar zeker in de commissies de komende tijden ons uiterste best op inzetten. We blijven ook heel goed communiceren met Gedeputeerde Staten om te kijken wat er mogelijk is en hoe we verder kunnen komen. En gas op de plank is natuurlijk ook een beetje ironisch, dat we zeggen, joh, we willen niet stilzitten, we willen vooruit, we willen verder

5610 komen, zoals ook de titel van het coalitieakkoord. Maar we zullen alle zeilen bijzetten om ook de doelen te gaan halen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. U bent klaar. De heer Terwal van de VVD.

5615 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, wanneer een Engelsman, toch wel bekend om zijn verfijnde humor en gevoel voor ironie, ons may you live in interesting times toewenst, is dat eerder als vloek dan als zegen bedoelt. Het wil uitdrukken dat het leven beter is in oninteressante tijden van rust en kalmte, dan in interessante tijden van drukte en commotie. Ik denk dat we niet anders kunnen vaststellen dat we in interessante tijden leven. De wereld is op dit moment getuige van
5620 een bloedig conflict tussen Hamas en Israël met vele onschuldige burgerslachtoffers aan beide zijden. En ook de oorlog die agressor Rusland voert tegen Oekraïne blijft helaas voortduren. Ook in Nederland is het een ongewoon jaar met de val van het kabinet en vervroegd de Tweede Kamerverkiezingen, die ons over minder dan drie weken vertellen hoe het politieke landschap veranderd is en welke partijen met elkaar de coalitieonderhandelingen ingaan. Laten we hopen dat ditmaal de formatie in Den Haag minder chaotisch verloopt en vooral korter duurt dan de
5625 vorige.

In onze eigen provincie Noord-Holland stond 2023 ook in het teken van verkiezingen en onderhandelingen met uiteindelijk het mooie coalitieakkoord Verbindend vooruit! als resultaat. De VVD ziet het als een eerste goede stap dat het coalitieakkoord verwerkt is in de voorliggende
5630 begroting voor het jaar 2024. Dank gaat dan ook uit naar Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie voor het vele werk dat in het opstellen van deze begroting en in het beantwoorden van de vele technische vragen is gaan zitten. Complimenten.

Voorzitter, voordat ik aan het provinciale beleid en de financiële cijfers begin, wil ik allereerst een paar opmerkingen plaatsen bij de Brede Basismonitor, die sinds enkele jaren als bijlage meekomt met de begroting. Ondanks alle doembeelden die sommige partijen over de staat van de provincie schetsen, moet de VVD, optimistisch als altijd – u kent ons – ja, toch constateren dat we op zes van de thema's, zes van de tien thema's, licht positief scoren. En misschien nog wel
5635 belangrijker: vier van de zes thema's een licht positieve trend vertonen, waaronder klimaat en milieu. Nee, we zijn er zeker nog niet, maar het is wel fijn om te zien dat we wel de goede kant op gaan. Ondanks dit overwegend positieve beeld schetst de monitor ook een aantal duidelijke uitdagingen. Deze uitdagingen, en nog belangrijker, een eerste aanzet tot de oplossingen hiervan staan beschreven in het al eerder genoemde coalitieakkoord. Nu de inkt van dit akkoord is opgedroogd, komt het aan op de uitvoering van alle ambities en wensen. De VVD zal
5645 Gedeputeerde Staten dan ook bemoedigend en waar nodig kritisch volgen bij het doortastend ten uitvoer brengen van het mede door onze partij vormgegeven coalitieakkoord onder het adagium met realisme en optimisme vooruit. Niet geheel toevallig ook de titel van ons provinciale verkiezingsprogramma.

5650 Zo hebben we de enorme uitdaging om voor 2030 184.000 nieuwe woningen te realiseren in Noord-Holland. We zullen alles op alles – en ik kijk ook naar gedeputeerde Beemsterboer – moeten zetten om ook maar in de buurt van dit aantal te komen. Feitelijk zouden we al dit jaar de gemiddelde bouwproductie van de afgelopen jaren moeten verdubbelen om de doelstelling te halen. Extra tegenslagen, zoals de afwachtende houding van beleggers door de hoge rente en de

5655 dreigende regulering van de middenhuur, maken het niet makkelijker. De VVD vindt het daarom enorm belangrijk dat we, naast binnenstedelijke bouwmogelijkheden, ook zo snel mogelijk dat straatje erbij kunnen realiseren aan de randen van onder meer dorpen en kernen, maar ook de dorpslinten verantwoord kunnen verdichten en voldoende ruimte kunnen scheppen voor de
5660 transformatie naar woningen van agrarische bedrijfsbebouwing in het landelijk gebied. We zullen alle verantwoorde mogelijkheden moeten benutten. We zien dat de gedeputeerde hard aan de slag is gegaan en voortvarend in gesprek gaat met de gemeenten. Complimenten daarvoor. En die waren voor de heer Beemsterboer bedoeld, niet voor de heer Mülder; voordat daar een misverstand over ontstaat.

5665 De heer **MÜLDER** (D66): Ik ben heel blij dat u er al van uitgaat dat ik een goede verduidelijkende vraag even wou stellen. Nee, u heeft het over het straatje erbij en over de lintbebouwing. Hartstikke goed dat u dat aanhaalt. En u had het over als dat 'verantwoord gebeurt'. Precies daarin – ik heb het ook al zelf aangehaald in mijn bijdrage – zit een beetje de crux. Wat is voor u dan wel verantwoord en wat is niet verantwoord?

5670

De heer **TERWAL** (VVD): Wat voor ons als VVD verantwoord is – En zo hebben we dat ook opgenomen in het coalitieakkoord, want we hebben gezegd: het is geen carte blanche, bouw maar raak waar dat nodig is. Ee hebben een aantal voorwaarden gesteld. Dus we hebben ook gezegd: dit kan onder randvoorwaarden. Dan kunt u denken aan bijvoorbeeld een goede
5675 landschappelijke inpasbaarheid, maar ook dat het past bij de bevolkingsomvang van een betreffende gemeente, dat er ook rekening wordt gehouden met het groen. Nou, heb ik er drie genoemd.

De heer **MÜLDER** (D66): Voor nu voldoende. Dank u wel.

5680

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Maar er is eerst nog een interruptie van de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Want ik ben het natuurlijk helemaal eens met de heer
5685 Terwal. Het straatje erbij. Fantastisch. Maar ik ben dan niet zo gelukkig met zijn randvoorwaarden, want dit is nou precies zo'n punt waarvan ik in het coalitieakkoord denk, ja, gratis bier, zeggen dat we dat willen, dat straatje erbij, maar de beschermingsregimes in stand laten, ons eigen beschermingsregime het Bijzonder Provinciaal Landschap, waarbij gemeenten, zoals Bergen, Wijdmeren, Schagen, nog steeds voor een groot deel op slot staan. Bent u dan ook
5690 bereid om die randvoorwaarden, die dat beperken op die gebieden, los te laten?

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, sta me toe om eerst even een kleine bespiegeling te geven op een van die randvoorwaarden. Ik kom zelf uit een klein dorp in Drenthe. Ik woon nu Noord-Holland, maar ik ben daar geboren en getogen. In de jaren tachtig is daar nieuwbouw gepleegd.
5695 Allemaal spierwitte huizen. En als je aan komt rijden, dat detoneert gewoon in je ogen. Ik denk dat we daar gewoon destijds wel een fout hebben gemaakt. Dus dat we nu als randvoorwaarde stellen 'ja, het moet landschappelijk inpasbaar zijn', volgens mij zijn we dat allemaal met elkaar eens. Wat betreft het BPL, Bijzonder Provinciaal Landschap, ja, dat koesteren we, maar we hebben ook in het coalitieakkoord opgenomen dat we ook periodiek – dat doen we nu al – kijken: waar is

5700 die begrenzing nog realistisch en waar is die dat niet? En daar zou wat ruimte gezocht kunnen worden. Maar dat zal maatwerk vereisen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): We hebben dat de afgelopen jaren ook op veel plekken geprobeerd, en tot op heden is er vooral BPL bij gekomen en eigenlijk nooit iets afgegaan. En hoor ik de VVD nu
5705 zeggen: dat gaat echt veranderen, anders zijn deze periode, ten opzichte van de vorige periode om prachtig mooi landschappelijk ingepaste huizen te bouwen?

De heer **TERWAL** (VVD): U zegt het zelf al. Ja, in het verleden was dat anders. We hebben nu een nieuwe Statenperiode, een andere coalitie, een ander coalitieakkoord. Dus ja, we zullen casus
5710 voor casus bekijken waar die ruimte gevonden kan worden. Dat zal continu een balanceeract zijn. En daar zullen we ook Gedeputeerde Staten kritisch in volgen.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de VVD zeggen alles op alles te willen zetten om die woningbouwopgave te realiseren. Tegelijkertijd hoor ik een CDA vragen: kleur dat
5715 een klein beetje in. Dan hoor ik toch extra barrières opwerpen. De vraag is aan de VVD: hoe ver wilt u nou gaan met alles op alles? Provinciale inpassingsplannen? Proactieve aanwijzingen?

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, maar ik wil de plannen die nu het coalitieakkoord staan wel afzetten tegen het vorige coalitieakkoord. En toen hebben wij ook als VVD-fractie best wel veel geluiden
5720 opgevangen vanuit gemeenten en ook vanuit bewoners, die zeggen: het is allemaal wel heel restrictief. Nou, daar hebben wij als VVD samen met PvdA, GroenLinks en BBB gepoogd daar wat verandering in te brengen. Dus we zitten er nu wat minder restrictief in. We kijken wel wat welwillender naar andere plannen. Voorheen was er in de MRA bijna niets mogelijk en in Noord-Holland-Noord misschien in elf woningen. Daar gaan we nu wat ruimhartiger mee om. Maar ik
5725 maak daar wel steeds de kanttekening: ja, niet alles zal in een keer mogelijk zijn. Maar in ieder geval, er wordt meer ruimte geboden. Als u ook kijkt naar de financiën die we daarvoor vrijmaken. Ik noem maar bijvoorbeeld de gelden voor de flexibele schil voor de ambtenaren die gemeenten kunnen helpen die een ambtenarentekort hebben om plannen goed ten uitvoer te brengen. Ik noem de ov-knooppuntenaanpak. De vorige periode heeft dat goed gewerkt. Dat
5730 zetten we gewoon vol door, omdat inderdaad, wij ook wel zien dat heel veel woningen ook gewoon binnenstedelijk gebouwd kunnen worden. Er is een scala aan middelen die we nu inzetten. En ik zou u eigenlijk willen vragen: wacht even af. En als u echt zegt over twee jaar van 'het schiet hier allemaal niet op', nou ja, dan vindt u mij aan uw zijde om inderdaad de heer Beemsterboer daarop te bevragen van: beste heer Beemsterboer, het schiet niet op, maak tempo.
5735 Want de woningnood is daar gewoon te hoog voor. Dat kan niet meer wachten.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dan vertrouw ik u op uw mooie blauwe ogen en dan spreken we elkaar over twee jaar.

5740 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dit compliment neem ik graag in ontvangst.

De **VOORZITTER**: Dat begrijp ik maar al te goed. Meneer Mulder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. Het blijft toch nog af en toe een beetje
5745 vaag. Ik dacht: goh, laat ik het iets concreter maken. Volgens mij heeft u ook in het

coalitieprogramma opgeschreven: als het klimaatinpasbaar is. Iets wat nog moet worden besproken, maar we hebben het wel allemaal voorbij zien komen. Er komt een plan aan, volgens mij van Volendam-Edam. Duizend woningen, of iets meer dan duizend woningen zelfs, bij Volendam, waar een negatief advies van het waterschap op ligt. Hoe gaan we daar dan mee om?

5750 Want u zegt: Ik ben iets ruimhartiger dan vorige periode. Hoe zou u daar dan mee omgaan als VVD?

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, allereerst, wat ik zie, is dat de ARO, de ruimtelijk adviseur van de provincie, die heeft een positief advies gegeven. Dus ja, dat het waterschap hier nu misschien een negatief advies afgeeft, dat zullen we gewoon moeten wegen. Maar ja, ik voel me hier niet vrij en ook niet senang bij om hier nu elk bouwplan te gaan beoordelen. Ik ga die beoordeling niet doen. Dat laat ik echt aan de mensen die daar de kennis voor hebben. Dat zijn de mensen in de ambtelijke organisatie, onder andere onder aanvoering van onze heer Beemsterboer. Dus ik wacht het antwoord vanuit de ambtelijke organisatie af. Alleen, ik kan u wel zeggen: ja, als de

5760 ruimtelijk adviseur van de provincie een positief advies geeft, ik hoop dat dat door de ambtelijke organisatie ook zwaar wordt meegewogen.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik snap dat u zich daar niet senang bij voelt, maar uiteindelijk maken wij de beslissing wel. U verwijst naar uw coalitieakkoord en daarin heeft u zelf gezegd dat water en bodem sturend is. Dan snap ik dat de organisatie die u noemde een positief advies geeft, maar volgens mij geven die een ander soort advies. Als het waterschap een negatief advies geeft op het gebied van water en bodem, dan ga ik ervan uit, als ik uw coalitieakkoord lees, dat zoiets niet wordt toegestaan. Of heb ik het dan weer verkeerd gelezen?

De heer **TERWAL** (VVD): Dit soort discussies, meneer Mulder, ik denk dat die heel goed passen juist in die commissie die daarover gaat. Dat is de commissie Ruimte. Ik weet niet of u daar zelf zitting heeft. Die kunnen al die adviezen, een positief advies van de ruimtelijk adviseur, maar ook een negatief advies, zoals u dat zegt, van het waterschap, allemaal naast elkaar neerleggen. Daar is vervolgens een oordeel over gegeven door de provincie. En in dat samenspel kan afgewogen worden in de commissie waar dat thuishoort, namelijk Ruimte, maar ik gaat daar nu niet op vooruitlopen, op al die bouwplannen die straks voorliggen. Dat hoort in de commissie thuis.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik vind het jammer dat u duikt voor de vraag, terwijl u mij verwijst naar een document waar het allemaal dan zo duidelijk in zou moeten staan. Ik vind het jammer. We gaan deze discussie volgens mij nog verder voeren.

De heer **TERWAL** (VVD): Ik wil nog wel een opmerking maken. Dat is niet duiken voor een vraag, maar dat is gewoon de vraag neerleggen waar die thuishoort, namelijk in de commissie. Want daar heb je pas een volledig en rond beeld van alle adviezen. Ik kan nu niet op basis van één advies meteen een bouwplan, dat volgens mij wel voor de nodige woningen zorgt in een regio wat ook te maken heeft met woningnood, om nu maar te zeggen: ja, streep erdoorheen. Nee, daar zou ik echt, zo'n plan mee te kort doen. Dat hoort gewoon, maar dan herhaal ik mezelf, in de commissie Ruimte thuis.

De **VOORZITTER**: Nog één nabrander, meneer Mulder.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. U heeft het zelf over een straatje erbij onder voorwaarden. We gaan verder in op die voorwaarden. Ik vraag duidelijkheid over die voorwaarden. U geeft mij niet het antwoord op die voorwaarden, omdat u zegt: nee, die discussie gaan we nog voeren in
5795 de commissie. Ik vind, als u het heeft over 'we bouwen erbij met voorwaarden', dat ik in mag gaan op 'wat zijn die voorwaarden dan voor u'.

De heer **TERWAL** (VVD): Dit is een beetje bij ons thuis, dat mijn vent aan mijn vraag van joh, heb je zin om op vakantie te gaan? Ik zeg: ja, waar wil je naartoe? Nou, weet je, doe maar een warm
5800 land. En dat ik stante pede moet zeggen naar welk land het moet zijn, in welk hotel moeten we slapen, moet het all inclusive zijn? En trouwens, wat moet je bij je croissantje krijgen: een cupje jam of een cupje boter? Ja, meneer Mulder, ik wil redelijk met u meegaan in een bepaald detailniveau, maar ergens houdt het gewoon op.

5805 De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts, SP. We mogen niet applaudisseren en stampen in de zaal, tenzij het een maidenspeech is. Mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, weet je, het gaat mij helemaal niet om de details. Het gaat mij om de grote lijn. Wat verstaat u onder 'water en bodem zijn
5810 leidend'?

De heer **TERWAL** (VVD): Dat je bij nieuwe woningbouwprojecten rekening houdt ook met hoe je die woningen inpast en daarmee rekening ook houdt met de weersveranderingen die op ons afkomen. Dus inderdaad dat je ook zorgt dat bijvoorbeeld bij clusterbuien, die vaker gaan
5815 voorkomen, dat die ook hun weg kunnen vinden in zo'n wijk. En dat kan misschien – maar goed, ik ben de expert niet – door extra waterpartijen aan te leggen, of zoals dat in Amsterdam laatst op AT5 was te zien, dat ze in, ik meen volgens mij bij de Kinkerstraat, van die wadi's aanleggen. Dat dat water van straat zo, ja, een soort grasveldje in kan spoelen. Er zijn genoeg experts die daar heel mooie ideeën voor hebben en dat laat ik graag aan de experts.

5820 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou is dat een voorbeeld in een reeds bestaande stad. 'Straatjes erbij' gaan dus buiten de bebouwde kom, is mijn optiek. Gelden dan nog steeds dezelfde regels als die u noemt? Dus dan is het weer, gaan we dan kijken naar een wadi, gaan we kijken naar dit of dat. Of zegt u: nee, dan laten wij ons adviseren door degene
5825 die er echt verstand van heeft, en dat is het waterschap?

De heer **TERWAL** (VVD): Je zal je altijd moeten laten adviseren door verschillende partijen, maar ik ken het advies van het waterschap niet. Ik weet dat het een negatief advies is. Maar je zou daar inderdaad extra nadruk kunnen leggen, omdat je bepaalde waterpartijen realiseert. Maar ook
5830 hier, mevrouw Alberts, zeg ik, ik laat graag het denkwerk op basis van deze punten aan de experts. En laat het vooral terugkomen in de commissie Ruimte waar we er verder met elkaar over van gedachten kunnen wisselen.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Op zich lijkt me dat best een verstandig idee. Natuurlijk is
5835 dat zo. Maar heeft u nou ook niet een beetje het idee dat u het risico gaat lopen, dat datgene wat in het coalitieakkoord staat – we gaan namelijk flink daar en daar en daar bouwen in plaats van

binnenstedelijk – dat u dat moet gaan, ja, inleveren als gevolg van het geheel wat we hebben aan waterproblematiek?

5840 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, daar kan ik heel kort in zijn: dat idee deel ik niet met mevrouw Alberts.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

5845 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ik was gebleven met complimenten aan de heer Beemsterboer te geven voor zijn voortvarendheid in dit dossier. Maar we zijn wel benieuwd naar de planning, ook om de nodige aanpassingen, die ik net heb genoemd, om die in de Omgevingsverordening te laten landen. Dus kunnen we daar een doorkijkje krijgen wat het tijdsbestek daarvan is? En gezien de procedurele doorlooptijd van al deze aanpassingen zou het
5850 mooi zijn als gemeenten al kunnen anticiperen en we tussentijds al misschien een aantal pilots in gang kunnen zetten. Want wij krijgen in ieder geval – en ik denk ook andere partijen; ik hoorde onder andere het CDA daarover – ook al dergelijke vragen vanuit gemeenten: kunnen we vooruitlopend op een aantal veranderingen al iets in gang zetten? Dus mijn vraag is ook aan de gedeputeerde: mogen we dergelijk voorstellen van de gedeputeerde verwachten?

5855 Wat ook extra druk zet op de woningmarkt in onze provincie is de huisvesting van statushouders. In antwoord op schriftelijke vragen geeft GS aan zich te herkennen dat het de gemeenten moeite kost om de taakstelling voor de huisvesting van statushouders te realiseren. De problematiek wordt volgens de VVD steeds groter en de verdringing van reguliere woningzoekenden vormt een
5860 grote bedreiging voor het draagvlak. En dat is niet goed. Vanaf 1 september tot het einde van het jaar moeten er, volgens uw cijfers, nog 5.841 statushouders gehuisvest worden. Dat is 1.460 per maand. In het eerste halfjaar zijn er 371 per maand gehuisvest. Geloof GS dat het de gemeenten gaat lukken om dit aantal in de laatste twee maanden van dit jaar de verviervoudigen? Want dat geven deze getallen wel aan. De VVD denkt in ieder geval van niet. Uit de antwoorden blijkt
5865 tevens dat er een limiet zit op de capaciteit om te handhaven op de gemeentelijke taakstellingen, mede gelet op de andere toezichtsdomeinen waarvoor GS hebben gekozen. De VVD onderschrijft deze prioritering en constateert hiermee dat de houdbaarheid van de huidige regeling verder onder druk komt. Eerder heeft GS het Rijk gevraagd om een evenwichtiger verdeling met een betere spreiding over de provincies, waarbij ook rekening wordt gehouden met de
5870 woningmarktproblematiek hier in het westen van Nederland. Het Rijk heeft toen aangegeven niet te willen tornen aan de huidige verdeelsleutel. Wij als VVD roepen GS op om bijvoorbeeld in samenwerking met de andere Randstadprovincies te lobbyen bij de kabinetsformatie om alsnog een regeling met realistische taakstellingen te krijgen. Graag een reactie van GS.

5875 Voorzitter, naast voldoende passende woningen is ook een goede bereikbaarheid van onze provincie een speerpunt van de VVD. Niet alleen met het openbaar vervoer of de fiets, maar ook nadrukkelijk met de auto. Keuzevrijheid in de wijze van vervoer staat voor mijn fractie hierin centraal. Mevrouw Uiterwijk van JA21: we kunnen elkaar de hand schudden. Maar dat was in de vorige Statenperiode ook al zo. We betreuren het dan ook in de eerdergenoemde basismonitor te
5880 moeten lezen dat de doorstroming met de auto op onze provinciale wegen is afgenomen. Laten we beginnen, zeg ik ook tegen gedeputeerde Olthof, de focus eerst wat aan te scherpen. En laten we beginnen het werkwoord ‘aanleggen’ toe te voegen aan beleidsdoel 4.4 van de begroting, die

- 5885 nu nog de titel draagt: infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden. Zonder aanleg is het ons namelijk onduidelijk hoe de afslag A9 bij Heiloo, de ontsluiting van het WFO-terrein in Zwaagdijk-Oost en de onderdoorgang van de N247 bij Broek in Waterland tot stand komen. Graag een instemmend knikje van de gedeputeerde – dat is de kortste weg – dat het woord ‘aanleggen’ gewoon wordt toegevoegd aan beleidsdoel 4.4. Nou, dan hebben we het er straks nog over.
- 5890 Daarnaast heeft de VVD ook de brief van de dertien bewonersorganisaties uit Zaanstad Noord onder ogen gekregen, die ze afgelopen maand naar GS hebben gestuurd met hun hartenkreet om nu eindelijk te komen tot de verbinding tussen de A8 en de A9 om zo de leefbaarheid en de doorstroming bij Krommenie en Assendelft te verbeteren. Daarom de volgende vragen aan de gedeputeerde. Hoe verlopen de gesprekken op ambtelijk en op bestuurlijk niveau met het Rijk en andere partners voor het verkrijgen van financiering voor het ontwikkelde landschapsplan? En is er al meer duidelijkheid over wat UNESCO doet met het advies van Icomos?
- 5895
- 5900 Tot slot een aansporing richting de gedeputeerde om de uitrol van slimme laadinfrastructuur te bespoedigen, zeker op bedrijventerreinen, nu de zero-emissies zones in enkele Noord-Hollandse steden er rap aankomen per 1 januari 2025.
- 5905 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank. Toch een vraag aan de VVD. U begon eigenlijk uw betoog over mobiliteit met: we vinden die keuzevrijheid zo belangrijk. En dat vind ik prachtig om te horen. Maar eigenlijk altijd als de VVD keuzevrijheid bij mobiliteit bedoelt, dan bedoelt u de auto. En dan vraag ik mij af, als wij echte keuzevrijheid met elkaar willen in deze provincie om die bereikbaarheid goed op orde te hebben en ervoor te zorgen dat onze inwoners ook daadwerkelijk een keuze hebben, zouden we dan niet juist ook veel meer moeten investeren in het openbaar vervoer? Wat nu juist afneemt en wat op veel plekken juist die keuzevrijheid belemmert.
- 5910 De heer **TERWAL** (VVD): Dat ben ik eens met Statenlid Gielen. Zoals u weet, ben ik een van de weinige VVD'ers die geen auto heeft en maak ik dagelijks gebruik van de bus. En ik zie dat het aanbod van de bus afneemt en zelfs op de, ja, zoals we dat noemen ‘de dikkere lijnen’.
- 5915 Bijvoorbeeld, ik reis vaak met de 346 van Amsterdam Zuid naar Haarlem. Waar ik voorheen om de zes minuten de bus kan pakken, sta ik nu af en toe twintig minuten op de bus te wachten. Dus ja, we moeten zeker investeren in het openbaar vervoer. Er werd ook een punt gemaakt, volgens mij door de heer Hollebeek, over inderdaad, het is leuk dat we nachtbussen in het coalitieakkoord–
- 5920 O, de heer Klein. Ja, hoe kon ik u vergeten? Nee, maar die zorg deel ik. Dus ja, we investeren in het openbaar vervoer, de nachtbussen, maar zeker over de hele dag moet er gewoon voldoende, goed openbaar vervoer zijn. Maar ik voel weinig behoefte om hier in de discussie te belanden van of-of; volgens mij kan dat ook en-en. En je investeert in openbaar vervoer en in doorfietsroutes, maar ook in wegen. En dat doen we volgens mij met dit coalitieakkoord in alle drie en daarom ben ik ook tevreden met het coalitieakkoord.
- 5925 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dan nog aanvullend. Dank voor dit antwoord. Fijn om dat ook te horen vanuit de mond van de heer Terwal. Dan zou ik het zo mooi vinden als u zegt: wij staan voor die en-en – dat delen wij misschien niet helemaal, maar ik snap, u vindt die en-en belangrijk – om dan ook wat vaker die tweede ‘en’ te horen vanuit de VVD. Dank u wel.

5930 De heer **KLEIN** (CU): Ik was natuurlijk heel blij om de heer Terwal zo'n pleitbezorger van het openbaar vervoer te horen. Dus ik wilde al even vooruitlopen op de tweede termijn straks. Wat denkt u van onze motie, waarin we hebben opgeroepen om te proberen het openbaar vervoer niet verder te laten teruglopen? Want u stipt terecht aan dat dat openbaar vervoer steeds verder terugloopt.

5935 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dan krijgt u wel een wat procedureel antwoord en misschien niet het wenselijke antwoord. Maar ik voel wel even de behoefte om ook even het oordeel van Gedeputeerde Staten over uw motie te horen.

5940 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, waar was ik gebleven? Bereikbaarheid heb ik gehad. Voor een goed vestigingsklimaat is niet alleen goede bereikbaarheid van belang, maar ook een provinciale organisatie die met ondernemers meedenkt. De VVD is om die reden verheugd dat in het coalitieakkoord de ambitie opgenomen staat om de meest mkb-vriendelijke provincie te worden van Nederland. Mijn fractie verneemt graag van de gedeputeerde hoe hier uitvoering aan wordt gegeven, met name waar het de stroomlijning en vereenvoudiging van provinciale regelgeving en de versnelling van procedures en vergunningverlening betreft.

5950 Naast het midden- en kleinbedrijf is er in Noord-Holland, onder meer binnen het NZKG-gebied, het Noordzeekanaalgebied, ruimte voor robuuste en innovatieve industriële bedrijven die bijdragen aan de verduurzaming van onze economie. Zo kunnen we als provincie en als land voorop blijven lopen in innovatie en voorkomen we dat we nog kwetsbaarder worden voor negatieve geopolitieke ontwikkelingen en moeten leunen op bedrijven in landen waar een stuk slechter wordt omgaan met mens en milieu. Om het industriële cluster te versterken, moeten 5955 ondernemers en overheden nauw samenwerken om ons vestigingsklimaat te verbeteren. Daar hoort bij dat we aandacht hebben voor de scholing van voldoende technisch personeel dat bij kan dragen aan de gewenste energietransitie en circulaire economie. In de IJmond gaan nu ideeën op om te komen tot een Tech Campus met aandacht voor de vraag naar zowel theoretisch als praktisch opgeleiden, en de interactie tussen grootbedrijf en mkb. De VVD denkt dat dit 5960 economisch versterken van de IJmond een kans is die we moeten pakken en waarop we met een onderzoek naar een Tech Campus kunnen doorpakken. En ik vraag de gedeputeerde of ze deze mening deelt.

5965 Voorzitter, dan de grote verduurzamingsopgave waar we voor staan. Voor de VVD is altijd een belangrijk punt geweest dat deze transitie met draagvlak van inwoners en ondernemers plaatsvindt. En draagvlak creëer je door als provincie ervoor te zorgen dat de randvoorwaarden op orde zijn, waaronder een goed werkend energienet. Nu we de alarmerende berichten horen van onze netbeheerders, dat het energienet overbelast dreigt te raken, en daarmee de energietransitie, het verduurzamen van bedrijven en de woningbouwopgave in gevaar komt, is 5970 meer dan ooit een sterke provinciale regierol nodig met sterke betrokkenheid van het bedrijfsleven. Daarom dient de VVD de volgende motie in met als dictum- Voorzitter, hou u vast en ik hoop dat de spreektijd stopt, want het is nogal een lang dictum. Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om vanuit de Taskforce in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van bedrijven en bedrijvenorganisaties om te verkennen hoe de provinciale regierol inzake de

5975 energiecongestie verder ingevuld en verzaamd kan worden. Hierbij nadrukkelijk het gesprek te
zoeken met zowel de aanbodkant als de vraagkant van het bedrijfsleven, en te zoeken naar
kansen voor samenwerking, bijvoorbeeld door te experimenteren met energiecoöperaties. Bij de
verdere invulling van de provinciale regierol expliciet te onderzoeken wat nodig is om de
procedures te versnellen, de benodigde infrastructuur (versneld) aan te leggen en innovatie
5980 oplossingen (financieel wellicht) te kunnen stimuleren. Hierbij samen op te trekken met de lokale
overheden bij de verdere uitvoering van de uitkomsten van dit onderzoek. Daarnaast kansen en
knelpunten vanuit de landelijke wet- en regelgeving te identificeren, deze aan te kaarten bij het
Rijk en te zoeken naar financieringsmogelijkheden. Uiterlijk op 1 mei 2024- Er zit wat rek in. Ik
wilde gedeputeerde Kocken aankijken. Ik weet niet of ze ergens meekijkt, maar er is wat rek in
onze deadline. Dus daar kunnen we over met elkaar in discussie. Maar uiterlijk op 1 mei 2024
aan Provinciale Staten te rapporteren over de uitkomsten van
5985 bovengenoemde verkenning, zodat bij de behandeling van een begrotingswijziging gedurende
2024 eventueel aanvullend budget door Provinciale Staten beschikbaar kan worden gesteld voor
de 'Adaptieve Uitvoeringsagenda Energie-infrastructuur' binnen de programmabegroting
'Bijdragen aan de energietransitie'. Dat was hem. En gaat over tot de orde van de dag. Deze
motie is mede ondertekend door JA21, CDA en BBB, waarvoor dank.

5990

Motie 182-6 november 2023

Provinciale Regierol Energiecongestie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

5995 *Constateernde dat:*

- *Het Nederlandse klimaatakkoord vraagt dat we in Nederland in 2030 49% minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990 en het kabinet en ons coalitieakkoord gaan inmiddels uit van 55%;*
- *Een transitie nodig is in hoe huishoudens en bedrijven voorzien in hun warmte- en*
6000 *energiebehoefte om dit doel te kunnen behalen;*
- *Een goed functionerend elektriciteitsnetwerk met voldoende capaciteit nodig is om deze*
energietransitie te kunnen laten slagen;
- *Grote delen van het elektriciteitsnetwerk in Noord-Holland echter vol zitten, waardoor*
sprake is van netcongestie die nog 7-10 jaar kan duren.

6005 *Overwegende dat:*

- *De huidige netcongestie ongewenste effecten heeft voor niet alleen de energietransitie,*
maar ook het verduurzamen van bedrijven en de woningbouwopgave;
- *Oplossingen enerzijds zitten in meer netinfrastructuur aanleggen en anderzijds in het*
verder besparen, verdelen en intelligenter benutten van energie;
- *Zowel huishoudens als bedrijven in Noord-Holland hiermee aan de slag willen, maar dat*
6010 *de huidige netcongestie hen hiervan kan weerhouden;*
- *De sleutel daarom ligt bij goede en langjarige samenwerking, zoals bijvoorbeeld via de*
Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland – waar netbeheerders, gemeenten en
provincie al enkele jaren samenwerken met Noord-Hollandse bedrijven en gefinancierd
6015 *vanuit de "Adaptieve Uitvoeringsagenda Energie-infrastructuur";*
- *Deze samenwerking verder ondersteund kan worden door de provincie vanuit de*
programmabegroting "Bijdragen aan de energietransitie" ter nadere invulling van de
provinciale regierol inzake de netcongestie;

- 6020
- *Naast provinciaal beleid ook landelijke wet- en regelgeving invloed heeft op deze samenwerking, bijvoorbeeld door financieringsmogelijkheden en de (on)mogelijkheden die de energiewet geeft voor innovatieve oplossingen zoals collectieve contracten.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 6025
- *Vanuit de Taskforce in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van bedrijven en bedrijvenorganisaties om te verkennen hoe de provinciale regierol inzake de energiecongestie verder ingevuld en verzaamd kan worden;*
 - *Hierbij nadrukkelijk het gesprek te zoeken met zowel de aanbodkant als de vraagkant van het bedrijfsleven, en te zoeken naar kansen voor samenwerking bijvoorbeeld door te experimenteren met energiecoöperaties;*
 - *Bij de verdere invulling van de provinciale regierol expliciet te onderzoeken wat nodig is om de procedures te versnellen, de benodigde infrastructuur (versneld) aan te leggen en innovatie oplossingen (financieel) te kunnen stimuleren.*
 - *Hierbij samen op te trekken met de lokale overheden bij de verdere uitvoering van de uitkomsten van dit onderzoek;*
 - *Daarnaast kansen en knelpunten vanuit de landelijke wet- en regelgeving te identificeren, deze aan te kaarten bij het Rijk en te zoeken naar financieringsmogelijkheden;*
 - *Uiterlijk op 1 mei 2024 aan Provinciale Staten te rapporteren over de uitkomsten van bovengenoemde verkenning, zodat bij de behandeling van een begrotingswijziging gedurende 2024 eventueel aanvullend budget door Provinciale Staten beschikbaar kan worden gesteld voor de 'Adaptieve Uitvoeringsagenda Energie-infrastructuur' binnen de programmabegroting 'Bijdragen aan de energietransitie'.*
- 6030
- 6035
- 6040

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Klaas-Jeroen Terwal (VVD), Bas de Wit (VVD), Kelly Uiterwijk (JA21), Willemien Koning (CDA) en Ingrid De Sain (BBB).

- 6045
- De heer **TERWAL** (VVD): Ook zijn voor draagvlak voor de gewenste energietransitie heldere kaders nodig over waar in de provincie de voorkeur naar uitgaat bij het plaatsen van windmolens en zonnepanelen. Zo hebben we in het coalitieakkoord afgesproken dat bij zonnepanelen als eerste moet worden gekeken naar de mogelijkheden voor plaatsing op daken. En dat bij windmolens
- 6050
- locaties waar zich minder geluidsgevoelige objecten bevinden, zoals industrieterreinen, de voorkeur hebben. Deze voorkeursvolgorde gaat uitgewerkt worden in een afwegingskader in de vorm van een zonneladder en een windladder. Wanneer mogen wij deze ladders verwachten? Vraag ik aan de gedeputeerde.

- 6055
- Naast de energievoorziening staat ook de landbouw voor een grote transitie om zo uit de stikstofklem te geraken en te zorgen voor een landelijk gebied waar boeren toekomstperspectief hebben. Stappen daar naartoe zijn een provinciale doelenbank voor de legalisering van onder meer PAS-melders. Wanneer verwacht de gedeputeerde de eerste contouren van zo'n doelenbank aan PS te sturen? Ook willen we mogelijkheden creëren voor bedrijven om een deel van hun
- 6060
- stikstofruimte tijdelijk in te perken en beschikbaar te stellen voor onder andere versterking van de energienetten – ik had het er net al over – woningbouw en het verduurzamen van bedrijven. Kan de gedeputeerde al een eerste doorkijk bieden hoe deze vorm van extern salderen mogelijk gemaakt kan worden en wanneer de Staten een eerste voorstel daartoe kunnen ontvangen?

6065 Tot slot vragen we de gedeputeerde welke stappen worden gezet om spoedig – mevrouw De Sain van de BBB refereerde er ook al aan – het eigen risico bij ganzenschade te verlagen van de huidige twintig procent naar vijf procent, een verlaging waar de boeren zeer naar uitkijken.

6070 Tot slot, voorzitter, de financiën. De VVD is blij te vernemen dat de begroting voor 2024 sluitend is. Wel hadden we liever gezien dat de begroting ook voor de jaren 2025 tot en met 2027 sluitend zouden zijn. Al beseffen we ons dat het om kleine tekorten gaat en deze met de extra gelden uit de septembercirculaire van dit jaar alweer mogelijk weggepoetst kunnen worden. Om toekomstige tekorten tegen te gaan, is het, naast de taakstellingen, ook nodig dat al te veel planningsoptimisme – mevrouw Poot van mijn fractie heeft het in de commissievergadering ook
6075 al benoemd – dat al te veel planningsoptimisme wordt tegengaan. Vaak hebben uitgaven in het verleden een goede voorspellende waarde voor uitgaven in de toekomst. Mochten de uitgaven in het verleden structureel lager liggen dan de uitgaven in de toekomst, dan kunnen ook deze omlaag gebracht worden. Hiermee wordt als het ware de overbodige lucht uit een begroting gedrukt. Kan de gedeputeerde toezeggen dat nog eens scherp naar alle posten gekeken wordt
6080 om dit planningsoptimisme tegen te gaan? Ook zien we deze periode voor het eerst een omslag binnen het provinciale financiële beleid van zelf financieren naar lenen. Mevrouw Uiterwijk van JA21 had het er al over. Ja, dit hoeft op zich geen probleem te zijn, maar met de stijgende rentes is het wel zaak dat de treasuryfunctie goed geborgd is binnen de provinciale organisatie. En graag zouden we dan ook meer informatie willen ontvangen van de gedeputeerde hoe deze
6085 functie binnen de organisatie geborgd is. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een technische briefing. Dus ik ben benieuwd of de gedeputeerde daar ook toe bereid is.

Voorzitter, ik kijk ook even op de klok. Ja, ik kan nog eigenlijk lang doorpraten, maar ik rond af. Mijn maag begint ook wel een beetje te rommelen en ik denk voor velen hier in de zaal. Maar ik
6090 zal afronden.

Mijn fractie beseft dat we de gedeputeerde veel vragen hebben gesteld over de voortgang van allerlei, mede voor de VVD, belangrijke dossiers. We hopen dat GS dit als een bemoedigende aansporing ziet om snel aan de slag te gaan met de uitvoering van het mooie coalitieakkoord dat
6095 vandaag, op de dag af, alweer vier maanden oud is. Gezien de grote uitdagingen die er voor ons liggen, is er geen tijd te verliezen. Waarbij ik de hoop uitspreekt dat we deze uitdagingen gezamenlijk met alle partijen in de Staten, maar ook met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen oppakken, in goede harmonie en met begrip voor elkaars standpunten.

6100 En voorzitter, laat ik afsluiten met waarmee ik mijn inbreng begonnen ben door voor de komende Statenperiode te hopen dat we may live in uninteresting times. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. De motie krijg ik nog.

6105 De heer **TERWAL** (VVD): Exact. Heel scherp.

De **VOORZITTER**: Ik heb een zeer scherpe griffier.

6110 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, één met handtekeningen en één zonder.

De **VOORZITTER**: Dan weet u dat die bij deze onderdeel uitmaakt van onze beraadslagingen. Dan gaan we naar Statenlid Gielen van GroenLinks.

- 6115 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Het is toch goed gebruik om deze algemene beschouwingen ook te beginnen met een beschouwing. Dat zei de heer Heijnen ook. En ook ik begin met een verhaal over hoop. Ik ben benieuwd of we nog meer overeenkomsten gaan tegenkomen.
- 6120 Ik wil met u iets delen over hoopvollen en hooplozen. De mensen die de kansen zien, de kansen hebben en de kansen kunnen pakken, en de mensen die alle hoop allang verloren zijn, die zich elke dag zorgen maken, er niet van kunnen slapen, zorgen om de komende jaren, om wat er te gebeuren staat met onze planeet, ons enige thuis. Of zorgen om de komende maand, over hoe ze de eindjes in godsnaam aan elkaar moeten knopen, want de wasmachine is kapot en de verwarming moet weer aan. Zorgen om vanavond, over waar je een dak boven je hoofd gaat vinden, terwijl het regent, hagelt en steeds verder winter wordt. Of zorgen om je toekomst, over die van je kinderen en van alle generaties na hen. Voorzitter, deze tegenstelling van hooplozen en hoopvollen – dus niet hopelozen, maar mensen zonder hoop – werd aan het licht gebracht door Tim 'S Jongers, de directeur van de Wiardi Beckman Stichting. En we spreken vaak van een kloof in onze samenleving, een absolute tweedeling. Aan de ene kant de ene helft van Nederland: 6130 de welvarenden, de huizenbezitters. Die hoopvollen dus. En aan de andere kant de andere helft: de hooplozen. Zij zijn alle hoop in de toekomst en geluk verloren. Tim 'S Jongers zegt ook: we moeten de mensen met hoop en zonder hoop weer bij elkaar brengen. Daar hebben we juist ook de ervaringskennis van de mensen zonder hoop bij nodig, om ons echt te kunnen verplaatsen in hun wereld. Maar voorzitter, het gesprek gaat nu veel te vaak juist niet over hoe we elkaar 6135 kunnen vinden, maar veel te vaak wordt er een tegenstelling neergezet van hopeloos versus hooploos. En ik zie juist dat die groepen tegen elkaar uit worden gespeeld, terwijl we dat niet zouden moeten doen. Dat starters geen huis kunnen vinden, dat zou de schuld van vluchtelingen zijn. Die ouders in de bijstand moeten maar gewoon snel aan de slag. En dat we geen gas meer 6140 uit Groningen halen, dat is wat de hoge energie en rekening veroorzaakt. De boeren, die zijn de schuld van de stikstofcrisis. Ik geloof niet in die frames. Ja, rustig maar. Wat ik zie, is dat al deze mensen niet tegen elkaar zouden moeten strijden, maar juist met elkaar. We focussen ons veel te veel op de kloof van mens tegen mens, terwijl we juist aan dezelfde kant staan. Een kloof, want er is ook een andere kloof in de samenleving. Een kloof met aan de ene kant 'wij allen', ons, de 6145 mensen. En aan de andere kant eigenlijk wat dit probleem of al die problemen van hen samen veroorzaakt hebben: het systeem. Een systeem van ongebreidelde groei. De totale roofbouw, die wij decennialang al plegen op onze aarde. De multinationals, die vooral met zichzelf bezig zijn en de partijen en mensen van pappen en nathouden, van vooruitschuiven, van geen maatregelen durven nemen en van zwichten voor populisme.
- 6150 Voorzitter, ik geloof in een land en in een provincie waar we ons niet conformeren aan die oude ideeën over macht of over economische groei, waar niet langer grote bedrijven het voor het zeggen hebben, maar mensen zelf. Waar we onze eigen energie opwekken, en we met de winst het buurthuis opknappen. En waar we ons keihard inzetten voor een ander systeem van vergunning en handhaving, zodat gezondheid van mensen leidend wordt in plaats van 6155 normeringen.

Het is daarom ook dat ik blij ben dat we vandaag de Begroting 2024 met elkaar bespreken, gebaseerd op het coalitieakkoord Verbindend vooruit!. Want daar staat volgens mij een heleboel
6160 in van wat we als provincie moeten doen en ook zullen gaan doen met elkaar. In deze begroting stellen we een boel nieuw beleid voor, en dat moet ook gedekt worden. Het is daarom ook goed dat we de opcenten gaan verhogen. De fractie van GroenLinks stemt daarmee in, want daarmee wordt een heleboel eigenlijk noodzakelijk beleid ook gedekt.

6165 Maar los daarvan is op dit moment ook nog onduidelijk of en hoe andere systematiek van het Provinciefonds ingevoerd gaat worden. Al lange tijd voert het IPO samen met de VNG een lobby hierover tegen de Rijksoverheid. De vraag is of er inderdaad dat ravijnjaar komt en hoe diep dat zal zijn. De uitkomst van de verkiezingen straks en het daarop volgende coalitieakkoord kan ook positieve gevolgen hebben voor het gemeente- en provinciefonds, maar dit is wel iets waar we de
6170 komende jaren als Staten veel mee bezig zullen blijven.

Een van de belangrijkste dossiers, waar we de uitdaging hebben om niet tegenover elkaar te komen staan, maar juist samen te strijden, is als we het hebben over Tata Steel.

6175 We hebben het daar heel vaak over in deze Statenzaal en dat is denk ik ook heel goed. Want in de IJmond zien we een groot gebrek aan vertrouwen in overheden. Dat snap ik. Want de afgelopen jaren hebben we gezien dat het moeilijk is om een gezonde leefomgeving te garanderen, terwijl die gezondheid juist leidend moet worden. Het is mooi en ook belangrijk dat we hier de afgelopen jaren al flinke stappen in hebben kunnen zetten. Daarin zien we in gedeputeerde
6180 Olthof ook zeker een medestander. We willen dat we dat groene en schone staal kunnen gaan produceren in Noord-Holland. Maar we hebben dat als provincie niet altijd goed gedaan. Ook uit de afgelopen decennia hebben we de afgelopen tijd steeds weer onderzoeken en artikelen gezien wanneer het niet is goed gegaan. We hebben daar een verbeter slag op gemaakt en we zullen daar zeker nog een verbeter slag op moeten blijven maken. De omgevingsdienst is verantwoordelijk
6185 voor de controle en handhaving, maar de OD zelf geeft ook aan dat zij onvoldoende capaciteit heeft om haar taken naar behoren uit te voeren. Wij denken dat het belangrijk is om die OD nog beter te faciliteren. We doen ook een beroep op andere overheden om daarop samen te werken. Want de provincie is handhaven, maar we hebben bijvoorbeeld ook het Rijk echt heel hard nodig, ook als het gaat over die omslag naar het leidend maken van gezondheid in deze discussie, maar
6190 ook in het kader van de maatwerkafspraken die daar gemaakt worden.

Er liggen veel kansen in onze provincie dan. Ook om mensen, die elkaar onderweg zijn kwijtgeraakt of die ons onderweg zijn kwijtgeraakt, weer bij elkaar te brengen. Want als onze kant van de kloof de mensen zijn en de andere kant van de kloof die ongebreidelde groei is, dan
6195 hangt er aan de andere kant van dat ravijn een hele grote donkere wolf boven het systeem. En die wolk – ik zei net wolf, maar dat is misschien een freudiaanse verspreking. Laten we het daar niet over hebben. Er hangt een wolk, een grotere, donkere wolk boven het systeem. En die wolk, dat is de klimaatcrisis.

6200 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ja, nee, goed dat u het nog meldde. We hebben het er helemaal niet meer over gehad. Het was een beetje boven de markt blijven zweven bij het einde van het bespreken van uw coalitieakkoord, dat u daar helemaal geen afspraken over

6205 hebt gemaakt. Ik heb gezien dat er meer dingen zijn waar de afspraken misschien niet helemaal duidelijk zijn. Maar de wolf, kunt u daar nog heel even op reflecteren, wat daar ook al weer het idee over was?

6210 Statenlid **GIELEN** (GL): GroenLinks heet de wolf van harte welkom in deze provincie. We hebben daarover ook een motie gesteund van de Partij voor de Dieren in de vorige periode. Dus misschien ter herinnering daaraan.

Goed. Terug naar de wolk van de klimaatcrisis. Wij hebben in het coalitieakkoord flink extra geld vrijgemaakt voor klimaat en energie. En daar ben ik heel erg blij mee. We gaan ook door met de Regionale Energiestrategieën. Daar hebben we het vandaag ook al over gehad, meneer Mülder. We maken ook ruimte om de netcongestie op te lossen. We gaan ook energievoöperaties beter ondersteunen. Zij lopen aan tegen een wirwar van procedures en een gebrek aan startkapitaal. Daarom rijden we het Servicepunt Duurzame Energie uit voor hen. We moeten echt vaart maken met die oplossingen voor de klimaatcrisis. In het coalitieakkoord spraken we ook af dat we daarom het Actieprogramma Klimaat gaan actualiseren. Mijn vraag aan gedeputeerde Kocken is wanneer we die actualisatie zouden kunnen verwachten.

6220 De klimaatcrisis is een symptoom van dat systeem, dat zei ik al eerder. Onze oplossingen om die crisis te bestrijden moeten dus ook oplossingen zijn die tegen dat systeem ingaan, die van mensen zelf komen en die ten goede komen aan de omgeving. Daarom moeten we ook werken aan een ander systeem: een systeem afbouwen is niet de oplossing; we moeten een nieuw systeem opbouwen. Dan spreken we volgens mij over de circulaire samenleving. Ik ben blij dat we binnenkort de evaluatie van de Actieagenda Circulaire Economie bespreken en ook dat we daar het sociaal fundament en het afbouwen van de lineaire economie bij gaan betrekken. Er zijn een heleboel mensen in onze provincie al heel goed bezig. Afgelopen woensdag waren we op werkbezoek, samen met de circulair ambassadeur, bij een heel mooi bedrijf. En toen dacht ik weer: ja, we hebben echt wel koplopers in ons provincie en het is heel goed dat we hen ondersteunen. Zij maken die stappen in een wereld die vaak nog liever de andere kant opgaat. Dus ik hoop dat we ook aan hun zijde blijven staan of misschien nog wel meer gaan staan.

6235 iets wat helemaal niet om al die menselijke activiteit heeft gevraagd, dat is onze natuur. Maar ze heeft wel te lijden onder ons menselijk handelen. De natuur heeft onze hulp nodig. Niet, omdat dat economisch rendabel is, maar omdat we zonder haar nergens zijn. Om dat voor elkaar te krijgen hebben we voor de zomer hier een concept PPLG vastgesteld en ook in het coalitieakkoord hebben we de doelen daarin gesteld en met elkaar bevestigd: tien procent meer bos, we nemen maatregelen om te voldoen aan de kaderrichtlijn water, we maken het NNN af, we halen onze stikstofdoelen. Het is belangrijk dat we daar in Noord-Holland aan blijven werken. We zijn er nog niet. Het gaat de komende jaren veel van ons vragen. Ik begrijp ook goed de vragen die gaan over: hoe gaan we dat dan doen; en hoe ziet dat er dan precies uit? Maar volgens mij zitten we juist nu ook in een fase dat we dat met elkaar zullen moeten gaan uitwerken. Dat is ook een stukje lastiger nu het kabinet demissionair is en ook nu het Stikstoffonds controversieel is verklaard. Ik vind dat best wel spannend en dat is lastig. En het is soms lastig ook om grip te krijgen over hoe we ervoor kunnen zorgen dat het daardoor niet gaat stokken in de uitvoering. Daarom vraag ik ook aan GS: heeft zij daar nu last van; en hoe wil zij voorkomen dat er vertraging eigenlijk op gaat treden op die belangrijke dossiers?

6250 Dan, voorzitter, overdag kijken we vaak vol trots naar ons landschap. En ook 's nachts kunnen we te vaak te ver kijken, terwijl dat eigenlijk helemaal niet de bedoeling is. We leven in een drukke provincie. Dat betekent dat op heel veel plekken 's nachts ook het licht aanstaat, maar wat misschien helemaal niet hoeft of minder kan. Bijvoorbeeld insecten hebben daar veel last van. Ik heb daar een motie over met als dictum: verzoeken Gedeputeerde Staten te inventariseren welke
6255 mogelijkheden de provincie heeft om nachtelijke verlichting te verminderen en dat zo mogelijk ook te doen, gemeenten te attenderen op mogelijkheden om nachtelijke verlichting te dimmen of uit te zetten, terug te koppelen aan de commissie Leefomgeving over de afdoening van de motie. En deze motie is mede-ingediend door D66, BBB en Partij voor de Dieren.

6260 **Motie 183–6 november 2023**
Nacht voor de nacht

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.
Constateernde dat:

- 6265
 - *Nachtelijke duisternis schaars is geworden in Noord-Holland;*
 - *Nachtelijke verlichting versturend kan zijn voor planten en dieren, het beïnvloedt trekgedrag van dieren, hun bioritme, het verandert groei van planten;*
 - *Nachtelijke verlichting een groot deel van de sterren aan het zicht onttrekt;*
 - *De beschikbaarheid van zuinigere verlichting ervoor heeft gezorgd dat bijvoorbeeld*
6270 *eerder niet-verlichte gevels nu verlicht worden. Ook het aantal verlichtte objecten langs wegen is toegenomen. Daardoor is er meer lichthinder voor de natuurlijke omgeving.*

Overwegende dat:

- *Een lichtscan zoals die door de provincie Friesland is uitgevoerd een beeld kan geven van locaties waar veel ongewenste nachtelijke verlichting is, zoals bijvoorbeeld langs*
6275 *natuurgebieden;*
- *Moderne verlichtingssystemen veel mogelijkheden hebben om verlichting te dimmen of uit te zetten afhankelijk van de omstandigheden;*
- *De website van Nacht voor de nacht veel aanbevelingen heeft voor gemeentes en provincies om lichthinder te verminderen;*

6280 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Te inventariseren welke mogelijkheden de provincie heeft om nachtelijke verlichting te verminderen en dat zo mogelijk ook te doen;*
- *Gemeenten te attenderen op mogelijkheden om nachtelijke verlichting te dimmen of uit te zetten;*
- 6285 • *Terug te koppelen aan de commissie Leefomgeving over de afdoening van de motie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Tessa van Wijnen (GroenLinks), Krista Jansen (D66), Pieter Teeuwen (BBB) en Ines Kostić (Partij voor de Dieren).

6290 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, de enige lichtjes die ik 's avonds zie, zijn de rode lampjes van de windturbines die overal staan. Maar goed, wat ik eigenlijk met u wilde bespreken, u noemt de verlichting die uit moet. Het gaat ook om verlichting langs provinciale wegen. En hoe

6295 kijkt u naar de verkeersveiligheid op deze wegen? Want zeker met tegenliggers en met nachtelijk, zeker met regen, met weersomstandigheden, kan het dan best onveilig worden op deze wegen.

6300 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dat is ook een heel terechte zorg. Daarom zeggen we ook niet: zet alle verlichting uit. Op sommige plekken is dat ook gewoon heel erg nodig voor de veiligheid. De provincie Friesland heeft bijvoorbeeld een lichtscan gedaan om een beeld te geven van waar die nachtelijke verlichting ongewenst is of ook gedimd kan worden. Het hoeft ook niet altijd te gaan om helemaal uitschakelen, maar bijvoorbeeld een beetje inkapselen kan ook een oplossing zijn. Dus de verkeersveiligheid is daar iets wat je daar zeker ook in mee moet nemen.

6305 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ik hoor dit aan. Ik dacht: nou, wat een goed verhaal. Nu nog even de daden. Dus ik ga ervan uit dat de moties die wij hebben ingediend ruimhartig worden gesteund door GroenLinks, want het past bij dit verhaal: systeemverandering. Is GroenLinks zich er van bewust dat het PPLG-programma, waar u net naar verwees, dat dat volledig afgewezen is door het Rijk? Dat het dus onvoldoende is. En zo ja, waarom heeft GroenLinks er dan haar handtekening onder gezet, terwijl we eigenlijk allebei al wisten dat het niet goed genoeg was?

6310 Statenlid **GIELEN** (GL): Die laatste aanname, die maakt u dus verkeerd, want ik sta niet voor een plan, waarvan ik denk: dit zou niet voldoende zijn. Maar volgens mij zitten we in een lastige discussie, landelijk, als het gaat over ook het controversieel verklaren van het stikstoffonds en zullen we als Noord-Holland gewoon voldoende maatregelen nemen om zo meteen aan de eisen van het Rijk te gaan voldoen. Daar zitten twee ingewikkeldheden aan. Ten eerste weten we nog niet wat de nieuwe eisen van het Rijk straks zullen worden, want de coalitie is op dit moment demissionair landelijk. En ten tweede weten we natuurlijk ook nog niet hoe de verdeling van het geld vanuit het stikstoffonds zich überhaupt door zal zetten en hoe dat ook de vertaling in Noord-Holland zal krijgen. Dus volgens mij heb ik daar ook net een vraag over gesteld aan GS: 6315 ziet GS op dit moment hier ook al moeilijkheden op? En hoe gaat ze daar op dit moment mee om?

6325 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Volgens mij heeft u mijn vraag verkeerd begrepen. Ik ga hem op een andere manier formuleren. We hebben samen hier ook een debat gevoerd over het PPLG, Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Er waren heel duidelijke doelen vanuit het Rijk: water, bodem, natuur, klimaat, van alles. En de provincie moest met maatregelen komen. GroenLinks heeft voor die maatregelen gestemd. GroenLinks vond dat blijkbaar voldoende. De Partij voor de Dieren heeft allerlei voorstellen ingediend om te verbeteren, want wij wisten al: dit is onvoldoende. Dit gaat het Rijk afwijzen, want dit is niet voldoende. En nu is het inderdaad afgewezen. Dus mijn vraag is: als u die systeemverandering wilt, waarom bent u dan niet iets 6330 kritischer op de plannen die nu uit deze coalitie rollen?

6335 Statenlid **GIELEN** (GL): Met alle respect, Statenlid Kostić, ik vind systeemverandering niet het indienen van zeventien moties en dan vervolgens aan ons vragen: waarom steunt u die niet? Wat wij hier doen, en ook in het coalitieakkoord en wat we ook in het PPLG hebben gedaan, is met elkaar zoeken naar oplossingen. Hoe gaan we die uitdagingen te lijf? Hoe gaan we daar verder mee? En ik denk ook echt dat we in het concept PPLG daar een goede voorzet in hebben gedaan. We zullen van het Rijk zo meteen horen: dit moet misschien nog beter, dit moet anders. Goh, u wilt zoveel geld, u krijgt zoveel. Daar zullen we ook gewoon vervolgens weer mee door moeten gaan. Ik wil daar graag mee door, want ik denk dat dat onze plannen uiteindelijk ook beter

6340 maakt, maar daarnaast moeten we daar ook mee door. Want als wij het niet doen, komt het Rijk denk ik gewoon weer bij ons terug met: dan doen we het zelf wel. Dus volgens mij blijf ik daarbij met mijn antwoord dat u net ook al heb gegeven.

6345 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Een andere vraag, want ik hoor vooral woorden, maar geen daden. Vindt u dat in een systeemverandering nog steeds past dat wij het als provincie toestaan dat intensieve veehouderijen mogen groeien? De bestaande.

6350 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, nu ben ik in de war of u doelt op de motie die u nu heeft ingediend of op het PPLG waar u het net over had, want dat lijkt me een heel ander onderwerp.

De **VOORZITTER**: Kunt u het verduidelijken?

6355 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik vraag u gewoon: past het in uw beeld van systeemverandering dat wij als provincie toestaan dat bestaande intensieve veehouderij verder mag groeien?

Statenlid **GIELEN** (GL): GroenLinks is van mening dat intensieve veehouderij niet iets wat we moeten nastreven. Dus ik zou niet zeggen dat als we het hebben over de transitie, dat dat iets is wat we gaan stimuleren.

6360 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Een verduidelijkende vraag. Oké, niet stimuleren. Check. Dat is fijn. Dan als tweede. Bent u het dan met ons eens dat de provincie ook moet stoppen met het toestaan van uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij?

6365 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, en ik aarzel, merk ik, om u antwoord daarop te geven, omdat dat op zich staand beleid is vanuit onze Voedselvisie. En u bedoelt iets anders. Wat mij betreft is wat wij met elkaar hebben afgesproken in de Voedselvisie meer dan voldoende. En als uw vraag dan is: zullen we uw motie daarover steunen? Nou, dan denk ik dat eigenlijk niet, omdat u een aantal moties heeft ingediend vandaag – en ik bewonder het harde werk wat daarin is gegaan – maar die eigenlijk gewoon zeggen: dit is staand beleid en ga er nou mee door. Ja, ik vind dat een beetje
6370 een slechte interpretatie van dat instrument.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, de motie verwijst naar een artikel in de Omgevingsverordening. Die staat nu nog toe dat de intensieve veehouderij in Noord-Holland gewoon verder mag uitbreiden, bestaande. Mijn simpele vraag was: is GroenLinks het daarmee
6375 eens? Of wil het samen met ons dat veranderen? Maar ik merk dat GroenLinks geen echte systeemverandering wil. Dus ik ga verder met een laatste vraag. Als ik zeg: economische groei is nodig om ons land verder te brengen. Wat vindt u daarvan?

6380 Statenlid **GIELEN** (GL): Daar ben ik het niet mee eens.

De **VOORZITTER**: Oké, dat was uw laatste vraag. U heeft het zelf aangekondigd. Dan ga ik nu de heer Van den Berg het woord geven.

6385 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Een interessante gewaarwording.

Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk verder een geïnteresseerde vraag naar aanleiding van de motie. Hoewel wij natuurlijk ook de verkeersveiligheid voorop hebben staan in relatie tot omgevingslicht, wil ik eigenlijk wel een andere suggestie doen. Dat gaat meer over de kleur van het licht. Want de tegenwoordige ledverlichting heeft meer een wittere kleur en ouderwetse
6390 verlichting had meer een warmere kleur. En laat nou net dat die warmere kleur een beter effect heeft op de omgeving in de vorm van mensen en ook van dieren. Dus ook die aanpassing in de kleur van het licht kan ook een hele hoop uitmaken. Zou u bereid zijn om dat mee te nemen?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dat vind ik eigenlijk wel een belangrijke suggestie. Ik denk dat als dat
6395 ook iets is wat we in de ledverlichting zouden kunnen aanpassen, zodat het wel ledverlichting blijft, dat dat niet verkeerd is om te onderzoeken. Dus het lijkt me goed om in het licht van de motie, mocht die aangenomen worden, GS te vragen om ook dat mee te nemen. Dan dien ik ook graag de motie nog even in, want daar was ik nog helemaal niet aan toegekomen.

6400 De **VOORZITTER**: En hij maakt ook onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Statenlid **GIELEN** (GL): Nou, wat fijn. Even kijken. Dan was ik gebleven– Er moet de komende jaren veel gebeuren om onze natuur te versterken. In de afgelopen jaren kregen we een extra uitkering van het Rijk voor het programma Betrekken bij groen. Die valt nu weg en daardoor blijft er
6405 honderdduizend euro minder over. Dat betekent minder geld om groenvrijwilligers te ondersteunen, terwijl zij erg belangrijk werk doen. Daarom is mijn vraag GS: ziet u mogelijkheden om onze inzet op dat gebied toch op peil te houden?

Dan het landelijk gebied. Dat staat voor grote uitdagingen, die grotendeels ook samenkomen in
6410 dat eerder besproken PPLG. En wat ook een uitdaging is, is hoe we omgaan met de schade die wordt aangericht aan gronden door dieren. Dan heb ik het ook voornamelijk over ganzen. In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat er een actieplan moeten komen voor dat zogenoemde faunabeheer. Ik vind het belangrijk dat we in dat actieplan in eerste instantie uitgaan van diervriendelijke, niet-dodelijke maatregelen. In het actieplan gaat het volgens mij
6415 specifiek over ganzen, maar ook het jagen op andere diersoorten. Dat is iets wat gebeurt in Noord-Holland. En nu is het nog zo dat er veel prikkels zijn om te schieten, bijvoorbeeld om aanspraak te maken op die schadevergoeding. En daarom dienen we de motie van de Partij voor de Dieren op dat punt ook graag mede in.

6420 Een provincie waarin we omkijken naar elkaar betekent ook omkijken naar onze natuur en naar ons water. En dat betekent dat we de komende jaren veel extra maatregelen zullen moeten nemen, ook samen met de waterschappen, om te voldoen aan de kaderrichtlijn water. En wat GroenLinks betreft moet dat ook prioriteit hebben. Daarom vraag ik ook aan GS: hoe staat het nu met de samenwerking met de waterschappen op dat punt? Wanneer kunnen we daar ook weer
6425 iets over richting de Staten over verwachten?

Als er een onderwerp is dat er de afgelopen jaren voor heeft gezorgd dat de groep hooplozen steeds zichtbaarder wordt en ook groeit, dan is het wel de wooncrisis waar we in zitten. Steeds meer mensen kunnen geen huis vinden, zitten in een veel te duur huis of slapen zelfs bij
6430 vrienden en familie. Mensen in een scheiding hebben geen uitweg. De wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn torenhoog. En dat terwijl wonen toch echt ook een grondrecht is. Een fijn,

goed huis is bovendien ook een manier voor die groep hooplozen om weer hoop te kunnen krijgen, want zonder huis ben je nergens. Kijk bijvoorbeeld maar naar de Housing First-aanpak die een aantal Scandinavische landen erop na houden voor mensen die dakloos zijn geraakt. Het
6435 is goed dat we in het coalitieakkoord ook aandacht hebben voor economisch daklozen en dat we daarnaast ook inzetten op bouwen. Op betaalbaar bouwen, wel te verstaan. Het is goed dat we hier geld weer vrijmaken en dat de provincie hier een stevige rol in pakt.

En als je dan ergens woont, dan is het ook fijn als je vanaf daar naar buiten kan om in verbinding
6440 te blijven met anderen, om deel te nemen aan de maatschappij. GroenLinks gaat dus voor een bereikbaar Noord-Holland. Lopend, met de fiets of met het openbaar vervoer. Keuzevrijheid. Dat openbaar vervoer blijft een aandachtspunt. Zeker in de Kop van Noord-Holland moeten we als provincie een tandje bijzetten om de bereikbaarheid op orde te houden. Ik ben ook blij dat we een gedeputeerde hebben die van zich laat horen op dit dossier. Noord-Holland Rail, zo gek lijkt
6445 ons dat nog niet.

Voorzitter, kloven dichten en verbinding zoeken, dat kan uiteindelijk denk ik ook het best via cultuur. De commissaris, u noemde dat al eerder het cement van de samenleving. Daarin geef ik u geen ongelijk. Het is daarom ook goed dat we extra geld vrijmaken voor voorzieningen. Dat
6450 gaat over sport, maar dat gaat ook over bibliotheken en dat gaat ook over cultuur in nog bredere zin. Onze provincie is rijk aan tal van culturen, en hoopvol en hooploos gaat daar dwars doorheen. En wij als politiek zijn er voor hen allebei. En wij als politiek hebben ook een taak om naast hen te blijven staan. Het is onze taak om samen te werken aan een beter Noord-Holland en dat hopelijk ook goed te doen om ook hoop terug te brengen naar mensen die dat verloren zijn.
6455 Ik denk dat we hier in deze zaal daar allemaal ons best voor doen. Ik denk ook dat we in Noord-Holland belangrijke stappen hebben gezet om die toekomst weer voor iedereen dichterbij te brengen. Maar als er een groep is die de hoop weet terug te brengen of je soms ook alle hoop kan doen verliezen, dan zijn het wel de kunstenaars. Daarom zou ik af willen sluiten met een passage uit een gedicht van Lieke Marsman, onze voormalig dichter des vaderlands en
6460 woonachtig in Noord-Holland.

Hoop is een alchemist. De dichtste steen ontzegeld het. Als uit een ei. Klein. Verenpakketje. Bebloed nog. Onooglijk. Het eerste verzet wordt het luidste protest. Er is een nieuwe wereld mogelijk.

6465 Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En er komt nog één interruptie van de heer Heijnen van het CDA.

6470 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En ik herken veel in uw woorden van hoop. Mooi hoe u dat ook, en velen van ons, dat ook als thema hebben gekozen voor vandaag. Zoals ik in mijn bijdrage zei: hoop is ook hard werken. Dat bleek ook uit uw bijdrage. U zei op het eind iets waar ik het ook zeer mee eens ben, namelijk dat cultuur en sport en buurthuizen een belangrijke verbinding zijn. U zei aan het begin, als u uw vergezicht schetst: ik zie burgers die hun eigen
6475 energie opwekken en dat gebruiken voor zichzelf. Vindt u nu dat de afspraken in het huidige coalitieakkoord ook voldoende middelen geven om dat echt waar te maken?

Statenlid **GIELEN** (GL): Wat ik zei, was dat het heel mooi is als we duurzame energie in onze provincie opwekken en daar bijvoorbeeld ook het buurthuis mee kunnen opknappen. Dus ik
6480 doelde daar eigenlijk op energiecoöperaties die bijvoorbeeld via een omgevingsfonds ook weer teruggeven aan hun omgeving. Ik denk dat dat een heel mooie manier is. Waar het gaat over uw emotie, want volgens mij doelt u daarop, als het gaat over verduurzaming van sportaccommodaties, dan denk ik dat we daar de afgelopen jaren een mooie regeling voor hebben gehad. Dat we nu ook aangeven in het coalitieakkoord dat we door moeten gaan met die
6485 verduurzaming. En dat ik me bijvoorbeeld ook goed kan voorstellen dat die voorzieningenakkoorden, die we noemen, een plek gaan krijgen. Dus ik ben wel benieuwd naar de reactie van GS daar ook op.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb met belangstelling naar uw betoog
6490 geluisterd. U begon over mensen die zich zorgen maken over hoe ze rond kunnen komen. U gebruikte ook de term hopeloos. Dat frame zou ik niet zo snel gebruiken. Maar, ja, ik heb bewust gewacht met deze vraag tot het einde van uw betoog. Ik dacht, misschien komt er nog wat realisme in waar ik me in kan vinden. Maar vervolgens heeft u het over het verhogen van de opcenten, over miljarden kostende klimaatmaatregelen, stikstoffonds. Heeft u enig idee wie dit
6495 allemaal betaalt?

Statenlid **GIELEN** (GL): Dat doen wij met zijn allen. En als u vraagt of ik vind dat dat eerlijk verdeeld is: nee. Wij gaan in de provincie over die opcenten. Nou, die verhogen we nu. Dat betekent netto voor mensen die ook een auto hebben een paar tientjes per jaar wat dat omhoog
6500 gaat. Volgens mij is dat een te dragen last en ook is dat iets wat we kunnen rechtvaardigen, gezien alle maatregelen die we daar verder op nemen. Ik denk dat als je landelijk kijkt, dat je veel meer zou moeten belasten op grote bedrijven en de allerrijksten. Maar daarnaast, als het gaat, want dat is eigenlijk ook wat u zegt: dat klimaatbeleid, kost dat niet veel te veel? Dan zou ik willen zeggen: nee, eigenlijk juist het omgekeerde. Als we het niet doen en als we die
6505 klimaatcrisis gewoon z'n gang laten gaan en dat eigenlijk over ons land en over onze wereld gewoon maar laten heen komen, dan zitten we pas echt met de grote kosten. Want dan gaat het over klimaatadaptatie die je dan moet plegen als het allemaal al veel te laat is. Dus ik denk eigenlijk dat het een heel kostenefficiënte manier is om een ambitieus klimaatbeleid in te zetten.

6510 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, weet u wat het effect van het Nederlandse klimaatfonds is op de wereldtemperatuur?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, iets met nullen en 36 en Rob Jetten heeft daar wat over gezegd. Ik hoor veel daar ook over in deze campagne. Maar volgens mij is dat niet zozeer het punt. Waar het om
6515 gaat, is dat we in Nederland een welvarend land zijn, ook een grote wereldeconomie, dat we sowieso allemaal verantwoordelijkheid hebben om ons steentje bij te dragen, en dat we dat volgens mij in deze provincie vrij voortvarend aan het doen zijn.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, en wij denken vooral dat die mensen, die dus moeite
6520 hebben met rondkomen, die u ook benoemd, die terechte groep, dat die niet gebaat zijn bij dit soort miljardeninvesteringen, maar juist bij lagere lasten en bij keuzevrijheid. We vinden het eigenlijk jammer dat daar in uw betoog eigenlijk heel weinig aandacht voor is. En ja, u heeft het

over het belasten van grote bedrijven. Maar ja, uiteindelijk zijn dat ook wel die bedrijven ook waar de mensen werken.

6525

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ik zou afsluitend willen zeggen: ik hoop en ik geloof in een systeem, waarin we juist gaan voor die klimaatmaatregelen die ook juist mensen helpen. Dus denk ook bijvoorbeeld aan het isoleren van woningen, denk aan een omgevingsfonds, wat ik net al noemde. Volgens mij zijn dat juiste de maatregelen die we kunnen nemen om én de

6530 klimaatcrisis te stoppen én mensen vooruit te helpen. Als je kijkt naar dat systeem, waar ik het in mijn bijdrage ook de hele tijd over heb, dan is dat niet het een of het ander. Het systeem, waarin wij leven, het systeem van groei-groei-groei, dat is wat zowel die totale ongelijkheid in de samenleving, als die klimaatcrisis veroorzaakt heeft. Daarom is het ook groen en links. En zou je dus juist maatregelen moeten nemen om die twee bij elkaar te brengen.

6535

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, afsluitend. U ziet een wolk van de klimaatcrisis, maar in uw betoog zien wij een heel andere wolk. Dank u wel.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ik heb daar geen commentaar meer op. Dank u wel.

6540

De **VOORZITTER**: De heer Leerink, PvdA.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, het was mij ook even ontgaan, maar toen ik mevrouw Uiterwijk hier weer een vraag zag stellen, toen dacht ik: hé, bij het vorige punt stond de heer Van den Berg hier

6545 aan de microfoon. Of niet bij het vorige punt, bij precies hetzelfde punt vragen te stellen over de verlichting. Volgens mij werken we met één woordvoerder?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Volgens mij werkt het Reglement van Orde precies zo.

6550

De heer **MÜLDER** (D66): Oké, excuus. Dan heb ik niks gezegd.

De **VOORZITTER**: U heeft als fractievoorzitter de mogelijkheid om uw eigen Statenlid te overrulen als u dat zo wenst te doen. Maar voor de rest heeft u gelijk. Het is niet de bedoeling dat 55 Statenleden vrijelijk interrumpen. Maar in deze scherp opgemerkt van u, maar ook van de heer

6555 Van den Berg.

Het woord is aan de heer Leerink, PvdA.

6560

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. De afgelopen vier jaar waren wij ook altijd de allerlaatste met dit soort debatten. Wij hadden gedacht dat we daar een strategie op hadden door een zetel te winnen bij de verkiezingen. Dat heeft niet mogen baten, want uiteindelijk at the end of the day sta je gewoon weer als laatste van het tweede rijtje, zullen we maar zeggen. Ja. Het overkomt de beste. Maar desalniettemin, er zit niks anders op. Het is gewoon een

6565 winstwaarschuwing dat we de volgende keer nog meer zullen moeten om te groeien. Maar het heeft ook wel iets prettigs overigens om gewoon aan het eind te zitten, want dan heb je het laatste woord en dan hoef je ook niet meet te vertellen wat andere mensen al verteld hebben. Er is al veel gezegd. Partij voor de Dieren en GroenLinks hebben allebei op hun eigen manier de urgentie van natuur en klimaat benoemd. Ik denk dat verschillende mensen, Volt, de VVD, maar

ook het CDA volgens mij op wonen hebben gehamerd. En de heer Mülder van D66 is begonnen
6570 met in ieder geval te zeggen: doe iets, urgentie, wanneer komt er nou boter bij de vis?
Tenminste, zo heb ik het – Daar hadden we het even over, maar ik snap dat aan de andere kant
ook heel goed, want wij zijn ook altijd heel ongeduldig en daar zal ik dadelijk ook nog iets over
vertellen. Ik herken, of we herkennen, dus veel in datgene wat al is gezegd en delen ook veel van
de zorgen die zijn geuit door verschillende partijen vanuit verschillende perspectieven. Maar
6575 misschien deel ik nog wel het meeste de zorg zoals die verwoord is door Statenlid Gielen van
GroenLinks. Die gaat over die kloof. Dat heb ik vorig jaar op deze plek ook het nodige over
gezegd. De kloof, die er ook in onze provincie nog steeds is en eigenlijk ook niet veel kleiner
geworden is, tussen de mensen die het goed gaat, met een eigen huis, met een betaalde baan,
met gesubsidieerde zonnepanelen op het dak. En mensen die het niet goed gaat, voor wie leven
6580 steeds meer overleven wordt.

Aan de andere kant, als u hier een sombere PvdA-fractie verwacht, dan heeft u het mis. Al die
problemen zijn er. Maar tegelijkertijd, ach, er hangt verandering in de lucht in Den Haag. We
weten nog niet wat het wordt, maar we weten in ieder geval dat het niet meer wordt wat het was.
6585 En er ligt een nieuw en ambitieus coalitieprogramma, wat ook perspectief biedt. Na jaren, waarin
zowel in Den Haag, als in de provincie, de terugtrekkende overheid als belangrijk uitgangspunt
werd gezien – de SP refereerde er ook al even aan – de markt zou immers alles wel regelen, niets
doen als hoogste politiek ideaal, groeit het besef dat we de problemen in het land alleen
oplossen als de overheid weer regie neemt. Dat geldt voor Den Haag, maar dat geldt wat ons
6590 betreft ook zeker voor onze provincie. Dat is dus wat we na deze eerste, wat wij nog even
noemen, opstartperiode nadrukkelijk aan dit nieuwe college van GS vragen: neem regie.

Provinciale regie, bijvoorbeeld bij het oplossen van het weerbarstige stikstofprobleem. We zijn
daar de vorige periode voortvarend mee begonnen, er zijn doelen vastgesteld. Er is een PPLG in
6595 de steigers gezet, gebiedsprogramma's in gang gezet. Daar valt nog van alles over te zeggen,
maar er is wel een behoorlijke start gemaakt. En toen viel het kabinet, waarna hier en daar al snel
de verzuchting klonk: poeh, tja, als het kabinet niets doet, dan kunnen wij natuurlijk ook niets.
En nu is het uitblijven van beleid en geld uit Den Haag natuurlijk ook echt een groot probleem.
Maar nog een paar jaar wachten, is simpelweg geen optie. Onze natuur staat er bedoeld voor en
6600 onze provincie zit op slot. Pas als we de stikstofuitstoot in de tang weder te krijgen, kan de
woningbouw weer op gang komen, kan noodzakelijke infrastructuur worden aangelegd en
kunnen PAS-melders worden gelegaliseerd. Hakken in het zand betekent stilstand in het land.
Voorzitter, hoe gaat het college ervoor zorgen dat de ambitieuze doelstelling uit het concept
PPLG en het coalitieakkoord niet uitdoven als een nachtkars. Kunt u de komende drie maanden
6605 bijvoorbeeld een lijst voorleggen aan de commissie Landelijk Gebied met daarop per gebied de
drie topprioriteiten die het komend jaar sowieso in gang moeten en zullen worden gezet?
Voortgang is geboden.

Voorzitter, provinciale regie bij het bouwen van 180.000 woningen – het is door meerdere
6610 mensen gezegd. Voor mensen met een inkomen tot anderhalf keer modaal is er in heel Noord-
Holland geen woning te vinden. We hebben gedeputeerde Beemsterboer gehoord over bouwen in
het landelijk gebied. Nu hebben we daar in het coalitieakkoord op zich heldere afspraken over,
maar in het Masterplan Wonen hebben we geconcludeerd dat zeker negentig procent van die
180.000 woningen rond ov-knooppunten en binnenstedelijk zullen moeten worden gebouwd.

6615 Hoe belangrijk een blokje woningen voor de leefbaarheid van een dorp ook kan zijn, de woningnood in Noord-Holland gaan we er niet mee oplossen. Wat de PvdA betreft, begint het college dan ook niet met de kruimels, maar met de taart. Vandaar de vraag wanneer en hoe gaat het college handen en voeten geven aan het Masterplan Wonen?

6620 Provinciale regie, voorzitter, ook bij het overeind houden en betaalbaar houden van voorzieningen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. U zegt: hoe gaat het college nu aan de slag met het Masterplan Wonen? Maar kunt u zich herinneren dat wij dat ooit hebben vastgesteld in deze Staten?

De heer **LEERINK** (PvdA): Nee, dat hebben we niet. Een heleboel van die maatregelen, overigens, een deel van die maatregelen komt wel terug in het coalitieakkoord. Wat ik hier in ieder geval mee bedoel te zeggen, is dat wij uiteindelijk wel een soort van uitvoeringsplan willen hebben:

6630 hoe gaan we nou aan de slag, concreet aan de slag, als het gaat om het realiseren van die 180.000 woningen? Daar zijn in het Masterplan Wonen allerlei concrete voorzetten voor gedaan.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Maar sluit u zich dan aan bij onze oproep om dat Masterplan Wonen eens te behandelen? U heeft op een aantal zaken in de coalitie ook voorgesorteerd, maar met elkaar eens te kijken: wat gaan we daar nu echt van uitvoeren? Dan is uw vraag eigenlijk terecht: wat gaat er nu gebeuren van het Masterplan Wonen?

De heer **LEERINK** (PvdA): Dank u, voorzitter. Ik vraag eigenlijk op dit gebied aan het College: wat gaat u doen? Als ik het college was, dan zou ik daarbij het Masterplan Wonen, wat er al ligt, als

6640 een belangrijke bouwsteen nemen. Maar ik laat het aan het College van GS waarmee ze exact komen. Maar we delen denk ik de wens om nu snel met elkaar te praten: wat gaan we nou concreet doen om die 180.000 woningen te realiseren?

Voorzitter, provinciale regie, ook bij het overeind houden en betaalbaar houden van

6645 voorzieningen. We hebben grote zorgen over ons ov. Er zijn namelijk grote ambities, maar weinig geld. In bijna alle landelijke verkiezingsprogramma's wordt gehamerd op goede ov-ontsluiting van de regio, maar Haagse molens draaien langzaam. Hoe zorgen we ervoor dat in de tussentijd de kwaliteit van het ov in de regio minimaal overeind en het kaartje betaalbaar blijft? De zorg is vaker geuit hier. We horen er graag iets over.

6650 We zijn ook blij met de afspraak dat we als provincie ook regie gaan pakken met betrekking tot het voorzieningenniveau in bredere zin. Als na de school en de voetbalvereniging, ook de bibliotheek, het dorpshuis en de buurtsuper uit het dorp verdwijnt, verdwijnt hiermee ook het gevoel een gemeenschap te zijn. En afgelopen week nog luidde Jantje Beton noodklok: ook in

6655 Noord-Holland sluit op dit moment de ene na de andere speeltuin noodgedwongen haar deuren. Voorzitter, wij hebben misschien hier, denk je af en toe, onze eigen speeltuin, maar voor duizenden kinderen is het hek dus definitief dicht of gaat dat dicht. En dit soort trends in Noord-Holland moet worden gekeerd en moeten we met elkaar niet willen. Hier ligt wat ons betreft ook een nadrukkelijke link overigens met de ruimte die we willen bieden om vanuit het oogpunt van

6660 leefbaarheid in sommige gevallen wat meer ruimte te bieden voor het bouwen van woningen.

Ervaringen in andere delen van het land leert dat het slim en gericht versterken van bepaalde kernen een positieve uitwerking kan hebben op het voorzieningenniveau in de regio. Wanneer gaat GS samen met gemeenten aan de slag met de uitwerking van de voorzieningenaakkoorden?

6665 Voorzitter, provinciale regie als het gaat om klimaat en energie. Volle kracht vooruit met de energietransitie. De vorige periode stond in het teken van het maken van plannen, het makkelijke deel. Nu moeten die plannen worden uitgevoerd. Dat vraagt – zie de discussie over de Noorder IJ-Plas – vaak om net wat meer karakter. Wat de PvdA betreft, blijft het cruciaal dat iedereen mee moet kunnen komen. En daarom nogmaals het pleidooi om als provincie ook regie te nemen als
6670 het gaat om het isoleren van woningen. Mensen met de laagste inkomens – ik heb het vaker gezegd – wonen nog altijd in de slechtste huizen met de hoogste energierekening. Het is aan het Rijk en aan de gemeenten, was het antwoord toen ik deze oproep vorig jaar ook deed. En ja, een gemeente als Amsterdam komt inderdaad met een plan en in Haarlem en Zaanstad zal het ook wel goed komen. Maar in veel kleinere gemeenten komt men hier niet of nauwelijks aan toe. En
6675 dan kun je zeggen: jammer, niet onze verantwoordelijkheid, zoek het maar uit. Je kunt ook zeggen: wij laten mensen niet in de kou zitten, maar gaan als provincie een stimulerende, als het nodig is misschien zelfs wel faciliterende rol pakken, zoals we bijvoorbeeld ook bij de woningbouw doen als het gaat om het leveren van ambtelijke capaciteit. Hoe staat GS hierin?

6680 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank. Ik ben het helemaal eens met de woorden van de heer Leerink. Dat is een grote uitdaging. Nou was – en ik heb het in mijn inbreng genoemd – het corona herstel- en duurzaamheidsfonds een van de doelstellingen. Daar is ook actie op genomen door deze provincie. Maar u heeft in de onderhandelingen besloten: ik heb dat geld nodig voor andere zaken. Terwijl er nog heel veel in die pot zat. Heeft u, terugkijken daarop, daar niet eigenlijk spijt
6685 van en zegt u, goh, misschien had ik dat onderdeelje, dat herstel- en duurzaamheidsfonds, waar u nu een hartstochtelijk pleidooi voor houdt, niet moeten weggooiden, maar moeten doorzetten?

De heer **LEERINK** (PvdA): Volgens mij was dat fonds niet bedoeld om te kijken hoe wij woningen zouden kunnen – Hoe wij dat soort plannen zouden kunnen faciliteren of dat we dit soort
6690 activiteiten daarmee zouden kunnen doen. Ik weet dat wij dit debat hier de vorige keer ook gehad hebben. Het zal me eerlijk gezegd om het even te zijn, zal ik maar zeggen, hoe we dat uiteindelijk gaan regelen. Misschien is het in sommige gevallen ook niet eens een kwestie van dat er per se enorme potten geld direct vanuit de provincie bij moeten. Ik realiseer me heel goed dat, als het gaat om het verduurzamen van woningen, als het gaat om financiën, de Rijksoverheid aan
6695 zet is en dat we als provincie daar geen rol in kunnen spelen. Maar helemaal niks en op de achterbank gaan zitten en zeggen: gemeenten redden zich wel, want het is een zaak tussen Rijk en gemeenten, ja, dan ben ik dus bang dat dat voor een aantal gemeenten wel geldt, die de capaciteit hebben om iets te doen, en een aantal gemeenten niet. En ik vraag het college of men bereid is te kijken of men in die zin iets voor die andere gemeenten kan betekenen –.

6700 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, ik sluit me zeer aan bij die vragen, maar het stond wel degelijk in dat fonds, ook met woningbouwverenigingen, waar nog veel van die slecht geïsoleerde woningen onder zitten, ook met gemeenten. Dus er was ook geld voor. Niet om dat allemaal te gaan betalen, want daar hebben wij niet de middelen voor. Maar wel om te kijken: hoe kunnen we
6705 gemeenten in hun kracht zetten? Dus dat is eigenlijk jammer, want u heeft aan die onderhandelingstafel gezeten. U stelt nu een vraag.

De heer **LEERINK** (PvdA): Het is ook een beetje de vraag natuurlijk in hoeverre je een coronafonds, maar dat is in het algemeen eigenlijk wel een beetje de vraag, of je een fonds wat je ter
6710 gelegenheid hebt van die coronamaatregelen, of je dat tien jaar na dato bij wijze van spreken nog zou willen hebben. Dus de vraag hoe je het financiert en hoe je dat doet, vind ik nog weer een andere. Mijn vraag is– Nou ja, afijn, die heb ik– Ik zou al heel blij zijn als ik wat bereidheid proef, want ik heb het vorig jaar geprobeerd, om als provincie toch nadrukkelijk een rol te pakken. En hoe die rol er dan precies uit gaat zien, daar hoor ik graag iets op terug. Maar ik zou daar graag
6715 stappen op zetten.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Nee, dat snap ik wel, dat dat coronafonds niet eeuwigdurend in de lucht kan blijven. Maar er zat een onderdeel in. En u heeft in die onderhandelingen dat geld gebruikt voor andere doelen dan dit onderdeel, heeft uit dat fonds
6720 gehaald, omdat u dat geld wat over was, heeft moeten gebruiken. Wij vinden dat jammer vanwege dit onderdeel wat u noemt, ook vanwege die verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. En dan kijk ik u eigenlijk aan als hoeder hiervan om ook in de coalitie, dat u dat eigenlijk in de onderhandelingen had moeten meenemen om dit wel weer terug op tafel te krijgen.

6725 De heer **LEERINK** (PvdA): Mijn antwoord is wat ik gegeven heb. Daar zult u het even mee moeten doen.

Voorzitter, tot slot over dit onderwerp. We zijn nog wel nieuwsgierig wat voor andere
6730 maatregelen we wellicht vanuit het college kunnen verwachten als het gaat om de afspraak dat niet alleen mensen met spaargeld op de bank moeten kunnen profiteren van allerlei stimuleringsmaatregelen.

Voorzitter, provinciale regie bij het terugbrengen van de balans tussen economische belangen
6735 versus gezondheid en leefbaarheid. Tata springt hier misschien wel het meest in het oog, maar is bepaald niet het enige bedrijf in Noord-Holland waar de balans zoek is. Dat vraagt een heldere visie van het college hoe de komende jaren scherper invulling te geven aan onze VTH-taken. Tegelijkertijd maken we ons zorgen over de polarisatie en de versimpelingen rond dit onderwerp. Alsof je aan de goede kant staat als je tegen een bedrijf als Tata bent, en het niet begrijpt en
6740 ziekmakend bezig bent als je er werkt en ook graag wil blijven werken. Of andersom. Voorzitter, laten we op weg naar een schone en groene maakindustrie de nuance en vooral ook elkaar blijven opzoeken. Kloven proberen te dichten in plaats van groter te maken. Omdat je alleen samen verder komt.

6745 Voorzitter, provinciale regie, ook als het gaat om het fatsoenlijk onderdak geven aan vluchtelingen en statushouders. Wij gaan in de provincie niet over de migratievraagstuk. Gelukkig maar, denk ik soms als ik de bijdrage van enkelen voorbij hoor komen. Maar we hebben wel een nadrukkelijke rol als het gaat om het zorgen voor voldoende woningen voor statushouders, erkende vluchtelingen met een verblijfstatus, met wie niemand hier zou willen ruilen. Voorzitter,
6750 we prijzen ons gelukkig met een commissaris die zijn rol pakt als het gaat om de bijna ondoenlijke klus een fatsoenlijk dak boven het hoofd te organiseren van mensen die op de vlucht zijn; of ze nu uit de Oekraïne komen of uit een ander land. We steunen de commissaris in zijn

oproep de Spreidingswet desnoods tijdelijk in te voeren. Niets doen, is geen optie. Wijzen naar de burens is geen optie. Help mensen in nood, zoals je zelf geholpen zou willen worden.

6755

Voorzitter, ook provinciale regie als het gaat om de ruimtelijke opgave waar we voor staan. Als bouwsteen voor een nieuwe nationale omgevingsvisie zullen we de komende jaren Noord-Holland opnieuw gaan intekenen: wat komt waar? Voor veel mensen een abstract proces en nog ver weg. Maar misschien wel het traject met de meeste consequenties voor het beleid voor de komende twintig jaar. Wat de PvdA betreft is de insteek dat het ook hier, ook als het gaat om ruimtelijke ordening gaat, de lusten en lasten eerlijk over de provincie moeten worden verdeeld. En dat, waar er toch onevenredig lasten in een bepaalde regio komen te liggen, dit in overleg met mensen in de regio tijdig en ruimhartig moet worden gecompenseerd.

6760

6765 Voorzitter, dat traject zou zich overigens weleens heel goed kunnen lenen voor een burgerforum of een andere manier, vernieuwende manier, van burgerparticipatie. We laten dat graag over aan de werkgroep Burgerparticipatie om daar eens over door te denken.

6770 En als we het dan toch hebben over de ambitie om het contact met de inwoners te verbeteren: in het college-akkoord wordt in dat kader ook gesproken over een bestuurlijk aanspreekpunt per regio, een zogenaamde gebiedsgedeputeerde. Wanneer wordt duidelijk hoe het college hier invulling aan gaat geven?

6775 Wel, voorzitter, tot slot; en dan gaan we toch echt naar het diner. Overall genomen is deze begroting een goede, eerste financiële vertaling van het coalitieakkoord, dat absoluut kansen biedt mits we als provincie de komende jaren niet wegduiken, maar onze rol pakken, regie nemen. Ondanks onze zorgen en aansporingen zijn we daarom positief. Ja, we staan inderdaad voor grote opgaven, maar met elkaar kunnen we dat zeker.

6780 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Geachte Statenleden, het is nu bijna 18.30 uur. Ik ga schorsen tot 19.45 uur. Het eten staat al klaar. Ik heb één verzoek. Dat doe ik niet vaak. Maar ik zou willen vragen of u even de collegeleden zou willen voor laten gaan met het eten, zodat zij maximaal de tijd hebben om de hele stapel moties goed voor te bereiden. Want ik neem aan dat u allen een advies wil krijgen op de motie. Dan kan ik namelijk eerst met het college de maag vullen, voordat
6785 wij verder gaan met de moties. Dan zie ik u terug om 19.45 uur.

Schorsing van 18.24 tot 19.50 uur.

6790 De **VOORZITTER**: Ik heropen de Statenvergadering van zes november 2023. Wij waren aanbeland bij agendapunt 10, de bespreking van de Begroting 2024 en de Memorie van Antwoord. In de eerste termijn hebben we de sprekers gehad met hun bijdrage van oppositie en coalitie, en wij gaan nu in de eerste termijn luisteren naar de beantwoording van allereerst gedeputeerde Rommel namens het college en daarna gedeputeerde Beemsterboer, gedeputeerde Kocken en gedeputeerde Olthof. Maar als eerste zal gedeputeerde Rommel het woord voeren.

6795

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Laat ik alvast beginnen dat ik altijd wel uitkijk naar deze dag, om al uw beschouwingen te horen, verschillend, maar ook rode draden. Ik werd wel

6800 even verrast door Forum voor Democratie met de vlieger die niet in de cockpit zat. Maar u weet wellicht ook nog wel dat ik een opleiding heb gehad tot luchtverkeersleider en dat die leidend is in de lucht. En daar waar de vlieger niet meer aanwezig is, zal ik de mensen met het blauwe hart vanuit de VVD-fractie vragen om toch het vliegtuig weer op de grond te zitten. Dus bij deze.

6805 Ja, heel wat vragen en moties. Allereerst, als ik kijk naar de vraag over met name die algemene reserve en hoe gaan we dat allemaal doen. Ik heb wel al in de commissievergadering ook gezegd dat wij bij de Kaderbrief van 2025 zullen laten zien hoe we die veertig miljoen gaan oplossen. Dus die taakstelling. Bij de moties kom ik er nog wel even op terug. Maar dat kunnen we echt niet veel eerder doen, want dat betekent dat we binnen twee maanden al wat op tafel moeten leggen. Maar daar kom ik straks nog wel op terug.

6810 Wat ook in de commissievergadering naar voren gekomen is – en ik vind het ook wel vervelend dat het toen een beetje verwarrend was – over die norm, die 25 procent, want dat dat was gewoon niet goed in het in het stuk gekomen. De heer Klein had al gevraagd: hoeveel is die 25 procent dan waar we nu rekening mee moeten houden? In die vergadering heb ik ook
6815 aangegeven dat dat dat die 102,5 miljoen was. Namelijk, de 410 miljoen van de laatst vastgestelde jaarrekening maal 25 procent. Dus dat laat zien dat onze algemene reserve op dit moment nog wel boven die norm komt. Ik heb u ook gezegd, voor het einde van het jaar kom ik bij u nog – U heeft die brief vandaag ook bij de stukken gekregen. Of al eerder, maar die staan ook bij de stukken. Waar ik aangeef met welke stukken ik allemaal nog terugkom. Ook als je kijkt
6820 naar de vraag die gesteld is van, kunnen we daar nog een expertmeeting of iets over hebben. Dat gaan we zeker doen. Ik denk dus ook in het eerste kwartaal. Ik wil zelf nog even kijken of we iets extra's kunnen doen om te kijken welke behoefte er bij u is om u nog wat meer door die financiën mee te nemen.

6825 Dan zijn er wat vragen.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel voor de beschrijving van proces. Ik heb de brief nog niet gelezen. Maar de bottom line is natuurlijk dat hier een begroting voorligt, waarvan, als deze gerealiseerd zou worden, aan het eind van het jaar we hem niet goed kunnen keuren. Waarom
6830 kunnen we niet zorgen dat we nu gewoon die storting in de reserve wat minder groot maken, zodat we conform onze eigen normen gaan handelen?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Zoals ik net aangaf, wij gaan dat wel halen voor het einde van het jaar, omdat we moeten kijken naar 2021. Dat is die 102,5. Onze algemene reserve is 119,7 miljoen.
6835 Dus dat voldoet aan die norm. Wij gaan daar dus straks met u over praten. Wat ik al zei, die veertig miljoen – het CDA vroeg er ook naar – die niet in die coalitiereserve zit, die kunnen we ook niet uitgeven, omdat – dat staat ook in de stukken – we zullen het niet uitgeven voordat dat geld er is.

6840 De heer **KLEIN** (CU): Ik ga uw brief lezen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: In die brief staat dus wanneer wij bij u terugkomen met de nodige meer informatie en met u in gesprek zullen gaan.

6845 Dan was er nog een vraag van de ChristenUnie, meneer Klein. U had een aantal vragen over hoe zit dat dan met die reserve in het coalitieakkoord. Dat staat ook in de voordracht hoe we dat willen behandelen. U zegt: hoe verhoudt zich dat tot hoe wij doelgericht de reserves invullen. Het is een budgetreserve, maar de eerste reserve die er nu is, daar gaan we natuurlijk voorstellen naar u toe doen. Wij hebben dus veel meer budgetgerichte reserves dan doelgerichte. Wat er nu
6850 gaat gebeuren, is dat we plannen gaan maken. En als die plannen uitgevoerd worden, dan worden die hetzij in een reserve, hetzij in een exploitatie. Maar u gaat als Staten goedkeuring geven aan die plannen. Dus dat doen we ook samen. –

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, dank u wel. Om het goed te begrijpen: wij gaan de plannen
6855 goedkeuren. Dat snap ik, want er komen natuurlijk gewoon beleidstukken en kaders, die wij vast gaan stellen. Maar gaan wij ook dan toestemming geven voor hoeveel er uit die reserve voor dat beleidsdoel gehaald gaat worden? Kortom, vraagt u onze instemming voor het halen van geld uit die reserve ten behoeve van een specifiek beleidsdoel?

6860 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dat klopt. Dus de voorstellen die we doen, die gaan een overheveling geven vanuit de reserve en dat zullen we aan u ter goedkeuring voorleggen. Dus ja, dat komt dan ook in de reguliere planning en controlzaken.

U zei ook van ja, wat gebeurt er nou aan het einde van de periode? Want het is tot met 31
6865 december 2027 dat u die reserve vastlegt. Ja, dat komt omdat dat ons laatste jaar is als GS. En net zoals nu dan, kan de nieuwe GS voor 2028 een nieuwe begroting opstellen en die kan dan ook zien van, als er geld over is, dat het incidentele middelen zijn en hoe die ingezet kunnen worden.

6870 Dan, ja, de VVD. U vroeg om die de Tech Campus bij de IJmond. Ze moeten zich dan wel verhouden ook echt tot de IJmond Techport. Er is niet een volgende tranche met financiering, maar ik wil u wel toezeggen dat ik wel het gesprek met degene aan wil gaan om te kijken in hoeverre dat bij Techport mee oploopt of niet.

6875 Dan met betrekking tot het planningsoptimisme. Dat betekent wel dat het nog gerealiseerd gaat worden. Dus dat doet iets met je liquiditeitspositie. En dat helpt natuurlijk wel bij wat je gaat financieren. Maar we gaan natuurlijk ook kijken in deze periode: wat hebben wij nou begroot of in reserve staan, waarvan we weten dat dat niet zal gebeuren. Dus even goed met die stofakam erdoorheen.

6880 U vroeg ook naar de treasuryfunctie. Daar heb ik het ook de vorige keer in de commissievergadering nog wel even over gehad. Maar straks in het eerste kwartaal van 2024 zullen we bij de financieringsverordening en het rentebeleid dan ook dat meenemen en zullen we u ook vertellen wat we met treasury doen. En we zullen ook kijken hoe we dat in die
6885 expertisesessie mee kunnen nemen.

Dat waren de vragen. Dan kom ik bij de moties en amendementen.

6890 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik heb nog twee vragen in aanvulling op wat de heer Klein vroeg. Om het even goed te begrijpen, want er staat nu in de stukken over die reserve coalitieakkoord: wanneer

voor de ambitie een uitvoeringsgereed plan is, wordt het vastgesteld, worden de incidentele middelen overgeheveld naar de inhoudelijke bestemmingsreserve. Gaat het nou automatisch of is daar een goedkeuring van PS voor nodig?

6895 Gedeputeerde **ROMMEL**: Als er dus beleid gemaakt wordt, dan komt dat in de commissie en in de Staten terecht.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Fijn dat we dat eventjes helder hebben. Voor mijn fractie inderdaad een belangrijk punt. Tweede, over die veertig miljoen. Daar gaat er straks met de motie ook nog op reageren. Maar u zegt, ja, wij kunnen dat niet eerder doen. Maar u heeft al wel een idee waar dat
6900 geld voor het coalitieakkoord dan uitgegeven wordt. Heeft u bij het vaststellen van het coalitieakkoord nou niet ook een idee gehad over waar nu die taakstelling op moet plaatsvinden?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ons is gezegd dat dit een taakstelling is wat we zouden moeten kunnen
6905 halen en daar heb ik geen idee van. Daar gaan we dus nu met de gedeputeerden over spreken.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Snapt u dat dat een beetje raar overkomt, dat als je afspraken maakt voor de toekomst en zegt: oké, ik weet wel waar ik het aan ga uitgeven, ik weet ook nog dat ik moet bezuinigen, maar nou ja, dat doe ik maar even nog niet of dat doe ik pas volgend jaar. Had het
6910 niet beter geweest als dat ook gewoon onderdeel was geweest van de onderhandeling? Dan had u ook eerder kunnen vertellen aan iedereen waar u dat geld vandaan zou kunnen gaan halen, want nu hangt het toch een beetje boven de markt.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Het was fijn geweest als we dat hadden kunnen voorzien, maar dat
6915 konden we nog niet voorzien. We hebben nu gezegd, die veertig miljoen, die gaan we pas uitgeven als we ook inderdaad die bezuiniging hebben gedaan. Dus die zijn nog niet opgenomen dan als 'dit willen we gaan doen'. Dat moeten we ook echt gaan halen. Het is ook wel een heel bijzondere, want ik denk ook dat als je terugkijkt in de afgelopen jaren wij dit nog nooit hebben moeten doen.

6920 De heer **HEIJNEN** (CDA): Afrondend. Met dat laatste ben ik dan weer tevreden dat u zegt: we geven dat niet uit, voordat we ook daadwerkelijk die taakstelling hebben ingevuld. Ook belangrijk voor mij. Dank u wel.

6925 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Voorzitter, er is bij onze fractie wat onduidelijkheid over hoe het nu zit met die reserves. Want krijgen we nu straks in één keer de uitwerking, dat we alles gaan omzetten? Of gaan we steeds bij elk plan ook een voorstel krijgen om het over te hevelen van de reserve coalitieakkoord naar een andere reserve?

6930 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ook een reserve coalitieakkoord is wel nieuw, want normaal gesproken voel je het beleid natuurlijk gelijk door en zet je alles weg. Het is nu ook voor het eerst dat wij dit zo, ja, ook voor u zo snel mogelijk inzichtelijk wilden maken. Hoe we dat precies gaan doen, ik verwacht dus per stukje, maar dat kan ik u nog niet zeggen.

6935 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, daar zit wel een beetje een zorg in. Je had natuurlijk bepaalde ijkmomenten in de financiële cyclus dat je dan ook het totaal overzicht houdt. Ik wil wel

de zorg uitspreken, als we straks echt voorstellen krijgen waar ook steeds een overheveling in zit, dat het voor de Staten misschien wel moeilijk wordt om het totaaloverzicht te houden. Dus ik hoop dat daar wel een plan de campagne op gemaakt kan worden.

6940

Gedeputeerde **ROMMEL**: Die oproep neem ik zeker ter harte.

Dan, voorzitter, gaan we eerst naar amendement nummer A17–2023 van de ChristenUnie, CDA en D66, Temporisering storting reserve coalitieakkoord. Daar zegt u dus ook, wat ik net eigenlijk ook al heb verteld, dat is dus niet nodig. Op dit moment voldoet de algemene reserve nog aan de gestelde norm en het zou dan dus eerst in mei 2025 aan de orde komen dat we dat moeten doen. Dus wat dat aangaat, is deze een beetje voorbarig. We zien wel mogelijkheden om dit voor te zijn. Dus dan bij deze ontraden.

6945

6950 Dan motie M152–2023. Ik wist eventjes niet zo goed of ik deze wel moest doen. Maar zoals ik het hier lees, is dat een motie die aan de Staten is, omdat het een vraag aan de Staten is. Er staat: spreken Provinciale Staten uit over de motie Krimp van Schiphol. Ik zie geknik. Dus dan heb ik dat goed begrepen.

6955

Dan motie M157–2023. Dat gaat over de natuurinclusieve bedrijventerreinen. Ik zie dat als een steun van het beleid wat wij al doen, maar dan natuurinclusiever inrichten. We hebben de HIRB-regeling, wat erg goed werkte, waarvan wij gezegd hebben: die gaan we ook doorzetten. Daar komt ook meer de nadruk nog te liggen op verduurzaming, waaronder ook biodiversiteit en klimaatbestendig. Ik vind het ook wel een goed idee juist om de resultaten van het onderzoek mee te nemen in de actualisatie van de Uitvoeringsagenda Economie, omdat dan ook de verbinding wordt gelegd met de andere transities op de bedrijventerreinen. Dus ik laat deze aan de Staten.

6960

Dan motie M164–2023. Dat gaat over de Europese subsidiestroom, om die inzichtelijk te maken. Ik wil nog wel even benadrukken dat ik het wel echt zo lees dat het alleen is van de gelden die wij via de provincie, dus via de organisatie, doorzetten. Daar wil ik zeker een implementatievoorstel voor doen. Ik wil alleen de winstwaarschuwing meegeven, dat ik niet gelijk verwacht dat dat ook in de begroting van 2025 komt. Maar dan zou ik zeggen: deze kan ik ook aan de Staten laten.

6965

Dan motie M165–2023, Europees geld voor circulaire economie? Ja, de hele EU-strategie zit vol met financieringskansen. Dat geldt ook voor de circulaire economie. Het hangt natuurlijk altijd wel af van de capaciteit en de middelen die je hebt in Europa om dat geld daar vandaan te halen. We kunnen onderzoeken of we daar iets aan kunnen doen. Ik weet wel dat je daar veel capaciteit voor nodig hebt. Maar ik laat deze dan dus ook aan de Staten om daarover te gaan.

6975

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel voor de mooie toezegging. Mocht uit het onderzoek komen dat extra capaciteit en middelen nodig zijn, bent u dan ook bereid vanuit GS om een voorstel aan ons voor te leggen, zodat we daarover kunnen besluiten? Is dat nog nodig?

6980

Gedeputeerde **ROMMEL**: Wij gaan eerst het onderzoek doen en dan volgt daar ook uit wat we er verder mee kunnen en willen.

6985 Dan motie M170–2023 over de duidelijkheid over de taakstelling op reserves. Dat heb ik net al een beetje aangegeven. Juist ook in het belang van de zorgvuldigheid kunnen we dat echt niet eerder doen dan bij de kaderbrief. En wat ik ook al zei: de laatste veertig miljoen zal ook pas worden opgenomen als de taakstelling is ingevuld.

6990 Dan motie M177–2023. Dat gaat over Lutkemeer, hier ook weleens vaker aan de orde geweest. Het is niet aan de provincie om de bestemmingen aan te wijzen bij de gemeenten. Het is nu wel zo, want deze is in 2013 vastgesteld en de gemeente Amsterdam is bezig met een herziening van dit bestemmingsplan. Omdat wij zelf als provincie vonden dat water en bodem sturend niet goed daarin verwerkt was en dat we toch de vinger aan de pols willen houden, hebben wij dus een zienswijze ingediend. Amsterdam is nu bezig om dat beter te verwerken ook in het plan. Dus wij houden de vinger aan de pols, maar daar kijken we nog naar.

6995 Biobased en circulair bouwen stimuleren. Ja, ook een heel mooie. Die staat in onze Actieagenda Circulaire Economie.

7000 Mevrouw **ALBERTS–OOSTERBAAN** (SP): Beetje ouderwets, maar ook hier valt het kwartje – wat we al jaren niet meer hebben – wat traag. Dank u wel, voorzitter. Maar wat betekent dat voor het advies voor die motie? Want u zegt: we houden vinger aan de pols. Maar u neemt het heel letterlijk van, doe er nou iets mee. Maar u heeft ook al een zienswijze ingediend. Zegt u nu, we laten het aan de Staten of ik ontraad. Want dat zou dus de strekking van het verhaal onderuit halen als u dat laatste zegt.

7005 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, helemaal gelijk. Ik ontraad dus dan de motie.

7010 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ik ben erg blij om te horen, dat water en bodem sturend. U heeft al proactief gehandeld, u heeft al een zienswijze ingediend. Voor mij dan wel belangrijk: wat is die zienswijze dan?

7015 Gedeputeerde **ROMMEL**: De exacte zienswijze ken ik niet uit mijn hoofd, maar ik denk dat we u die wel kunnen doen toekomen. Ik ken de exacte zienswijze niet, maar het ziet op dat water en bodem sturend.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

7020 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Dan motie M178–2023 Biobased en circulair bouwen stimuleren. We hebben in onze Actieagenda Circulaire Economie concrete acties beschreven, die dat ook stimuleren. Bijvoorbeeld met onze ketenaanjager, die circulaire bouw die we hebben, en ook onze circulair bouwexpert. En we zullen ook in de tussenevaluatie en de actieagenda aangeven welke acties we in 2024 dan ook gaan uitvoeren om biobased en circulair bouwen te stimuleren. Dus op dit moment zou ik deze ook ontraden.

7025 Dan gaan we naar motie M179–2023 Subsidieregeling circulaire initiatieven. Er staat bij de evaluatie en aanpassing van de Actieagenda Circulaire Economie de vraag te betrekken. Als ik hierin mag zien dat wij dus die subsidieregeling mee zouden kunnen nemen in dat onderzoek

7030 daarna bij de herijking, dan kan ik hem neutraal adviseren. Want er zijn al verschillende subsidies al wel beschikbaar. En ook in Zuid-Holland had de circulair ambassadeur gezegd dat daar één subsidie is voor kleine deelprojecten. Dat is niet helemaal het geval. Maar als ik mee mag nemen bij de herijking, dan kan ik er neutraal in zijn.

En dan heb ik ze allemaal gehad, voorzitter. Dank u wel.

7035 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Beemsterboer.

7040 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Ik dacht, het is netjes om eerst even in te gaan op de vragen die gesteld zijn waar geen motie over is ingediend. Even zoeken waar ik dan moet beginnen.

De eerste sprekers hebben allemaal moties aangekondigd. Het CDA heeft nog gevraagd wanneer er reactie komt van het rijk op het PPLG en of we dat bekendmaken. De PPLG-reactie is met u gedeeld. GS gaan op de reactie van het Rijk weer reageren en dat stellen we over twee weken vast en dan zullen we dat natuurlijk met u delen.

7045 U vroeg ook of GS een discussie wil over het Masterplan Wonen met de Staten. Heel veel punten van het Masterplan Wonen zijn overgenomen in het coalitieakkoord. Dat gaat al veel meer richting uitvoering dan natuurlijk ook. Denk bijvoorbeeld aan het investeringskader stedelijke ontwikkeling, het stadsmakersfonds, het verlengen en versterken van bestaande
7050 versnellingsmaatregelen, die twee pilots met actief grondbeleid of ov-knooppuntenbeleid, bijvoorbeeld bij de Poort van Hoorn of Hoofddorp of Haarlem. Dus daar willen we graag vooral op inzetten op dit moment en gaan we natuurlijk ook met u over in gesprek op het hele onderwerp.

7055 De SP vroeg, onderstreepte eigenlijk vooral het belang van sociale huurwoningen. En ik hecht er even aan om naar aanleiding daarvan te zeggen dat we echt goed in overleg ook met de woningcorporaties zijn over het belang van het bouwen van voldoende sociale huurwoningen. Ik heb daar vorige week nog een leuk gesprek over gehad.

7060 ChristenUnie. Even kijken. In mijn portefeuille qua woningbouw. Versnelling aan de randen en de Monitor Plan capaciteit geeft toch eigenlijk al heel veel projectmogelijkheden? Dat is ook gewoon waar. Of we goed zicht hebben waar het stokte in de woningbouw? Het stukt toch best wel op veel verschillende punten. Het verschilt ook wel per project. Denk bijvoorbeeld aan netcongestie, soms ook stikstof, soms ook gewoon capaciteit in ambtelijke organisaties. Maar er zal nog veel meer zijn. Ik heb een brief gezonden naar alle wethouders Wonen om met hen in gesprek te gaan
7065 op die specifieke punten per project, om te kijken of we daar iets los kunnen breken of dat we daar iets kunnen betekenen. Want het is natuurlijk niet zo dat de provincie in alle projecten iets kan betekenen.

7070 De VVD had ook heel wat vragen over woningbouw, en onderstreept ook vooral het belang. Specifiek werd gevraagd naar de planning om de nodige aanpassingen in de Omgevingsverordening te laten landen. Mijn collega Esther Rommel is bezig met de inventarisatie van de voorwaarden en de kaders om dat in de Omgevingsverordening te laten landen. Veel kan ook al in onze huidige Omgevingsverordening. Daar gaan we zo vlot mogelijk mee aan de slag.

De eerstvolgende herziening die we nu voorbereiden voor de Omgevingsverordening is voor vaststelling, ik meen eind volgend jaar.

En dan, of we vooruitlopend daarop al pilots kunnen inzetten? Die nemen we in elk geval in overweging. Het hangt ook een beetje van die inventarisatie af natuurlijk, maar die oproep hebben we gehoord.

7080

U deed een verzoek over de achterstand van huisvesting van statushouders. Daar hebben we natuurlijk een forse taak, die gewoon vanuit het Rijk naar de gemeenten gaat en waar wij toezicht op hebben. U heeft helemaal gelijk dat het met het aantal huisvestingen van de eerste helft van het jaar, dat zat zo rond de 371 per maand, zei u. De tweede helft zat het al iets over de vierhonderd trouwens, maar dat komt nog niet in de buurt van het viervoudige daarvan inderdaad. Dus dat is gewoon echt wel een zorg, waar we ook gesprekken over voeren met gemeenten. We hebben toevallig vorige week nog een gesprek met de minister daarover gehad, of die belde: willen jullie ook weer brieven gaan sturen richting alle gemeenten waar er achterstand is? In ons geval hebben we ook gesprekken hier concreet gewoon over met de gemeente Amsterdam bijvoorbeeld om echt tot spoed te manen, dat dat wel belangrijk is om die aantallen te halen. Tegelijkertijd onderstreept u ook dat het echt wel complex is. U vroeg ook om de lobby in te zetten om een realistische verdeling over het land hebben. Ik denk dat dat ook in belang is van Noord-Holland om dat door te blijven zetten, ondanks dat daar natuurlijk net besluitvorming over is geweest in de Tweede Kamer. Dus zullen we moeten zien hoe dat in het nieuwe kabinet valt. Daar roept u ook toe op. Tegelijkertijd wil ik ook wel onderstrepen dat de zorg hierover en de complexiteit om die huisvesting voldoende te organiseren eigenlijk in het hele land bij alle gemeenten wel veel van de gemeenten vraagt in elk geval. En dat is natuurlijk gewoon een taak die wij uitvoeren en waar wij ook gewoon mee doorgaan.

7100 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. U zegt: die gemeenten worden geconfronteerd met die taakstellingen. Dat is complex. Dat zijn we als VVD-fractie ook met u eens. Maar u zegt ook: we zullen het bezien hoe dat bij de kabinetsformatie landt. Maar dat was niet zozeer mijn vraag. Mijn vraag was: gaat u ook actief als GS – u heeft in de vorige periode een brief gestuurd als GS – die lobby oppakken na de kabinetsformatie om tot een eerlijkere verdeling over Nederland te komen? Eventueel in samenspraak met de andere Randstad-provincies. Want we zien gewoon, in deze provincie hebben we een hoge woningnood. Ons bereiken alleen maar signalen vanuit gemeenten, die zeggen: zelfs de hotels in onze gemeente zitten inmiddels vol met statushouders. Het doet wel wat met het draagvlak. Dus vandaar de vraag: wilt u die lobby ook oppakken?

7110

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Daar heb ik meneer Terwal wel twee antwoorden op gegeven. 1, ja, die lobby zetten we door met de kanttekening dat er net een besluit in de Tweede Kamer is geweest. Dus dat we inderdaad moeten bezien hoe die lobby dan gaat vallen bij de nieuwe kabinetsformatie. En 2, de onderstreping van het gegeven dat wij ook dat soort signalen krijgen, vanuit het hele land trouwens, dat het echt complex is.

7115

U stelde ook vragen over de stikstofbank: wanneer krijgen we de contouren van de doelenbank? We richten onze besluitvorming op dit jaar. We vinden het belangrijk dat dat snel gebeurt, zodat die in kan gaan op 1 januari. Dat komt prettig overeen met de ingangsdatum van de

7120 Omgevingswet, zodat we direct ook aan kunnen sluiten bij de nieuwe vormgeving van het AERIUS-stelsel die aansluit dan weer op die Omgevingswet.

U onderstreepte het belang van die doelenbank voor de bedrijven.

7125 Ik zie meneer Heijnen lopen en ik ga zomaar stoppen met mijn beantwoording, maar ik natuurlijk eigenlijk wachten tot u iets zegt. Dan maak ik hem gewoon nog even af.

De **VOORZITTER**: Maak uw zin maar even af. Dat is wel prettiger.

7130 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Hoe kunnen we dat extern salderen ook voor bedrijven mogelijk maken? Dat maakt ook deel uit van de besluitvorming waar we ons dus richten op ingang per 1 januari. Daar vermoeden we tussen de regels door dat u ook verliezen daarbij bedoelde. Dat zal daar ook onderdeel van uitmaken.

7135 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank, voorzitter. Mooi als het zou lukken met die stikstofbank in januari. Heeft u dan ook zicht op wanneer we die dan ook kunnen vullen? We hebben het er natuurlijk weleens eerder over gehad, maar dat is eigenlijk het allerbelangrijkste.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dank u wel. Dat zijn natuurlijk ook wel punten waar wij bijna–
7140 Ik heb volgens mij hier een keer in een commissievergadering gezegd: bijna elke staf gaat het wel over ‘kunnen we dit niet gebruiken om zo'n stikstofbank te vullen straks?’ En er wordt ook bijgehouden nu door de Omgevingsdienst, daar waar het nog niet gevuld kan worden, hoeveel mol per hexagoon daar al beschikbaar zou zijn. Dus in principe kunnen we vanaf 1 januari dan beginnen met vullen, als het allemaal lukt. Het vraagt best wel wat van de organisatie om het
7145 vóór 1 januari ook allemaal rond te maken, maar daar richten we ons nog steeds wel op. Dat wordt ook echt wel zoeken naar mogelijkheden om te vullen. Eerlijker kan ik het niet zeggen.

De VVD vroeg nog: hoe snel kunnen we het eigen risico van twintig procent naar vijf procent zetten? We hebben ons er in eerste instantie op gericht om dat per 1 januari te doen. Dat is
7150 natuurlijk in deze begroting ook al verwerkt. En ik heb inmiddels begrepen dat we ons richten op 1 februari. Ook dat vraagt best wel wat voorbereiding. Voor het gros van het schadeseizoen zou dat helpen.

GroenLinks geeft aan of GS last heeft van de vertraging van het NPLG en de reactie en het
7155 stikstoffonds en of we daar nu moeilijkheden mee ervaren. Ja, kijk, het gegeven dat het later beoordeeld wordt in definitieve vorm– We hebben natuurlijk een voorbeoordeling nu gehad en dat het daardoor dus over de zomer van volgend jaar heen getild wordt. In eerste instantie waren we nog in de hoop dat we de eerste maanden van dit jaar wel duidelijkheid zouden krijgen over de koploperprojecten. In die aard werd er ook over gesproken met de minister. Maar nu blijkt dat
7160 ook over de zomer getild te worden. En dat zorgt er wel voor dat we wel tegen elkaar gezegd hebben: in die gebiedsprocessen gaan we ook ons best doen om het enthousiasme er wel in te houden, want deze processen zijn enorm van dat geld afhankelijk. Ik weet niet of ik dat hier ook al, bij de PPLG-congres heb ik ook weleens gezegd: we hebben een aanvraag gedaan van– Nou, de inschatting van de pm-post verschilt een beetje, maar van tussen de 1,6 en 1,8 miljard. Het
7165 Rijk heeft laten doorschemeren: we kunnen achthonderd miljoen krijgen. Dus dat zou al door de

helft gaan ten opzichte van onze ambitie. De koploperprojecten die we hebben aangevraagd, zijn voor tachtigmiljoen. En zelfs dat, als we daar zelf budget voor beschikbaar zouden stellen, zou dat voor ons al enorm zijn. Dus we vragen vijf procent aan van wat we eigenlijk dachten nodig te hebben om alvast maar een start te maken en zelfs dat zien we voorlopig nog niet. Dus het is
7170 echt complex om dit zonder geld te doen. Ik vind dat ook heel lastig, moet ik eerlijk zeggen. Je merkt wel veel enthousiasme, zowel bij natuur, als bij agrariërs, om wel gewoon aan de slag te gaan: als we dit dan moeten doen, begin dan maar. En dat, nou ja, dat vraagt dus nog even tijd.

U vroeg ook naar die faunabeheerplannen en onderstreept het belang dat daar eerst niet-
7175 dodelijk- Zoals ook in het coalitieakkoord natuurlijk staat. Dat maakt echt onderdeel uit van die faunabeheerplannen.

Ten aanzien van de wooncrisis zei u hopeloos. Dat vind ik echt heel ingewikkeld, omdat ik hoop dat er niemand hopeloos is. Maar ik begrijp het woord wel, omdat het echt ingrijpend is als je
7180 geen zekerheid hebt over je woning. Als je geen zekerheid hebt of je volgende week nog wel een woning hebt. Vanwege – u zei het zelf ook al – bij vrienden slapen, mensen na hun scheiding, dat zijn echt heel intense situaties, hebben wij, naar aanleiding van wat wij over economisch dak- en thuislozen in het coalitieakkoord ook hebben opgenomen, nu in de staf afgesproken dat we ook bewust op zoek gaan naar verhalen van mensen die in zo'n situatie zitten om ook de menselijke
7185 kant van die zorg onderdeel te kunnen laten uitmaken van ons beleid. En hebben we ook de corporaties bijvoorbeeld gevraagd, als er gevallen zijn van mensen die zich daarover durven uit te spreken, dan is het in ieder geval voor mij heel prettig om daarmee in gesprek te kunnen gaan als die mensen dat op prijs stellen.

De PvdA. Hoe zorgt het college – ik durf het bijna niet te herhalen – dat het PPLG niet als een nachtkaaars uitgaat. Dat is in die gebiedsprocessen echt, vanwege alles wat ik net in de richting van GroenLinks zei over dat geld, wel een zorg. En tegelijkertijd merk ik dat iedereen die we erover spreken wel zegt: we moeten wel die dynamiek erin houden. Dus ik verwacht eerlijk gezegd dat dat wel lukt. Maar ik merk aan mezelf al dat ik het echt irritant vind, de ene keer
7195 uitstel en dan nog een keer uitstel. Ja, dat is moeilijk werken, moet ik zeggen. We hebben het intern dan ook weleens over, ja, dan krijgen wij weer een vrij strakke deadline, dan gaan wij weer rennen. En vervolgens is er de verwachting dat er een reactie komt, die wordt dan toch weer uitgesteld. Ik merk dat ik dat niet een heel fijne manier van werken vind. Tegelijkertijd heb ik natuurlijk ook begrip voor de complexe situatie in Den Haag met het demissionair kabinet en al
7200 dat soort zaken. Dus we moeten het er voorlopig nog even mee doen, lijkt het.

U vroeg dus ook: kunnen we per gebiedsproces dan bijvoorbeeld drie dingen aanwijzen waar we al in 2024 mee kunnen starten? Ja, vanwege alles wat aan geld hangt, kan dat dus eigenlijk ook niet. U krijgt wel bij de eerstkomende commissie Ruimte over twee weken weer een overzicht van
7205 de stand van zaken van het PPLG. Dus daar gaan we dan wel weer wat verder op in.

U stelde ook wat vragen, de PvdA stelde ook wat vragen over woningbouw. U noemde twee keer 180.000 woningen, maar ik wil u erop wijzen dat we 184.000 woningen als doel hebben gesteld. Een beetje flauw natuurlijk. Afronding. Maar ik wil niks afdoen aan het doel voorlopig.

7210

U gaf ook aan, negentig procent daarvan kan gewoon ov-knooppunten, binnenstedelijk, en dat is ook gewoon zo. Daar hebben we flinke inzet op. U vroeg ook eigenlijk: wat voor soort inzet, kan daar een soort van uitvoeringsplan op komen? We doen al heel veel. Ik wil ook voorkomen dat we alleen maar papier stapelen. Maar we hebben gesprekken met alle gemeenten en alle
7215 betrokkenen bij de bouw in versnellingstafels, we hebben gesprekken met de corporaties, dat wil ik ook intensiveren. We hebben dus alle wethouders Wonen een brief gestuurd en gevraagd om in gesprek te gaan, ofwel in regionaal verband, ofwel direct. We zijn bezig om de Planmonitor aan te scherpen, zodat we ook bottlenecks in zo'n project, zoals de netcongestie bijvoorbeeld, wat scherper in beeld hebben, zodat we daar ook wat specifiekere op kunnen sturen. We hebben
7220 versnellingsgesprekken twee keer per jaar – dat zet ik trouwens door vanuit het vorige college – met marktpartijen. En we proberen in alles in die woningmarkt echt de rol van aanjager te nemen en ook dat beeld neer te zetten bij welke partij dan ook in de woningmarkt. En ik merk dat dat aan begint te slaan. Dat als antwoord.

7225 Ik wilde bijna alleen de antwoorden op de niet-moties doen. Ik heb ook nog een stapeltje moties.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dat klinkt goed: de aanjager. Partij voor de Dieren kan zich daarin herkennen. Maar u zegt: de aanjager op de woningmarkt. Betekent dat ook vanuit de
7230 Omgevingsvisie dat natuurinclusief bouwen, ontwikkelen, wonen, dat dat ook wordt meegenomen en dat het daar ook in aanjaagt?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja.

7235 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dat is fijn.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: En voor sociaal en goedkoop–

De **VOORZITTER**: U heeft mij niet meer nodig.

7240 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: O, sorry.

De **VOORZITTER**: Het is bijna aandoenlijk om te zien hoe u dat zo met elkaar doet. Maar ik geef de heer Beemsterboer het woord.

7245 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, het antwoord is: ja.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. Kunt u daar iets meer over vertellen? Hoe doet u dat? Ik ben heel benieuwd namelijk.

7250 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, we hebben best wel wat gesprekken met gemeenten, ook over bouwlocaties. We hebben natuurlijk aangegeven, als er locaties zijn waar wij van invloed zijn – want wij gaan bijvoorbeeld niet over heel veel binnenstedelijke locaties – dan benoemen we ook altijd onze beleidslijnen. Dus klimaatneutraal, circulariteit, natuurinclusief, groen, maar zeker ook dertig procent sociaal, twee derde betaalbaar, in elk geval als standaard.
7255 Tenzij ze daar heel veel motivatie voor kunnen aanleveren, dat dat in dit specifieke geval een

keertje niet nodig is, benoem ik dat eigenlijk altijd in die gesprekken. Ja, dat zal u misschien verbazen.

7260 De moties, voorzitter. De motie binnenstedelijk bouwen. Dat is nummer M140–2023. Zouden we willen ontraden. Het is een oproep om ons aan de wet te houden en dat maakt het wat ons betreft overbodig.

7265 Motie M143–2023 over de doorzet van de steun voor wilde dieren in nood zouden we willen ontraden. In het coalitieakkoord is al benoemd dat we blijvende aandacht voor de wildopvang willen hebben. Het Rijk buigt zich ook over eventuele structurele financieringsmogelijkheden. En de dekking van de motie via waterrecreatie is nog onduidelijk. Dus dat zorgt ervoor dat we willen ontraden.

7270 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ja, even het verschil. U zei eerst: deze is overbodig. En daarna zegt u hem te ontraden. Dus we kunnen hem ook niet wegstemmen. Want u zegt: het is de wet. Dus we ook niet een soort van zeggen: we gaan dat ook niet doen. Dus wil u hem ontraden of wil u dat hij overbodig is.

7275 De **VOORZITTER**: Dit gaat, even voor de duidelijkheid, over motie M143–2023, Doorzetten van steun voor de wilde dieren in nood?

De heer **MÜLDER** (D66): Dit ging over binnenstedelijk bouwen. De ladder van duurzame verstedelijking.

7280 De **VOORZITTER**: Dus we gaan even een stapje terug. Het woord is aan de heer Beemsterboer.

7285 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, wij ontraden de motie, omdat hij overbodig is, omdat je GS niet hoeft te verzoeken om zich aan de wet te houden. Dus u kunt hem ook intrekken eventueel natuurlijk.

7290 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel. GS zegt: we hebben het in het coalitieakkoord opgenomen, wildopvang. Ik vraag om het geld dat afgelopen jaar is gegeven, om dat voor één jaar door te zetten, zoals het ook met sponsorbeleid wordt gedaan, juist omdat het Rijk dat niet doet. Beseft u wat de vraag dan vervolgens is? Is de provincie bereid, omdat het Rijk het niet doet, omdat de meeste gemeenten het niet doen, om het minstens dit ene jaar door te zetten, totdat er meer afspraken zijn gekomen met de gemeenten en met de sector?

7295 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter veel van de middelen die we de afgelopen jaren hebben ingezet voor de steun van de wildopvang betrof incidentele middelen. Coronasteun en middelen voor communicatieve activiteiten en er is ook incidenteel geld beschikbaar gesteld voor extra opvang bij de Bonte Piet in Medemblik, omdat er bij de wildopvang in Den Helder een boom op het dak gevallen. dus de dieren van Den Helder gingen naar Medemblik. En het doorzetten van geld zou logisch zijn als het structurele middelen betrof, maar het betreft hier incidentele middelen. Dat maakt doorzetten vreemd. Los daarvan hebben we natuurlijk wel in het
7300 coalitieakkoord opgenomen dat we blijvende aandacht hebben voor wildopvang. Binnenkort ga ik daar ook in gesprek. 1 december is dat, bij De Bonte Piet dan toevallig. Vanuit daar kunnen we

gaan kijken of er dan voor volgend jaar een beroep op ons wordt gedaan of niet. Dat moeten we gaan beleven en dat moeten we ook nog gaan beoordelen.

7305 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, het waren incidentele middelen die voor vier jaar lang zijn afgesproken vorig jaar. Daar kwam inderdaad nog extra bovenop, juist omdat GS zag dat er grote nood was, om verschillende redenen. En de situatie is niet veranderd. Ik heb u de oproep van de Dierenbescherming gestuurd. Die zegt juist: provincie, neem uw verantwoordelijkheid. Ontkent GS dan nu dat de opvangcentra in Noord-Holland in nood zijn?

7310 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik denk niet dat het daar nu om gaat. De vraag die er wordt gesteld, is of wij voor volgend jaar een budget beschikbaar willen stellen. Wij ontraden om dat automatisch te doen, omdat wij a, in het coalitieakkoord al aandacht hebben voor de wildopvang en daar is eventueel ook budget aan te koppelen en b, kan je niet zeggen: er zijn nu om allerlei
7315 incidentele redenen budgetten beschikbaar gesteld en dus is er nu een structurele noodzaak voor incidentele budgetten.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, misschien moeten we schorsen, want volgens mij moet ik iets verduidelijken. Dit is juist een vraag om een incidentele impuls voor de wildopvangcentra, juist
7320 omdat het in het coalitieakkoord staat, juist omdat deze Staten het beleid hebben doorgevoerd dat we dit belangrijk vinden, dat we hier blijvend aandacht voor willen hebben en dat we er daarom ook geld aan zouden willen geven. Dus kunt u mij dan uitleggen waarom u blijft weigeren om hier een klein beetje geld aan te geven voor tenminste volgend jaar, totdat we eventueel andere afspraken maken?

7325 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, nogmaals, mocht er nog een keer een incidenteel beroep op ons gedaan worden, dan kunnen we dat natuurlijk overwegen vanuit de middelen die we hebben binnen het coalitieakkoord. Dat zorgt er nu voor dat we ontraden. Als er een klein beetje geld nodig is, omdat er weer een boom op het dak valt of iets anders van een incident
7330 gebeurt, dan kunnen we gaan beoordelen of wij daar dan een rol in kunnen nemen of zullen nemen. Maar nu, uw oproep lijkt alsof u zegt: er is eigenlijk, doordat er een aantal keer is ingegrepen bij corona, met die bomen op dat dak, zou je structureel moeten gaan ingrijpen, want volgend jaar gaan ze in hun exploitatie iets te kort komen of zo. Ja, als je in je exploitatie tekort schiet, voelt dat niet als een incident.

7335 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Nee, de problemen zijn breder dan dat. En GS heeft al de taak, u heeft al de taak, om te kijken naar die structurele financiering. PS heeft dat ook al aan u als opdracht gegeven. Dat is geen vraag meer, dat is gewoon kijken hoe je dat kan vormgeven. Dit gaat niet om een structurele financiering, dit is eenmalig. Wat ik u daar vraag, is net zoals dat vorige keer
7340 is gedaan. Namelijk, het geld alvast reserveren voor wildopvang, dat ook bekendmaken bij wildopvangcentra dat ze daar aanspraak op kunnen maken. De vorige keer is er een bijeenkomst georganiseerd, waarbij de Wildopvangcentra zelf konden bepalen, samen, waar ze dat geld dan het meest effectief aan wilden besteden. Dat is een heel mooi initiatief vanuit de toenmalige GS. Dus ik zou willen oproepen om dat initiatief te omarmen en die zestigduizend euro voor ieder
7345 geval volgend jaar op zijn minst de vrijwilligers en de dieren daar te gunnen. Bent u daartoe bereid?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, het antwoord is 'nee'. De zestigduizend euro voelt in deze motie heel willekeurig. Wij hebben een budget vanuit het coalitieakkoord om met die
7350 wildopvangen in gesprek te gaan en te kijken wat er nodig is. Als er iets voor nodig is, dan kunnen we daar op basis van het coalitieakkoord mee aan de slag.

Statenlid **GIELEN** (GL): Dank, voorzitter. Volgens mij ligt het allemaal niet zo ver uit elkaar. Dus ik ga even proberen het bij elkaar te brengen. Ik denk dat het een ingewikkelde taak wordt, maar ik
7355 ga het toch proberen. Meneer Beemsterboer, begrijp ik u goed als u zegt: in het coalitieakkoord hebben afgesproken blijvende aandacht voor dierenwelzijn, waaronder de wildopvang, dat dat ook blijvende financiële aandacht kan betekenen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, inclusief het woord 'kan' is het antwoord 'ja'.
7360

Statenlid **GIELEN** (GL): En dan nog een tweede vraag erover. Begrijp ik u dan ook goed als ik u hoor zeggen, nou, die 'kan' is eigenlijk afhankelijk van het gesprek dat u binnenkort met hen gaat voeren over wat zij nodig hebben?

7365 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, het antwoord is 'ja'.

De **VOORZITTER**: We waren bij de moties.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dat is ook zo, voorzitter.
7370

M144–2023, motie Doden van dieren geen voorwaarde voor de schadevergoeding. Als het goed is, als ik het goed heb, is dat naar aanleiding van de verandering van de regelgeving rondom de houtduif. Daar was in eerste instantie afschot niet toegestaan en is nu afschot wel weer toegestaan. Omdat er gezegd wordt, via afschot hebben agrariërs de mogelijkheid om te
7375 verjagen, en als je de mogelijkheid hebt om te verjagen en je zet dat niet in, dan kom je niet meer in aanmerking voor schadevergoeding. Voor zover ik begrepen heb, is dat de enige manier om te verjagen. Maar om te verkennen of er niet toch iets anders mogelijk is, dat lijkt ons eigenlijk gewoon prima. Dus dat laten we oordeel Staten.

7380 Even kijken, dan hebben we motie M145–2023 Plantaardig verbindend vooruit. Zouden we willen ontraden. Is volgens ons ook overbodig. Het is onderdeel van Voedsel Verbindt. Het is zelfs een van de doelen van Voedsel Verbindt. Ook in het coalitieakkoord is 'meer plantaardige eiwitten stimuleren' al opgenomen.

7385 Dan motie M146–2023 Sluit producten van de intensieve veehouderij uit voor promotie van lokale producten. We zouden willen verzoeken om dat aan te houden, want we zouden eerst willen weten over welke streekproducten of welke bedrijven zou dit nu gaan, omdat we toch wel wat moeite zouden hebben met het uitsluiten eventueel van bedrijven die zich wel gewoon aan de wet houden en wij eigenlijk met elkaar in gesprek waren en dachten: over welke bedrijven
7390 gaat dit nu dan concreet, die én een intensief bedrijf zijn én ook streekproducten produceren. Dus dat zouden we eigenlijk misschien wel met u gewoon eens willen inventariseren, zodat we ook wat gericht kunnen beoordelen wat de impact van deze motie is.

7395 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, intensieve veehouderij is nog steeds wettelijk toegestaan in Nederland. Maar de provincie heeft het beleid dat we dat eigenlijk ontmoedigen. Dat staat nu in onze Omgevingsverordening om allerlei redenen. Dan is het heel gek dat we daar de definitie intensieve veehouderij hebben en dat we daarvan zeggen: dat is eigenlijk onwenselijk. Je wil het in ieder geval niet promoten. Dat hoorden we net ook bij de toespraak van GroenLinks. We willen het niet promoten. En dat u nu zegt: ik weet niet welke bedrijven het betreft. Kent u dan de
7400 definitie in de Omgevingsverordening niet?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, de definitie Omgevingsverordening is dat er geen nieuwe vestiging van intensieve veehouderij wordt toegestaan, waarbij de definitie van intensieve veehouderij is dat het gaat om niet-grondgebonden veehouderij voor slacht-, fok-, leg-, pels- of
7405 melkdieren zonder of nagenoeg zonder weidegang of vrije uitloop met uitzondering van biologische of viskwekerij.

De **VOORZITTER**: Statenlid Kostić. U heeft hem overhoord.

7410 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan lijkt het me helder genoeg: het gaat om producten uit onder andere de varkens- en kippenindustrie die we hier hebben. Als je daar geen directe producten, dus ei en vlees, van hebt, dan zit je goed. Het lijkt mij gewoon overbodig om daar nog langer op te wachten. Het beleid van de provincie zegt: we willen niet de intensieve veehouderij verder aanmoedigen. GroenLinks zei het net in het betoog. Dus mijn voorstel aan GS is op dit moment
7415 om het gewoon aan PS over te laten. Bent u daartoe bereid?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, de zoektocht is dus- Want het gaat nu om producten uit de veehouderij, maar u zegt niet: producten die zijn gemaakt van producten uit de veehouderij. Dus niet bijvoorbeeld vlees in lokale soep of eieren die verwerkt zijn in lokale
7420 koekjes. Maar het gaat dan om- [...] Ja, dat zijn streekproducten. We hebben het over streekproducten. U dient een motie in over streekproducten. Voorzitter, Statenlid Kostić zegt: het gaat concreet om een doos eieren in een mand streekproducten of een stuk vlees in een mand streekproducten. En wij hebben ons afgevraagd of er überhaupt ergens een mand
7425 streekproducten is waar een doos eieren of een stuk vlees in zit. Daarom zeiden we: zou u het niet aan willen houden, zodat we met elkaar eens een paar van die streekproductmanden na kunnen gaan of dit wel bestaat. Als u zegt 'nou, ik eis toch dat erover gestemd wordt', dan lijkt het ons een heel lastige exercitie om met de organisatie te doen en dan zouden we hem dus moeten ontraden. Dus ik hoop dat u met mij dat gesprek aan wil gaan om die zoektocht langs al die manden te doen.

7430

De **VOORZITTER**: Aanbod vanuit GS. Heeft u nog aanvullende vragen, Statenlid Kostić? Even centraal, dames en heren.

7435 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan een laatste vraag. Als ik dit zou doen, hoe ziet dat eruit? Gaan we nou samen op pad naar allerlei mandjes ruiken, proeven en zo ja dat is toch zinloos. We kunnen toch niet bij alles langs. We hebben een hele duidelijke definitie; we weten allemaal wat we bedoelen met intensieve veehouderij. Dat staat gewoon in de Omgevingsverordening. Als het niet duidelijk is, dan zou ik zeggen pas die Omgevingsverordening dan maar aan. Maar ik verzoek om

7440 toch te kijken of het niet anders kan, tenzij u een beter idee heeft. Ik ben gewoon op zoek naar hoe u mij dat kunt laten zien.

De **VOORZITTER**: U schreeuwt iedereen wel weer wakker, moet ik zeggen. De heer Beemsterboer.

7445 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik zou het toch heel erg leuk vinden om samen met u langs die mandjes te gaan. Dan proef ik dat vlees wel en zo, dat hoeft u allemaal niet te doen. De zoektocht is wel een beetje serieus, omdat het erop lijkt dat de motie een niet-bestaand probleem oplost. We begrijpen uw punt over intensieve veehouderij, maar de zoektocht die we hebben, is dan het uitsluiten van streekproducten en daarmee mogelijk ook het signaal dat we bedrijven willen uitsluiten. Is er een reëel probleem dat we aan het oplossen zijn? Want hoeveel
7450 intensieve bedrijven kent u die streekproducten aan dat soort mandjes leveren? [...] Nee, dan is er geen probleem dat we aan het oplossen zijn met de motie. Dan is het enige dat u doet, zeggen: een deel van de bedrijven in Noord-Holland wensen we uit te sluiten. Ja, dan hoeft u die hele steekproductenmotie er niet bij te halen, toch?

7455 De **VOORZITTER**: Ik ga nu deze discussie beëindigen. Niet nog aanvullende vragen stellen. Volgens mij is het helder. Er is een aanbod gedaan door de gedeputeerde om met u daar verder over te praten. Het is aan u of u de motie intact laat of niet. Ik heb begrepen dat de heer Beemsterboer de motie heeft ontraden. Gaat u verder.

7460 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: M147-2023, voorzitter. Motie Slim omgaan met maatschappelijk geld: promotie voor biologische producten. Zouden we willen ontraden, omdat én promotie een heel breed begrip is én wij ontzettend veel ondernemers in Noord-Holland hebben waar we allemaal trots op zijn. Het maakt mijn collega van Economische Zaken het werken heel moeilijk, omdat zij nooit meer op Instagram een foto kan posten van een bedrijf dat niet natuurinclusief of
7465 biologisch werkt. Ik had zelf even de vrees dat ik niet meer op bezoek zou mogen bij de Texelse Brouwerij, omdat die ook niet alleen maar natuurinclusief en biologisch werkt. En wij zouden juist als overheid ook het vertrouwen in de totale agrarische sector willen laten zien en daar ook op bezoek willen gaan, juist omdat er zoveel aan de hand is ook in de sector op dit moment. Dus ook deze zouden we willen ontraden.

7470 Dan, voorzitter, M148-2023 Uitbreiding intensieve-

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, u zegt: promotie is een breed begrip. Maar ik neem gewoon over wat in uw eigen stukken staat, namelijk de aandacht vestigen op streekproducten.
7475 Dan moeten we misschien samen naar die motie kijken. Maar de bedoeling van die motie was om er in ieder geval voor te zorgen, als we steeds aandacht vestigen op bepaalde producten, regionale producten, lokale producten, dat we dat in ieder geval doen voor de landbouw waar we voor kiezen. Dat is namelijk natuurinclusief, biologisch. Bent u het daar met mij eens?

7480 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, daar ben ik het niet mee eens. Nee, we kiezen wel bij voorkeur voor dat soort bedrijven. Ik merk ook dat we daar veel meer mee doen dan met het gemiddelde bedrijf. Maar het is niet zo dat we dan van alle andere bedrijven in onze provincie zeggen: die doen er niet meer toe.

7485 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank u wel. Dan hoor ik dus deze gedeputeerde namens GS van GroenLinks, PvdA, VVD, BBB, zeggen: we maken geen keuze. We vinden eigenlijk alle landbouwers, agrariërs, het hartstikke goed doen. En het hoeft eigenlijk bijna niet beter. Klopt dat?

7490 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het antwoord is 'nee', voorzitter.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

7495 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: M148-2023 is de motie Geen uitbreiding intensieve veehouderij. Zouden we willen ontraden. Op dit moment maken we in onze Omgevingsverordening wel de ontwikkeling van bestaande bedrijven mogelijk. En de ontwikkeling of uitbreiding van bestaande, intensievere bedrijven kan ook betekenen een uitbreiding ten behoeve van meer buitenruimte of een uitbreiding ten behoeve van het creëren van meer stalruimte. Dat zouden we dan ook uitsluiten. Daar zijn we geen voorstander van. Daarom zouden we willen ontraden. En via de
7500 Voedselvisie helpen we bedrijven al met extensivering.

7505 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, u heeft ook de toelichting bij dat artikel van de Omgevingsverordening gelezen, die dit toelicht: geen nieuw vestiging. De reden daarvoor, zoals daar staat, is omdat het schadelijk is voor natuur, dier en milieu, et cetera. Dus hoe ziet u dan het verschil 'geen nieuw vestiging van intensieve veehouderijen', maar wel lekker laten doorgroeien, deze dieren, als ze bestaan? Hoe maakt u die afweging? Want ik snap gewoon niet de redenering die achter deze woorden zit.

7510 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, als ik een geitenhouderij heb of een kippenbedrijf en ik besluit om daar buitenruimte bij mogelijk te maken, dan is daar een uitbreiding van mijn bedrijf voor mogelijk. Als ik besluit om daar meer stalruimte per dier mogelijk te maken, is daar een uitbreiding van mijn bedrijf voor noodzakelijk. Dus als ik het bedrijf niet kan uitbreiden, omdat de provincie zegt 'je mag niet uitbreiden', is er netto minder ruimte voor de dieren.

7515 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, dan moet u het artikel aanpassen, want artikel zegt niet 'er mogen geen extra dieren in'. Dus kunt u dan met mij werken aan de aanpassing van het artikel, zodat er in ieder geval wordt geborgd dat er geen extra dieren komen?

7520 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat zou ik ook ontraden, omdat bij de ontwikkeling van sommige bedrijven het juist nodig is om, als je meer ruimte per dier ter beschikking wilt hebben of diervriendelijker wilt werken, ook in het aantal dieren te ontwikkelen. Het gaat dus alleen om bestaande bedrijven. Nieuwe vestiging is al uitgesloten.

7525 De **VOORZITTER**: De laatste vraag op dit punt, Statenlid Kostić.

7530 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, voorzitter, bestaande bedrijven zijn de bedrijven die in dat artikel worden omschreven, waarvan wordt gezegd: dat is dus niet diervriendelijk. Daarom willen we geen nieuwe vestiging. Er is dus geen verschil. Mijn laatste vraag is dan: bent u het dan niet met mij eens dat het uitbreiden van zo'n bedrijf, intensieve veehouderij, meer dieren, groter, ten koste gaat van de fysieke- en de milieuruimte van boeren, die juist willen extensiveren en meer

bijvoorbeeld richting biologisch kunnen gaan. Vindt u dat niet oneerlijk richting die boeren die groener willen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, nee, volgens mij is dat niet per definitie het geval.

7535

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Meneer Beemsterboer, ik zie dat u een interessant punt aanhaalt. Ik heb inderdaad de motie wat anders gelezen. Maar ik wou u eigenlijk misschien een beetje helpen, want volgens mij kunnen we hiervan af zijn. U heeft best wel een interessant punt. Maar als we nou zouden toevoegen of u zou een toezegging doen van goh, ik ga die uitbreiding niet toestaan, behalve als het minder intensief wordt. Dan zouden we er zijn. Of niet?

7540

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Daar zou ik me echt even op moeten beraden, want ik denk eerlijk gezegd dat dat in bijna alle gevallen het geval gaat zijn. Maar nogmaals, daar zou ik me echt even op moeten beraden, wat voor concrete casuïstiek we hieronder hebben liggen.

7545

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ben niet een van de indieners. Ik denk dat we dan wel zeker een stap hebben gezet. Of in ieder geval wat angst van mij hebben weggenomen. En gelukkig is dit pas uw eerste termijn. Dus u heeft nog een hele tweede termijn om daarover–

7550

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, ik ga toch maar gewoon verder, voorzitter. Ja, met ‘erop beraden’ bedoelde ik niet een paar minuten. Maar Partij voor de Dieren kennende dienen ze die motie de volgende keer vast nog een keer in.

7555

De motie Problemen niet verplaatsen maar oplossen. Dat gaat over bedrijven die we bijvoorbeeld voor onze stikstofdoelen of van onze NNN–doelen willen verplaatsen. Die zouden dan meteen biologisch moeten worden. Dat zouden we ontraden, omdat het strijdig is met die stikstofdoelen en die NNN–doelen en omdat die verplaatsing dan duurder is en omdat we ook juridische uitvoeringsproblemen zien bij gedwongen verandering van die bedrijven op het moment dat ze moeten verplaatsen.

7560

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, mag ik de gedeputeerde vragen om het dictum voor te lezen van de motie?

7565

De **VOORZITTER**: Dat laat ik aan de gedeputeerde zelf over of hij dat wil.

[...]

7570

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, ik wil natuurlijk graag doen wat u vraagt. Roepen GS op bij verplaatsing van gangbare agrarische ondernemers in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor vergroening van de bedrijfsvoering richting natuurinclusief of biologisch, te verkennen of en op welke manier de provincie in zulke gevallen boeren zou kunnen ondersteunen in die transitie, zodat problemen niet alleen worden verplaatst, hierover zo snel als ambtelijk mogelijk bij PS verslag te doen. Voorzitter, blijven we er toch bij dat– U heeft wel een punt, want in het geval dat we alleen maar in gesprek hoeven te gaan, is het niet verplicht en daarmee veel minder zwaar dan– Maar dan nog vraag je in het beste geval om emotionele

7575

gesprekken, omdat het verplaatsen van een bedrijf, omdat de overheid daar iets wil, best wel complex is over het algemeen. Vraag je dus van zo'n bedrijf om ook nog dit gesprek bij de toch al complexe gesprekken over verplaatsing aan te gaan. Ja, dat vind ik nog steeds erg complex
7580 uitvoerbaar. Dus dan willen we hem niet meer ontraden, omdat hij niet uitvoerbaar is, maar willen we hem wel ontraden omdat het onze doelen wel verder weg brengt. En dan heb ik het bijvoorbeeld over de stikstofdoelen en de NNN-doelen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Beemsterboer. Nog een aanvullende vraag die een
7585 standpunt naar voren zou kunnen brengen?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik heb het gevoel dat de gedeputeerde ter plekke een beetje aan het bedenken is van ja– Volgens mij kwamen we iets verder. Namelijk, ik heb de motie juist zo gemaakt om het tot een gesprek te laten komen. En u zegt: als we in gesprek gaan, dan wordt
7590 het allemaal te moeilijk en brengt het de doelen verder weg. Maar dat kunt u feitelijk– En daar hoeven we niet over in discussie te gaan, dat kunt u niet onderbouwen. Het zijn moeilijke gesprekken, dat erken ik. Maar wat ik u vraag, is– Wat we nu doen is een-op-een problemen verplaatsen. We hebben heel grote integrale problemen die we integraal moeten aanpakken. Bent u bereid op zijn minst, straks na de tweede termijn, goed te kijken of er toch een gesprek kan
7595 worden gevoerd naar de mogelijkheden. Het is aan de gedeputeerde en de ambtenaren hoe ze dat precies brengen. Ik kan wel helpen met diplomatieke taal. Maar wilt u daar in ieder geval even zo meteen in de pauze over nadenken, of daar enige ruimte meer in zit?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, Statenlid Kostić geeft net aan dat het niet te
7600 onderbouwen is dat het complexer wordt, maar als je extra eisen aan een gesprek stelt, waarbij jij de– Je brengt extra vragen op tafel, maar het is geen eis. Oké. Als je extra verzoeken bij een toch al complex gesprek op tafel brengt, dan is het per definitie moeilijker, maar niet heel veel moeilijker, hoor. Dat ben ik wel met u eens. Dus ik wil best weleens kijken of we hier in de tweede termijn op terug kunnen komen.

7605
Motie nummer M150–2023 Slimme impuls voor de biologische sector, zouden willen ontraden. Is overbodig wat ons betreft. Het zit in Voedsel Verbindt. Voorbeelden daarvan zijn dat we geholpen hebben om een aanvraag in te dienen bij het Fieldlab Bio voor ketensamenwerking bij biologische producten. Dit is nu bij het Rijk in behandeling. In februari 2023 hebben subsidie voor korte
7610 ketens bij verduurzaming. Er is ook een aanvraag goedgekeurd van Biopartners. En op dit moment werken we in een samenwerking met Inholland en de HAS aan een project dat als titel heeft 'Wat heeft catering nodig om inkoop en aanbod van biologische producten te vergroten'. Dus wat ons betreft overbodig en ontraden we.

7615 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, zoals de motie ook laat zien, weten we dat de provincie wat meer met biologisch bezig is gegaan. Dat is hartstikke goed. Maar het signaal van die motie is, dat wij vanuit de biologische sector juist horen: goede intenties, maar zo wordt het geld niet effectief en efficiënt besteed. Daarom roept deze motie eigenlijk op om met die sector nog een keer om tafel te gaan en te kijken: hoe kunnen we dat geld en die projecten nog beter inrichten?
7620 Bent u op zijn minst bereid om daar met ze over in gesprek te gaan?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, het blijft ontraden, want via Voedsel Verbindt zijn we bijna aan de lopende band in gesprek met de biologische sector. Dus het roept op om iets te doen wat wij al doen. Dus dat is wat ons betreft overbodig.

7625

Dan de motie Biologische bollen in plaats van bloemen. Voorzitter, ook die zouden we willen ontraden. Op dit moment geven we 28.000 euro per jaar uit aan bloemen. Het grootste deel gaat naar medewerkers, bijvoorbeeld bij ziekte, als er iets te vieren is, soms bij overlijden en bij nieuwe medewerkers. Dat contract heeft nog een looptijd van drie jaar. Ik besef dat de motie oproept om na het contract te werken. Maar in de aanbesteding voor het contract hebben we de eisen voor het gouden label voor duurzame bloemenhandel opgenomen. Dat is het hoogste label wat er is op dit moment. Vijftig procent moet dan duurzaam zijn. Onze leverancier levert zelfs 55 procent duurzaam. Ons inkoopbeleid zegt ook dat we zo duurzaam mogelijk inkopen. Duurzaam is onder andere biologisch, maar ook lokaal. Dus een heel groot percentage van de bloemen die we hebben– Op zijn minst voldoet het aan de hoogste standaard. En deze motie is gewoon heel lastig uitvoerbaar. Los van dat we deze eisen dus al gesteld hebben, zijn bijvoorbeeld de bollen ook niet in al het seizoenen te planten.

7630

7635

De **VOORZITTER**: Statenlid Kostić, voor alle duidelijkheid. Het is prima dat u naar de interruptiemicrofoon gaat. Graag kort nu. En graag zonder emotie, als dat goed is. U wordt aan beide kanten serieus genomen. Dus u mag uw vraag gewoon stellen.

7640

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik ga wel zitten.

7645

De **VOORZITTER**: Oké. Dat is ook goed. Meneer Beemsterboer, gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Motie M156–2023 Financiering van natuurinclusief bouwen onderzoeken. Die zouden we willen ontraden. Sowieso het onderzoek naar de mogelijkheid om projectontwikkelingen, dus projectontwikkelaars, te financieren, hebben we wat zorgen over. Maar daarnaast zijn we, los van die financieringsstroom, via een landelijk netwerk al aan het onderzoeken hoe we natuurinclusief bouwen verder kunnen promoten. Daarom is het een beetje zonde van de ambtelijke capaciteit om daar extra provinciaal onderzoek naar te doen. We zijn dus onderdeel van een landelijk onderzoek.

7650

Motie M166–2023 Aandacht voor wonen voor jonge Noord-Hollanders. Dank voor de motie. Wij zijn over algemeen heel erg blij met moties die ons woonbeleid ondersteunen en helpen om oplossingen te zoeken voor de woningnood. Het is ook in lijn met het coalitieakkoord. Dus wij hopen dat de Staten het overnemen, omdat we dat zien als een onderstreping van het coalitieakkoord. Waarbij we richting 50PLUS natuurlijk wel aan moeten geven dat we niet alleen voor starters, maar ook voor doorstromers en voor senioren de woningbouw aanjagen. Wij laten het oordeel Staten.

7655

7660

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouhlef, u heeft een ordevoorstel?

Mevrouw **BOUHLEF-LASCARIS** (SP): Ja, heel graag. Zou u alsjeblieft de motienummers willen opnoemen? Want u doet de titels, maar ik hoor de motienummers niet goed. Ja, maar het is hartstikke zoeken voor ons welke motie u dan benoemt.

7665

- De **VOORZITTER**: Ik heb tot nu toe alle nummers nog wel gehoord. U heeft het niet– Oké. [...] Het
7670 blijkt dat gedeputeerde Beemsterboer de laatste twee vergeten is. Dus hij zal die nog heel
eventjes expliciet noemen. Maar tot dat moment had ik ze wel gehoord, maar het is
waarschijnlijk een beetje beroepsdeformatie dat ik op een gegeven moment de nummers hier
meer hoorde. Gaat u verder, meneer Beemsterboer.
- 7675 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het was M156–2023 en M166–2023. Heb ik zojuist gehad. Ik kom
nu aan M167–2023 Steun aan gemeenten voor versnellen van de woningbouw. Die zouden we
ook oordeel Staten willen laten met een positief advies, waarbij we de opdracht het liefst zo
breed mogelijk willen trekken in algemene zin. Dus hoe kunnen we procedures versnellen, zodat
woningbouw sneller gaat in onze provincie? En wat kan onze bijdrage daaraan zijn?
- 7680 Motie M168–2023 is Echte provinciale regie op de woningbouw. Dat gaat over het inzetten van
de proactieve aanwijzingen. Zoals u zelf aangaf, die wordt bijna nooit ingezet. Zouden we willen
ontraden. Proactieve aanwijzing wordt inderdaad bijna nooit ingezet. Het is ook echt wel een
paardenmiddel, dat meestal alleen wordt ingezet op het moment dat gemeenten en de provincie
7685 het oneens zijn met elkaar over een ontwikkeling die wel in provinciaal belang is. Nu het signaal
geven dat we dit instrument willen inzetten en daarmee dus ook gemeenten willen overrulen, zou
wat ons betreft het verkeerde signaal zijn op het moment dat we juist met gemeenten in gesprek
zijn om naast hen en met hen die woningmarkt aan te jagen en die projecten te versnellen. Aan
de andere kant, wij zien deze motie, en de andere twee ook, wel als een onderstreping van het
7690 gegeven dat de Staten met ons op zoek zijn naar oplossingen om de woningnood tegen te gaan
en de woningbouw te versnellen. Wij zijn ons heel bewust van ons volledige instrumentarium en
zijn desnoods ook bereid om dat in te zetten. Maar om nu via een motie hier specifiek mee aan
de slag te gaan, lijkt ons gewoon, omdat dit zo'n zwaar middel is, niet verstandig voor de
verhoudingen met gemeentelijke overheden.
- 7695 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de toelichting, meneer
Beemsterboer. Het hele idee van de motie, ik ben me er volledig van bewust dat het een zwaar
middel is en dat het in principe een dwangmiddel is. Het idee van de motie is om juist de dwang
er een beetje vanaf te halen en daardoor vanuit de flexibele schil juist ondersteuning vanuit de
7700 provincie ertegenover te zetten. Hoe staat u tegenover dat idee?
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, de flexibele schil zetten we in principe op verzoek van
de gemeenten sowieso in. Dus dat gaat dan om personele capaciteit vrij te maken op het moment
dat een gemeente gewoon moeite heeft om de capaciteit rond te maken met projecten. Daar
7705 financieren we een deel van. Maar om te zeggen 'wij geven u een aanwijzing om op een locatie,
waar u niet wilt bouwen, toch te gaan bouwen en wij stellen daar wel capaciteit voor
beschikbaar', ja, dat is een heel zwaar instrument waar we niet echt dat soort concrete situaties
hebben waar gemeenten gewoon weigeren om te bouwen. Dus daarom het advies 'ontraden'.
- 7710 Motie M174–2023 Definitie betaalbare woningen. Sympathiek, maar willen we toch ontraden. We
zijn het er wel mee eens dat betaalbaar voor bijna vier ton natuurlijk, zeker voor starters, echt
wel heel complex is, maar het woord 'betaalbaar' is wel onderdeel van beleid, onder andere voor
die twee derde betaalbaar. En het is een maximum. Er is natuurlijk nog spreiding mogelijk binnen

- 7715 dat bedrag en ook gemeenten kunnen daar hun eigen afwegingen in maken. Maar we hebben bewust in het coalitieakkoord besloten om aan te sluiten bij het beleid, zoals het ministerie, zoals Hugo de Jonge dat heeft ingezet. En dat verschilt ook heel erg binnen onze provincie. Dus bijvoorbeeld de metropoolregio Noord-Holland-Noord hoe dat bedrag doorwerkt en of het mogelijk is om voor lagere bedragen te werken. Vanuit de Metropoolregio kregen we over de vorige grens, die dus nu recent is bijgesteld, al af en toe het signaal: het lijkt dat projecten
- 7720 helemaal vast gaan lopen, omdat we met dit soort getallen gewoon niet uitkomen. En het laatste wat we zouden willen, is dat er projecten stilvallen, doordat wij een definitiewijziging gaan hanteren. Vandaar dat we toch moeten ontraden, ondanks dat we tussen de regels door uw oproep dat het wel echt heel erg duur wordt voor starters, dit soort getallen heel goed begrijpen.
- 7725 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Het is inderdaad beleid. Daarom komt er een motie, omdat we dat beleid willen veranderen. Je ziet dat een dergelijke motie in de Tweede Kamer is aangenomen. Ook verschillende gemeenteraden inmiddels al een andere definitie hanteren. De gemeente Opmeer onder andere. Vereniging Eigen Huis oproept – Die heeft het over 260.000 euro. En het gaat ons alleen om de definitiekwestie. Het gaat ons niet dat dan vervolgens geen
- 7730 duurdere woningen gebouwd kunnen worden. Ik zei ook: het moet wel rond gerekend kunnen worden. Maar wat is nu het probleem met het gewoon niet meer betaalbaar noemen als het niet betaalbaar is? Daar gaat het uiteindelijk over. En heel veel overheden, Rijk, gemeenten, doen het inmiddels al. Waarom houden wij dan vast aan een oude, eigenlijk allemaal vinden we dat, veel te hoge ambitie.
- 7735 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Als wij afspraken maken met gemeenten of over ontwikkelingen met corporaties, met iedereen die bij een ontwikkeling betrokken is, dat er twee derde betaalbaar gerealiseerd wordt en vervolgens gaan we tijdens het spel zeggen: ja, die twee derde betaalbaar hadden we natuurlijk eerst de definitie die 390.000, maar dat hebben we eigenlijk nu aangepast
- 7740 naar 250, want dat vinden we een beter getal. Dan hebben we echt wel heel veel problemen om die projecten nog van de grond te zien komen, omdat je tijdens het spel de regels wijzigt. Als u zegt, het woord 'betaalbaar', dat we aan die twee derde hangen, voelt gewoon niet prettig, wij willen daar een andere definitie voor hebben, dan zouden we weleens kunnen kijken. Dat kan ik denk ik niet naar aanleiding van die motie doen, maar zouden we weleens kunnen kijken: kunnen
- 7745 we iets met die definitie, zodat het wat prettiger aanvoelt. Of misschien kan je een andere definitie hanteren voor betaalbaar voor starters of zoiets. Dus het is niet dat we de oproep niet begrijpen, maar de uitvoeringsgevolgen daarvan kunnen er gewoon voor zorgen dat, al was het maar dat één project niet doorgaat. En dat is het laatste wat wij met zijn allen willen.
- 7750 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, een korte vervolgvraag. Onze intentie is nooit geweest – en het staat er ook niet in – om uitvoeringsproblemen te organiseren. Het gaat echt om de definitie. En wellicht, en dat vind ik wel een goede, te kijken of je dan van dat verschil, die 250 en 290, misschien een andere definitie aan vast te hangen. Als we het daar eens over kunnen hebben, dan graag.
- 7755 De heer **KLEIN** (CU): Ja, je zou het 'duur' kunnen noemen. Maar goed. Mijn punt wat ik wilde maken, u zegt van, ja, het is beleid, we gebruiken die term in beleid en daarom kunnen we het niet zomaar veranderen. Maar dat was natuurlijk precies het idee, want we willen juist de werkelijkheid veranderen met het beleid wat we hier gaan vaststellen. Dus mijn vraag is: kunnen

7760 wij niet dan voor projecten met wie we nog nieuwe afspraken moeten maken, daar wel die nieuwe norm gaan hanteren? Want we willen natuurlijk dat er straks gewoon meer betaalbare huizen komen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het antwoord daarop is helaas ook 'nee'. Dat zou
7765 kunnen betekenen dat er projecten zijn die zeggen: als wij twee derde onder de 250 moeten doen, ga maar kijken in ons Excel-bestandje, daar staat gewoon een heel rood getal onderaan de streep. Je wilt niet, omdat je – terecht, denk ik – zegt 'we willen zoveel mogelijk betaalbare woningen realiseren', dat er uiteindelijk voor zorgt dat er in sommige projecten helemaal geen woningen gerealiseerd worden. Dus ik hoop inderdaad dat ik met meneer Heijnen nu gewoon in
7770 gesprek kan gaan, omdat ik de zorg hier wel begrijp, om gewoon eens te kijken: hoe doen we dit nou slim? En dan ontraden we de motie eigenlijk toch, omdat er gevolgen achter kunnen zitten die we nu niet kunnen overzien. Dat was M174–2023.

Gaan we naar M176–2023 Actieve inzet van de provincie bij het realiseren van woningbouw. Dat
7775 gaat dan om actieve grondaankopen van de provincie. Net als ik bij de eerdere moties heb gezegd: het is heel fijn dat er wordt meegedacht over het oplossen van de woningnood. Ik begrijp ook dat we met zijn allen op zoek zijn naar mogelijkheden om te versnellen, om meer te bouwen en om een rol te pakken in het van die woningnood. Toch gaan we hem ontraden, want we treden hier wel heel erg mee in de positie en de rol van de gemeenten die via de Wet
7780 voorkeursrecht gemeenten en via actief grondbeleid zelf dit soort aankopen zouden kunnen doen. Daarnaast is in het coalitieakkoord opgenomen dat we, ondanks dat, twee pilots gaan doen voor die grondaankoop. Dus we zouden zeggen: wacht die pilots dan even af.

Dank u wel, voorzitter.
7785

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Kocken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Ik zal dezelfde volgorde als mijn collega's proberen aan te houden. Dat betekent eerst even uw vragen, zonder dat er moties bij zaten, en
7790 daarna alle amendementen en dan de moties.

Beginnend dan denk ik met de eerste vraag van meneer Mulder over: kan het nou zo zijn dat we voor de verwerking van het NNN in 2028 uitkomen? Nou, het is wel zo dat wij zien dat er vanuit het Rijk weinig beweging is op dit moment en daar hadden we wel op gehoopt. En we zullen dat
7795 meenemen. Ik kan in ieder geval niet garanderen dat wij 2027 halen, maar dat is wel de ambitie. Volgens mij werd er ook al op geïnterrupteerd, dat we de ambitie vasthouden en hem zeker niet op dit moment al los willen laten. Dat is wel waar we op dit moment staan.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dat snap ik. Maar als ik u dan vraag in de commissie of u dan wel
7800 gaat – Want je kan het huidige tempo of het tempo wat we hebben aangehouden – dus hoeveel gronden we hebben verkregen vorig jaar en het jaar daarvoor. Dat kan ik zien. En als ik dan vraag: gaan we versnellen, blijft het op hetzelfde tempo of gaan we vertragen? Dan zegt u: het blijft hooguit op hetzelfde tempo. Dan kunt u niet op hetzelfde moment ook zeggen dat 2027 nog steeds de ambitie is.

7805

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik denk dat dat wel kan. U doet alsof het een soort lineair proces is, waarin alles ongeveer tot op de dag nauwkeurig valt. Zo lopen die processen niet. We hebben nu daar een inzet op. Die is in principe gericht op 2027 eindpunt, met overigens wel de mogelijkheid om, als dat efficiënter en redelijk is, daar uitloop op te hebben. Dat weet u ook.

7810 Daar heeft u vorige keer al kritische dingen over toegevoegd. Wellicht terecht. Maar in ieder geval, dat is wat we hebben afgesproken. Het doel, de ambitie, is in principe 2027. Dat is namelijk ook gewoon wat we van het Rijk als taak hebben gekregen en die we hebben aangenomen. Dus in beginsel voeren wij die taak uit.

7815 De heer **MÜLDER** (D66): Maar zonder versnelling gaat u dat niet halen.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Op dit moment vind ik die conclusie nog te vroeg.

Uw volgende punt ging – Daar zat wel een motie bij, dus daar kom ik zo direct op terug.

7820

Dan waren er volgens mij verder een aantal vragen van meneer Terwal. Namelijk de vraag: wanneer komt de zonneladder er? Wij hebben een provinciale ambitie, maar wij hebben ook te maken met het Rijk. En het Rijk heeft ons onlangs vanuit Den Haag ook een zonneladder aangereikt. Het lijkt me nuttig dat we én onze eigen ambitie én die ladder, waar we ook gewoon

7825 aan gebonden zijn, met elkaar verenigen. Dus we zijn daar op dit moment mee bezig. We verwachten een voorstel daarvoor eind dit jaar te kunnen doen. Dus dat is eigenlijk al vrij snel. Dan komt dat naar u toe.

Dat geldt eigenlijk ook voor de windladder, maar daarbij hebben wij een verkenning gestart en

7830 daarbij betrekken we zowel de landelijke conceptnormen en we kijken naar wat er in andere provincies nu als windladder wordt gehanteerd. Voor de consequenties van de landelijke normen brengen we in beeld wat dat betekent voor de omvang en de mogelijkheden in de bestaande zoekgebieden. Zodra wij dat in kaart hebben, komt dat ook naar u toe.

U vroeg ook nog: wanneer komt het Actieprogramma Klimaat dan naar ons toe. Dat heb ik volgens mij in de vorige Statenvergadering ook aan u aangegeven. Dat zou in Q2 moeten zijn. U krijgt wat mij betreft niet in een keer een volmaakt programma, maar u krijgt, als het aan mij ligt in ieder geval, de gelegenheid om daar, ik denk, in januari ongeveer nog eens met mij van gedachten over te wisselen om aan te geven welke kant u denkt dat daar nog aan moet worden

7840 toegevoegd of welke zwaartepunten daarin moeten worden aangebracht. Maar het eindproduct verwacht ik in Q2.

Dan was er nog een vraag van Statenlid Gielen over het betrekken bij groen. Namelijk, houden wij dat allemaal met die vrijwilligers op peil? En dan moet ik u wel zeggen: het is misschien wel

7845 teleurstellend, maar er waren impuls gelden en daardoor is er de laatste drie jaar per jaar honderdduizend euro meer geweest. Wij hebben als provincie niet besloten om, nadat de impuls gelden zijn afgelopen, daar zelf voortaan ook die extra honderdduizend bij te leggen. Dat betekent dat we, nu dat niet meer vanuit het Rijk komt, we weer terugvallen op ons initiële bedrag. Dat betekent dat er jaarlijks 608.000 euro beschikbaar is. Dat is een structurele post.

7850 Dat is waar deze taak mee gedaan moet worden.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, excuus. Ik zat even op het antwoord van mevrouw Kocken over de zonneladder te kauwen. Ik weet dat we inmiddels al wat verder in de tijd zitten. Maar begrijp ik mevrouw Kocken nu goed dat zij zegt: we zijn in afwachting van een landelijke zonneladder en die zal bepalend zijn voor de provinciale zonneladder. Want de landelijke zonneladder kan uiteindelijk iets anders zeggen. We hebben in het coalitieakkoord met elkaar gesproken: eerst op dak en dan kijken we verder. Als de landelijke zonneladder nou zegt: nou ja – ik kan het me niet voorstellen, hoor – eerst vruchtbare landbouwgronden en dan pas op dak. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, meneer Terwal, de landelijke zonneladder hebben wij onlangs juist ontvangen. Dus die is er al. En het lijkt wel nuttig om niet twee aparte ladders naast elkaar te hebben, maar één geïntegreerde ladder. Zoals het zich nu laat aanzien, is die ladder vanuit het Rijk eigenlijk ongeveer wat wij al doen. Tenminste, ik heb het niet als – ik kom er zo direct bij de motie van D66 ook nog op terug – als een heel erge vernauwing gezien. Het persbericht bij die ladder was wel wat erg stringent. Dat herken je eigenlijk in de ladder niet meer terug. Ik denk dat de ladder ons wel aanzet om goed te kijken wanneer je, als het uiteindelijk op die trede van de ladder komt en je hebt een project waar het gaat over zon op agrarische grond, dat je dat alleen moet doen in bepaalde gevallen. Bijvoorbeeld bij verzilte grond, dat je moet kijken naar meervoudig ruimtegebruik. Dat is wat die ladder eraan toevoegt. Ik denk dat dat voor ons best een inspirerende ladder kan zijn, zeker gelet op de afspraak die wij in het coalitieakkoord hebben opgenomen. Daarom denk ik dat het goed is om het een met het ander te integreren, ook omdat die ladder niet vrijblijvend is. Dus we hebben denk ik niks aan twee ladders naast elkaar. Als er landelijke regels zijn waar wij ons aan te hebben te houden, dan zullen we die daar ook in moeten verwerken.

Dan wilde ik de moties met u doorlopen en dat ene amendement wat in mijn portefeuille valt. Dat is volgens mij amendement A15–2023, namelijk zon op parkeerplaats en geluidsscherm.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ik had ook nog een vraag gesteld over wanneer we de actualisatie van het Actieprogramma Klimaat kunnen verwachten. En of u daar al iets over zou kunnen zeggen.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, Statenlid Gielen, dat kan ik zeker, want dat heb ik net gedaan. Maar dan doe ik dat nog een keer. Maar ik dacht dat het de vraag van meneer Terwal was. Dus toen luisterde u misschien niet. Maar toen zei ik namelijk al–

De **VOORZITTER**: Ik heb niets gezegd.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Bij sommige mensen meen ik me dat te kunnen permitteren, maar ik neem het allemaal terug. Laat mij gewoon uw antwoord geven. Mijn antwoord was, dat zal ik dan ook korter samenvatten dan hoe ik het aan meneer Terwal richtte, want daar zat ook al een kleine sneer in. Maar dat u in Q2 het APK echt kunt verwachten en dat ik in ieder geval het voorstel heb gedaan om dat in januari al, als er nog geen eindversie ligt, met de commissie te spreken, zodat u als commissie of als Staten nog input kunt leveren op waar het met het APK naar toe zou moeten.

Statenlid **GIELEN** (GL): Excuus. Ik was blijven hangen in de beantwoording van de heer Terwal, maar over zo'n onderwerp kunnen we het niet vaak genoeg hebben. Dus dank dat u het nog even herhaalt.

7900

De **VOORZITTER**: 'In de rebound', heet dat.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Met alle plezier.

7905

Dan ga ik nu alsnog naar het amendement van onder andere de ChristenUnie, Zon op parkeerplaats en geluidscherm. Ja, dat kan ik gewoon omarmen. Dat is op zich volgens mij een beetje een cosmetische toevoeging die gewoon – Nee, met alle respect, maar het is namelijk niet zo dat wij dat niet doen. Hier is al aandacht voor. Dus dat gaan wij opnemen, zodat dat daar netjes, volledig vermeld is. Dat is prima.

7910

Dan kom ik bij de moties en dan begin ik bij motie M141–2023. Dat is de motie van onder andere D66. Daar refereerde ik net al even aan. Het was mij niet helemaal duidelijk: is dit nou ingegeven door de zonneladder die onlangs aan ons is gestuurd? Want u refereert aan: het Rijk gaat afspraken maken dat er geen zonneparken op landbouwgrond meer worden toegestaan. Ik

7915

ben er niet van op de hoogte dat dat vanaf 1 januari het geval is. Ja, u zit allemaal driftig te zwaaien, maar ik heb van meneer – Nee, ik ga het heel anders zeggen. De zonneladder, die wij onlangs hebben ontvangen, die aangekondigd werd al een tijd geleden met 'dan kan dit wellicht niet meer' of dat zou vanuit het Rijk komen, heeft vanuit het IPO, in ieder geval hebben verschillende provincies aangeven dat wij als provincie allemaal al een voorkeursvolgorde

7920

hebben. We hebben hier beleid op. Ee hebben dat beleid wat u nu voorstaat niet nodig. En u maakt onze RES'en ook heel ingewikkeld als u dergelijke dingen verbiedt. Daarna heeft het Rijk na overleg, zowel met de VNG als met het IPO, een zonneladder gemaakt. Daarin zit niet een integraal verbod voor zon op agrarische grond. Dus dat is de stand van zaken. Die regels, die zijn ons onlangs toegestuurd. Dat beleidskader. Dat zou best aanleiding kunnen zijn voor deze

7925

motie, want als u dat bedoelt, dan vind ik dat best zinnig. Ik denk dat die regels wel voor wat onduidelijkheid hebben gezorgd. Dus daar wil ik graag iets op toelichten, zodat die onduidelijkheid weg is. Maar als u zegt: ik weet dat we over twee maanden een totaalverbod krijgen, dan heeft u gewoon informatie die tot nu toe bij mij en ons apparaat niet bekend is. Dus volgens mij bent u aan het kijken of u het wel of niet zeker weet. Ik zal even wachten, denk ik. U

7930

komt in de tweede termijn.

Dan heb ik namelijk nog een paar andere punten, want ik vind uw motie zich – En dan ga ik hem even beantwoorden vanuit het licht van de zonneladder en niet vanuit uw eerste overweging dat het helemaal verboden wordt. Wat de zonneladder betreft, gaan we ervan uit – want dat zit daar

7935

ook in – dat wat al in planfase is, gewoon doorgang kan vinden. Daar heeft mevrouw De Sain volgens mij ook meteen van gezegd: we hebben ook afgesproken dat de RES'en gewoon worden uitgevoerd. Dus daar hoeft u zich denk ik geen zorgen om te maken. Dus op dat punt kan ik u volgen. Inventariseren onder welke voorwaarden welke zonneparken nog kunnen, daar zijn we op dit moment mee bezig. Dus dat is zich mooi. Maar daarna vraagt u twee dingen, waarvan ik me

7940

afvraag of u echt wil dat we dat gaan inventariseren. U vraagt daar of wij de klimaatdoelen kunnen halen als we geen zonneparken op landbouwgrond meer toestaan. Ik zou me kunnen voorstellen dat u daar misschien de RES-doelen bedoelt, maar bij het vragen naar klimaatdoelen

denk ik dat dat toch niet, gelukkig maar, afhankelijk is van zonneparken op landbouwgrond, net als zonneparken op daken. Konden we daar maar het hele klimaatdoel mee halen. Ik zou u willen
7945 vragen om die twee inventarisaties eruit te halen en dan voor het overige kan ik uw motie omarmen.

Dan is er een motie van de Partij voor de Dieren, M153–2023. De motie Geen natuurvergunning voor Schiphol. Daar hebben we u volgens mij in de vorige Statenvergadering naar aanleiding van
7950 uw vragen in het vragenuur ook al antwoord op gegeven. Ik vind dat een wat bijzondere figuur. Wij hebben als provincie meegewerkt aan het intrekken van de vergunningen in dit proces. Schiphol maakt gebruik van de wettelijke mogelijkheden die daar zijn, waar elk bedrijf gebruik van kan maken. Daar kunnen we hier iets van vinden, maar ik zie er weinig in om hier een wat losstaande mededeling bij het Rijk over te doen wat wij daarvan vinden. Dus ik ontraad deze
7955 motie. Wij hebben daar tot op heden aan meegewerkt. Wij waren op de hoogte. Dan is het wat bijzonder om daar nu nog van te zeggen: eigenlijk vinden we dit heel raar. Die ontraad ik.

Dan M154–2023 Handhaaf energiebesparing.

7960 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): GS heeft hieraan meegewerkt. PS heeft daar nooit expliciet toestemming voor gegeven. Deze motie is een opdracht vanuit PS aan GS om onze boodschap over te brengen. Als u hem zo leest, kunt u hem dan in ieder geval aan de Staten overlaten?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik vind het nog steeds een heel vreemde figuur. Wij werken in principe in
7965 opdracht van u. Het is volgens mij niet iets wat u sinds de voltooiing van dit proces weet. Wij hebben in eerdere instantie u daar ook over bericht. Wij hebben hieraan meegewerkt, omdat er geen manier is om eronderuit te komen. Dat is wat het is. En dan vind ik het heel vreemd om daarna te gaan zeggen: we hebben weliswaar meegewerkt, maar ik moet u nu toch meegeven, eigenlijk vinden we dit een heel raar idee of heel stom idee of heel slecht idee. Dus ik vind het
7970 gewoon een rare motie. Ik kan er niks mee. Ik wil u vragen mij niet met zulke taken op pad te sturen.

Dan is de volgende motie ook van u. Motie M154–2023 Handhaaf de energiebesparing. Ja, nou ja, daar heb ik wat mitsen en maren bij. Misschien moet u maar weer terug lopen naar de
7975 microfoon, want ik heb daar het volgende. In principe wordt er momenteel al structureel gewerkt aan die besparingsplicht beter handhaven. Dus we doen er alles aan om die besparingsplicht, die er inderdaad al lang is, zo snel mogelijk overal doorgevoerd te krijgen. Maar de vraag die u stelt over het jaarlijks rapporteren, daarvan kan ik u gewoon op dit moment niet zeggen of we daar echt aan kunnen voldoen. Dat gaat, in ieder geval waar het gaat over provinciale bedrijven, over
7980 ongeveer honderdtachtig bedrijven. Maar als het gaat over de gemeenten, gaat het over vijftienduizend plus bedrijven. Dat vraagt nogal wat extra inspanning en datacomplexiteit, waarvan ik best met de OD in overleg wil gaan of ze hierover kunnen rapporteren. Maar ik kan u nu niet een toezegging doen of nu aanraden om zo'n opdracht uit te zetten, omdat ik gewoon niet kan overzien wat voor werk ik hen daarmee extra geef of wat voor werk u hen daarmee extra
7985 geeft. Dus ik wil u vragen om mij de gelegenheid te geven om dat met de OD na te gaan. En ik denk dat u daarbij dan ook, het tweede deel, zou kunnen vernemen wat we nog extra kunnen doen, voor zover dat nodig is, bovenop de net ingezette extra capaciteit. En dat dat meegenomen kan worden in het APK, dat lijkt me op zich verder prima. Dat is een mooie plek daarvoor. Maar ik

7990 kan u niet aanraden om de motie, zoals hij nu is, helemaal te omarmen. Of dat kan ik helaas niet voor u doen.

7995 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Begrijp ik goed dat de twijfel vooral zit in het aantal bedrijven? Misschien heb ik het niet goed opgeschreven, maar de bedoeling was in ieder geval om de provinciale bedrijven erin mee te nemen. Dat is al 160 bedrijven. Volgens mij heb ik ergens een technisch antwoord gekregen dat dat in principe mogelijk zou zijn. Dus als ik u hem zo interpreteert dat het in eerste instantie in ieder geval gaat om de provinciale bedrijven en, nou ja, als de gemeentelijke bedrijven ook erbij kunnen, dat is een bonus. Maar dat dat is niet het doel van de motie meteen.

8000 Gedeputeerde **KOCKEN**: De eerste vraag is: bedoelt u dat voor honderdtachtig of voor alle bedrijven in Noord-Holland? U zegt: beperk u tot die 180. Dan blijft nog steeds voor mij wel dat ik u nu niet durf toe te zeggen dat dat voor de OD inzichtelijk is, waar al die 180 bedrijven zich jaarlijks op welk percentage allemaal bevinden. Want dat is volgens mij wat u vraagt. U wilt van die bedrijven dan weten: hoeveel van de besparingsplicht hebben zij inmiddels doorgevoerd. Ik
8005 ben er niet zeker van dat dat beschikbare informatie is. Als we die informatie hebben, dan heb ik daar helemaal geen moeite mee. Maar als dat betekent dat zij veel meer informatie moeten gaan vergaren om daar überhaupt antwoord op te kunnen geven, dan wil ik eerst weten wat dat qua werkzaamheden voor de OD betekent.

8010 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Oké, volgens mij komen we er wel uit. Het brengt me wel op een andere vraag. Want als de OD dat niet inzichtelijk heeft, maar wel gaat over de controle en handhaving van diezelfde provinciale bedrijven en de energiebesparingsplicht, hoe kan de OD handhaven, zoals u zei, zo streng mogelijk, zo sterk mogelijk, als ze niet eens de cijfers op orde hebben?

8015 Gedeputeerde **KOCKEN**: Eigenlijk stelt u mij volgens mij vragen die bij meneer Olthof horen. Hij doet de VTH en ik doe alleen maar de energie. Dus misschien is het goed als hij er zo direct nog even nader op ingaat. Ik weet, mijn antwoord zal u ongetwijfeld niet tevreden stellen en dan komt het uiteindelijk toch bij mijn collega terecht. Dus dan schuif ik dat alvast graag naar hem door.

8020 En dan komen we volgens mij bij M155-2023, de provinciale besparingsdoelen concreet maken. Volgens mij hebben wij provinciale besparingsdoelen en hoeven we die dus niet nog extra te stellen. Die zijn namelijk gelijk aan de doelen, zoals we die voor de sectoren hebben opgesteld. Ik heb er op zich verder geen moeite mee om dat ook in het APK weer op te nemen. Als u
8025 daarmee genoeg neemt, dan doe ik u die toezegging in ieder geval.

8030 Dan hebben we nog motie M158-2023. Ja, dat is uw burgerberaad. Daar hebben we het in de commissie al over gehad. Die ontraad ik. Ik vind, een burgerberaad zou geen doel op zich moeten zijn. We moeten per onderwerp waarop wij beleid maken, kijken wat de goede vorm van burgerparticipatie is. Welke dat zullen zijn als het gaat om het APK kan ik op voorhand niet zeggen. Daarom vind ik dat wat u nu voorstelt, het moet een burgerberaad zijn, te beperkt en ik raad dat af.

8035 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het dictum vraagt niet: doe het. Het vraagt om een verkenning, juist omdat het inderdaad vraagtekens heeft, het is ook interessant, het is nieuw, maar het vraagt om een verkenning. Misschien heeft u een oude versie van de motie gezien, maar deze vraagt slechts om een verkenning en uiteindelijk daarover bij PS iets van feedback terug te geven, in samenwerking met de werkgroep Burgerparticipatie.

8040 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik heb u in de commissie al gezegd: wij verkennen welke vormen van burgerparticipatie op zijn plaats zijn. Daar kan best dit een onderdeel van zijn. Ik vind dit een te gerichte opdracht, dat het eigenlijk vanuit het perspectief: waarschijnlijk is een burgerberaad wat we nodig hebben, ga dat maar uitwerken. Ik draai het liever om. Ik zeg: laten we vooral goed opletten dat burgerparticipatie ook in dit proces goed geborgd wordt. En u geeft mij de opdracht
8045 om dat te doen, dan zeg ik: prima. Maar als u zegt 'het moet toegespitst zijn op het burgerberaad', dan vind ik dat niet verstandig.

8050 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Zegt u dan eigenlijk, als de opdracht is 'ga verschillende instrumenten uitwerken of ga daarnaar kijken en rapporteer dan antwoord aan PS', dat u dan zegt: oké, dan omarmen we de motie?

8055 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou ja, het zal u niet bevallen, maar dan zeg ik: dan is hij overbodig. want dat is wat we van plan zijn. Daarom vind ik dat ook voldoende. Burgerparticipatie is belangrijk, ook bij het Actieprogramma Klimaat. Daar gaan wij een inventarisatie op doen hoe we dat het beste vorm kunnen geven. En ik hoop dat u daar genoeg mee neemt.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Kocken.

8060 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik door naar de motie van onder andere JA21, de small modular reactors.

De **VOORZITTER**: Kunt u het nummer nog even noemen?

8065 Gedeputeerde **KOCKEN**: Pardon. Ja, dat is M159-2023. Om te beginnen, bij het eerste wat u vraagt, namelijk 'dien een aanvraag in', ja, dat kan nog niet, want er is geen regeling op dit moment. Dus dat zal moeten wachten tot die er is. Daarna zegt u: wat u dan krijgt, moet u gaan gebruiken voor de ontwikkeling van reactoren en daar moet u ook capaciteit voor vrijmaken. Die twee dingen gaan mij te ver. Volgens mij hebben wij een coalitieakkoord, waarin is gezegd dat wij onderzoek zullen doen naar de voor- en nadelen van onder andere deze vorm van
8070 energieopwekking. Als u daarom had gevraagd, had ik er nog iets anders naar kunnen kijken. Maar u zegt 'de ontwikkeling', ik hoor u ook over locaties spreken. Dat is wat mij betreft een aantal stappen vooruit op de afspraak die ik in het akkoord terugvind. Dus dat gaat mij te ver. Het laatste punt, daar wil ik u wel geruststellen. Dat lijkt me heel verstandig, dat als wij een aanvraag doen vanuit die regeling en wij krijgen geld toebedeeld, dat we met andere provincies
8075 afstemmen dat wij niet allemaal het wiel voor onszelf gaan zitten uitvinden. Daar is over ook vanuit het Rijk al aandacht voor. Dus ik maak me daar in die zin niet zo'n zorgen om.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, we horen u eigenlijk zeggen van, u vindt het te ver gaan, omdat we ook locatieonderzoek willen doen. Nu waren wij in de veronderstelling dat

8080 onderzoeken naar kernenergie en SMRs in deze periode wel aan de orde waren. Dus dan kan het ook een van de zaken zijn dat je een onderzoek doet naar de locatie waar je zo'n SMR gaat plaatsen?

8085 Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij hebben wij in het akkoord opgenomen dat wij onderzoek gaan doen naar de voor- en nadelen van verschillende vormen van energieopwekking en een daarvan zijn small modulair reactors. Dus daarin kunnen wij op basis van deze regeling een onderzoek laten doen en dan kunnen we daarna beoordelen of wij vinden dat de voordelen opwegen tegen de nadelen, en daarna komt wat mij betreft pas de fase dat we gaan kijken: waar zou je die dan kunnen realiseren? Dus wat u vraagt, is de volgende fase. Daar zijn we nu nog
8090 niet. Daarom ontraad ik uw motie.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, het lijkt ons juist goed dat je, als je de voor- en nadelen gaat onderzoeken, dat je ook de haalbaarheid gaat onderzoeken van het wel of niet plaatsen van die SMRs. Daar hoort natuurlijk wel bij of je ook geschikte locaties hebt om deze
8095 neer te zetten. Dus wij begrijpen op dit punt uw ontrading niet zo goed.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dan houd ik u nog een keer voor dat we eerst in kaart moeten brengen of wij dit zouden moeten willen door de voor- en nadelen goed in kaart te brengen. Als wij die in kaart hebben, kun je daarna beoordelen of je, gelet op die voor- en nadelen, zegt: dit heeft meer
8100 voordelen dan nadelen, of andersom. En daarna pas gaan we zoeken naar: waar zouden we ze kunnen realiseren? En niet eerst kijken: waar kunnen ze komen en dan kijken willen we dat eigenlijk wel?

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, wij vinden het vreemd dat als je naar de voor- en nadelen kijkt, dat je niet ook de haalbaarheid van plannen in dat stadium meeneemt. Het zou natuurlijk gek zijn als je zegt: we vinden de voordelen opwegen tegen de nadelen, maar we hebben geen haalbaarheidsstudie naar of het ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Dat vinden wij op zo'n minst bijzonder. En wat u zei over het eerste gedeelte van ja, wij kunnen die
8105 aanvraag niet doen. Er is onlangs een amendement in de Tweede Kamer aangenomen. Dat budget komt beschikbaar. Dus volgens mij is het dan ook de vraag in de motie: kunt u dan die aanvraag doen op het moment dat het geld beschikbaar is?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Zodra die regeling er is, zal ik conform ons akkoord een aanvraag doen, omdat dat is wat ik uit dat akkoord al opgedragen heb gekregen. Dus over dat punt hoeft u zich
8115 volgens mij geen zorgen te maken. Daar heb ik ook uw motie niet voor nodig. Als het gaat over 'waar gaan we dat voor benutten en wat is de bedoeling daarvan', dan gaat u verder dan mijn opdracht vanuit het akkoord.

De **VOORZITTER**: Heeft u een nieuw onderwerp, want anders blijven we hangen in die locatie.
8120 Gaat uw gang.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Tot slot dan. Kijk, er is het ook wel een wijziging van deze regelingen doordat er fors meer geld beschikbaar is op korte termijn. Daarom denk ik dat de aanvraag ook anders kan zijn dan in het coalitieakkoord is vastgelegd, omdat er gewoon op korte termijn veel
8125 meer budget beschikbaar is. Bent u dat dan met mij eens?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dat het allemaal zo zou kunnen zijn, dat neem ik van u aan. Dat dat betekent dat we in Noord-Holland opeens daardoor ook hele andere ambities hebben, ben ik niet met u eens.

8130

Dan ga ik door naar de moties van de PVV. Ja, meneer Deen gaf al aan dat ik een vrij kort antwoord had toen het als technische vraag werd gesteld: gaat u dit onderzoek doen? Toen zei ik: nee. En nu vraagt u het me eigenlijk nog een keer. Volgens mij, wat u vraagt, allerlei consequenties van zon- en windenergie zijn wat mij heeft niet een vraagstuk wat louter Noord-Holland betreft. Er zijn hierover heel veel onderzoeken gedaan, zowel in Nederland, als in andere Europese landen, als over wereld. Al die onderzoeken wijzen bepaalde dingen uit. En op basis van de wetenschappelijke consensus die daarover heerst, bepalen wij ons beleid. Ik denk niet dat het nodig is dat we als provincie dergelijk onderzoek opnieuw gaan doen. Dus ik ontraad uw motie.

8135

8140

Dan de motie Actief bij het Rijk lobbyen om waar mogelijk windparken op zee af te schalen. Dat lijkt mij geen goed idee. Eigenlijk schrijft u in uw eigen overwegingen al waarom. Als wij daadwerkelijk 75 procent van onze energie van zee willen bekomen- En dat heeft ook een reden dat wij namelijk niet hele landschap daaraan willen opofferen. Met goede reden hebben wij volgens mij met enthousiasme gedacht: we kunnen veel energie opwekken op zee. Dan zou u hier toch op zijn minst bij moeten zetten waarom we dan 75 procent minder energie ook nodig hebben. Wie gaat u dan afsluiten, vraag ik u dan maar. En zolang we daar allemaal geen antwoord hebben, kan ik niet met zo'n bericht naar Den Haag gaan, want dan, als ik me daar even bij bedenk dat ze dit daadwerkelijk gaan doen, hebben we een heel groot probleem. Dan bent u daar denk ik ook niet blij mee. Dus deze ontraad ik ook.

8145

8150

De derde motie die u heeft ingediend, kom ik tot eenzelfde conclusie. Moet ik wel zeggen, dat als ik mij tot het dictum beperk, dat ik dat op zich eigenlijk een mooi dictum vind. Het lijkt me heel goed om proactief oog te hebben voor wetenschappers met relevante kennis. Maar ik interpreteer uw bedoeling met 'relevante kennis' dan zo dat u dat relateert aan wat u bij uw constatering en uw overweging aangeeft. En dan bedoelt u daar volgens mij de kritische wetenschap, waarvan u vindt dat wij die juist niet voldoende betrekken. Ik denk dat wij ons - dat zei ik net al - baseren op wetenschappelijke consensus, en met de nadruk op consensus. Dat betekent dus dat we in principe dat als uitgangspunt voor beleid nemen. Het kan heel goed zijn dat er ook ergens wetenschappers zijn die andere onderzoeksresultaten hebben, die andere conclusies trekken. Als dat de wetenschappelijke consensus beïnvloedt, dan is dat zo. Als dat een stroming is, dan komt dat soms tot ons, maar dat is niet iets waar wij, dat wil ik er wel bij zeggen, tegenwerken. Volgens mij werkt de provincie geen enkele wetenschapper tegen, of die nou kritisch is of niet. Wat u vraagt: wij betrekken wetenschap bij ons beleid en uw motie is ofwel overbodig of ik ontraad hem.

8155

8160

8165

Dan is er nog de motie M171-2023, de motie van het CDA, Langjarige financiering voor natuurbeheer. Op zich begrijp ik al wel wat u zegt, maar de conclusie eigenlijk die u eruit trekt, namelijk zolang dat niet geregeld is, moet je niet meer nieuwe natuur gaan realiseren. Die deel ik niet met u. Ik vind dat, wat u in uw constatering en overwegingen opneemt, alle aanleiding geeft voor de provincie, voor mij - dat doe ik trouwens niet alleen, dat doen denk ik alle provincies, alle gedeputeerden met natuur in hun portefeuille - om bij het Rijk voldoende onder

8170

de aandacht te brengen en ook voortdurend onder de aandacht te brengen dat, als verwacht wordt dat provincies natuur realiseren en in stand houden, dat daar ook fatsoenlijke middelen tegenover horen te staan. Dat is volgens mij de conclusie die we daaraan moeten verbinden. Als
8175 wij zien dat dat moeilijk wordt, betekent dat niet dat we het niet meer moeten doen, maar betekent dat, dat we met nog meer kracht naar Den Haag moeten zeggen dat wij daarbij ook dan de middelen verwachten. Dus ik ontraad uw motie, omdat ik denk dat wat u vraagt, langjarige financiering, niet haalbaar is vanuit provinciale middelen. Met die conclusie vind ik niet dat we daarna moeten zeggen: en dan stoppen we er maar mee.

8180

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dan ga ik mee in het gebruik om gewoon bij iedere motie toch nog even naar voren te lopen. Ik realiseer me dat, excuus. Waar het ons hier natuurlijk om gaat, is dat de beheerder – of dat nou een tbo of een agrariër is – natuurlijk wel moet weten waar die van op aan kan als hij dat beheer aanneemt. En wij horen nog te vaak dat er na een paar jaar wordt gezegd:
8185 ja, je hebt toch minder geld en dan hebben die partijen wel een probleem. Dus het gaat ons er niet om, om die natuur tegen te houden, maar wel om de zekerheid bieden aan die partijen. Mijn vraag is, vindt u het dan verstandig om natuur aan te leggen en eigenlijk tegen die beheerder te zeggen: ja, ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik jou kan beloven?

8190

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nee, want ik kan ook uw verhaal vertellen en dat vertel ik dan tegen de minister: hoe kunt u van mij verwachten dat ik doorga met het aanleggen van natuur als ik niet weet of ik het ook in stand kan houden? Dat is kapitaalvernietiging. Dat moet u niet van mij verwachten. En u verwacht wel dat ik dat natuurnetwerk realiseer. Dat vind ik terecht, want ik denk dat het heel verstandig is dat we dat ook uiteindelijk realiseren, maar daar hoort iets bij. Je
8195 kunt niet wel die verplichting opleggen, maar niet daarbij de middelen geven. Eigenlijk zijn we het denk ik helemaal eens. Als wij natuur willen, dan hoort daar natuurbeheer bij. En als je natuurbeheer uitzet en als je van mensen verwacht dat ze daar hun boterham mee verdienen of een deel van hun boterham, dan moet dat niet onzeker zijn en dan moet het niet zo zijn dat dat allemaal nog maar eens een keertje bezien moet worden. Maar de realiteit is wel dat we dat
8200 eigenlijk met onze provinciale middelen niet helemaal kunnen ondervangen. Dus ik zou wel willen dat ik die zekerheid kon geven, maar met onze eigen middelen krijg ik dat niet dichtgelopen. Dus we zien hetzelfde probleem. Ik zie de oplossing met een sterkere lobby nog naar Den Haag. Ik hoop van harte dat er daar ook gewoon fatsoenlijk nu gekeken wordt naar: wat is er voor nodig? En dat geldt overigens niet alleen voor het NNN; dat geldt voor veel meer. Er
8205 worden over de provincie allerlei taken uitgestrooid en daar zitten lang niet altijd ook meteen adequate middelen bij. Er wordt veel geld in SPUK's aan ons beschikbaar gesteld. Dat betekent dat dat heel specifiek mogen besteden. Dat maakt het heel erg lastig om onze grote taken uit te voeren. Dus ik denk dat we de probleembeschuwing wel delen, maar ik zie niet hoe ik deze oplossing op deze manier kan realiseren, tenzij we de eindconclusie trekken: dan moeten we
8210 maar geen NNN meer doen. En die wil ik niet met u trekken.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Een korte vervolgvraag. Volgens mij zitten we ontzettend dicht bij elkaar, maar gaat het inderdaad om: ga je dat doel nou – dat staat natuurlijk ook in het coalitieakkoord – vasthouden, terwijl je weet, ik heb wel die middelen nodig. Wij redeneren eigenlijk andersom: je
8215 hebt wel die middelen nodig wil je dat doel serieus kunnen nemen. Het lijkt me goed om daar nog eens over verder te praten, want ja, op deze manier gaat het ook niet lukken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Laten we daar dan over verder praten. Dat doe ik met alle plezier.

8220 Ja, uw volgende motie M172–2023 is een uitgewerkt plan voor de Bossenstrategie. Die ontraad ik ook en dat heeft de volgende reden. Volgens mij hebben wij juist in aanloop naar het maken van ons PPLG ons voorgenomen dat er een heleboel beleid in het PPLG samen moet komen. Dit is een voorbeeld daarvan. Net als dat ik u dit jaar voor het laatst een PNN stuur, dat wordt daarna ook opgenomen in het PPLG. Zo zal ook de uitwerking van de Bossenstrategie in het PPLG landen. En
8225 dat betekent volgens mij dat we niet daarnaast nu een separate bossenstrategie in detail moeten gaan maken. We hebben als provincie de bossenstrategie, zoals die vanuit het Rijk aan ons is aangereikt, omarmt. We hebben daar niet een eigen Noord–Hollandse vertaling van gemaakt. We hebben dat uitgangspunt meegenomen. De Bossenstrategie draagt ons op om in het kader van de klimaatdoelen 1800 hectare bos te realiseren. Waar dat precies gaat landen en hoe dat precies
8230 moet gaan, dat zal de komende tijd moeten blijken. Ik kan nu op dit moment niet al zeggen– Ik vind het tweede punt van uw dictum overigens ook heel ongelukkig. Ik denk dat dit een proces is wat inderdaad – dat zegt u zelf ook – in bepaalde fasen loopt, In die fasen, soms hebben we eerder een kans, soms komt er later een kans. Sommige plannen zullen later pas duidelijk worden. En wat u volgens mij niet moet doen, is zeggen ‘u mag niets doen, totdat we tot op de
8235 laatste hectare hebben vastgelegd waar het gerealiseerd wordt’, omdat het zo simpel niet werkt. Ik zou u eigenlijk zelfs willen behoeden voor, wat ik soms wel als een fout zie, namelijk dat wij op enig moment een heel NNN hebben ingetekend en nu vast zitten aan ‘zo moet het er uit gaan zien en nu moeten we het maar doen’. Als wij nu allemaal gaan intekenen waar die 1800 hectare precies moeten liggen, dan kan dat ons in de toekomst in de realisatie daarvan nog weleens heel
8240 erg in de weg komen te zitten. Ik denk dat we daar goed over na moeten denken en vooral de ruimte moeten willen nemen om daar ook dubbel ruimtegebruik bij na te streven, veel in recreatie te zoeken, veel rond bestaande bebouwing te realiseren. En dat lukt het best als we het integreren in het PPLG.

8245 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. U trekt het, wat mij betreft, een beetje in het extreme, want u zegt: u moet niet helemaal willen weten wat we allemaal met die hectare gaan doen. Dat snap ik. Maar in de Memorie van Beantwoording heeft u al bij best wel een aantal plekken globaal aangegeven: het komt in dit gebied, het komt in dit gebied. Dat kan een stuk specifiek, denk ik, met het aantal hectare wat al is genoemd. Maar geeft u ons in ieder geval iets meer dan dat
8250 wij nu zien. Ik denk dat dat voor mij de reden was waarom ik deze motie mede heb ingediend.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dan is het misschien een idee om daar in de commissie eens bij stil te staan hoe de Bossenstrategie ter hand wordt genomen en hoe we daarnaar kijken. Ik wil u echt afraden om nu te zeggen: u moet een duidelijk plan opstellen voor de aanleg van deze 180
8255 hectare, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het proces van verwerving van gronden zal plaatsvinden, welke functies van het huidige grondgebruik verdwijnen, hoe de recreatieve functie wordt meegenomen en waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe de langjarige financiering voor de aanleg en het onderhoud van de verschillende percelen is geregeld. Eer ik dit allemaal rond heb, zijn we echt ruim wat tijd verder. Die tijd hebben we dan dus niet kunnen benutten voor de
8260 realisatie van kansen die zich op dit moment voordoen. Ik denk dat u de organisatie ook een beetje te kort doet. Er wordt op dit moment al hard aan gewerkt. Er wordt gekeken: waar kan het? Als zich nu gelegenheden voordoen, dan wordt er gekeken of we die kunnen benutten. Ik denk dat u zichzelf geen plezier doet als u zegt: nee, laten we nou eerst eens een tijdje goed gaan

8265 nadenken over hoe die verwerving nou precies zou moeten plaatsvinden. Ik denk dat het gewoon verstandig is als u eerst het plan helemaal tot in de details uitgewerkt wilt hebben, voordat wij iets mogen doen.

8270 De heer **MÜLDER** (D66): U gaat volgens mij nog een keer hetzelfde als wat ik daarvoor zei. U zegt weer dat we niet moeten vragen om het helemaal in detail uit te werken. Maar laten we dan beginnen bij de antwoorden die al zijn gegeven in de Memorie van Beantwoording. Daarvan is al gezegd: we hebben al wat specifieke gebieden en hectaren gevonden. Daar zijn wat vragen over: wat gaan we daar doen met recreatie; en wat voor gronden zitten daar nu? Kan ik dan wel in ieder geval vragen om daarop te reflecteren in de volgende commissievergadering?

8275 Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij mag u mij dat vragen. Maar u zegt: ga nou niet over allerlei details beginnen. Ik lees dictum van uw eigen motie voor. Dat is wat u mij vraagt. En ik zeg u: dat is volgens mij te gedetailleerd. Ja, als u dat met mij eens bent, dan is het uw eigen motie, waarvan u het met mij eens bent kennelijk dat die te gedetailleerde opdrachten geeft.

8280 De heer **HEIJNEN** (CDA): Die motie is prima. Daar ligt het niet aan. Voorzitter, kijk, het gaat ons natuurlijk niet om die gedetailleerde locaties. Het gaat ons om het proces. We dienen die motie in, omdat we ons zorgen maken om een ambitie die wordt gesteld, die gewoon ontzettend ingewikkeld is. U zegt: ik heb misschien wel wat laaghangend fruit aan bepaalde bomen. Waar gaat het dan over? Hebben we het dan over tien hectare? Denkt u: ik kan misschien wel
8285 driehonderd hectare als laaghangend fruit realiseren?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Daar durf ik u geen hectaren te noemen, maar het laaghangend fruit – waar ik overigens nog niet over begonnen was, wat aan bomen hangt – zit hier bijvoorbeeld in stukken percelen die van de provincie zelf zijn langs infra. Dat is dus geen agrarische grond. Dat
8290 is waar we nu bijvoorbeeld ook voor het Oer naar kijken. Er zijn ook percelen die zich zouden kunnen lenen voor bosaanleg. Dat is denk ik laaghangend fruit. Dat lijkt me ook zeker iets waarvan we echt niet hoeven te wachten tot u het allemaal tot in detail weet. Sat bedoelt u denk ik ook niet. Ik vond eigenlijk het voorstel wat meneer Mulder deed over: kunnen we het dan hebben over een verduidelijking van het antwoord op de eerder gestelde vragen? Dat lijkt me op
8295 zich prima. Maar zoals u het nu geformuleerd heeft, hoe mooi de motie ook is, kan ik hem toch niet omarmen.

Ja, meneer Heijnen, dan kom ik bij motie M173–2023 Doelen binnenduinrand. En die ontraad ik ook. Ja, het spijt me vreselijk. Maar die is ook gewoon in strijd met ons coalitieakkoord. We
8300 hebben daar juist opgenomen dat we driehonderd hectare NNN wel in de binnenduinrand gaan realiseren. Dat is niet willekeurig. Eigenlijk stelt u voor: doe het ergens anders, maak ergens anders mooie natuur. Hoewel je in principe zo goed als overal natuur zou kunnen maken, zijn er wel degelijk plekken in Noord-Holland waar dat duidelijk de voorkeur heeft, en de binnenduinrand is er daar een van. Hoe vervelend dat ook kan zijn voor wie daar gevestigd is.
8305 Dat realiseer ik me ten volle. Wij zijn bijvoorbeeld ook voor onze drinkwatervoorziening wel afhankelijk van dat gebied. En als wij daar geen NNN realiseren, weet ik niet zo goed hoe u mij, als wij het straks over de drinkwatervoorziening hebben, dan vindt dat ik die taak ter hand moet nemen. Dus hier komen een heleboel opgaven bij elkaar. Hier hebben we in het akkoord een

afsprak over gemaakt. Dus ik ontraad uw motie. Ik ben ervan overtuigd dat wij die driehonderd hectare daar wel moeten realiseren.

Even kijken, dan is er motie M181–2023 van onder andere de ChristenUnie. Daar heb ik een vraag bij, want daar zegt u: de kosten van natuurbeheer verwerken in de Kaderbrief 2025. In principe, wat u zegt is volgens mij dat u er in de kaderbrief over geïnformeerd wilt worden, dat u hier een keuze wellicht in wil hebben. Daarin kan ik meegaan. Zoals het er nu staat, klinkt het eigenlijk als: zorg dat het opgelost is en laat mij dat zien in de kaderbrief. Dat kan ik u nog niet helemaal zeggen. Dat hangt een beetje samen met wat ik net ook al tegen de heer Heijnen heb gezegd. Het is op zich een terechte vraag. Ik kom zeker bij uw Staten terug om te kijken hoe we dit kunnen gaan oplossen. U bent uiteindelijk degene die gaat over hoe de financiën landen. Dus dat is een vraag die inderdaad in de kaderbrief terug zal komen. Dus als u het op die manier heeft bedoeld en ik het zo mag opvatten, dan kan ik uw motie omarmen. Als u zegt ‘ik wil dan een oplossing voor het probleem’, dan niet.

Dan is er nog motie M182–2023, de motie Provinciale regierol energiecongestie. Ik zit een beetje in dubio. Op zich, als ik dit mag zien als een aanmoediging voor beleid wat wij al voeren, dan dank ik u– Een motie was het. Dat is deze. Ik zei net, als ik hem mag opvatten als een aanmoediging dat wij door moeten gaan op de weg waarop wij reeds werkzaam zijn, dan kan ik hier wel wat mee. Wat ik er namelijk een beetje moeilijk aan vind, is dat eigenlijk alles wat u vraagt: doen we echt al. We zijn in gesprek met de netbeheerders, met bedrijven, met gemeenten. We zijn in gesprek met het Rijk. De gesprekken met het Rijk hebben er bijvoorbeeld toe geleid dat de ACM nu wel de maatschappelijke prioritering mogelijk gaat maken. Dat we vanuit Noord–Holland, denk ik, ook echt wel trots mogen zijn op wat we doen als het gaat om netcongestie– Wat niet betekent dat we hier geen probleem hebben, want het probleem is ook levensgroot. Dus dat rechtvaardigt ook gewoon dat we het zoveel prioriteit geven. Maar we hebben echt in Noord–Holland, meer dan in andere provincies, hier al prioriteit aan gegeven. Dat neemt niet weg dat ik u graag meeneem in wat wij allemaal doen. Graag met volle aandacht voor wat u heeft opgeschreven, die werkzaamheden voortzet. In die zin laat ik het dan aan uw Staten of ik die extra aanmoediging nog mag ontvangen. Dat is de motie van u.

En dan had ik nog een motie Nacht voor de nacht van onder andere GroenLinks. Daarbij volgens mij nog een suggestie van JA21 om daar nog de kleur van het licht aan het onderzoek toe te voegen. Ik denk dat op zich het inventariseren van de mogelijkheden om nachtelijke verlichting te verminderen, daarbij zou ik dan ook graag de financiële consequentie willen onderzoeken. Ik vind dat dat daar ook bij hoort. En het lijkt me goed dat we dan ook de kleur van het licht daarin betrekken. Onlangs was de Week van het donker, denk ik. Of de Week van de nacht. In ieder geval, dat was heel leuk. Dat mocht ik openen. Er was ook een wetenschapper die gespecialiseerd is in bioritme en hoe dat verstoord wordt en dat de lichtvervuiling in Nederland heel erg groot is, veel groter dan in heel veel andere landen. Wij kunnen ook de sterren amper zien, omdat wij ook des nachts veel te veel licht hebben. Deze mevrouw heeft hier allerlei ideeën over. Het lijkt me aardig om haar ook te vragen wat dan de meest adequate manieren zijn. Of dat de kleur van het licht is of de intensiteit van het licht. Ik denk dat dat een prima iets is om te onderzoeken. En ook uw tweede punt om gemeenten te attenderen, daar kan niet zoveel mis mee zijn. Ik denk dat het wel afhankelijk is van of een gemeente überhaupt al overgegaan is op ledverlichting. Sommige gemeenten hebben dat. Die kunnen hier relatief makkelijk op inspringen, want dan kun je het

8355 namelijk in principe gewoon met een app gewoon allemaal zo afstellen. Waar dat niet zo geldt, ligt het over het algemeen veel lastiger, maar dat lijkt me in een brief prima voor te stellen. Dus daar heb ik eigenlijk ook geen moeite mee. Dus ik wil uw motie wel omarmen.

En daarmee ben ik volgens mij aan de laatste motie toegekomen.

8360

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan gaan we naar gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Meneer Leerink, ik begrijp wat u bedoelt als je na zo'n lange avond als laatste toch weer het woord moet voeren. Laten we zeggen, het is ons lot. Ik hoop dat u allemaal een beetje wakker bent.

8365

Ik ga, net mijn collega's, eerst wat vragen beantwoorden en dan kom ik bij de moties en één amendement terug.

8370 Laat ik beginnen bij de Partij voor de Dieren: waarom nog niet in beeld als het gaat over die energiebesparing? We hebben het er de vorige keer over gehad. Toen heb ik ook aangegeven dat de omgevingsdienst juist specifiek voor dit onderdeel een nieuw team heeft ingezet, opgericht. Daar heb ik u de vorige keer over verteld. Ik denk, wat ook gedeputeerde collega Kocken ook aangeeft, laten we eerst even kijken. Deze motie, volgens mij zijn we het helemaal met u eens
8375 dat we het graag in beeld willen brengen. Alleen, als we nu toezeggen dat die motie– Dat we niet kunnen overzien wat dat betekent. Ik weet niet of dit team al direct nu dat allemaal in beeld heeft. Ik weet niet wat erachter wegkomt, als we het allemaal in beeld hebben, wat de impact is. Dus geef ons even de tijd om dit te bespreken en dan komen we er bij u op terug. En dan kunnen we u veel meer informatie geven en dan kunnen we misschien een specifiekere motie daarop
8380 doen. Dus dat is in ieder geval even wat ik u mee wil geven vanuit die omgevingsdienst.

JA21, het wegenonderhoud, wanneer. Wij kennen twee systemen. We kennen het NIKG. Dat gaat veel meer over het in stand houden van de bestaande infrastructuur. Daar geeft u ook bepaalde kwaliteitscriteria mee van waar de wegen aan moeten voldoen. En het andere is, en dat gaat veel
8385 meer naar het iMPI, dat gaat over de vervangingsinvesteringen. En daar zit ook wel een heel grote opgave wat u heeft meegegeven, want bij die eerste hebben wij langjarige contracten met gebiedsaannemers. Als het gaat over die vervangingsinvesteringen, daar zien we een grote opgave op af komen. Daar zien we ook een grote kostenstijging eigenlijk al nou in een kort tijdsbestek als gaat over het vervangen van grote investeringen. Die zorgen deel ik met u. Juist
8390 hebben we deze coalitieperiode dat in beeld gebracht en zijn er ook middelen voor gereserveerd. Er is extra geld in het iMPI gestopt. Dus ik denk dat we juist dat onderkend hebben en daar ook op geacteerd hebben in dit nieuwe coalitieakkoord.

Ik ben het overigens niet met u eens als het gaat over: geen subsidie meer naar gemeenten. In
8395 ieder geval niet die negentig procent. Ik hoor ook heel vaak hier dat gemeenten het moeilijk hebben om mee te doen als het gaat over investeren in ook die fietsinfrastructuur. En als wij bezig zijn met doorfietsroutes, dan zou het heel gek zijn als we bij de gemeentegrens stoppen en vervolgens, dan krijgen we een stukje wat niet aangepast gaat worden en dan gaan we na de gemeentegrens weer verder. Ik denk dat we juist een aantrekkelijke regeling hebben om de
8400 gemeenten te ondersteunen om ook te investeren in de infrastructuur. Zo krijg je uiteindelijk

gewoon goede, kwalitatieve doorfietsroutes, die we met elkaar graag willen. Deze regeling wordt ook door de gemeenten ontzettend gewaardeerd en wordt ook heel erg goed aangevraagd. Dus wat dat betreft denk ik een groot succes.

8405 Als het gaat over de nieuwe plannen van Tata. Afgelopen vrijdag zijn ze aangeboden. Of er weer nieuwe plannen gaan komen, ik hoop het niet, want dan wordt het wel heel erg moeilijk, want er komen nu maatwerkafspraken en de tijd begint al te dringen. Maar daar gaan we het nog in de commissie over hebben. Dus het lijkt me beter op zijn plaats om het daar verder met elkaar over te hebben als die plannen ook met u gedeeld worden. Dus dat wil ik daarover zeggen.

8410 Dan gaan we naar 50PLUS, de keuzes van het Rijk en het geld. Ze hebben de keuze gemaakt eigenlijk nu te stoppen met nieuwe investeringen, nieuwe aanleg van nieuwe wegen, maar eerst al het geld in te zetten op vervangingsinvesteringen. Dat is een afweging geweest, omdat er toch een grote achterstand is, maar ook omdat bij nieuwe investeringen met de stikstof en alle
8415 discussies die er zijn, dat enorm vertraagd en is die keuze nu gemaakt. Maar we hebben er toch vertrouwen in, omdat namelijk het Rijk heel expliciet het plan van de Noord/Zuidlijn uiteindelijk niet gestopt is. Dus dat is gewoon overeind gebleven. Ze hebben een keuze gemaakt om nu de middelen er op dit moment uit te halen, maar wel het plan overeind staat en in het plan staat ook de bijdrage van het Rijk genoemd. Dus wij gaan er ook in dat opzicht vanuit dat een nieuw
8420 kabinet daar ook op terug gekomen en die middelen wel gaat toevoegen. Als men het niet had gewild, dan had men het plan van tafel moeten halen. Dan had men moeten zeggen: we stoppen met het plan. Dat is expliciet niet gebeurd. Sterker nog, het Rijk financiert ook de kosten van het onderzoek, of in ieder geval een groot deel ervan. Dus met andere woorden: de bereidheid van het Rijk is er nog steeds.

8425 Dan de VVD. Blij dat ik het nu even met de heer Terwal over mobiliteit kan hebben. Dat is een tijd geleden. Dus wat dat betreft een mooi moment.

Aanleggen toevoegen. Dat lijkt me niet nodig, het lijkt me ook niet verstandig. We hebben met
8430 elkaar het Perspectief Mobiliteit vastgesteld. Dan gaat het over verminderen, veranderen en verbeteren. Daar zit ook die keuzevrijheid erin. Daar komen al die modaliteiten terug. Ook als het gaat over het verbeteren, dan hebben we het ook over het verbeteren van de bestaande infrastructuur. Volgens mij, in de plannen die er liggen, gaat het niet alleen over bestaande infrastructuur naar nieuw asfalt aanleggen, maar daar hebben we het ook over het onderzoek en
8435 ik hoop de realisatie van de onderdoorgang bij Broek in Waterland, dan hebben we het ook over de afrit A9 bij Heiloo. Dus zitten ook dit soort projecten in om uiteindelijk die infrastructuur te verbeteren, om ook die bereikbaarheid, die doorstroming, ook te bevorderen. Naast alle andere ambities die er zijn als het gaat over de modaliteitsshift, als het gaat over het verminderen van de mobiliteit, juist om én klimaat én de doorstroming zo goed mogelijk te ondersteunen.

8440 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Het is altijd leuk om weer even in mijn oude rol te vervallen als woordvoerder mobiliteit. Nee, maar wat ik de afgelopen vier jaar in de Statenperiode heb gemerkt, en nu ook een beetje merk – en mijn fractie slaat er ook op aan – dat het af en toe wel een beetje lijkt alsof we een soort verstoppertje met elkaar spelen. Het woord ‘aanleggen’
8445 mag vooral niet genoemd worden, want het zou weleens de indruk kunnen wekken dat er inderdaad een stukje asfalt bijkomt. Ik denk, laten we gewoon het beestje bij de naam noemen,

en dat vraag ik ook aan de gedeputeerde: zou hij zich er gewoon voor kunnen inzetten dat we gewoon de dingen benoemen zoals we ze ook moeten benoemen, namelijk dat we ook infrastructuur aanleggen? En dat kan dan ook gewoon in zo'n beleidsdoel genoemd worden.

8450

Gedeputeerde **OLTHOF**: We hebben met elkaar een Perspectief Mobiliteit vastgesteld. Daar zijn de uitgangspunten vermeld: verminderen, veranderen en verbeteren. En in de praktijk, ik kan u de voorbeelden noemen als het gaat over het Wov-terrein, kijken we uiteindelijk ook naar: moet de rotonde een turborotonde worden of moet er andere infrastructuur aangelegd gaan worden? Als het gaat over Broek in Waterland, gaat het over de infrastructuur aanpakken. Dus er zijn plenty voorbeelden. Dus u heeft van mij nooit gehoord dat 'aanleggen' een verboden woord is. We zijn ermee bezig om die infrastructuur te verbeteren op een aantal plekken. Daar kan soms ook inderdaad bij horen dat er nieuwe infrastructuur aangelegd moet worden. Daar maak ik geen geheim van. Ik heb daar ook volgens mij nooit in die zin moeilijk over gedaan. Maar we moeten ook oppassen dat we hem dan niet groter maken, dat aanleggen in ieder geval weer een vierde item gaat worden en we het daarmee groter maken dan die misschien is. Volgens mij gaat het erom dat we uiteindelijk de bereikbaarheid van Noord-Holland willen bevorderen, dat die zo goed mogelijk moet zijn in combinatie met de klimaatambities die we hebben. En dat zijn volgens mij twee belangrijke pijlers waar we met elkaar mee aan de slag zijn. Alle modaliteiten horen erbij. Dus ook de auto, laten we daar ook geen misverstand over hebben. En het liefste dan, uw eigen woorden, een elektrische auto.

8455

8460

8465

Als het gaat over de gesprekken over de A8/A9. U zult begrijpen dat op dit moment, met de val van het kabinet, het gesprek met het Rijk over de A8/A9 en de keuzes die gemaakt zijn om niet meer op dit moment het geld uit nieuwe investeringen terug te halen, over de financiering met het huidige kabinet niet gevoerd wordt. Laat daar duidelijk over zijn. Dat we wel met gemeenten ook aan het kijken zijn als het gaat over die leefbaarheidsambities die er zijn. We hebben ook voor de korte termijn gekeken om daar wat mee te doen. En we wel met OCNW contact hebben en ook met de Rijksdienst van het Cultureel Erfgoed over: wat moeten we met zo'n Icomos-advies? Daar is in ieder geval ook vanuit de Rijksdienst gezegd: het is een advies. We zien wel vaker adviezen die in dat opzicht niet worden overgenomen door UNESCO. Dus wat ons betreft kunt u doorgaan met het landschapsplan wat daar ligt. Dus dat gesprek hebben we wel gevoerd. Dat is ook de reden voor ons geweest om nu niet te stoppen met het oorspronkelijke plan en het besluit dat deze Staten heeft genomen.

8470

8475

8480

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, nog één vraag aan de gedeputeerde op dit punt. Ik gaf aan, het is goed als GS in gesprek gaat met het Rijk. Maar ik noemde ook nog wat ook in het coalitieakkoord staat: en andere partners. Dus is de gedeputeerde ook bereid om met andere partners – dan doel ik met name op partijen als Transport en Logistiek Nederland, evofenedex. Niet dat die in een keer het geld bij elkaar brengen, maar die leveren wel goede ideeën over mogelijke tolvoorziening. Dit waren juist ook de partijen die pleiten voor: gooi die opcenten maar omhoog, maar laat het dan ook ten goede komen aan de verbetering van de infrastructuur. Dus is de gedeputeerde bereid om dit soort goede ideeën ook mee te nemen?

8485

8490

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Uiteraard. Uiteindelijk zijn het ook de partners waar het gaat over bereikbaarheid. Ook op het gebied van logistiek praten we met deze partners. Dus ja, die bereidheid is er absoluut om met die partijen om de tafel te gaan zitten.

8495 Dan nog het punt even wat u noemde over het bevorderen van de slimme laadinfrastructuur. Daar zijn we als provincie Noord-Holland ook trekker van Amsterdam Elektrisch. We hebben ook een nieuwe overeenkomst recentelijk met het Rijk gesloten om daarmee door te gaan. Dus ja, daar zal de provincie zich, samen met Flevoland en Utrecht – want we doen het met zijn drieën – en de VRA volop voor blijven inzetten.

8500 Dan als laatste, PvdA – weer als laatste, potverdorie. Wanneer aan de slag met het Voorzieningenakkoord? Daar zijn we mee aan de slag. Er is een opdracht gegeven om een onderzoek te doen op dit moment van, wat voor voorzieningen, hoe is het op dit moment met de voorzieningen in het landelijk gebied? Dus daar wordt een onderzoek en een inventarisatie naar gedaan, zodat we een vertrekpunt hebben wat ik kan delen. Ik heb kennis gemaakt, een eerste
8505 gesprek gehad, met Probiblio als het gaat over de bibliotheekfuncties. En ook met Plein C als het gaat over cultuureducatie met kwaliteit. Dus de eerste gesprekken zijn gevoerd. Als het onderzoek gedaan is, wil ik ook dat met de wethouders gaan bespreken.

8510 De heer **DESSING** (FvD): Ja, sorry, voorzitter. Ik had toch nog één vraag gesteld. In mijn hele betoog heb ik geen moties en één vraag gesteld, dus die wil ik dan toch nog graag beantwoord hebben. Ik had namelijk gevraagd aan de gedeputeerde dat de ontstane tegenvallers voor de budgetoverschrijdingen, dat die in de toekomst niet meer voor zullen komen, heeft Gedeputeerde Staten gezegd. Mijn vraag was: welke reden ziet de provincie voor dit optimisme? Zo ja, hoe wordt dit risico afgedekt? Ik hoorde net wel iets over van, ja, we hebben iets meer in
8515 het iMPI gestopt. Maar ik zou daar toch graag een iets gedetailleerder antwoord op krijgen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, voorzitter, volgens mij, naar de heer Dessing, is juist het iMPI een heel transparant proces. Daar hebben we de vorige keer ook moeten constateren dat alle plannen, die in het iMPI zaten, in de studiefase, als we die zouden willen realiseren, dat we in 2027 vast
8520 zouden lopen. Daarom zijn er uiteindelijk ook, op basis van die studieprojecten die erin zitten, extra middelen aan toegevoegd om dat te kunnen doen. Maar als u mij nu vraagt: is daarmee de garantie dat we met de huidige middelen alles kunnen gaan doen in de toekomst? Nee, die kan ik u niet geven. Want als u mij twee jaar geleden had gevraagd van ‘wat gaan de komende prijsstijgingen zijn’, had ik u nooit kunnen voorspellen dat we met prijsstijgingen van twintig,
8525 dertig procent te maken zouden gaan krijgen. Dus met andere woorden, we hebben met een omgeving te maken waar veel in gebeurt. Dat heeft ook met onze ambitie te maken. Dat heeft ook met vervanging te maken. Dus we proberen het zo goed mogelijk beeld te brengen, we proberen het transparant met u te delen. En op het moment dat er middelen nodig zijn, hebben twee mogelijkheden: of we doen een aantal dingen niet of we moeten zorgen dat er meer
8530 middelen beschikbaar zijn. Maar daar gaat u uiteindelijk als Staten over.

Voorzitter, dan ga ik nu toch naar de moties toe. Motie M142–2023 – het is net een bingo. Motie M142–2023, de motie Deelmobiliteit in beleid. Ik moet eerlijk zeggen, toen ik hem las, dacht ik eigenlijk: Wat is daar mis mee? Prima motie. En er is ook helemaal niks mis mee. Maar hij is ook
8535 in dat opzicht zo goed, dat wij ook in DOVA-verband, de samenwerking met ook de provincies, de bevoegde gezagen op het gebied van mobiliteit, is er al een onderzoek gedaan en hebben wij al een bureau een onderzoek laten doen of dit mogelijk is of de huidige Wet personenvervoer ook problemen geeft. Nee, de huidige Wet personenvervoer sluit dit niet uit. Dus het kan binnen de

8540 huidige wet gewoon uitgevoerd worden. Er zijn voldoende mogelijkheden. Het andere is dat wij met name in Gooi en Vechtstreek op dit moment aan het kijken zijn hoe we de deelfietsen onderdeel van de mobiliteitsketen kunnen laten zijn en of we die ook mee kunnen nemen in de lopende concessie. Dus daar proberen we naar te kijken, of dat die apart moet. Dus deze motie, ja, ontraad ik, want we hebben het al gedaan. Het is niet eens ondersteuning van het huidige beleid. We hebben het al gedaan, het onderzoek, en het kan gewoon. Dus deze motie is 8545 overbodig en die ontraad ik. Die ontraad niet ik alleen, maar die ontraad het hele college – als daar straks misverstanden over zouden ontstaan.

Dan hebben wij de Partij voor de Vrijheid, motie M163–2023 Geldmaat moet afspraken nakomen. Ik denk dat iedereen het met de PVV eens is, en met de BBB, dat we dit met elkaar allemaal willen. 8550 Dus met andere woorden, het feit dat het beschikbaar moet zijn op afstand en dat ze hun afspraken moeten nagekomen, ook. Alleen, ondanks feit dat we hem heel sympathiek vinden, we hebben er geen enkele rol in. Dus ik kan hem wel– Maar ik zou niet weten bij wie ik moet zijn. Ik vind ook op een gegeven moment, we kunnen wel alles op onze nek nemen, maar wij gaan hier niet over.

8555 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Mag ik dan wel hierbij van de gelegenheid gebruik maken, dat we het aan mevrouw Koning en de heer Valk mee mogen geven naar het IPO?

8560 Gedeputeerde **OLTHOF**: Daar gaat u zelf over. Ik bedoel, wat u mee wil geven, hoeft u niet aan mij te vragen. Ik vind het wel eervol dat u het aan mij vraagt. Maar volgens mij gaat u, als Statenlid, daar zelf over. Als PS.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Oké. Jammer.

8565 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dus deze motie, M163–2023, ondanks alle goede bedoelingen, moet ik ook namens GS ontraden.

8570 Dan hebben wij het autonome vervoer van Volt, motie M169–2023. Die kan ik best wel onder de noemer ook van Smart Mobility, waar we mee bezig zijn, benoemen. Dus die laat ik aan de Staten over om daar een oordeel over te vellen of deze motie aangenomen wordt of niet.

8575 Dan motie M175–2023 Meer geld begroten voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed. We hebben inderdaad bij het Coronafonds middelen daarvoor beschikbaar gesteld. Dat is een succes geweest. Dat ben ik ook helemaal met u eens. Maar dat was wel even een zijsprongetje, dat we ons uiteindelijk in een positie hebben gemanoeuvreerd, gegeven dat wij daar wat in hebben gedaan. Wat u nu vraagt, want u noemt niet eens meer het Rijk en de gemeenten, u doet hiermee voorkomen alsof we dat als provincie in beeld moeten gaan brengen en deze verantwoordelijkheid op ons moeten gaan nemen. Dat lijkt me niet verstandig. Op het moment dat wij het onderzoek gaan doen, financieel in beeld gaan brengen, dan is de provincie de 8580 aangewezen slagman om het op te lossen, terwijl uiteindelijk wij nog steeds bezig zijn als provincie met het ontzorgingsprogramma, dat het Rijk met subsidieregelingen bezig is en uiteindelijk ook een gemeente een belangrijke taak heeft vaak. Want laten we dat niet vergeten: het zijn wel uiteindelijk de gebruikers, de culturele instellingen, die bij ons komen. De sportverenigingen. Maar de eigenaar van het vastgoed: of dat zijn gewoon commerciële partijen

8585 of het is de gemeente. Dus op het moment dat u zegt 'ik wil graag die culturele instellingen, de cultuur, behouden', dan weet ik niet of dit nou de aangewezen weg is. Wat ik u wel wil toezeggen, dat is een andere. Wij zijn met het Voorzieningenakkoord bezig. En dat bij het Voorzieningenakkoord ik ook aan de orde wil stellen als het gaat om de toekomstbestendigheid, de duurzaamheid van de accommodaties, zonder direct de verwachting te wekken dat wij die
8590 verantwoordelijkheid over gaan nemen.

De **VOORZITTER**: Graag nog even centraal, dames en heren. De heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. We hebben het hier in de commissie ook over gehad.
8595 Wat ik eigenlijk gewoon wil, is dat die subsidieregeling die we hadden, gewoon nog een keer open gaat. Die is twee keer voor één miljoen weggegaan. De laatste keer was die met twintig dagen alweer vol, omdat er ontzettend veel vraag is. Ik weet dat u het daar niet mee eens bent, maar ik zou heel graag willen dat we die regeling misschien nog één, misschien nog twee keer – En dat is het eerste dictum. Die vraagt: hoeveel vraag is er nou? Hoe vaak zouden wij de regeling
8600 die we hebben gehad, nog eens kunnen openstellen, zodat daar ook gebruik van wordt gemaakt? Voorzitter, waar ik een beetje moeite mee heb – en ik zie het steeds – dat er een soort onderhandelingspositie is, een soort marktplaats begint het te worden. U dient een motie in met een dictum: te onderzoeken hoeveel vraag er nodig is en vervolgens een plan op te stellen om het maatschappelijk vastgoed met financiële middelen te kunnen verduurzamen. Dat is niet de
8605 motie om die regeling nog keer op te zetten van anderhalf miljoen. Dan moet u met een andere motie komen. Maar deze motie ontraden we, omdat daar een verwachting vanuit gaat die niet bij onze rol hoort. Dus daar krijgt u van mij nu een antwoord op, dat het antwoord is 'ontraden'.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik constateer dat het teleurstellend is – ik heb het ook op andere
8610 manieren geprobeerd – dat er gewoon geen bereidheid is om te kijken of die regeling in wat voor vorm dan ook nog eens opengesteld kan worden. U weet dat het daarover gaat. Dat vind ik gewoon, ja, erg jammer.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik naar motie M180–2023 Geen verdere
8615 afschaling van het openbaar vervoer. En dan kijk ik ook over naar de heer Klein, maar ook naar het CDA, Partij voor de Dieren en Volt als mede–indieners van deze motie. Volgens mij wil niemand dat het ov verder afgeschaald wordt. Sterker nog, we willen eigenlijk meer en beter ov hebben. We zijn ook bezig met een onderzoek naar beter en anders ov misschien, als het daarom gaat. Dus op zich ben ik het uiteindelijk met deze motie wel eens. Ik zit met een paar dingen.
8620 Daar wil ik graag van u duidelijkheid over hebben.

Als het gaat over een verder terugbrengen, het aantal dienstregelingsuren, als die teruggebracht worden, dat u dat niet wil, begrijp ik heel goed. En dat ik dan bij u moet terugkomen om daarover te praten en als er extra geld moet zijn, dan gaat u daarover. Maar ik kan het probleem
8625 bij u voorleggen. Hier suggereert u – en dan wordt u heel krap – omdat wij namelijk ook bij de vervoersplannen met gemeenten in overleg zijn om te kijken: voldoen de lijnen nog die we hebben? Dat kan soms zijn dat er gekozen wordt in overleg met gemeenten of met, in dit geval ook, de vervoerder om lijnen te verschuiven. Dat we zeggen: die, eigenlijk is er nauwelijks naar, omdat er wat verandert en dat we uiteindelijk een andere lijn gaan versterken. Dus daar zie je
8630 wel – Als u dan zegt dat die helemaal niet teruggebracht mag worden en daarmee absoluut stelt

dat er geen enkele lijn teruggebracht mag worden, dan moet ik hem ontraden. Als u zegt 'het gaat mij er vooral om dat we uiteindelijk die verschralingen terugdringen van het aantal DRU's, dat we dat niet met elkaar willen en kom dan bij ons terug', dan laat ik hem graag aan de Staten.

8635 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Een vraagje. Al zou het aangepaste ov zijn, de regio blijft dan wel goed bereikbaar? De mensen kunnen wel in de provincie goed of redelijk goed van a naar b kunnen komen?

8640 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, daar moet ik het eerlijke antwoord op geven: nee, want daarom doen we juist dat onderzoek, omdat we zien dat de bereikbaarheid niet goed genoeg is, in ieder geval niet bij de vraag en de behoefte die er is. Daarom doen we met zowel de NS als Connexxion een onderzoek naar hoe kunnen we uiteindelijk het ov beter, maar anders organiseren met elkaar. Dus daar zijn we volop mee bezig. Wat hier de concrete vraag is, volgens mij: kunnen we nou met elkaar zorgen, wat we de afgelopen jaren hebben gezien dat er alleen maar verder verschaald is en afgeschaald is, dat willen we niet meer hebben. Op het moment dat het gebeurt, leg die voor en dan moeten we de keuze maken: of we gaan inderdaad afschalen als het te veel geld kost of we stoppen er extra geld bij. Dus als ik hem zo mag lezen, dan laat ik hem graag aan de Staten. 8645 Als u zegt 'hij is heel erg eng en er mag helemaal niet meer in geschoven worden binnen dat systeem', dan moet ik hem ontraden. Maar dat hoor ik graag van de heer Klein, misschien in de 8650 tweede termijn. Maar dit is in ieder geval ons antwoord.

Dan het amendement. Meneer Klein, ik ben ook bij de bijeenkomst geweest vorige week in Wijk aan Zee. Ik heb heel goed uw punt gehoord als het gaat over die informatievoorziening. En ik heb ook de volgende dag direct ook, afgelopen week ook, contact gehad met de omgevingsdienst om 8655 te kijken wat we hierin kunnen doen. Ik zou u willen adviseren om dit amendement – het kan ook in een motie, want het is een heel duidelijke oproep – om die even aan te houden, omdat ik even in beeld breng– Want er staat hier: doen een adequate terugkoppeling. Het woord 'adequaat', daar zit al een waardeoordeel in. En volgens mij was vooral uw opmerking: we moeten gewoon zorgen dat mensen altijd een antwoord krijgen. Maar er zit wel tussen 'een antwoord krijgen' en 8660 'een adequaat antwoord' voor heel veel mensen een andere lading aan. Ik ben met de omgevingsdienst aan het kijken: wat kunnen we hiermee doen om te zorgen dat in ieder geval die terugkoppeling beter gaat. Dus ik wil u eigenlijk vragen om deze even aan te houden, zodat ik even de tijd heb om dit te bespreken en dit aan u terug te koppelen. Als u dat niet doet, dan moet ik deze met dit dictum ontraden.

8665 Dat was het volgens mij, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, gedeputeerde Olthof. Dat betekent dat we aan het eind zijn gekomen van de eerste termijn. Ik heb even gekeken en geluisterd. Ik heb in ieder geval een 8670 aantal Statenleden al ook gezien die nog in de tweede termijn, een aantal fracties, die nog het woord willen voeren. Klopt dat? Ja. Is er behoefte voor de tweede termijn dat u eerst nog schorst of kan dat gelijk door?

De heer **LEERINK** (PvdA): Mag ik ook een vraag stellen van de orde? Het gaat een beetje over het 8675 spoorboekje en dan ook letterlijk het spoorboekje. Ik denk dat ik niet de enige ben die met de trein is en die ook een laatste trein heeft. Die van mij gaat om 0.00 uur. Als we op deze manier

8680 doorgaan met een tweede termijn en een schorsing en weet ik veel wat en een stemming, dan weet ik in ieder geval dat ik die trein niet ga halen. En dat geldt denk ik voor veel meer mensen hier. Dus volgens mij is het even goed om de mind op te maken hoe we dit gaan doen met elkaar.

De **VOORZITTER**: Ja, u kunt natuurlijk gewoon haast maken.

8685 De heer **LEERINK** (PvdA): Dat kan, voorzitter, maar een trein wacht niet. Dus om 23.45 uur moet ik hier weg fietsen. Anders heb ik die– Als ik de enige was, dan was het misschien nog wel op te lossen, maar het geldt voor veel meer mensen hier. Dus je kunt zeggen: we maken haast, maar we kunnen ook niet halverwege de stemming zeggen: goh, en nou is het toch opeens 0.15 uur geworden, want dan hebben we toch een probleem. Dus ik leg het gewoon maar even hier neer ter overweging. Anders dan zitten mensen hier ook een beetje te schuiven op hun stoel.

8690 De **VOORZITTER**: De heer Terwal.

8695 De heer **TERWAL** (VVD): Ik voel helemaal mee met de heer Leerink. Voorzitter, mag ik het voorstel doen dat we nu wel de tweede termijn doen, even kijken hoe die uitstuit qua tijd, en dan kunnen we heel snel onze mind opmaken of we de stemmingen vandaag nog doen of dat we die doorschuiven naar maandag, als dat mogelijk is.

De **VOORZITTER**: Statenlid De Weerdt.

8700 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel voor het voorstel, meneer Terwal. Mijn fractie is van mening dat we vandaag wel de begroting afronden en in ieder geval in stemming gaan brengen. Is het niet een idee om de provinciale organisatie te vragen om iets van alternatieven te bedenken, mocht het toch uitlopen?

8705 De **VOORZITTER**: Nee, wat wij kunnen doen, is– Dames en heren, even centraal alstublieft. Mevrouw De Sain, mag ik u verzoeken even centraal te luisteren, want ik ga een voorstel doen. Wij horen ordentelijk een tweede termijn te doen. U moet ook de mogelijkheid hebben om met elkaar te kunnen overleggen wat u met de moties wil gaan doen. Ik heb natuurlijk ook begrip voor de mensen die het laatste vervoer nog moeten halen. Dus dan zou het voorstel zijn om te
8710 kijken hoever we komen in de tweede termijn. Maar dan moeten wij de dertiende, volgende week, wel eerder beginnen, want dan zullen we de stemmingen op de dertiende moeten doen. Dat zou dan het voorstel zijn. En ik denk dat dat ook realiseerbaar is. Dan zijn we nog op tijd. Maar dan moeten we wel de dertiende eerder beginnen, want anders komen we daar uit de tijd. Ik zal in ieder geval zorgen dat, voordat we hier vandaag weggaan, het tijdstip dan ook bekend is. Dan
8715 vraag ik even aan de griffie om er even naar te kijken. Kunt u daarmee instemmen? Dus dat betekent dat we nu met de tweede termijn gaan beginnen. Dan is mijn eerste vraag: is er nu nog behoefte aan schorsing, voordat we de tweede termijn gaan beginnen? Ik zie een kleine schorsing. Tien minuten? [...] U weet, als ik zeg 'vijf', dan duurt het toch op zijn minst zeven minuten voordat u allemaal zit. Dus dan schorsen we voor vijf minuten.

8720 *Schorsing van 22.19 tot 22.29 uur.*

De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken weer te gaan zitten? Dan gaan we verder met de tweede termijn. De tweede termijn van het begrotingsdebat. Ik wil alle Statenleden ook
8725 verzoeken goed te kijken naar de tijd die zij nog hebben, zichtbaar op het beeldscherm tegenover u. Dan ga ik als eerste het woord geven van de heer Mülder van D66. Stilte graag, dames en heren.

Tweede termijn Provinciale Staten

8730 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter, voor het woord in tweede termijn. Ik wil ook op een gegeven moment naar huis. Dus ik probeer het kort te houden.

Allereerst de ontrading van de motie over de ladder van duurzame verstedelijking. Dus binnenstedelijk bouwen. Ja, dat vond ik toch wel vreemd. Er wordt hier gezegd: het is de wet.
8735 Daar kunnen we niet tegen zijn, dus daarom ontraden. De reden dat we hebben ingediend, is eigenlijk omdat de uitspraken die hier af en toe zijn gedaan eigenlijk helemaal niet rijmen of dat wij in ieder geval de angst hadden dat dat niet wordt gedaan. Dus daarom willen we hem toch wel graag in stemming brengen, omdat wij heel graag willen weten of dat we heel graag met de motie de zekerheid willen hebben dat inderdaad gewoon de wet wordt uitgevoerd. In dezelfde
8740 bijdrage was het heel interessant, omdat er twee keer door de heer Beemsterboer werd gesproken over, wacht u even twee pilots af. Dat vond ik interessant, want dat heb ik laatst ook nog een keer gezegd toen het ging over de pilot met de lintbebouwing. Daar was dan de mening dat we vooral niet pilots moeten gaan afwachten. Dus wanneer wel en wanneer niet?

8745 Dan hebben we de zonneweides. Er werd gesteld dat er eigenlijk geen stop op zou zijn gezet. Zoals de gedeputeerde heeft gezien, zitten wij meteen even in onze stukken te graven. En de zin luidt als volgt – die gewoon in het persbericht ook staat: gezien het grote beslag van alles wat [...] zonneweides en zonneparken met enkele uitzonderingen niet meer worden toegestaan op landbouwgrond. Het staat letterlijk op de website van de Rijksoverheid. Maar goed nieuws. Ook
8750 slecht nieuws trouwens, maar dat komt straks. Maar we beginnen met het goede nieuws. U zei: haal het derde en vierde punt eruit, dan ga ik hem helemaal ontarmen. Of 'ontarmen', dat zou ook wel lullig zijn. Laten we het 'omarmen' noemen vandaag. Dat heb ik gedaan. Die is ook getekend. Dus ik trek de andere motie in.

8755 De **VOORZITTER**: Wat is het nummer?

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ga een hulplijn inschakelen. M141–2023 hoor ik net. Mag ik dan meteen ook zeggen wat de nieuwe motie is?

8760 De **VOORZITTER**: Zeker. Dus u trekt motie M141–2023 in. Dat is bij deze gebeurd. En u dient een nieuwe motie in.

Motie 141 'Regionale energiestrategie is leidend bij zonneparken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

8765 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, graag. Met het volgende dictum. Dragen Gedeputeerde Staten op om zonneparken op landbouwgronden, die al in de planfase zitten, gewoon doorgang te laten vinden, te inventariseren welke landbouwgronden onder welke voorwaarden nog wel in

8770 aanmerking kunnen komen voor nieuwe zonneparken en bovenstaande te rapporteren aan Provinciale Staten bij de eerstvolgende behandeling van de RES'en, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 184–6 november 2023

Regionale energiestrategie is leidend bij zonneparken

8775

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constaterende dat:

- *Het Rijk afspraken gaat maken met de provincie om vanaf 1 januari 2024 geen nieuwe grootschalige zonneparken op landbouwgrond meer toe te staan;*
- 8780 • *Er in de Regionale Energie Strategieën in Noord-Holland enkele grootschalige zonneparken staan opgenomen;*
- *Deze zonneparken nodig zijn om de klimaatdoelen te halen en daarom deze nieuwe afspraken op gespannen voet staan met zowel de klimaatdoelen als het coalitieakkoord, waar staat dat de huidige aanpak (de aanpak voor de extra maatregelen) in het kader van*
- 8785 *de Regionale Energie Strategieën wordt voortgezet.*

Overwegende dat:

- *Boeren het al zwaar genoeg krijgen met de landbouwtransitie en de provincie ze niet zomaar moet afsnijden van alternatieve duurzame verdienmodellen;*
- *Het halen van onze klimaatdoelen niet op het spel gezet mag worden;*
- 8790 • *Een betrouwbare overheid zorgvuldig omgaat met nieuwe eisen in het RES-proces.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Zonneparken op landbouwgronden die al in de planfase zitten gewoon doorgang te laten vinden;*
- *Te inventariseren welke landbouwgronden onder welke voorwaarden nog wel in*
- 8795 *aanmerking kunnen komen voor nieuwe zonneparken;*
- *Bovenstaande te rapporteren aan Provinciale Staten bij de eerstvolgende behandeling van de RES'en.*

En gaan over tot de orde van de dag.

8800 *Ondertekening: Emre Kanik (D66) en Julia Schneemann (Volt).*

De **VOORZITTER**: En daarmee zal deze motie een nieuw nummer krijgen. Dus die wordt toegevoegd aan de beraadslagingen.

8805 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Dan het verhaal over de NNN. Ja, daar ben ik toch niet gerust op. Ik vind het toch wat jammer dat er wordt gezegd: ja, we schrijven de ambitie op, maar we gaan vooral niet versnellen om die ambitie te halen. Ja, dan hoeft je de ambitie ook niet op te schrijven. Maar u zegt: nee, ik wil wel de ambitie opschrijven. Dan gaan we ook dito beleid erbij doen. Daarom heb ik nog even snel een motie daarvoor gemaakt met het volgende dictum:

8810 verzoeken Gedeputeerde Staten om het verwerven van gronden te versnellen, zodat zij in 2027 alle hectaren hebben vergaard om de laatste twee jaar uitloop alleen te gebruiken om de inrichting van de NNN te bewerkstelligen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 185–6 november 2023

8815 **Natuur Netwerk Nederland 2027 met uitloop**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 6 november 2023.

Constateerende dat:

- 8820
 - *Uit de begroting 2024 blijkt dat het Natuur Netwerk Nederland (NNN) in 2029 moeten worden afgerond in Noord-Holland;*
 - *Uit de begroting blijkt dat het met het huidige tempo pas in 2028 alle gronden zijn verkregen maar nog niet zijn ingericht;*
 - *In 2027 uiterlijk de gronden moeten zijn verkregen volgens van de beantwoording van de vragen daarover in de memorie van antwoord bij de begroting.*

8825 *Overwegende dat:*

- *De provincie heeft afgesproken met het rijk om het NNN voor 2027 af te ronden;*
- *In de provincie veel behoefte is aan natuur;*
- *Het inrichten van natuur tijd nodig heeft.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 8830
 - *Het verwerven van gronden te versnellen zodat wij in 2027 alle hectare hebben vergaard om de laatste 2 jaar uitloop alleen te gebruiken om de inrichting van NNN te bewerkstelligen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

8835 *Ondertekening: Sijmen Mulder (D66).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ook deze is getekend en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Gaat u verder.

8840 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, mooi. Ik wou net het woord richten tot de gedeputeerde met het mooie geluid op haar iPad. De Lutkemeerpolder, daar had ik wat vragen over. U had gezegd, u heeft een zienswijze ingediend. Maar we hebben ons net wat ruimte gegeven voor een stemming. Ik vond het enigszins bijzonder dat ik moet horen: er is een zienswijze ingediend. Maar die heb ik eigenlijk nodig, voordat ik over kan gaan tot stemming. Gelukkig gaan we pas over een week
8845 stemmen. Dus wilde ik de gedeputeerde vragen of het mogelijk is om die zienswijze te delen voor de stemmingen. Nou, heel graag.

Dan heb ik nog de motie over deelvervoer in de concessie. Ja, daar heb ik nog wel wat vragen over. Het klinkt mooi. Blijkbaar is er van alles mogelijk en wordt dat dus blijkbaar al in het Gooi
8850 toegepast. Maar ik vraag me af: wat is er nou allemaal mogelijk? Bijvoorbeeld, wij willen echt heel breed kijken naar wat je zou kunnen doen met bijvoorbeeld ook deelauto's in een concessie meenemen. Wat zou je kunnen doen met bijvoorbeeld, in plaats van een buurtbus, een goedkopere taxi laten rijden. Zijn daar opties voor? Wat is er eigenlijk onderzocht? Want u zegt, er is een onderzoek gedaan, maar wat is er allemaal onderzocht? En de vraag is ook, u zegt: ik ga
8855 in het Gooi eens kijken of ik iets met een fiets kan doen. Ja, dan wil ik ook weten: waar gaat u nog meer doen en wat gaat u doen en wat zijn uw ambities? Ik vind het nu nog wat mager om hem in te kunnen trekken. Dat was tot dusver mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Kostić.

8860

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik loop de moties even door. Een aantal moties die wel interessant zijn. M143–2023, het budget voor wilde dieren in nood. Daarvan zegt GS eigenlijk: we gunnen de opvangcentra het geld, alleen we wachten nog even om te horen hoeveel en wat precies ze nodig hebben. Als dat inderdaad de bedoeling is, dus dat het wachten is totdat de opvangcentra hebben laten weten hoeveel het is en hoe het dan past in ons budget, dan kunnen we die motie aanhouden.

8865

Motie 143 'Doorzetten van steun voor wilde dieren in nood' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

8870

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): M144–2023, doden niet als voorwaarde stellen. Die is omarmd en dat is heel fijn.

8875

Dan M146–2023, producten uit de intensieve veehouderij niet promoten. Daar was een discussie over in de geest van Mark Rutte en wat is groente en wat is niet groente. Er werd een heel leuk uitje aangeboden en onze fractie gaat dat aanbod graag aan. Dus we houden deze motie aan. En dan pakken we het wellicht weer op. Maar wellicht is het ook niet meer nodig.

8880

Motie 146 'Sluit producten uit de intensieve veehouderij uit bij promotie van lokale producten' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

8885

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan de uitbreiding over intensieve veehouderij. Wij hoorden de gedeputeerde zeggen, na een suggestie van D66: eigenlijk groeien intensieve veehouderijen vaak, omdat ze meer ruimte willen gunnen aan dieren. Dat was de stelling van de gedeputeerde.

8890

Dus ja, op zich heb ik hier ook een motie die dat dan zo verwoordt: we laten alleen maar groeien toe als het betekent dat er alleen maar meer ruimte komt voor de dieren en er dus niet meer dieren komen. Maar ik begreep dat de gedeputeerde daar ook geen gevoel voor had. Dus dat vind ik dan jammer. Dus we zetten gewoon M148–2023 door, want het is gewoon in lijn met provinciaal beleid. Dus ik hoop dat u allen dat omarmt in het kader van systeemverandering en keuzes maken.

8895

En dan M149–2023. Dat hing nog een beetje in de lucht, want het dictum daarvan was om vooral in gesprek te gaan met de agrariërs, bijvoorbeeld de bollenboer die verplaatst ging worden, over wat die nodig heeft voor een stap naar vergroening, om daar de ruimte in te zoeken. U heeft toegezegd om er even naar te kijken in de pauze. Dus ik hoop dat M149–2023 ook aan de Staten kan worden overgelaten, met dus die vrije ruimte ook aan de ambtenaren die in gesprek zijn met de boeren om te kijken wat daarin kan gebeuren.

8900

En dan M151–2023, de bloembollen of bloemen die nu worden gegeven zijn voor vijftig procent duurzaam of 55 procent. Ook hier zit een kwestie van keuzes maken. We willen óf biologische bloembollen óf biologische bloemen, maar dat je die keuze maakt. Wat ik GS hoor zeggen, is alweer: het is allemaal moeilijk–moeilijk. Dat is echt niet moeilijk. Ik wil prima de uitvoering doen voor GS, als dat de moeilijkheid is. Maar we handhaven motie M151–2023.

8905

Dan M152–2023 is aan PS. Dat is een van de moties van Schiphol.

8910 M154–2023, energiebesparing. Nu blijkt dat we eigenlijk geen data hebben of te weinig data hebben over de energiebesparing van bedrijven, die al jaren geldt. Daar schrik ik heel erg van. Maar de gedeputeerde heeft toegezegd om hierop terug te komen en te laten weten hoe we dit kunnen vormgeven. Dus daar vertrouw ik helemaal op. Daar komen we op terug in de commissie.

Motie 154 'Handhaaf energiebesparing bij bedrijven' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

8915 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): M155–2023 Concrete doelen voor energiebesparing, daarvan heeft de gedeputeerde gezegd: dat kan ik in ieder geval wel duidelijker opschrijven. Dat zou fijn zijn. M155–2023 handhaven we dus nog steeds.

8920 Even kijken. Heb ik ze allemaal gehad?

M157–2023, wat was dat ook al weer? Bedrijventerreinen. O ja, die was ook omarmd. Dank je wel. Ja, dat was ook een positieve noot.

8925 Tenslotte, toch een aantal moties omarmd, maar de meer fundamentele keuzes worden nog steeds niet gemaakt. En dat vinden we echt, echt jammer. Deze discussie hebben we ook al vier jaar geleden gevoerd, en drie jaar geleden. Als ik een aantal partijen hier hoor spreken over de veranderingen die nodig zijn, de crises waarin we zitten, dan denk ik: lieve mensen, dan moeten we toch op zijn minst zeggen: de bestaande intensieve veehouderij moet en mag niet verder groeien. Dat is het minimaal. Maar goed, we gaan het zien. Dank je wel.

8930 De **VOORZITTER**: Mevrouw Uiterwijk, JA21.

8935 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ten aanzien van amendement A16 hadden wij nog een vraag aan de ChristenUnie. Die gaat over de meldingen bij de omgevingsdienst. Als u hem aanhoudt, dan verdoen we nu en mijn spreektijd en iedereen zijn tijd. Maar als dat niet zo is, dan is de vraag: wat bedoelt u precies met een terugkoppeling? Mag dat een geautomatiseerde terugkoppeling zijn of verwacht u ook een inhoudelijke reactie als er geen overtreding is? En heeft u ook nagedacht over het budget wat daarmee gemoeid is voor de omgevingsdiensten? Dat was die vraag in ieder geval.

8940 Dan over de Nacht van de nacht, met de lampen. Daar missen wij echt een aspect van veiligheid, zowel verkeersveiligheid, als ook sociale veiligheid. Dus daar willen we graag nog een reflectie op hoe dat dan geborgd is in die motie. Op zich zijn we niet tegen minder licht, maar moet er wel een alternatief zijn en moet het wel veilig blijven.

8945 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, ik denk, ik geef u daar maar gelijk even een reflectie op. Volgens mij zeggen we met de motie: we gaan een onderzoek doen naar waar het kan. De gedeputeerde gaf ook aan: ik wil daar bijvoorbeeld ook financiële aspecten in meenemen. De intentie van de motie is dus ook om zeker de veiligheidsaspecten daarin mee te nemen. Dus ik hoop dat dat u helpt.

8950

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, misschien kan de gedeputeerde dat ik nog even toezeggen, dat dat wordt meegenomen. Dat zou ons inderdaad helpen.

8955 Even kijken. Dan ten aanzien van de beantwoording van de gedeputeerde over de constructie met de reserves. Ja, wij vinden die constructie wel een beetje ingewikkeld op dit moment met de reserve coalitieakkoord en hoe we dat gaan toewijzen met de budgetten. Dus daar hopen we wel echt dat daar nog een goed proces op volgt, dat we niet allerlei losse beleidstukken krijgen, waardoor de financiële cyclus moeilijk te volgen wordt.

8960 En dan wil ik nu graag al onze ingediende motie door gaan lopen. Nou, u heeft mazzel: dat is er één. Ja, voorzitter, wij waren heel constructief geweest en dachten: we pakken uw coalitieakkoord erbij en dienen een motie in die helemaal in lijn daarmee is. Alleen, vervolgens zei de gedeputeerde van, ja, we omarmen uw motie niet. Dus daar zijn we toch een beetje teleurgesteld over. Dat begrijpt u ook wel. In onze optiek sprak de gedeputeerde zichzelf ook tegen, want in
8965 coalitieakkoord staat dat er een aanvraag gedaan wordt voor de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor onderzoeksbudget in het kader van de klimaatplannen. En vervolgens, als wij daar dan aan refereren, dan zegt u: die zaken zijn nog helemaal niet beschikbaar op dit moment, die kunnen we ook niet aanvragen. En vervolgens geeft u aan dat u de voor- en nadelen van SMRs wel wil onderzoeken, maar eigenlijk niet verder dan dat wil gaan.
8970 Terwijl, ja, we hebben hier dus een rapport van de NRG, waarin de voor- en nadelen al in kaart zijn gebracht. Dus wat ons betreft, zouden we nu een stapje verder moeten gaan en zou het moeten gaan om de inpassing en de haalbaarheid voor specifiek Noord-Holland; en niet weer een algemeen voor- en nadelenonderzoek. En in uw coalitieakkoord heeft u ook staan: het gaat om een verkenning. Alleen, ja, op dit moment verkent u natuurlijk eigenlijk niks, want u zegt: we
8975 willen alleen een voor- en nadelenonderzoek doen, maar het niet toespitsen op de Noord-Hollandse situatie met budget wat daarvoor beschikbaar is vanuit het Rijk. Dat vinden we jammer. We vragen toch nog een keer om een heroverweging, want het lijkt ons juist wel een goede oplossing. Dit rapport van de NRG, daar hebben we ook al over betoogd bij de vaststelling van het coalitieakkoord. Wij vragen ons af en toe af of de gedeputeerde sinds die tijd de moeite
8980 genomen heeft om het onderzoek ook te lezen. En zo nee, waarom staat u hier dan zo stellig de uitvoering van het coalitieakkoord te weigeren. Dus we hebben hem voor u geprint. Dat is dus weer de dood van een boom die ook CO₂ had kunnen afvangen Maar het enige voordeel is: kerncentrales zijn ook goed voor de CO₂-reductie. Dank u wel, voorzitter. Dan bied ik deze aan u aan voor de gedeputeerde.

8985

De **VOORZITTER**: Ja, dank u wel. Ik zal zorgen dat ze hem krijgen. Dan gaan we verder met de heer Deen van de PVV.

8990 De heer **DEEN** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Even kort. Mevrouw Kocken refereerde onder andere even aan onze motie om oog te hebben voor wetenschappers met relevante kennis van zaken. We weten allemaal dat klimaat an sich geen studierichting is. Dus wat we hiermee bedoelen: dat zijn mensen, bijvoorbeeld natuurkundigen, die zich bezighouden met atmosferische fysica en/of mensen met kennis van de geologische geschiedenis van deze planeet. Wat wij onderliggend natuurlijk bedoelen, is dat er ook eens gekeken wordt naar niet alleen maar de wetenschappers
8995 die het huidige beleid omarmen.

Voorts trekken we motie M163–2023 in. Dank u.

9000 *Motie 163 'Geldmaat moet afspraken nakomen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid De Weerd. Volgens mijn administratie heeft u nog maar één minuut 49.

9005 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Eerst de moties. Dank aan gedeputeerde Rommel voor het positieve advies over de moties M164–2023 en M165–2023. En dank aan gedeputeerde Beemsterboer voor het positieve advies op moties M166–2023 en M167–2023. Wij houden motie M168–2023 nog even aan.

9010 *Motie 168 'Echte provinciale regie op woningbouw' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Nog één vraag aan Gedeputeerde Staten. Is GS bereid het initiatief te nemen om een debat te starten over de inzet van een proactieve aanwijzing?

9015 Nu landbouw. Gelet op het debat wil ik daar toch wat woorden aan wijden. Wij willen dat alle landbouw in de provincie extensief, biologisch en/of circulair wordt. En dat betekent dat we de intensieve veeteelt gewoon moeten gaan afbouwen. Hiervoor zijn heldere en meerjarige keuzes nodig, zodat agrariërs weten waar ze aan toe zijn. We dringen er bij GS op aan om het komende
9020 jaar duidelijke plannen voor de toekomst van de landbouw te maken.

De **VOORZITTER**: Mag ik iedereen verzoeken alstublieft een beetje rustig te doen? U wilt op tijd naar huis. Het is enorm storend hier. Gaat u verder.

9025 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Kort over het PPLG. Om even de volgorde juist te hebben. De eerste indicatie van het Rijk was achthonderd miljoen euro uit het Transitiefonds. Vervolgens hebben wij een aanvraag ingediend voor 1,2 miljard euro. Wij zijn dus verrast dat de gedeputeerde verrast was niet het volledige bedrag te krijgen. Daarom de vraag: kan
9030 Gedeputeerde Staten verschillende scenario's uitwerken in het geval dat we minder of zelfs geen geld uit het Transitiefonds krijgen?

De allerlaatste woorden over mobiliteit. Allereerst dank aan gedeputeerde Olthof voor het positieve advies over de motie Onderzoek naar autonoom vervoer. En wat ons betreft past het ook prima in Smart Mobility van Noord-Holland en gaat de motie dus echt om het aanscherpen
9035 van het beleid. Ik wil benadrukken dat de motie niet om een extra investering vraagt. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Precies binnen de tijd. Dank u wel. De heer Heijnen van het CDA.

9040 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Ook ik zal nog even een aantal moties van ons langslopen.

9045 Allereerst die duidelijkheid over die taakstelling op reserves, die bezuiniging van veertig miljoen. Ik heb de gedeputeerde goed gehoord en ze zegt: het lukt me echt pas bij de kaderbrief. Maar ik vind eigenlijk gewoon dat het al geregeld had moeten zijn. Dus ik handhaaf wel de motie.

9050 Dan de volgende twee, ja, die gaan over die doelen voor dat bos en voor NNN. Die moties komen niet voort uit de wens tot allerlei super gedetailleerde plannen, maar meer uit een grote zorg: er is allerlei ambitie, maar hoe gaan we dat nou voor elkaar krijgen? En heeft GS daar wel over nagedacht? In ieder geval hebben we over het NNN afgesproken – en dat doen we met vele partijen, want de zorg is volgens mij breed gedeeld; daar waren de gedeputeerde en ik en ook vele anderen het over eens – om erover door te spreken. Dus daarmee wil ik motie M171–2023 aanhouden.

9055 *Motie 171 'Langjarige financiering natuurbeheer' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De heer **HEIJNEN** (CDA): En motie M172–2023 over de bossen breng ik wel gewoon in stemming.

9060 De binnenduinrand, daar zijn we het niet over eens, maar wij vinden dat echt geen geschikte plek voor NNN. Dus wij handhaven de motie gewoon. Brengen wij gewoon in stemming.

9065 Over de definitie betaalbare woningen. Ik dank gedeputeerde Beemsterboer daar voor zijn welwillendheid en tegelijkertijd zien we ook de moeite die daar is. Er was brede steun bij veel partijen. Dus wij willen deze motie voor dit moment aanhouden en zullen – zeg ik hier maar vast even – met een discussienota in de commissie terugkomen, zodat we met elkaar kunnen spreken over: wat is nou een betaalbare woning, wat is een dure woning en wat is misschien een soort tussenwoning? Of weet ik het hoe je dat zou willen noemen.

9070 *Motie 174 'Definitie betaalbare woningen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

9075 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dan kom ik bij de laatste motie M175–2023. Ja, ik ben daar gewoon – ik zal dat niet verbloemen – echt teleurgesteld, want ik ben het gewoon niet eens met het feit dat de provincie daar geen rol zou hebben of een beperkte rol zou hebben. We hadden gewoon die ongelooflijk succesvolle regeling. Ik blijf dat herhalen. Wat mij betreft had daar überhaupt in het hele coalitieakkoord veel meer geld kunnen gaan naar de belangrijke rol van verenigingen, buurthuizen, culturele instellingen. Voor de regionale voorzieningenakkoorden, lezen we in het coalitieakkoord, voor ondersteuning van sport, dorpshuizen, bibliotheken en
9080 cultuur is slechts anderhalf miljoen euro beschikbaar. Dat is echt niet veel. En dan moeten er ook nog akkoorden gemaakt worden, terwijl we eigenlijk al super concrete ideeën hebben die we gewoon hadden kunnen uitvoeren. Ik breng de motie in stemming. En hier, bij deze nogmaals mijn teleurstelling over de toch, in mijn ogen, veel te beperkte inzet van deze coalitie op dit onderwerp. Dank u wel.

9085

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing, Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik hou het kort. Mijn afdrank van dit debat is een enorme lading aan moties, die ik eigenlijk zou willen samenvatten onder, ja, een twee graden rechts, twee graden links, dat vliegtuig. Een beetje meer zus, een beetje meer zo. Maar de fundamentele koers is nog steeds dat dat vliegtuig op deze manier echt gaat neerstorten. Wij kunnen deze begroting niet omarmen. Ik hoop niet dat ik hier volgend jaar sta en dat ik moet zeggen: I told you so. Maar de fundamentele keuzes worden niet gemaakt en dat vind ik heel erg jammer. Stem 22 november Forum voor Democratie om dat te veranderen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De volgende keer moet u eerst wachten tot het reclamedeuntje gestart wordt, meneer Dessing. We gaan naar mevrouw Alberts van de SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Toch een teleurstellende dag. Eerst krijgt de SP een negatief preadvies op de motie over de afslag A9, gebaseerd op verkeerde cijfers plus de mogelijkheid van een alternatief aangeboden. En we krijgen een negatief preadvies over de pilot openbaar vervoer in publieke handen op Texel met argumenten die uit een grijs, neoliberal verleden komen. Vervolgens worden nog twee moties het neoliberale moeras in gestuurd. Je zou verwachten dat GS, net als wij, zouden gaan voor behoud van de Lutkemeerpolder en stadslandbouw, maar door het negatieve advies haalt de gedeputeerde haar eigen inzet, namelijk water en bodem leidend, onderuit. De vraag van D66 overigens over de zienswijze steun ik. En dan de motie over de actieve grondpolitiek landde ook nog eens een keertje niet bij GS. Maar, maar wat GS zegt, is leuk en aardig, maar het zijn voorstellen aan de Statenfracties. Ik heb vandaag namelijk heel veel bijdragen gehoord in allemaal eigen bewoordingen, eigen termen, die iets zeggen over de negatieve kanten van het neoliberalisme. Ik zou dus zeggen: dames en heren, hier aanwezig, ik roep u dan ook op om verstandiger te zijn dan GS. Laten zij hun moed tonen en kiezen voor die broodnodige verandering. Dan wordt aanstaande maandag, wanneer de stemmingen zijn, honderd procent positiever dan vandaag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Stulemeijer? De heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel. Dank ook aan GS voor de reactie en het beantwoorden van de vragen. Allereerst even over financiën. We zijn blij met de toezegging van gedeputeerde Rommel dat zij instemming zal vragen aan PS voor het overhevelen van geld uit de reserve coalitieakkoord naar concrete bestemmingsreserves. En we begrijpen ook de uitleg van de gedeputeerde dat de norm voor de algemene reserve gebaseerd wordt op de jaarrekening van het jaar daarvoor. Dus dat betekent een jaar uitstel van executie voor dit college. Wij zullen daarom amendement A17-2023 intrekken.

Amendement A17 'Temporiserende storting Reserve Coalitieakkoord' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De heer **KLEIN** (CU): Dan hebben we het gehad over motie M178-2023 waarin wij vroegen of u acties kunt gaan opschrijven die u gaat ondernemen om circulair en biobased bouwen te stimuleren. Er staat namelijk niks in de begroting. Uw antwoord was: we doen al allerlei dingen. Toen noemde u wat verschillende dingen. Dan zou ik zeggen, laat deze motie dan gewoon een positief advies krijgen, want we vragen alleen: die dingen die jullie willen gaan doen, schrijf die

9135 nou op, want de begroting zegt er nu helemaal niks over. Wij vroegen om dat voor de kaderbrief te doen. Dus wij houden die motie gewoon in stand.

9140 Over motie M179–2023 Subsidie voor circulaire initiatieven, die kon de gedeputeerde omarmen als we bedoelen dat het bij de herziening moet worden meegenomen. [...] Bij de herijking, herziening, herijking. Ik ga het opschrijven. Dan kan het nooit meer fout gaan. Bij de herijking moet worden meegenomen. Dat was inderdaad ons doel. Wij noemden dat alleen een herziening. Excuses. Dus daarover zitten we wel op een lijn. Dus ik denk dat u die dan positief kan adviseren.

9145 Dan komen we bij het onderwerp openbaar vervoer. We hadden daar een vraag gesteld aan de gedeputeerde: hoe kunt u ervoor zorgen dat er minder bussen uitvallen? Daar bent u volgens mij nog niet echt op ingegaan. Dus graag daar nog in de tweede termijn op terugkomen. U bent wel ingegaan op motie M180–2023 over het niet verder verschrallen van ov. U zegt: als ik dat nou mag interpreteren dat het niet sec gaat over 'er mag nergens iets verschuiven in de dienstregeling, maar wel dat er geen DRU's afgenomen mag worden, dan gaan we ermee akkoord'. Zo hebben wij hem ook bedoeld. Dus wat dat betreft zitten we op dezelfde lijn.

9150 Dan, eens even kijken. Amendement A16–2023. Dat ging over de terugkoppeling door de omgevingsdiensten. Daar kregen we een vraag van JA21. Die vroeg: mag het ook geautomatiseerd zijn? En wat gaat het kosten? Nou ja, of het geautomatiseerd is of niet, dat lijkt me een beetje uitvoering. Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat het alleen maar gaat om een automatische ontvangstbevestiging. Er moet gewoon een inhoudelijke reactie komen, zodat mensen snappen wat de conclusie was naar aanleiding van een melding. Nu zegt de gedeputeerde dat hij daarover met de omgevingsdienst in gesprek wil gaan. Als hij ons kan toezeggen dat u dat gesprek aangaat met als doel dat iedereen te horen krijgt wat er met zijn melding gebeurd is en dat u met het resultaat van dat gesprek bij ons terugkomt, dan zijn wij bereid het amendement in te trekken.

9165 En dan eens even kijken. Motie M181–2023 ging over de kosten voor natuurbeheer in de kaderbrief. Daarvan zei de gedeputeerde: het is nog niet opgelost bij de kaderbrief, maar we gaan wel voorstellen doen bij de kaderbrief. Prima, dat willen wij ook graag. Wij houden die motie gewoon in stand, want het lijkt ons goed dat we hier inderdaad dan bij de kaderbrief besluiten over kunnen gaan nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw De Sain van de BBB? Nee? De heer Terwal van de VVD.

9170 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, heel kort. De VVD dankt gedeputeerden voor de heldere beantwoording. Een beantwoording die mij en mijn fractie het vertrouwen geeft dat de uitvoering van het coalitieakkoord door Gedeputeerde Staten voortvarend ter hand wordt genomen. Ja, u kon het al horen aan mijn inbreng: woningbouw en zeker meer mogelijkheden voor woningbouw is voor ons echt een heel belangrijk punt. Dus ik noem ook expliciet twee toezeggingen die GS heeft gedaan, waar we blij mee zijn, zoals de geboden ruimte voor woningbouw aan de randen van dorpen en kernen – het straatje erbij – dat eind volgend jaar, uiterlijk 1 januari 2025, zijn beslag krijgt. Ik noem ook nog even de bereidheid om een nieuwe lobby te starten richting de kabinetsformatie om in de gemeentelijke taakstellingen tot de huisvesting van statushouders tot een betere spreiding over de provincies te komen. En tot slot, voorzitter. Ook is de VVD blij met

9180 het positieve advies van gedeputeerde Kocken op onze motie om samen met het bedrijfsleven te verkennen hoe de provinciale regierol inzake de energiecongestie verder ingevuld en verzaamd kan worden. Het is leuk dat we meer woningen willen bouwen, maar ja, met een overbelast energienet gaat het niet lukken. Dus heel fijn dat deze motie een positief advies heeft gekregen. We hopen als VVD-fractie ook dat die op brede steun in de Staten kan rekenen. Dank u wel.

9185

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Gielen.

9190 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ook vanuit mij kort. Dank voor de beantwoording door GS. Dank ook voor het positieve preadvies op onze motie Nacht voor de nacht. Ik hoop ook dat ik de zorgen van JA21 rondom veiligheid enigszins heb kunnen wegnemen. Ik zie wat twijfel. Maar ik denk echt dat als we gaan verkennen en onderzoeken, dat we dat goed mee kunnen nemen. En natuurlijk staan wij ook voor die verkeersveiligheid. Dus als het aan mij ligt, hoeft u zich daar geen zorgen over te maken.

9195 Dan, even kijken. De motie van de heer Klein, motie M179–2023 over de circulaire economie, de subsidieregeling. Die zullen we steunen.

9200 We zijn nog benieuwd naar de gedachtegang van de heer Beemsterboer in de pauze over motie M149–2023 als het gaat over het vergroenen. Ik denk dat u net best wel tot elkaar kwam. Het zou heel mooi zijn als we daar inderdaad tot elkaar weten te komen.

9205 Dan ben ik ook blij met uitleg nog van de heer Klein over motie M181–2023 als het gaat over de kosten van natuurbeheer. We hadden die motie inderdaad ook opgevat als zijnde, dan gaan we dat bij de kaderbrief betrekken, maar dan is het probleem nog niet opgelost. Dus met die uitleg zullen we ook die motie steunen. En daar wilde ik het even bij laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Leerink van de PvdA.

9210 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, voorzitter, ik kan het ook kort. Wij hebben in de eerste termijn aangegeven dat we het vooral belangrijk vinden dat het college nu regie neemt op een aantal punten. En ik heb die punten benoemd. Of het nou ging om klimaat en natuur, over de woningbouw, over de voorzieningen et cetera. We snappen dat niet alles wat nu in het coalitieakkoord staat de afgelopen vier maanden vertaald is in allerlei concrete voorstellen, maar de verwachtingen voor de komende maanden zijn wel hooggespannen, want we moeten nu wel
9215 echt concreet aan de slag. In die zin, zou ik zeggen, hoop ik dat we de komende maanden drukke agenda's krijgen. Een punt zou ik er misschien nog uit willen lichten. En dat is toch een beetje de zorgen die we hebben over het PPLG en het hele stikstofverhaal. Wat ik daarvan terugkeeg, was toch zorgelijk–zorgelijk–zorgelijk en verwacht u niet te veel? Terwijl het een essentieel puzzelstukje is in het gehele verhaal. We kunnen alles willen op het gebied van wonen.
9220 We kunnen heel veel willen op het gebied van natuur, et cetera. Maar als we dit niet voor elkaar krijgen, dan blijft het gewoon net zo stilstaan als het nu is. En dan is het voor de rest allemaal niet zo heel relevant. Dus ik snap dat het verschrikkelijk ingewikkeld is dat Den Haag er nu even uit ligt en dat we daar niet zo heel veel van te verwachten hebben. Desalniettemin zou ik toch echt willen vragen om vooral ook richting ons te komen met: wat kunnen we dan wel? Wat
9225 kunnen we op dit moment wel al in gang zetten om ervoor te zorgen dat dat tempo erin blijft?

Want als we zelf nu gaan wachten op Den Haag en tot daar een keer een nieuw kabinet zit, dan betekent het over de hele linie dat de boel op slot zit. Dus in die zin hoop ik dat we in de volgende commissievergadering daar indringender met het college over kunnen doorpraten.

9230 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel voor de woorden, meneer Leerink. Bent u het ook met onze fractie eens dat GS scenario's moet uitwerken ook voor het geval dat het Transitiefonds helemaal niet doorgaat?

9235 De heer **LEERINK** (PvdA): Als de transitie helemaal niet doorgaat, dan hebben we echt een serieus probleem met elkaar. Ik zou voornamelijk wel eigenlijk een tussenstapje willen zien. Wat is nou het plan voor het komend jaar? Ga er nou eens vanuit dat we het komend jaar niet al te veel van Den Haag te verwachten heeft als het gaat om nieuwe beleidsvoornemens, et cetera; geef nou eens een doorkijkje in wat we allemaal wel kunnen. En geef dan ook een doorkijkje in wat zulke essentiële puzzelstukjes zijn, zal ik maar zeggen, dat we daar in ieder geval met man en macht
9240 iets aan zouden moeten doen. Maar iets van een strategie op het voor ons zo cruciale stikstofdossier zou ons meer dan welkom zijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk naar het college voor een reactie in tweede termijn. Ik kijk eerst even naar gedeputeerde Rommel.

9245

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Eigenlijk één punt. De SP sloot zich aan bij D66 over de zienswijze. U vroeg om dat voor maandag toe te sturen. Ik ga mijn best doen, maar ik moet zeggen: wij kennen hier in de provincie nog steeds de snailmail. Dus het gaat allemaal heel
9250 traag. Ik probeer het deze week te maken, zodat u dat op tijd krijgt.

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Beemsterboer.

9255 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Er zijn drie partijen die nog vragen hebben gesteld in de tweede termijn. Partij voor de Dieren ten aanzien van de wildopvang. Geeft aan, aanhouden als we gaan inventariseren wat er nodig is. Dat doen we natuurlijk ook in lijn met het coalitieakkoord. Aan de hand daarvan zal er waarschijnlijk wel besluitvorming plaats moeten vinden.

9260 Enthousiasme over het inventariseren van mandjes met streekproducten met elkaar. Ik weet nog niet hoe, maar het lijkt me leuk. Maar dat is nu mijn probleem inderdaad.

9265 M149–2023. We hadden nog het oude dictum van een eerdere versie inderdaad, waar het ging over afspraken te maken. En nu staat er 'in gesprek te gaan over'. We hebben er inderdaad gelukkig even tijd voor kunnen nemen. Ik wil het volgende meegeven. Laat ik beginnen te zeggen, in algemene zin helpen we agrariërs die over willen gaan naar biologisch op heel veel verschillende manieren om dat te doen. Niet alleen wij trouwens. Ook andere partijen, zoals het Rijk, doen dat. En op dit moment is het ook zo dat in die gesprekken, waar ruimte wordt gevoeld over dit onderwerp, daar wordt die ruimte echt wel gepakt. En nu is de vraag dus, ga je met de
9270 motie – waarbij ik ook moet aangeven dat het al dan niet aannemen van de motie ook gevolgen de ene kant op of de andere kant op kan hebben – die ambtenaren onder druk zetten om die

gesprekken te voeren, ook in de wetenschap dat de partijen met wie ze die gesprekken voeren dan ook gaan aangeven: ja, als jullie dat dan willen, dan gaat mij dat meer geld kosten; dus wat gaat de provincie daarvoor doen? Dus we brengen onze mensen toch wel in een heel lastige discussie hiermee en daarmee dus mogelijk onze doelen ook weer verder weg. Dus we blijven wel bij het advies 'onderraden'.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ik begrijp het gewoon niet zo goed. Dus u wilt niet in gesprek gaan hierover en u wilt het niet weten als boeren aangeven: misschien heb ik wel interesse, maar ik heb ook misschien een beetje steun nodig misschien, het zou zoveel kosten. Dat vindt u vervelend om dat te horen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, wat ik heb geprobeerd te zeggen, is, op dit moment vinden er natuurlijk best wel van dit soort gesprekken plaats. En dan kunt u ervan uitgaan, dat heb ik met collega Kocken ook nog even besproken, dat waar de ruimte is onze mensen echt wel kijken of ze dit gesprek op gang kunnen brengen. Alleen, als je nu als Staten een stok achter de deur probeert te zetten om te zeggen 'je moet het gesprek voeren', dan geeft het a, die ambtenaar een lastige positie, omdat ook waar er helemaal geen ruimte is voor dat gesprek, dat gesprek toch gevoerd moet worden, wat in strijd kan zijn met de mogelijkheden om die deal uiteindelijk rond te maken voor die verplaatsing. En b, mensen weten ook dat onze ambtenaren op pad gestuurd worden met die boodschap. En zo'n gesprek gaat ook vaak over geld. Wat zijn de kosten voor die verplaatsing? Wil je die ambtenaren echt in die positie brengen dat ze per kerende post de vraag krijgen: oké, dat is prima. Dat kost twee keer zoveel. Komt de provincie met geld over de brug? Dus daarom zeggen we: breng onze mensen nou niet in die positie. En ontraden we ook de gewijzigde motie.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een andere vraag?

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ja, ter verduidelijking. In het begin zei de gedeputeerde: deze gesprekken zijn onwenselijk eigenlijk, want het is al moeilijk om zo'n bedrijf te verplaatsen. Begrijp ik nou goed dat, na wat beraad met mensen, toch blijkt dat die gesprekken al worden gevoerd? En zo ja, die gesprekken dus letterlijk zijn: heeft u interesse, denkt u na over meer biologisch-natuurinclusief?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, inderdaad. In mijn eerste termijn ben ik ingegaan op de eerdere versie van uw motie, waar u zei 'afspraken te maken over' en 'niet in gesprek te gaan over'. En 'in gesprek gaan over', daar hebben we ook nog even overleg over gevoerd. In dit soort gesprekken wordt eigenlijk, als die ruimte wordt gevoeld, door onze ambtenaren op die manier daar al wel invulling aan gegeven. Dus polsen ze al of ze niet mee willen richting natuurinclusief of biologisch. En dat polsen, dat kan effectief zijn. En een stap verder, daar adviseren we dus: breng onze mensen niet in die positie.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Volt. Kunnen we het debat starten over de proactieve aanwijzing? Ik zou willen verzoeken of we een technische briefing kunnen organiseren over proactieve aanwijzing en de provinciale instrumenten, die we breder dan de proactieve aanwijzing, in

zouden kunnen zetten. Dat lijkt me de beste mogelijkheid om antwoord te geven. Want alleen de proactieve aanwijzing, daar vullen we geen uur mee, denk ik.

9320

Dan uw vraag over PPLG: kan GS scenario's uitwerken voor het geval we minder of geen geld krijgen. Met 'minder' zijn we bezig, want dat heeft de minister al door laten schemeren dat dat lastig wordt. Dat gaat dus van het eerste bedrag uit. U noemde nog wel eventjes: is het nou niet vreemd dat we meer geld gevraagd hebben dan dat het Rijk heeft door laten schemeren. Maar aan de andere kant zou het ook vreemd geweest zijn dat we minder doelen halen dan dat het Rijk heeft laten doorschemeren. Dus we zijn in eerste instantie uitgegaan van het halen van die doelen. Nu moeten we dus ook laten zien wat we zouden kunnen halen van de doelen als we het budget krijgen wat het Rijk in eerste instantie verwacht had te kunnen geven. Als we ook nog allerlei scenario's gaan uitwerken voor als het nog weer minder wordt, dan ben ik een beetje bang dat we daar ook weer verwachtingen bij het Rijk zouden kunnen werken. Dus in eerste instantie vind ik dat we er wel gewoon vanuit moeten gaan dat het Rijk haar afspraken gestand doet en met het budget wat ze ons voorgehouden hebben, over de brug gaan komen, zowel voor de koploperprojecten als voor de totale PPLG.

9330

9335 Dan heeft de Partij van de Arbeid nog een specifieke vraag gesteld ook over stikstof en het PPLG. Het is ingewikkeld. Wat ik lastig vind aan dit gesprek, uiteindelijk wil ik wel een positieve vibe laten uitgaan van die gebiedsprocessen en ook dit stikstofdossier, ondanks dat we even wat moeite hebben met het tempo van het Rijk. Dus dat gaan we natuurlijk doen. We gaan gewoon door met die gebiedsprocessen en de voorbereiding van al die eventuele investeringen die er ook nodig zijn, want dat zouden we anders ook gewoon gedaan hebben. We hebben wel iets van krediet, begreep ik ook, voor grondaankopen. Dus op die manier kijken we ook nog wel. En daarnaast zijn we op andere, dan de PPLG-lijn, ook bezig met stikstofbanken bijvoorbeeld, met stikstofbeleid in bredere zin. Dat als antwoord.

9340

9345 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar gedeputeerde Kocken. Ik wil ook het college wijzen op het feit dat u nog vier minuut nog wat heeft.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Motie M184-2023 van D66. De motie is volgens mij zo op zich oké, want aangepast naar mijn smaak. Maar het persbericht van het IPO moet u misschien dan ook even lezen of gewoon het document zelf, de ladder. Dan denk ik dat we het wel eens worden.

9350

Motie M185-2023, die ontraad ik, want die is in strijd met het akkoord. Daar staat juist in dat we, zowel voor de verwerving, als voor de realisatie de mogelijkheid openhouden dat we daar die gestelde doelen 27 en 29 misschien niet halen. Dat hou ik graag zo.

9355

De heer **MÜLDER** (D66): Dan klopt er echt ook helemaal niks van de antwoorden die ik heb gekregen op mijn schriftelijke vragen. Dat wil ik toch wel even erbij zeggen. Daar staat gewoon in: ik streef ernaar dat ik in 2027 alle gronden heb verworven en dat tot 2029 kan worden gebruikt voor inrichting van natuur. Dan moet u dat ook niet daar opschrijven.

9360

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dat is precies wat ik net tegen u zeg. Dat zijn de streefdata: 2027 voor verwerving, 2029 voor realisatie. Daarna, er staat in het akkoord opgenomen dat wij tegelijkertijd

9365 niet blind zijn voor de realiteit dat het in sommige gevallen zo kan zijn dat we die deadline iets
opschuiven. Dat geldt voor beide categorieën. Dus dat kan zowel voor het verwerven, als voor het
realiseren zijn. Ik hoop dat het allemaal niet nodig is en dat we de doelen gewoon halen, maar we
hebben wel wat slag om de arm gehouden, omdat dat vanuit efficiency en vanuit de processen
die lopen soms net de ruimte kan geven om het op een wat prettigere manier te realiseren in
plaats van de druk erop, waardoor het of veel duurder wordt of met heel veel tegenover elkaar
9370 komen te staan, moet gaan. En dat willen we nou juist voorkomen.

Van motie M155–2023 heeft Statenlid Kostić gezegd, terwijl ik daar volgens mij een toezegging
deed, en zei dat die doelen er gewoon zijn, en ik denk dat de motie dan overbodig is, dat ze hem
handhaaft, dan laat ik dat verder maar aan uw Staten.

9375

De motie Nacht voor de nacht, de veiligheid is wat mij betreft inderdaad ook een onderdeel
daarvan uiteraard, zeker waar het gaat om bijvoorbeeld verlichting langs snelwegen. Het zou een
beetje bijzonder zijn, we gaan natuurlijk niet alleen maar kijken ‘kun je het uitzetten’, maar ook
‘wat is daar de consequentie dan van’. Welke afweging moet je daar dan bij maken. Dus daar
9380 hoort zeker ook de veiligheid op de weg en de sociale veiligheid in principe ook bij.

Uw vragen over dat u volgens mij niet kon volgen waarom ik nou uw motie over de small modular
reactors niet gewoon omarm. Ik lees maar even voor uit het coalitieakkoord, pagina 26. Daar
staat na de overweging welk onderzoek wij willen doen. “Het gaat hier nadrukkelijk om een
9385 verkenning. In deze collegeperiode worden geen initiatieven of voorbereidende handelingen voor
een nieuwe kerncentrale genomen.” Wat u voorstelt, past precies in wat wij hier opschrijven wat
wij niet gaan doen. Dus daarom heb ik uw motie ontraden.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, heel kort, hoor. Maar wij vragen ons gewoon af wat u dan in
9390 Noord-Holland gaat verkennen als u alles wat breder is dan voor- en nadelen, die al bekend zijn,
eigenlijk niet wil doen. Dan stelt die verkenning in uw coalitieakkoord dus bijzonder weinig voor.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dat is uw conclusie. Ik zie gewoon wat we hebben afgesproken en
daartoe ben ik bereid.

9395

Dan verduidelijkt– Ik had eigenlijk nog iets mee willen nemen, want ik hoorde meneer Deen
zeggen dat er geen studies zijn die over het klimaat gaan. Ik heb maar even op de webpage van
de Universiteit van Wageningen gekeken, die doorgaans vrij stevige rapporten over klimaat
produceren. Daar zijn – ik had een screenshot genomen – zeker vijf studies over klimaat. Dat
9400 lijken mij wetenschappers waar wij ook naar zouden moeten luisteren. Voor het overige,
nogmaals, ook geologen en fysici kunnen allemaal heel nuttige informatie bijdragen, maar het
gaat, nogmaals, om de wetenschappelijke consensus en niet om het ‘laten we nu eens een keer
een kritische noot nemen als uitgangspunt van ons beleid’. Dat lijkt me op geen enkel
beleidsterrein verstandig. We hebben ons hier te houden aan wetenschappelijke consensus. Dat
9405 was het punt wat ik wilde maken. Dus ik blijf die motie ontraden.

[...]

9410 De **VOORZITTER**: Ja, zeker. Want ik denk dat gedeputeerde Olthof ook nog wat wil zeggen en hij moet dat in twee minuten doen. Als laatste weer.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik ben gelukkig altijd kort van stof, voorzitter. Dus dat gaat zeker lukken.

9415 Eerst het amendement van de ChristenUnie. De toezegging kan ik zeker doen dat wij in gesprek gaan met de omgevingsdienst over hoe we kunnen zorgen dat iedereen een antwoord krijgt, wat de consequenties zijn financieel en qua capaciteit, en hoe we kunnen zorgen dat het ook adequaat is. Dus daar kom ik bij u op terug.

9420 Minder bussen laten rijden. We doen er alles aan om dat te voorkomen. We zijn ook in gesprek met Connexxion om te kijken of we– De voorwaarden om buschauffeur te kunnen worden zijn al versoepeld, zodat je ook mensen vanuit een andere taal buschauffeur kan laten zijn. Dus dat doen we. Maar personeelsproblemen kunnen we niet helemaal voorkomen. Dus we doen er alles aan wat in onze mogelijkheid ligt om in ieder geval de regels te versoepelen. Ik kan u niet toezeggen dat we het kunnen voorkomen.

9425

De heer **KLEIN** (CU): Wat doet u als de concessie niet wordt uitgevoerd? Bussen die uitvallen, omdat ze wel in de dienstregeling staan, maar niet rijden.

9430 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik kan op een gegeven moment natuurlijk eisen dat als het personeel er niet is en het is ook niet op andere plekken– Dus we kijken ook: kan het op een andere manier ingezet gaan worden. Maar iedereen kampt hiermee. Het is niet alleen deze concessie. Ja, dan zullen we uiteraard kijken van hoe gaan we zo goed mogelijk hier invulling aan geven door de schuiven. Maar we kunnen ook niet iets eisen wat gewoon niet beschikbaar is. Dus ik kan wel met boetes gaan komen, maar uiteindelijk moet het ook wel reëel oplosbaar zijn. En met overmacht
9435 kunnen we niks mee.

De heer **KLEIN** (CU): Dus als ik het goed begrijp, als de concessiehouder zich niet aan de concessievoorwaarden houdt, omdat hij zich beroept overmacht omdat er geen personeel te vinden is, krijgt hij geen boete.

9440

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat zeg ik niet. We kijken uiteraard met de concessiehouder op een gegeven moment: hoe kunnen we dit oplossen? Heeft hij er alles aan gedaan om het op te lossen, wat kunnen wij in de voorwaarden doen? Maar uiteindelijk is er ook een moment dat we ook met elkaar moeten stellen: het is er niet, we kunnen dit niet oplossen. Dan kan ik allemaal boetes
9445 opleggen, maar dan heb ik het probleem nog steeds niet opgelost. Ik heb liever dat we uiteindelijk ervoor kunnen zorgen dat die bussen gaan rijden.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, nog heel kort dan. Zijn er nou in de afgelopen tijd boetes gegeven? Bent u hierover in gesprek met de concessienemers?

9450

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, we zijn – maar dat heb ik al gezegd – met de concessienemers in gesprek hierover. We hebben de regels versoepeld, zodat er meer buschauffeurs kunnen worden opgeleid. Dat gebeurt ook. Daar worden zeker meters in gemaakt. Maar nogmaals, personeel is, niet alleen voor deze buschauffeurs, maar in de volle breedte, een groot probleem. Dus dat

9455 kunnen wij niet even oplossen door met boetes alleen maar te strooien, want dan lossen we het probleem niet op.

Voorzitter, dan ga ik naar mijn laatste punt. Motie M142–2023 van D66. Die vraagt, deze motie, neem een heel brede van en wat is het allemaal en voorbeelden. Voorzitter, ik kan u dit zeggen
9460 op deze motie, als antwoord op deze motie, Van Doorne Advocaten hebben een onderzoek gedaan wat er voor ontwikkelingen mogelijk zijn, zoals deelmobiliteit, op basis van de Wet personenvervoer. Zij concluderen in een advies aan ons dat de huidige wet voldoende mogelijkheden biedt om deelmobiliteit toe te passen. Ik heb aangegeven dat we bij Gooi en Vechtstreek met een onderzoek bezig zijn zelf om de fiets als deelmobiliteit daar in te passen, of
9465 in een concessie of aan de concessie zelf. Dat is op dit moment het antwoord, en daar zult u het mee moeten doen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Dan dezelfde vraag als aan gedeputeerde Rommel. We hebben een week gekregen waarin de snailmail, was het– U heeft blijkbaar een
9470 document van Van Doorne, waarin zij hebben gekeken naar wat de mogelijkheden zijn. Dan wil ik die graag wel zien, voordat ik ga stemmen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voordat u gaat stemmen. Ik ga in overleg met het DOVA. Nogmaals, ik kan zorgen dat u een verwijzing naar het document krijgt. Misschien heb ik het beschikbaar en
9475 dan krijgt u dat. Ik heb het advies en dan kunt u het krijgen wat mij betreft. Geen enkel probleem. Goed, voorzitter, daar hou ik het bij. Mijn tijd is op.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn. Dan gaan we de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Zoals u weet, kunt u dan geen aangepaste
9480 of nieuwe moties of amendementen indienen. Uiteraard kunt u de week nog wel gebruiken om te overwegen om moties of amendementen in te trekken. Maar dat hoor ik dan wel tijdens de vergadering op 13 november. Zijn er nog partijen die nog iets willen wijzigen aan een amendement of een motie? Ik zie dat het niet het geval is. Dan zijn nu de beraadslagingen over agendapunt 10 gesloten.

9485
De discussie wordt gesloten.

10.a (Interpellatie wordt behandeld onder punt 2.c.1)

9490 **11. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**

Dit punt wordt verschoven naar de uitloopvergadering van PS 13 november 2023.

12. Gebundelde stemming van alle motie(s), amendement(en) en voordrachten van PS 6 november 2023.
9495

Dit punt wordt verschoven naar de uitloopvergadering van PS 13 november 2023.

13. Schorsing tot 13 november 2023.
9500

De **VOORZITTER**: Dan schors ik de vergadering. Wacht u nog even met opstaan tot 13 november, niet nadat ik met u heb afgesproken dat wij om 11.00 uur dan gaan beginnen, want wij hebben een lange stemronde nodig. Dat betekent ook voor uw fractie dat het belangrijk is dat ze aan het eind van de vergadering in ieder geval aanwezig zijn, omdat we dan, naast de stukken die op de agenda staan, ook de overige stukken in stemming zullen brengen. Dus we beginnen dan om 11.00 uur. Ik zie daar een ordevoorstel.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Klopt het dan, voorzitter, dat ook de volgende vergadering het antwoord van GS komt op mijn motie Vreemd?

De **VOORZITTER**: Ja, zeker. Die zal aan het eind van de vergadering op de dertiende, zoals u gebruikelijk bent, gegeven worden.

Dan schors ik nu de vergadering tot de dertiende. Ik dank u, maar ik dank de griffie ook en de ambtenaren, maar ook u, voor u een lange vergadering.

Sluiting om 23.23 uur.